

Fredagen den 19 december

Kl. 09.00–17.23

---

## § 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 28 november justerades.

## § 2 Anmälan om nya riksdagsledamöter

Följande berättelser från Valprövningsnämnden upplästes och lades till handlingarna:

### *Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot*

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Tina Acketoft (FP) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 19 december 2014 sedan Torkild Strandberg (FP) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 18 december 2014

*Marianne Eliason*

ordförande

*/Mattias Andersson*

sekreterare

### *Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot*

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Dag Klackenberg (M) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 januari 2015 sedan Fredrik Reinfeldt (M) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nye ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 18 december 2014

*Marianne Eliason*

ordförande

*/Mattias Andersson*

sekreterare

### § 3 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade  
att *Per Westerberg* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 31 december 2014 och  
att *Patrik Jönsson* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 22 december 2014.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

Förste vice talmannen meddelade vidare  
att *Tomas Tobé* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot i utbildningsutskottet och  
att *Maria Weimer* (FP) avsagt sig uppdraget som ledamot i EU-nämnden.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

### § 4 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp anmält Maria Weimer som ledamot i näringsutskottet och Tina Ackefors som ledamot i EU-nämnden.

Förste vice talmannen förklarade valda till

*ledamot i näringsutskottet*  
Maria Weimer (FP)

*ledamot i EU-nämnden*  
Tina Ackefors (FP)

### § 5 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i EU-nämnden skulle ökas från 55 till 56.

Kammaren medgav denna utökning.

## § 6 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i EU-nämnden företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

*suppleant i EU-nämnden*  
Aron Modig (KD)

## § 7 Meddelande om partiledardebatt

Förste vice talmannen meddelade att partiledardebatt skulle äga rum  
*kl. 9.00 onsdagen den 14 januari 2015.*

## § 8 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

*Interpellation 2014/15:181*

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:181 Utrikesministerns vägran att erkänna  
pågående folkmord

av Magnus Oscarsson (KD)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 22 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är resa.

Stockholm den 17 december 2014

Utrikesdepartementet

Margot Wallström (S)

Enligt uppdrag

*Fredrik Jörgensen*

Expeditionschef

## § 9 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade  
kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2014:26 Näringspolitikens effekter – Brister i informationen om  
statliga satsningar

## § 10 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:  
Skrivelse  
2014/15:27 till försvarsutskottet

Motion  
2014/15:3012 till socialutskottet

*Arbetsmarknad  
och arbetsliv*

## § 11 Arbetsmarknad och arbetsliv

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2014/15:AU2  
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (prop. 2014/15:1 delvis)  
föredrogs.

Anf. 1 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Vi ska nu ha arbetsmarknadsutskottets andra budgetdebatt på utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Jag vill börja med att säga att vi står bakom vårt särskilda yttrande som vi har skrivit tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. I det yttrandet beskriver vi vår inriktning på arbetsmarknadspolitiken och hur vi och regeringen vill med nya förslag möta arvet efter den borgerliga regeringen med hög arbetslöshet, speciellt bland ungdomar, och en cementerad långtidsarbetslöshet.

Det är fler talare som kommer att gå igenom vår politik och våra ställningstaganden från talarstolen. I korthet kan jag säga att den innehåller en satsning för att knäcka den höga ungdomsarbetslösheten. Därför har regeringen gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att se över sin organisation och sitt arbetssätt för att alla unga ska kunna få hjälp från första dagen när de hamnar i arbetslöshet.

Vi vill införa ett utbildningskontrakt. Vi vet, herr talman, att om det är några som fyller på i kön av arbetslösa är det ungdomar som inte har klarat av gymnasiet på det sätt som krävs. Det vill vi möta med ett utbildningskontrakt, som jag vet att bland annat Roger Haddad i Folkpartiet har sympatier för, så att de kan kombinera och läsa in det de saknar i kunskaper med arbete och praktik.

Vi vill också införa det som kallas traineejobb. Det bygger egentligen på ett yrkesintroduktionsavtal för att klara av generationsväxlingen riktat så att vi får in ungdomar inom vissa välfärdstjänster och samtidigt kan klara av växlingen då många går i pension.

Vi tycker att fas 3 borde läggas ned och i stället ersättas med att man får ett jobb, subventionerat av staten, och kommer ut i arbetslivet. Alla vet att det alltid är lättare att få ett jobb om man kommer från ett jobb.

Vi vill höja taket i arbetslöshetsförsäkringen. Det är en otroligt viktig sak som smörjmedel för att klara en omställning i samhället. Det är mycket viktigare än vad många tror sig veta. Man har på den borgerliga kanten kritiserat detta och sagt att det kommer att leda till högre arbetslöshet. Men jag vet att man inte är riktigt sams i den borgerliga koalitionen. Det finns bra åsikter hos en del folkpartister och även inom Kristdemokraterna om vikten av att kunna ha en omställningsförsäkring

som är rimlig och gör att människor under något så när rimliga villkor kan förflytta sig och också klara av nya jobb.

Vi vill reformera Arbetsförmedlingen. Är det någon myndighet som är starkt kritiserad och som tyvärr har blivit misskött av den borgerliga regeringen är det Arbetsförmedlingen. Den klarar inte av sitt uppdrag och har lågt förtroende hos företagen men även hos allmänhet och de arbetslösa. Därför vill vi reformera hela Arbetsförmedlingen och ge den större möjligheter med högre anslag för att den så småningom ska bli den matchningsspecialist som vi socialdemokrater så starkt eftersträvar.

Vi vill satsa på arbetsmiljön. Här har vi under två mandatperioder sett hur den tidigare borgerliga regeringen har slarvat med arbetsmiljöfrågorna, nonchalerat dem, skurit ned och sett till att Arbetsmiljöverket fått leka svälta räv. Nu har vi sett en vändning inom arbetsmiljöområdet då arbetsskadorna ökar i antal. Detta år har varit väldigt olycksaligt när det gäller dödsolyckor i arbetslivet.

Vi vill satsa mer pengar på Arbetsmiljöverket så att vi kan få fler inspektörer. Vi har haft denna debatt så många gånger i riksdagen och från den borgerliga kanten fått höra att det inte bara handlar om resurser. Men vi vet att det krävs mer resurser så att man kan göra fler inspektioner, satsa mer på skyddsombuden och gå ut i kapilläerna och se till att vi kan få ett systematiskt arbetsmiljöarbete som fungerar på många arbetsplatser.

Jag har nyligen fått ta del av en arbetsmiljöbarometer som fackförbundet Unionen har lämnat ifrån sig. Den visar att det är många som upplever att deras arbetsmiljö går bakåt. Vi ser också sjuktalen stiga, speciellt bland kvinnor, på grund av stress och press i jobbet.

Herr talman! Nu blev utgiftsramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 4,1 miljarder mindre, och därmed faller alla våra goda förslag och nya idéer. De borgerliga partierna gick till val på ett program som gjorde att de förlorade valet. Ni kan tänka er själva. Ta ett parti som Folkpartiet, som i detta val förlorade fem mandat. Det hade 24 tidigare, och nu har det 19. Jag tror att det handlar om att det har klustrat ihop sig i den borgerliga politiken och inte kan profilera sig i vissa saker där vi skulle kunna vara väldigt väl överens.

Det är den gamla politiken som fortsätter i Sveriges riksdag. Det är samma gamla trötta politik och inte nya idéer, utan man trampar på vidare. Det är någonting som det väldigt tydliga högerpartiet Sverigedemokraterna går in och stöttar. Det märks nu i vardagen bland alla arbetslösa. De hade förväntat sig att kunna få ett bättre omställningsstöd. Det märks bland alla ungdomar som nu inte får en chans till en utbildning som kan leda till jobb.

Jag förstår inte hur ni på den borgerliga kanten och ni i Sverigedemokraterna kan sitta nöjda med att fas 3 fortsätter. Fas 3 är kritiserat och utnyttjat både ekonomiskt och av människor som sitter inlåsta i arbetslöshet. Det applåderar Sverigedemokraterna. De applåderar högerpolitiken.

Varför sa man nej till en rimlig nivå på a-kassan? Det är obegripligt. Varför säger man nej till alla ungdomssatsningar när ungdomsarbetslösheten är så hög och när vi har sett att de tidigare lösningarna inte fungerar? Varför säger man nej till alla arbetsmiljösatsningar? Det är fullständigt obegripligt.



I tidigare debatter har vi fått höra att Sverigedemokraterna verkligen vurmär för de här sakerna. Men i praktisk handling sitter de i kammaren och röstar nej och fäller alla goda förslag. Varför röstar man ja till en fortsättning av fas 3? Det är lika obegripligt.

Herr talman! Låt mig få göra en kort analys av den svenska modellen. Den svenska modellen beskriver någonting där essensen finns i kärnan i det politiska styrkefältet i Sverige. Vår modell bygger på att det finns två jämnstarka parter och en aktiv stat. Men i vår analys säger vi att spänningen ligger mellan arbete och kapital. Jag vet att ni på den borgerliga kanten gör samma analys fast ni har en annan fördelning, där ni lutar mer åt kapitalet medan vi lutar mer åt arbetet. Det var så fackföreningarna bildades en gång i tiden, för att balansera utnyttjandet av arbetskraften och för att kunna få en jämnare och bättre fördelning. Den analysen delar vi, fast från olika håll.

Frågan är: Vilken analys gör Sverigedemokraterna? Som sverigedemokrat står man och pratar om ett folk, att alla tillhör ett folk och att det inte är någon skillnad mellan direktören och den timanställda i fabriken. Det finns ingen skillnad, och man pratar om en klassförbrödring. Då kan vi fråga oss: Var ligger deras analys? Den stämmer inte in på vår och inte heller på borgarnas.

Man kan fundera på en sak. Sverigedemokraterna avskyr fackföreningarna. Det har de visat i ord och handling. Låt mig ge ett exempel: De vill luckra upp lagen om anställningsskydd. På vilket sätt förflyttar man då makt mellan arbete och kapital? Jo, naturligtvis mer till kapitalägarna. De försöker sig på att vi ska lagstifta i riksdagen om att man ska kunna starta konkurrerande fackföreningsrörelser. Varför då? Jo, därför att de inte tycker om de svenska fackföreningarna i dag.

Sverigedemokraterna går så långt att de skriver i en motion att man borde slopa första maj. Första maj är en manifestation från arbetarrörelsens sida där man har samlats just för att kunna få en utjämning i samhället – en utjämning av makt mellan arbete och kapital. Men Sverigedemokraterna tycker att det sliter sönder Sverige. Det sliter väl sönder Sveriges folk, då.

Sverigedemokraternas analys är klar. Den handlar inte om arbete och kapital. Den handlar om kultur. Där ligger essensen och kärnan, vilket vi har fått höra också tidigare i veckan. Vi som inte är födda i Sverige tillhör olika nationer. Då skulle jag i så fall tillhöra den finska nationen.

Frågan är: Vad vill Sverigedemokraterna utifrån denna analys med arbetsmarknadspolitiken? Det skulle vara roligt att få höra det.

Om man går in och stöder en borgerlig allians vet man samtidigt att det i denna allians förekommer diskussioner om sänkta ingångslöner. Det finns lanserat av Centerpartiet – det flyger omkring där – och av Folkpartiet. Det finns diskussioner om förändringar av lagen om anställningsskydd. Jag vet inte hur Kristdemokraterna nu för tiden ser på den så kallade proportionalitetsprincipen, det vill säga att man via lagstiftning går in och kväver fackföreningarnas möjligheter att genomföra och ta till stridsåtgärder. Det kan Désirée Pethrus svara på.

Herr talman! Vi har haft en mycket omtumlande höst. Men politiken står klar. Vi vet var värderingarna finns. För oss är värderingarna solklara. Vi står för ett mer jämlikt samhälle. Vi står för en bättre balans på arbetsmarknaden. Vi står för bättre medel för att kunna göra den

nödvändiga omställningen för framtiden. Vi står för demokrati och allas lika rätt och värde.

Återigen, herr talman: Vi ställer oss bakom vårt särskilda yttrande. (Applåder)

Anf. 2 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag arbetsmarknadsutskottets betänkande AU2 om statens utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Sverigedemokraterna har inom utgiftsområdet ett särskilt yttrande där vi redogör för hur och varför vi röstade som vi gjorde när det gäller ramarna för utgiftsområdet. Vi står naturligtvis också bakom Sverigedemokraternas budgetmotion när det gäller utgiftsområdet.

Herr talman! Det finns mycket på den svenska arbetsmarknaden som fungerar relativt bra. Den svenska modellen har historiskt varit ett bra verktyg för att uppnå stabilitet på arbetsmarknaden med förutsägbarhet och relativt goda villkor för såväl arbetsgivare som löntagare. Sverige har över tid utvecklats från ett samhälle präglat av tunga låglönearbeten med hårda villkor för industri-, gruv-, skogs- och jordbruksarbetare via stora industriföretag till ett tjänstesamhälle, där de små och medelstora tjänsteföretagen numera är de företag där de nya jobben växer fram.

Herr talman! Problemen är numera ändå fler och växande. Vi har en arbetsmarknad med ökad otrygghet. Många står i dag utanför a-kassan och har låg ekonomisk trygghet vid arbetslöshet. A-kassan ger inte heller den grundtrygghet som är nödvändig för en alltmer flexibel arbetsmarknad. Vi har ett överutbud av arbetskraft, inte minst lågutbildad arbetskraft, via reglerna för arbetskraftsinvandring, den ansvarslösa migrationspolitiken och utstationerad arbetskraft från låglöneländer inom EU. Det permanentar en hög arbetslöshet. Det skapar också ett tryck nedåt på arbetsmarknadens lägsta löner. Till detta ska läggas att allt fler inte klarar skolan och inte förmår bygga upp en nödvändig grund för att få in en fot på en alltmer komplex arbetsmarknad.

Det är också så man ska se gårdagens utspel från KD med förslag på skattebefrielse på nyanlända invandrares inkomster – som ett sätt att skapa utrymme för ett mer utpräglat låglönesamhälle, även om det också fanns andra, positiva, förslag från Kristdemokraterna.

Utstationering via bemanningsföretag sätter press på företag och anställda inom många branscher, inte minst transport- och byggsektorn. Extremt låga löner, långa arbetspass, bristande arbetsmiljö och fler arbetsplatsolyckor är ett resultat av denna politik. Min kollega Magnus Persson kommer senare att gå djupare in på just arbetsmiljöfrågorna och vår politik på det området.

Herr talman! Vi sverigedemokrater anser att arbetslöshetsförsäkringen ska vara allmän och gälla alla på arbetsmarknaden. Den ska vara helt ut solidariskt finansierad via skattsedeln och erbjuda den grundtrygghet som en alltmer flexibel arbetsmarknad kräver. Vi vill i vårt budgetalternativ höja taket i ersättningen till 1 200 kronor de första 100 dagarna för att från dag 101 vara 800 kronor. Det är en hög initial ersättning med ökad trygghet och en tydlig nedtrappning och ett ökat incitament till förnyat arbete.



Dessutom vill vi återinföra reglerna för deltidsarbetslösa till 300 dagar och återinföra 100-dagarsregeln avseende jobb i närområdet och för att förbättra matchningen.

Vi vill successivt fasa ut långtidsarbetslösa från fas 3 och erbjuda fler utbildningsplatser, fler lärlingsjobb, fler jobb inom offentlig sektor samt göra en särskild satsning på så kallade föreningsjobb.

När det gäller funktionsnedsattas situation på arbetsmarknaden vill vi precis som Funkautredningen föreslår höja taket för lönestödet. Mot slutet av budgetperioden skulle det innebära ett höjt tak med drygt 3 000 kronor i månaden. En satsning på just ökat lönestöd riktas också till dem som i dag befinner sig i fas 3. Det glöms ofta bort att ungefär en tredjedel av dem som befinner sig i fas 3 har någon form av funktionshinder.

En av de bästa och mest effektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärderna är starta-eget-bidraget. Det visar de flesta utvärderingarna. Vi vill öka tiden för start-eget-bidraget till nio månader samt sänka den generella åldersgränsen till 20 år.

Herr talman! Vi vill slopa lex Laval på riktigt och ge de svenska fackföreningarna möjlighet att ta till stridsåtgärder mot utstationerade företag. Vi vill också begränsa tiden för utstationerade i Sverige till tre månader. Dessutom vill vi ha ett huvudentreprenörsansvar som gäller alla. Månadsrapportering och anmälningsplikt ska vara tvingande för samtliga företag som har utstationerad arbetskraft i Sverige.

I nuläget är det oklart exakt hur många utstationerade löntagare som finns i Sverige, vilka löner de jobbar för samt hur länge de har varit och kommer att vara här. Det ska införas en borte maxgräns för hur länge en arbetstagare kan vara utstationerad i Sverige. Den bör sättas till tre månader. Om en arbetsgivare behöver ha utstationerad personal längre går det enligt inre marknadsakten att arbetskraftsinvandra på vederbörligt sätt och betala skatt i Sverige.

Den 31 mars 2014 skrevs ett huvudentreprenörsansvar in i byggavtalet. Det är väl bra. Men problemet är att det inte gäller alla på arbetsmarknaden. Det innebär att företaget högst upp har det yttersta ansvaret för att arbetsvillkor, löner och kollektivavtal följs av alla underentreprenörer på arbetsplatsen. Men det är begränsat, till exempel när det gäller utstationerade arbetstagare som inte är medlemmar i Byggnads. Sverigedemokraternas uppfattning är att samtliga företag och anställda inom byggsektorn ska omfattas av ett lagstiftat huvudentreprenörsansvar, oavsett ursprungsland, fackligt medlemskap eller om företaget är organiserat genom en arbetsgivarorganisation.

Vi vill också ha behovsprövad arbetskraftsinvandring. Sverigedemokraterna vill införa den så kallade vita-jobb-modellen som är en upphandlingsmodell som kan appliceras på i stort sett all offentlig upphandling och genom vilken det ställs krav på det anbudsgivande företaget när det gäller kollektivavtalsliknande villkor, insyn, huvudentreprenörsansvar och så vidare.

Anf. 3 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Herr talman! Sven-Olof Sällström talar precis tvärtemot vad han gjorde den 3 december. Då röstade han nej till allt det som han nu beskriver. Han röstade nej till högre a-kassa, han röstade nej till

satsningar mot arbetslösheten och han röstade ja till en fortsättning av fas 3.

I dag står han i talarstolen och vittnar om helt andra saker. Då kan man fråga sig var han befinner sig på den politiska skalan. Är han mitt emellan höger och vänster, eller var är han? Jag hävdar att Sven-Olof Sällström är en utpräglad högerpolitiker.

Det finns en person här i kammaren som har haft ett långt anförande riktat till en organisation som inte ens var representerad i kammaren – Transport. Sven-Olof Sällström höll ett mycket affekterat anförande om Transport eftersom Sven-Olof Sällström inte tycker om fackföreningsrörelsen. Den svenska fackföreningsrörelsen har inskrivet i sina stadgar att alla medlemmar har ett lika värde. Men det strider mot den ideologi som Sven-Olof Sällström är en del av. Han försöker göra både och. Han röstar med högern och vittnar om att vänstern har bra förslag.

Min fråga, som är grundläggande, till Sven-Olof Sällström är egentligen hur han ser på den analys som finns på arbetsmarknaden. Finns det en konflikt mellan arbete och kapital, eller existerar den inte? Frågan är i så fall vad den stora konflikten i samhället är. Och var finns spänningsfältet i politiken?

Jag hävdar med emfas att Sven-Olof Sällström inte tycker att det finns en konflikt mellan arbete och kapital.

Anf. 4 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att tala om mitt anförande om Transport. Det grundades på att Transport oskäligen uteslöt sverigedemokrater, just för att de var sverigedemokrater.

Transport och övriga LO-fackförbund är en del av arbetslagstiftningen i Sverige och en del av dess tillämpning. Man har brett ut sig genom domare i Arbetsdomstolen, och genom sin tillämpning av de kollektivavtal som finns tillämpar man också den rättskipning som finns på området. Det är alltså inte likhet inför lagen. Det var det som mitt anförande gällde och ingenting annat.

När det gäller a-kassa, fas 3 och så vidare har vi 27 utgiftsområden i statens budget, inte bara arbetsmarknaden. Som helhet var er budget förskräcklig, Raimo Pärssinen. Varför? Jo, för att den byggde på ett partis åsikter, Miljöpartiets, när det gällde begränsningar för att utveckla företagande och möjlighet att bo på landsbygden, beskattning av företag på landsbygden, beskattning av tung industri och när det gällde svenskt jordbruk.

Det fanns delar i ert förslag som var fullständigt ofinansierade. Ni säger att ni ska sänka pensionärsskatten, när ni får råd någon gång i framtiden. Men det fattades redan 17 miljarder i er migrationspolitik, om man går efter Migrationsverkets prognoser. Ni byggde alltså er budget på ett luftslott.

Det ni skulle ha gjort den 3 december, Raimo Pärssinen, om ni ville genomföra allt detta, hade varit att rösta på Sverigedemokraternas ramar. Då hade ni fått precis det ni ville. Ni hade fått höjd a-kassa, slopad fas 3 och så vidare. Ni hade fått stärkta rättigheter för svenska fackföreningar att ta strid, till exempel när det gäller lex Laval. Men det gjorde ni inte.

Anf. 5 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Herr talman! Det är inte alls min mening att försöka mästra Sven-Olof Sällström. Det vill jag inte göra. Däremot vill jag höra vad han egentligen tycker. Det var många fler än jag som nu hörde en högerpolitiker stå här och hylla de ekonomiska förslag som den borgerliga kanten lägger fram. Samtidigt drar han upp kritik mot fackföreningen Transport när han säger att de på något vis äger rättsskipningen. Men vi vet att balansen på arbetsmarknaden har förskjutits åt höger under den borgerliga regeringen.

Det är klart att Sven-Olof Sällström är en högerpolitiker. Varför skulle han annars vilja luckra upp LAS? Jo, han säger att då överlever fler företag. Men det ligger en ideologi bakom eftersom han vägrar att svara på om det finns en konflikt mellan arbete och kapital. För Sven-Olof Sällström handlar det nämligen om kultur. Konflikten finns inte mellan direktören eller ägaren av koncernen och de som är anställda på golvet. I Sällströms värld finns konflikten i om någon av de anställda heter Pedro, Raimo, Ahmed eller Tore. Det är det som han skjuter in sig på. De tillhör nämligen olika nationer, och om det blir för många nationer på arbetsplatsen blir det inte bra.

Erkänn nu, Sven-Olof Sällström! Svara på om det finns någon en mellan arbete och kapital, som vi hävdar och som de borgerliga partierna hävdar. Det är där spänningsfältet i politiken ligger.

Jag hävdar att Sven-Olof Sällström är långt ute på högerkanten. Han är fackföreningsfientlig. Han lägger fram förslag och röstar i Sveriges riksdag på förslag som har udden riktad mot de arbetslösa och mot de inskrivna i fas 3. Han riktar udden mot dem som skulle behöva mer utbildning för att komma vidare, som behöver hjälp med utbildning och att komma i jobb. Men i talarstolen talar han om vilken ängel han är för löntagarna. Det är en skam!  
(Applåder)

Anf. 6 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Raimo Pärssinen, ja, vad ska man säga? Alltså seriöst: Vad innebär den rödgröna regeringen för svenska löntagare och företag, för både kapital och arbetare? Jo, den innebär färre jobb, det skriver ni i er egen budget. Det innebär sämre tillväxt, det skriver ni i er egen budget. Det innebär sämre pensioner eftersom pensionsbromsen slår till just för att tillväxten och jobben blir färre. Det skriver ni i er egen budget. Det kommer ni inte undan.

Det som vi står upp för och det som är rätt naturligt är att det som gynnar svenska företag och får dem att växa och skapa nya jobb gynnar också löntagare. Det är det som har varit så unikt med den svenska modellen, att vi har ett exceptionellt högt antal stora företag som har fått växa i Sverige, som har varit väldigt lönsamma och lyckosamma. Vi har ett högt antal miljardärer i ett internationellt perspektiv. Vi har rika människor i Sverige samtidigt som vi har haft en grundtrygghet på den svenska arbetsmarknaden. Det har vi fått genom den svenska modellen, och den står jag fullt upp för.

Det är inget motsatsförhållande, Raimo Pärssinen. Det som är bra för svenska företag, som skapar svenska jobb, är också bra för svenska arbetare och löntagare.

Det som ni gör och inte tar något ansvar för är till exempel den svarta sektorn när det gäller arbetskraftsinvandring. Man jobbar betydligt längre än 40 timmar i veckan, och man har betydligt lägre lön än avtalad lön. Det gäller utstationerade arbetstagare, cabotagetrafik, utstationerade i byggbranschen och utstationerade i transportnäringen. Er representant i EU-parlamentet, Jens Nilsson, röstade inte i går för ett förslag som skärper regelverket för fusk med körkort inom EU. Vi tar ett delat ansvar.

Anf. 7 MARCO VENEGAS (MP):

Herr talman! Miljöpartiet anser att det finns jobb att göra i Sverige. Miljöpartiet vill investera i kollektivtrafik, moderna bostäder och förnybar energi. Miljöpartiet vill modernisera industrin och satsa på grön teknik. Alla dessa satsningar leder till fler jobb, samtidigt som vi tar ett klimatansvar.

Herr talman! Jag träffar många ungdomar som beskriver en arbetsmarknad som är svår att komma in på. Det är alldeles för många ungdomar som går arbetslösa i dag. Det beror bland annat på att många lämnar gymnasiet med ofullständiga betyg. Allt fler unga har fastnat i långvarig arbetslöshet och riskerar att tappa tron på sig själva, samhället och framtiden. Detta skapar ett problem, inte bara för den enskilda individen utan även för hela samhället. Nu är det dags att ta ungdomsarbetslösheten på allvar.

Herr talman! Alla ungdomar är viktiga, och de behövs. Olika ungdomar har olika svårigheter. Därför behövs det olika verktyg, till exempel utbildning, praktik, kombinerad utbildning och praktik, utbildningskontrakt för unga utan gymnasieutbildning, traineejobb i välfärd med mera.

En ny arbetsmarknadspolitik för att minska ungdomsarbetslösheten handlar om att sammankoppla teori och praktik. Detta innebär att skolan och arbetsmarknaden ska komma närmare varandra. Det ska bli lättare att kombinera studier, praktik och arbete.

Herr talman! Här vill jag slå ett slag för feriepraktik i form av sommarjobb för unga som går på högstadiet och gymnasiet. Tidig kontakt med arbetslivet gör att ungdomar får erfarenhet, kunskap och framför allt självförtroende. I nästa steg blir det då enklare att fastna på arbetsmarknaden. Därför skulle jag gärna vilja se att alla ungdomar som går på högstadiet och gymnasiet i alla kommuner i landet ska erbjudas feriepraktik.

Enligt regeringens bedömning har den arbetsmarknadspolitiska verksamheten under de senaste åren inte varit framgångsrik. Den är i stort behov av förnyelse. Därför satsar regeringen mer än oppositionen på de arbetsmarknadspolitiska utmaningarna. Regeringen framhåller i betänkandet att ungdomsarbetslösheten är högst prioriterad.

Herr talman! Det är dags att ta tag i ungdomsarbetslösheten i Sverige, att inkludera alla ungdomar som i dag står utanför arbetsmarknaden. Att unga människor hittar rätt i samhället är viktigt både för att skapa framtidstro och för välfärdens framtida utveckling.

Herr talman! Alla ungdomar är viktiga, och de behövs. Med de orden ställer jag mig bakom det särskilda yttrandet från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.  
(Applåder)

Anf. 8 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Den 3 december valde de fem högerpartierna Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna att sätta stopp för viktiga förslag för upprustning och modernisering av det svenska samhället i allmänhet och av den svenska arbetsmarknads- och arbetslivspolitikerna i synnerhet. De gjorde det genom att rösta ned den budgetproposition som regeringen och Vänsterpartiet hade förhandlat fram. Det är beklämmande på kort sikt, och det är illavarslande på lite längre sikt.

Efter åtta år av dogmatisk klasspolitik förd uppifrån är situationen dramatiskt försämrad för många människor i det här landet. Resultatet på ett övergripande plan har varit snabbt växande inkomstklyftor, ökad fattigdomsrisk för arbetslösa, högre arbetslöshet, sämre matchning mellan lediga jobb och arbetssökande, cementerad långtidsarbetslöshet i vissa grupper.

Herr talman! Det är inte i första hand genom arbetsmarknadspolitiken som arbetslösheten kan tryckas tillbaka och sysselsättningen öka. Det är genom investeringar i infrastrukturen, i bostadsbyggandet och i välfärdstjänsterna som det kan ske. Budgetpropositionen innehöll sådana förslag. Också de förslagen röstades alltså ned av högerpartierna. Men arbetsmarknadspolitiken handlar om att lägga till rätta för både dynamik och trygghet när arbetsmarknaden förändras.

Låt mig gå igenom några av de konkreta skillnaderna mellan den rödgröna budgetpropositionen och den budget som de fem högerpartierna nu har drivit igenom på det här området.

På a-kassans område innehåller budgetpropositionen en helt nödvändig höjning av taket. I dag slår nio av tio arbetslösa i det taket. Det betyder att a-kassan inte fungerar som inkomstrelaterad försäkring. Taket har stått stilla sedan 2001 samtidigt som priserna har ökat med 20 procent och reallönerna med 25 procent.

Sverige har sjunkit som en sten i internationella jämförelser när det gäller a-kassan. Med vårt förslag skulle den som tjänade upp till 25 000 i månaden nu faktiskt få de 80 procent av tidigare inkomst som det har varit meningen att man ska kunna få. Det betyder 5 000 kronor i månaden för den metallarbetare eller sjuksköterska som har drabbats av arbetslöshet. Det skulle ha betytt ett steg bort från dagens situation där en tredjedel av dem som får a-kassa tvingas låna pengar för att klara sig.

Dessutom skulle grundbeloppet i försäkringen höjas från 320 kronor till 365 kronor per dag i två steg – en viktig inkomstförstärkning för människor med mycket små marginaler. Vi pratar om den som måste klara sig på 7 000–8 000 i månaden, som skulle få någon tusenlapp mer. Det är inget som utgör skillnaden mellan julklappar eller inte till barnen, vinterskor eller inte om man är en välavlönad riksdagsledamot. Men för den arbetslöse kan det absolut utgöra skillnad. Detta har alltså företrädarna för Sverigedemokraterna och de tidigare regeringspartierna haft framför sig och sagt: Nej, det är inte viktigt. Det ska vi inte ha.

Herr talman! För de långtidsarbetslösa, som har placerats i den tidigare högerregeringens fas 3, innebär budgetpropositionen en möjlighet att komma bort från sysselsättning utan lön – tyvärr många gånger meningslös och till och med nedbrytande – till utbildningsinsatser, till extratjänster där fullt subventionerade arbeten med kollektivavtalsenlig lön skulle kunna kombineras med studier. Det är ingenting som skulle ha löst alla knutar i ett nafs, men det hade varit en nyordning baserad på insikter om verkliga problem. Men nej, Sverigedemokraterna och de övriga högerpartierna har avvisat avvecklingen av fas 3.

På Arbetsförmedlingen vet vi att läget är problematiskt, på många sätt riktigt allvarligt. Den tidigare regeringen har lagt på allt fler kontroll- och bestraffningsuppgifter och dessutom pressat fram tvångsmässiga upphandlingar i stället för att bygga upp intern kompetens.

Det är en lång väg att gå för att förnya och förbättra Arbetsförmedlingen. Men i budgetpropositionen finns i alla fall förslag på resurser till ett nödvändigt reformarbete. Det sätter Sverigedemokraterna och de övriga högerpartierna nu krokben för.

Så har vi arbetsmiljöfrågorna. Det har varit ett antal uppmärksammade dödsfall på arbetsplatserna de senaste åren men också en ökning av arbetsskador som leder till frånvaro. Och det finns många indikationer på dålig psykosocial arbetsmiljö, särskilt inom vissa kvinnodominerade branscher.

Den förra regeringen inledde sin tid vid makten med kraftfulla insatser för att försvaga arbetsmiljöarbetet. Det lyckades. Det världsledande Arbetslivsinstitutet lades ned, och resurserna till Arbetsmiljöverket drogs ned kraftigt. Det var en av de tydligaste signalerna som man skickade om vad som är mindre viktigt, ja, vem som är mindre viktig i det här landet, för den avgångna regeringen.

Sverige har i dag ett skamligt lågt antal arbetsmiljöinspektörer. Det finns utvecklingstendenser som vi behöver bli bättre på att förstå. Den här regeringen och Vänsterpartiet har därför sett det som helt nödvändigt att stärka arbetsmiljöarbetet och har lagt in 100 miljoner till det. Vad svarar Sverigedemokraterna och de borgerliga på det? Jo, bort med de satsningarna. Det är inte så viktigt. Det är tydligen inga frågor som man brinner för, för det rör i huvudsak människor som man inte ser. Det är klasspolitik uppifrån.

Herr talman! Sverigedemokraterna har valt att rösta ned en höjning av taket i a-kassan, det som de har hävdad är deras politik, till förmån för lite extra tid i rampljuset i riksdagens pressrum. Arbetslösa metallare betyder intet, maktspelet allt.

Sverigedemokraterna har bedömt det som viktigare att skapa kaos i de demokratiska institutionerna än att bidra till ordning och reda på arbetsmarknaden för vanligt folk eller att avveckla fas 3, som de i valrörelsen har tutat i sina väljare att de vill göra.

Sverigedemokraterna har utan att darra på manschetten röstat emot avskaffandet av extrabeskattning av fattigpensionärer, bara för att få möjligheten att bli inbjudna till några fler tv-studior.

Om det här är det inte så mycket mer att säga. Det är förvisso viktigt att svenska folket tydligt får se att de här valen är gjorda av SD-ledningen, för inte får man höra sanningen av SD:s företrädare här. Men

man kan i grunden inte vänta annat av ett parti som opererar i en nyfascistisk tradition.

Det som egentligen är mer dramatiskt, lite mer oväntat och som i högre grad definierar den nya situation som vi nu befinner oss i, är de så kallade allianspartiernas agerande och val.

I valet mellan att stoppa en liten skattehöjning för dem som tjänar över 50 000 i månaden och att stoppa ökat inflytande för ett parti som har rasismen som livsluft har allianspartierna valt det första. Och, ja, det visade sig till sist vara viktigare att värna riskkapitalisternas sugrör ned i skattkistorna än att värna anständigheten, värna ställningstagandet för allas lika värde. Det är ett mönster som vi har sett över hela Europa, inklusive flera av våra grannländer. Det är ett oroväckande mönster, och det är dessvärre detta som vi nu ser utkristallisera sig också i vårt land.

Gårdagens kristdemokratiska testballongsceremoni om att göra livet ytterligare bistert för flyktingar antyder, eller mer än antyder, hur den här processen kan komma att fortsätta framöver. Det är allvarligt, och det förpliktar till motstånd.

Herr talman! Nyckelmeningen i det som statsminister Löfven slog fast i samband med att han aviserade utlysningen av extraval var denna: Jag kan inte stillatigande acceptera det som nu händer på högerkanten.

Givet Sverigedemokraternas och allianspartiernas agerande, som inte hade stöd i någondera partens kommunikation i valrörelsen, var det riktigt och respektingivande av statsministern att ta det steget. Vi är många i det här landet som inte heller stillatigande kan acceptera det som nu händer på högerkanten. Då kommer också, i det som nu väntar, frågorna om arbetsrätt, arbetsliv och arbetsmarknadspolitiska åtgärder att vara av yttersta vikt.

Vid dagens votering senare blir det alltså, tack vare den samlade högerns fem partier, ingen förbättring av a-kassan, inga satsningar på arbetsmiljöinspektioner, ingen avveckling av fas 3 och ingen uppryckning av Arbetsförmedlingens arbete. Men det är sådant som jag kan lova att vi i Vänsterpartiet kommer att fortsätta strida för i den här kammaren och i den valrörelse som vi redan är inne i. Vi tycker nämligen att arbetslösa behöver stöd i stället för ekonomisk bestraffning. Vi tycker att ungdomar förtjänar att tas på allvar i stället för att, som i dag, sättas i 90-dagarskarantän på Arbetsförmedlingen. Vi tycker att långtidsarbetslösa förtjänar bättre än förvaring i fas 3. Och vi menar att svenska folket förtjänar bättre än den högerbudget som utskottet dessvärre har ställt sig bakom.

De borgerliga partierna och Sverigedemokraterna har i den strid som nu väntar dessvärre valt samma sida. Vi har valt den motsatta sidan.

God jul!

(Applåder)

Anf. 9 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Sedan 2006 har mer än 300 000 människor fått ett jobb att gå till. Närmare 200 000 har lämnat utanförskapet under alliansregeringens tid. Med våra reformer har Sverige lyckats bättre än de flesta andra länder. Vi kan konstatera att fler fortfarande kommer i jobb och att arbetslösheten fortsätter nedåt, tack vare Alliansens politik.

En förutsättning för att Sverige ska fortsätta att stå starkt är att vi har ordning och reda i ekonomin. Tack vare att vi hade sparat i ladorna och gick in i krisen med ett överskott kunde vi investera i fler jobb.

Om Alliansen fortsatt hade varit i regeringsställning skulle vi ha rivstartat det så kallade Sverigebygget. Det är våra samlade förslag för fler jobb, för hur vi knyter ihop Sverige och för att företag och människor ska kunna växa och verka i hela landet. Det handlar bland annat om en ny stambana för höghastighetståg, mindre byggkrångel för fler bostäder, utbyggd kollektivtrafik och förbättrad infrastruktur i hela Sverige. Allt detta skulle ha skapat många tiotusental fler jobb.

Utmaningarna på svensk arbetsmarknad är alltför stora. En tydlig arbetslinje med starka drivkrafter att arbeta är en förutsättning för hög sysselsättning. Villkoren för entreprenörskap och företagande måste också bli bättre, för det är just i de små och medelstora företagen som de flesta jobben kommer till. Därför är det illa att vi har en vänsterregering som föreslår skattehöjningar på just jobb och företagande som är drygt 40 gånger större än deras satsning på jobb och företagande.

Vi lägger vårt krut på att få fram fler riktiga jobb, inte på platser i olika sysselsättningsåtgärder. De kan vara ett komplement men kan aldrig utgöra kärnan i en politik för fler jobb.

Det är det första jobbet som är det viktigaste jobbet. Sverige har lyckats bra, medan ungdomsarbetslösheten har ökat i de flesta andra länder i EU. Den har till och med ökat dubbelt så mycket i många andra länder.

Halverad restaurangmoms och nedsatt arbetsgivaravgift har gett närmare 20 000 unga jobb och skulle ha fortsatt att ge jobb. I vår budget fortsätter vi att sänka kostnaderna för att anställa unga, just för att öka chansen till det första jobbet. Vi knyter ihop jobb och utbildning och stärker lärlingsutbildningen. Det är en bättre väg än skattehöjningar på jobb.

Herr talman! Den viktigaste åtgärden för fler jobb har varit jobbskatteavdraget. En vanlig LO-familj har fått 4 000 kronor mer i månaden att spendera, tack vare jobbskatteavdraget. Det är därför som det är hushållen som just nu håller uppe en stor inhemsk efterfrågan och som gör att fler jobb kommer till. Men vi har fler förslag i vår budget, och jag ska nämna några.

Vi satsar 16,5 miljarder på Arbetsförmedlingen och olika arbetsmarknadsprogram. Det är en förstärkning med hela 175 miljoner från årets budget. Arbetsförmedlingens förmåga att förmedla jobb måste förbättras. Därför förenklar vi stödsystemen för att göra dem mer lättanvända för både arbetsförmedlare och arbetsgivare. Vi har förenklingar i de arbetsmarknadspolitiska regelverken.

Vi inför matchningsanställningar, som är en ny anställningsform. Personer som har a-kassa ska kunna delta i kortare utbildningar med bibehållen ersättning. Vi vill ge ett yrkesintroduktionsstöd till dem som är långtidsarbetslösa. Samhall ska kunna erbjuda tillfälliga anställningar för att framför allt unga ska kunna bli anställda hos annan arbetsgivare.

Vi vill ge unga större möjlighet att studera vid folkhögskola. Det ska vara möjligt att gå från jobb- och utvecklingsgarantin till reguljära studier. Om man inte fått ett jobb efter avslutade studier ska man kunna gå tillbaka i garantin med samma ersättningsnivå som tidigare.



Fler med risk att bli långtidsarbetslösa ska få tidiga programinsatser med praktik och förstärkt förmedlingsstöd. Men 90-dagarsgarantin har prövats förr, och den avskaffades av den socialdemokratiska regeringen för att den helt enkelt inte fungerade.

Alliansen prioriterar alltså fler jobbreformer framför att höja ersättningen i a-kassan. Vi skapar förutsättningar för fler riktiga jobb, inte högre ersättningar och bidrag. Om vänsterregeringens budget hade blivit verklighet skulle uppemot 2,4 miljoner i Sverige ha drabbats av skattehöjningar. Totalt höjer man skatterna på arbete med 16 miljarder, och det skulle ha fortsatt med 25 miljarder året därefter. Det är inte en ansvarsfull politik för att värna jobben och tillväxten i Sverige.

(Applåder)

Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Herr talman! Min fundering till Katarina Brännström är: Var finns Moderaternas vision, och hur ser den ut?

Jag kan konstatera att ni fortsätter med precis samma saker som ni gick till val på och som ni förlorade valet på. Det sista året under er regeringsmakt blev ni starkt kritiserade för att vara idélösa och inte ha några visioner. Ni körde samma recept hela tiden.

Nu får vi återigen höra från talarstolen att det ska vara en tydlig arbetslinje, sänkta skatter och en usel a-kassa. Fas 3 ska vara kvar. Man ska också skära ned på arbetsmiljöområdet. Det är samma politik, Katarina Brännström, som ni förlorade valet på.

Om vi tänker efter var det faktiskt så att Moderaterna gjorde ett historiskt dåligt val och tappade 23 mandat i riksdagen. Ändå håller ni ihop den så kallade Alliansen stenhårt och tror att det ska gå bättre nu, fast ni kör samma politik.

Varför inser ni inte att fas 3 är en mycket dålig åtgärd? Är det så att Roger Haddad, Annika Qarlsson och Désirée Pethrus säger till Moderaterna att detta är jättebra och måste vara kvar? Eller är det Katarina Brännström och Moderaterna som tycker att fas 3 är alldeles utmärkt och något man ska fortsätta med? När vi fick höra regeringsförklaringen fanns det en stor förhoppning ute i landet om att åtminstone detta förhatliga fas 3 skulle försvinna.

Varför, Katarina Brännström, är det samma idéer, samma trötthet och samma visionslöshet? Varför har ni inte förstått något mer?

Anf. 11 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det är fascinerande att lyssna på Raimo Pärssinen. Under Raimos tidigare anförande funderade jag på hur självbilden ser ut hos Socialdemokraterna. I det anförandet gavs bilden att det är enbart de förslag som kommer från vänsterregeringen som över huvud taget är något att ha. Det är tydligen den enda vägen för Sverige. Det finns ingen annan väg.

Man talar om att det är ett allvarligt läge, men ingenstans har man berättat att Sverige har klarat sig fantastiskt. Alliansregeringen har sett till att Sverige har stått väldigt starkt under de här åren. Vi har kunnat få fler människor i arbete än många andra länder. Ändå uttrycker ni det som att det är samma trötta politik.

Det var faktiskt inte så att ni vann valet. Ni gjorde också ett ganska dåligt val. Men ni fick ta över regeringsmakten. Vi har sett hur de här två månaderna har sett ut. Det har tyvärr mest varit kaos.

Vi satsar på fler vägar in på arbetsmarknaden. Vi satsar på utbildning. Vi satsar 4 miljarder extra på skolan och den reguljära utbildningen. Vi satsar på utbildningsplatser. Vi satsar inte på arbetsmarknadsåtgärder, utan på riktiga jobb. Det ska faktiskt inte kosta mer att anställa människor. Det borde vara fler som omfattades av sänkta arbetsgivaravgifter. Det är en politik ni aldrig ens har funderat över.

Det som vänsterregeringen har presenterat och som sedan föll är gammal Amspolitik. I den här kammaren vill man inte ha de förslagen. Jag tycker att ni borde ha en lite mjukare ton och inte bara tala om eländes elände i Sverige. Sverige har klarat sig fantastiskt bra i jämförelse med andra länder, och det är jag stolt över.

Anf. 12 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik:

Herr talman! Angående självbilden vet jag inte. Men nog finns det väl en självgodhet hos den så kallade Alliansen också. Vi har hört genom åren att det har gått fantastiskt bra för Sverige. Samtidigt har vi sett att kurvorna gått åt fel håll. Långtidsarbetslösheten har fördubblats. Det är 400 000 arbetslösa. Ungdomsarbetslösheten är hög också i en internationell jämförelse. Visst kan man tycka att det är ganska bra i Sverige, men det gör inte vi.

Nu kommer det återigen. När jag säger att det är en gammal och trött politik handlar det om skattesänkningar. Ni pratar om att sänka arbetsgivaravgiften. Bara för att arbetskraften blir billig går det bra, tror ni. Det är skillnaden mellan oss, Katarina Brännström. Vi är övertygade om att arbetskraften måste kunna gå in och bli produktiv så fort som möjligt. Man ska kunna gå in med goda kunskaper, komma i jobb snabbt och skapa ett mervärde. Det är därför vi vill satsa mycket mer och få Arbetsförmedlingen att bli en riktig matchningsspecialist. Det är det företagen vill ha. De vill inte bara ha billig arbetskraft. De vill ha arbetskraft som kan gå in så fort som möjligt och göra ett gott jobb, vara produktiva och bidra på det sättet. Ni har i stället billighetstanken.

Vi har haft ganska många debatter här i kammaren, Katarina Brännström, ibland trivsamma, ibland kanske mindre trivsamma, men vi är goda vänner ändå. Jag hävdar dock fortfarande att ni kör fram samma politik som ni förlorade valet på. Ändå – apropå självbilden – är ni övertygade om att det är det rätta receptet för Sverige. Jag tror inte att svenska folket riktigt håller med om det.

Vi ska inte prata om arbetsmiljön. Det har vi gjort så många gånger. Men det är fortfarande samma recept. Ni vill skära ned och sänka skatterna. Välfärden får betala priset.

Jag önskar Katarina Brännström en lång, vilsam och trevlig ledighet och en god jul.

Anf. 13 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det var en mjuk ton, må jag säga! Den är jag tacksam för.

Jag tänkte på det här med arbetslösheten och självbilden. Ni skriver, Raimo Pärssinen, i ert särskilda yttrande, som jag satt och läste i lite

extra i går kväll, att arbetslösheten faktiskt är densamma 2014 som den var 2007. Är inte det fantastiskt, efter den djupa kris som kom 2008 och efter alla år av lågkonjunktur därefter? I själva verket var arbetslösheten högst i Sverige 2005, när Socialdemokraterna styrde och vi hade högkonjunktur i landet. Jag kan tycka att det är ett väldigt bra resultat. Det är inget att skämmas över.

Vi ligger i topp när det gäller sysselsättningsgraden i EU. Det kan man också kalla en stark utveckling för Sverige. Det ni förlorade valet på 2006 var den dolda arbetslösheten. Man skuffade undan människor i förtida pensioneringar, långtidssjukskrivning och annat. Vi har fått tillbaka många av de människorna i arbetskraften.

Hur man ska räkna och vilken arbetslöshetssiffra som är den riktiga kan vi alltid diskutera. Men vi kan vara eniga om att ungdomsarbetslösheten är något som vi gemensamt bekymrar oss för. Jag är säker på att ni har goda ambitioner. Men det är svårt för mig och många andra i Sverige att förstå hur ökade kostnader för att anställa unga skulle vara den bästa vägen för att få fler unga i jobb. Det har ni misslyckats med att förklara.

Jag önskar Raimo, ordföranden i utskottet, en vilsam helg och en riktigt god jul. Jag hoppas och tror att vi kommer att träffas i den här kammaren för fler debatter om samma ämne.

(Applåder)

Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Kanske har den viktigaste åtgärden för fler jobb varit jobbskatteavdraget, sa Katarina Brännström. Ja, kanske det. Det är i så fall ganska illavarslande med tanke på att det inte har varit en åtgärd som, utöver modellberäkningarna man använde sig av, har haft ett så gynnsamt utfall. Däremot har det haft tydliga effekter när det gäller att öka inkomstklyftorna i landet. Där har det haft precis avsedd verkan.

Min uppriktiga undran är hur det funkar, vad som är jobbpolitik och inte i Moderaternas värld.

I det förslag som ni har lagt fram och som är detsamma som har gällt under de senaste åtta åren är det tydligen så att om man har ett jobb som ger mer än 50 000 i månaden i lön skulle det vara dålig jobbpolitik om man fick bidra med några hundra kronor extra till samhällskassan, pengar som används till investeringar för fler jobb. Det är någonting som hotar jobben och som är dåligt för jobben.

Däremot är det bra jobbpolitik om den som är arbetslös stadigt blir fattigare i sin situation som arbetslös. Det är ju effekten av att man inte höjer taket i a-kassan utan att den får stå kvar år efter år som den har gjort sedan 2001.

Kanske Katarina Brännström kan förklara hur den här mekanismen fungerar. Vad är det som gör att det kan bli fallande sysselsättning och ökad arbetslöshet om till exempel jag eller Katarina Brännström får betala några hundra kronor mer i skatt men att det blir väldig dynamik i samhällsekonomin och arbetslösheten kan sjunka om de som är långtidsarbetslösa får ännu mindre pengar att röra sig med än de har i dag?

Anf. 15 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jobbskatteavdraget har inneburit att människor helt konkret har fått mer pengar att röra sig med. Som jag nämnde i mitt anförande handlar det om 4 000 kronor för en LO-familj – per månad. Det finns inte en facklig förhandling som har gett så mycket i lönehöjning som jobbskatteavdraget har gjort.

Det är det vi ser nu i alla rapporter om vi tittar på arbetslösheten. Det är den inhemska efterfrågan som gör att arbetslösheten faktiskt sjunker sakta men säkert. Det är alltså det vi köper tjänster och varor för här i Sverige. Då är det klart att det har betydelse att människor får mer i plånboken. Jag tror att det är, precis som jag sa, den bästa modellen för fler jobb.

Man kan alltid diskutera hur ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen ska se ut och vara utformad. Den har inte förändrats på länge. Men det är ingenting som vi i vår budget har prioriterat nu, utan vi säger att vi måste satsa på jobben i stället för på ersättningarna. Det är det vi tror på. När man arbetar får man också lägre skatt. Det har varit en framgångsväg, och den fortsätter vi på.

Jag funderade på en sak när jag läste det särskilda yttrandet i går. Hur kan Vänsterpartiet ställa sig bakom att det står att det finns flera ”generella subventioner till företag”? Då avser man den sänkta restaurangmomsen. Det är en väldigt konstig syn på sänkt moms. I så fall skulle både Ica och Konsum vara subventionerade som har samma moms på maten. Varför behåller man en sådan usel reform om den skulle vara så dålig och kallas subvention? Det skulle vara bra att få svar från Vänsterpartiet på hur ni ser på just det.

Anf. 16 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! En skillnad mellan det som sker i en facklig förhandling och det som nu har skett via statsbudgeten är att om man lyckas förhandla till sig högre löner i en facklig förhandling tar man det ur det utrymme som skapas på företaget och som annars tillfaller ägaren. Det som sker när man gör den omfördelning som högerregeringen har gjort under åren med skattesänkningar är att det som man får i plånboken tas från de gemensamma tjänsterna, som man själv kan vara med och utnyttja. Det tas från satsningar som gör samhället mer rättvist och bättre. Det är skillnaden, och det tror jag att de som bedriver fackliga förhandlingar är väldigt väl medvetna om.

Det som är intressant här är att det tydligen är jättebra för att hålla uppe den inhemska konsumtionen att de som har 55 000–60 000 kronor i månaden och har fått jättestora skattesänkningar under de här åren får behålla ytterligare några hundra kronor. Det är jättebra för den inhemska konsumtionen. Men de som sitter där och räknar pengarna i slutet av varje månad och inser att de inte har råd med det och det andra till barnen eller till sig själv – det skulle inte öka den inhemska konsumtionen om de fick en mer anständig a-kassa. Det är en mycket märklig syn på hur ekonomin fungerar som Katarina Brännström och Moderaterna uppenbarligen har. Det är lite synd att det är på det sättet.

Restaurangmomsen har varit en dålig och ineffektiv typ av subvention. Subvention betyder alltså i jämförelse med vad andra jämförbara branscher betalar. Det har varit en riktad subvention till de

här branscherna, och det har inte gett de sysselsättningseffekter som man hade sagt att det skulle. Därför är det rimligt att utvärdera det.

Vi tycker att det är rimligt att man utvärderar politiken om den visar sig vara felaktig. Tydligen är det motsatt uppfattning som råder på den andra kanten i politiken.

Anf. 17 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jobbskatteavdraget har faktiskt haft störst effekt för dem med låga inkomster. Det är självklart att det har haft betydelse även för den som har en liten lön. Vi kommer säkert att fortsätta den debatten.

Det som också förvånar mig är att Vänsterpartiet i så fall stöder regeringen, som väljer att fortsätta med jobbskatteavdragen. Om de nu skulle vara så dåliga och orättvisa mot de väljare som Vänsterpartiet talar för, varför väljer man den modellen? Varför väljer man en modell där man också fortsätter med den sänkta restaurangmomsen om den är en subvention som är dålig? Ibland förstår jag inte riktigt hur den här politiken går ihop. Men vi skiljer oss åt här, och det är jag faktiskt glad för.

Det jag också kan kommentera är arbetslösheten, som var störst 2005. Vi har lyckats få ned arbetslösheten under krisåren. Vi har fått fler i arbete. Vi har fått ut flera hundra tusen ur utanförskapet. Det visar ju att den politik vi har haft faktiskt har haft effekt trots att det har varit en djup kris under de här åren.

Jag har aldrig hört Vänsterpartiet komma med någon positiv syn på just att fler människor har kommit i arbete eller i andra åtgärder. Man har kommit ut från sin isolering och sett att man är en del av samhället.

Jag tror att det finns mycket kvar att göra här, men Vänsterpartiet och Moderaterna kommer alltid att skilja sig åt. Det kan vi diskutera.

Jag vill också passa på att önska en god jul till Vänsterpartiet.

(ALI ESBATI (V): Tack detsamma!)

Anf. 18 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! En konstig höst har det varit. Det kanske är en sak vi faktiskt kan enas om över partigränserna.

Efter valet i höstas var det Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet som med 0,02 procent ökat väljarstöd utropade sig till valets segrare. Sedan har vi haft brutna överenskommelser, sifferbingo, tomma händer och varannandagspolitik som kröntes av att statsministern utlyste nyval. Det är ett historiskt misslyckande.

Besked som vi var många som efterlyste i höstens valrörelse – vilka som skulle regera ihop och om vad – har vi i alla fall fått nu när vi alla förbereder oss för nyval.

Jag kan konstatera att i varje utgiftsområde står S, MP och V för en mer expansiv politik än Alliansen. Så även här, men varje krona som de ger mer än vi gör har de skickat räkning på till ungdomarna och landsbygden genom höjda arbetsgivaravgifter och kilometerskatt.

Herr talman! 340 000 fler har ett jobb att gå till jämfört med 2006 när vi tog över. Trots det möts fortfarande många unga, nyanlända, funktionsnedsatta och de som varit arbetslösa länge av stängda dörrar till arbetsmarknaden. Det är tydligt att fler reformer behövs. Centerpartiet

fortsätter driva på för att hela Sverige ska växa och för att alla ska ha chans att få ett jobb.

Små och medelstora företag är jobbmotorn runt om i hela Sverige. Fyra av fem nya jobb skapas där, nya jobb som lägger grunden för ett minskat utanförskap och mer skattekrönor som kan användas till omsorgen om de gamla och till skolan för de unga. Viktigast för att det ska bli fler jobb är villkoren för de små och medelstora företagen och att minska kostnaderna och regelkrånglet, för det är där och då som jobben växer fram.

Sverige byggs starkt genom att fler har arbete. Alliansens mål är att alla som vill och kan arbeta ska ha ett jobb att gå till. Målet är 5 miljoner i arbete 2020. Olika åtgärder är viktiga komplement, men kärnan i Alliansens politik är fler jobb.

Att det går allt bättre i vår omvärld börjar nu få genomslag också i Sverige. Den svenska exporten har hämmats under många år men kommer att öka. Det har varit hushållens konsumtion som hållit Sverige på fötter. Jobbskatteavdraget har genom åren varit en viktig faktor i det.

I dag har Sverige jämfört med övriga EU-länder både det högsta arbetskraftsdeltagandet och den högsta sysselsättningsgraden, men också samtidigt en hög arbetslöshet. Det beror på att fler människor står nära arbetsmarknaden i dag, i stället för att gömmas och glömmas som under regeringen Persson.

Det krävs en fortsatt satsning på åtgärder med stimulerande effekter på arbetsutbudet och efterfrågan på arbetskraft. Genom allianspartiernas samlade åtgärder kommer hushållens ekonomi att fortsätta stimuleras och trösklarna sänkas än mer, till gagn för dem som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Herr talman! Regeringens nedröstade budgetförslag hade inriktning på tillfälliga platser. Fokus skulle med den inriktningen ha skiftat från full sysselsättning till insatser som riskerar att flytta människor bort från arbetsmarknaden. Regeringen hade skattehöjningar på jobb och arbetsinkomster med drygt 40 gånger så mycket som deras små, små satsningar på företagande. Att strama åt efterfrågan och samtidigt försämra förutsättningarna för att anställa hade allvarligt hotat tillväxten på jobb.

De jobb som hade förväntats slås ut skulle i stället ersättas av traineeplatser, nygamla garantier och tillfälliga utbildningsinsatser. Utskottet noterar att även regeringen själv i budgetpropositionen uttrycker att: "De skatteförslag som lämnas och aviseras i denna proposition kommer att bidra till att sysselsättningen och BNP dämpas något."

Den utredning som skulle se över hela Arbetsförmedlingens verksamhet som vi tillsatte i februari har nu ställts i vänteläge. Utredaren är sparkad, och nytt uppdrag är aviserat, fast vi har inte sett något. Det där med att överväga vilka delar som kan utföras bättre av någon annan än Arbetsförmedlingen är tydligen inget för den nuvarande regeringen. Arbetsförmedlingen, som under decennier varit den myndighet som haft lägst förtroende, får alltså inte granskas. Det är en stor besvikelse.

Herr talman! Vad blir det då med alliansbudget i stället? Det finns en rad incitament kvar för arbetsgivare att anställa den som står långt från arbetsmarknaden. Flera insatser för att fortsätta bredda vägarna till jobb

finns med: tidiga insatser för den som löper störst risk att bli långtidsarbetslös, en förstärkt matchning med utökade arbetsgivarkontakter och programinsatser tidigt för långtidsarbetslösa, till exempel praktik och förstärkt förmedlingsstöd.

Ett nytt förslag från oss är matchningsanställningar för dem som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Det är en kombination av handledning och kompetensutveckling, som ett komplement till sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin. Allianspartierna vill även på sikt ge Samhall möjlighet att erbjuda tillfälliga anställningar inom ramen för sitt grunduppdrag. Vi vill också öppna yrkesintroduktionsanställningar för långtidsarbetslösa.

Det är viktigt att få en andra chans och kunna fullfölja gymnasiestudier, frivilligt. Vi gör en folkhögskolesatsning som ska motivera unga att återuppta tidigare studier och komplettera sin grundskole- eller gymnasieutbildning. Arbetsträning och förstärkt arbetsträning samt det anordnarbidrag som följer med dessa aktiviteter ska införas som insatser inom jobbgarantin för unga. Vi ger också möjlighet för Arbetsförmedlingen att inom befintlig ram ge deltagare vid studiemotiverande folkhögskolekurser möjlighet att studera vidare på folkhögskolans allmänna kurs.

Herr talman! På område efter område berättar nu regeringspartierna om allt som kunde ha blivit. Det de inte berättar är vem som skulle betala. Notan tänkte de inte ta själva, utan det var jobbskaparna, ungdomarna och landsbygden som skulle stå för fiolerna. Så blir det nu inte.

Alliansens budget är den som gäller, med fokus på förutsättningar för riktiga jobb för fler i stället för åtgärder och låtsasjobb. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 19 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Sverige har tillsammans med Nederländerna den högsta sysselsättningen inom Europeiska unionen. Trots detta har vi ett par stora utmaningar. Det är att arbetslösheten bland utrikesfödda fortfarande är alldeles för hög och att många unga är arbetslösa. Folkpartiet menar att fokus främst ska ligga på dem som faktiskt är arbetslösa, det vill säga de som varken studerar eller arbetar. Det finns uppgifter från Arbetskraftsundersökningen som visar att den siffran är 7,7–9,3 procent. En mycket viktig förklaring till denna ungdomsarbetslöshet är att man saknar en fullständig gymnasieutbildning.

Folkpartiet vill därför fortsätta reformera skolan och inte minst gymnasieskolans yrkes- och lärlingsutbildningar för att motverka avhopp och förebygga att ungdomar slutar skolan utan slutbetyg. Inte minst är det stora avhopp från de yrkesinriktade programmen, ca 40 procent.

Jag blir därför nyfiken på Marco Venegas, Miljöpartiet, som talar väl om samverkan mellan arbetsliv, praktik och utbildningssystemet. Då undrar man varför Miljöpartiet då för en politik för att åter teoretisera gymnasieskolans lärlings- och yrkesprogram. Detta är ju en faktor som bidrar till att elever hoppar av eller lämnar skolan utan slutbetyg och sedan söker sig till Arbetsförmedlingen.

När det gäller de utrikes födda berörde vi detta kort i den integrationspolitiska debatten. Reformen som etableringslagen och vårt nya förslag att förändra och förbättra svenskundervisningen för nyanlända är några exempel på åtgärder som kan förbättra situationen, men det är inte tillräckligt. Vi behöver fortsätta bedriva en ekonomisk politik och en skattepolitik som underlättar inträdet i arbetslivet även för de utrikes födda.

Men allt är inte elände. När man lyssnar på vissa talare kunde man tro att vi diskuterar den grekiska arbetsmarknadssituationen, men vi befinner oss faktiskt i Sverige och måste förhålla oss till våra siffror och utmaningar och inte överdriva men heller inte blunda för den verklighet vi ska hantera.

Det råder brist på arbetsmarknaden. Företagen efterfrågar kompetens som de inte får. Arbetsförmedlingen visar i sin senaste prognos att Sverige behöver en arbetskraftsinvandring på 40 000 per år om vi ska klara av våra utmaningar.

Arbetsmarknadspolitiken behöver därför reformeras ytterligare. Det kan gälla arbetsrätten, ingångslöner och hur vi mer träffsäkert kan använda de miljarder som vi i utskottets förslag – som jag yrkar bifall till – trots allt anslår till bland annat Arbetsförmedlingen. Generellt måste Arbetsförmedlingen bli bättre på att upphandla sina arbetsmarknadspolitiska program. Fortfarande finns en tyngdpunkt på traditionellt manliga yrken, vilket också påverkar kvinnornas deltagande i olika arbetsmarknadspolitiska program. Det gäller utrikes födda kvinnor inom etableringsfasen men generellt också kvinnor som deltar i arbetsmarknadspolitiska program över huvud taget. Här måste det till en förändring för att även stärka kvinnors chans att komma ut i arbetslivet.

Herr talman! När det gäller ungdomsarbetslösheten föreslår regeringen flera dyra och ineffektiva insatser som bara tillfälligt gömmer undan ungdomar i olika program. Efter ett år av tillfälliga, fullt subventionerade traineejobb och andra tillfälliga insatser kommer ungdomarna fortfarande att stå utan en fullständig utbildning och ett riktigt arbete med egen lön. Målet med arbetsmarknadspolitiken kan inte bara vara tillfällig sysselsättning utan en trampolin ut i ett riktigt jobb.

Det mest effektiva är trots allt, enligt Folkpartiet, att motivera ungdomar tillbaka in i utbildningssystemet och inte minst vuxenutbildningen för att de sedan ska kunna ta steget ut i arbete eller utbildning.

Socialdemokraterna har levererat många löften på arbetsmarknadsområdet: traineejobb, extratjänster och 90-dagarsgaranti. Men hur blir det med denna garanti egentligen? Vad menar regeringen med en 90-dagarsgaranti eller, som det står i budgeten, att införa en bortre gräns för hur länge en arbetssökande ungdom kan gå utan insatser? Vilka belägg finns för att arbetssökande som varken studerar eller arbetar inte får stöd från Arbetsförmedlingen? Socialdemokraterna har framställt det som att unga inte erbjuds insatser, och det är fel. Läs Arbetsförmedlingens rapport! Läs budgetpropositionen! Där står det att man får direkta insatser om man bedöms behöva det.

Folkpartiet har också beställt en rapport från riksdagens utredningstjänst som bekräftar detta. Av de nyinskrivna unga arbetslösa bedömdes 11 procent ha behov av tidiga insatser. 62 procent fick en



chans och fick hjälp direkt. Resten dök inte upp, vilket är förklaringen till att inte fler fick hjälp. De kom enligt Arbetsförmedlingen inte till det avtalade mötet.

Vad är det regeringen egentligen lovar ungdomarna? Det kan tolkas som att vissa ska få jobb direkt, att de här unga arbetslösa ska få jobb direkt. Fas 3 ska avskaffas. Och de ska erbjudas jobb direkt, riktiga jobb. Jag tycker att man ska vara väldigt ödmjuk. Många av oss har jobbat med de här frågorna, som är kopplade till utbildningen, väldigt länge. Det är inte så lätt. Det finns en anledning till att vi inte avskaffar fas 3 den 1 januari, fru statsråd. Det finns säkert en anledning till att ni från valrörelsens retorik till s. 36 i budgetpropositionen när det gäller 90 dagar använder begrepp som "stegvis", "successivt" och "förbereda". Det går nämligen inte att införa alla dessa åtgärder per den 1 januari 2015, herr talman.

Folkpartiet är, avslutningsvis, mycket kritiskt till att översynen av Arbetsförmedlingen har stoppats. Vi lämnade in en interpellation för tre veckor sedan för att följa upp detta. Reformeringen av Arbetsförmedlingen förblir en av de absolut viktigaste åtgärderna, och det kommer vi att följa upp den första sammanträdesdagen efter jul och nyår.

(Applåder)

Anf. 20 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag vill först instämma i något. Katarina Brännström drog föredömligt alla de satsningar som görs. Ibland låter det som att det med Alliansens budget inte blir några satsningar. Men Socialdemokraterna och Miljöpartiet regerar nu på en alliansbudget och lär få fortsätta med det. Det tycker vi förstås är bra. Annars skulle vi inte ha lagt fram den budgeten.

Herr talman! Att ha ett arbete att gå till är för de flesta någonting positivt som ger gemenskap och innehåll i vardagen med utmaningar, och man får använda sina kunskaper. Det ger en ekonomisk trygghet, och det ger möjlighet till utveckling. I Sverige är andelen kvinnor i arbetskraften bland de högsta i Europa, vilket ger kvinnor ökad ekonomisk trygghet och självständighet.

Alliansens budgetförslag syftar till att alla som vill och kan arbeta ska ha ett jobb att gå till. Det ger människor makt över sina liv. Vi har lagt fokus på att det ska vara lönsamt att arbeta och på ökat företagande. Vi har sänkt kostnaderna för att anställa unga men också sänkt trösklarna in på arbetsmarknaden för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden i dag.

Vi har försökt att brygga över, så att de som är långtidssjuka på ett jobb via Arbetsförmedlingen ska kunna komma ut på ett annat jobb som kanske passar bättre, på en annan arbetsplats. Vår avsikt har varit att bryta det utanförskap och den fruktansvärda situation som rådde under den tidigare socialdemokratiska regeringsperioden, då 140 personer sjukpensionerades varje dag.

Vi vill försöka mer att anpassa och hitta vägar så att människor fortsätter att vara i en arbetsgemenskap i någon form. Det kan vara genom sociala företag som har särskild förmåga att anpassa arbetsdagen till den förmåga som den enskilde faktiskt har. Socialdemokraterna har tyvärr velat lägga ned fas 3 för dem som är mest utsatta. Det handlar om

ungefär 10 000 personer som har varit långtidssjukskrivna och som nu har en möjlighet att få ett jobb att gå till.

Med vår budget finns det nu möjlighet för dessa långtidssjukskrivna att i lugn takt kunna fortsätta i fas 3 för att prova på att jobba i syfte att förhoppningsvis kunna komma ut i det ordinarie arbetslivet igen. Alla ska få delta i arbetslivet efter sin förmåga.

Herr talman! Sammantaget har Alliansens politik bidragit till att vi har den högsta sysselsättningen i EU. Och Sverige har en av de bästa ekonomierna i Europa. Det är inte en slump efter åtta år med Alliansens politik. Allt talar nu också för att arbetslösheten kommer att sjunka, vilket är glädjande.

Herr talman! Det är en stor grupp asylsökande som nu kommer med anledning av de stora flyktingströmmarna i världen. Dessa måste nu snabbt få stöd för att kunna komma i arbete. Det handlar om en snabb validering av kompetens men också om praktikplatser och träningsplatser. Därför avsätter vi i budgeten ökade resurser för att Arbetsförmedlingen ska klara det så kallade etableringsuppdraget, där asylsökande har möjlighet att söka arbete och praktik.

Herr talman! En av de stora frågor som har debatterats under hösten är det som tidigare har varit upp här: S och MP:s förslag om statligt betalda traineejobb för unga. Traineejobben ska då ersätta anställda i vården som går i pension, säger man. För mig låter det som helt fel väg att gå. Alliansen sänkte i stället arbetsgivaravgifterna för unga på den vanliga arbetsmarknaden. Här skulle man tvinga in unga i särskilda uppgifter som de kanske inte alls vill ha. Till och med Vårdförbundet och andra reagerade. De ville inte att vården skulle vara en arbetsmarknadsregulator.

Här är jag nu glad över att Alliansens politik får fortsätta, så att vi slipper den här dubbelstöten mot unga, som vi har pratat om, med höjda arbetsgivaravgifter och stopp för sänkt krogmoms.

Unga behöver komma ut i arbetslivet så fort som möjligt. De behöver avtalsenliga löner. Men för arbetsgivaren blir det med vår politik billigare att anställa unga, eftersom de har mindre arbetslivserfarenhet.

Herr talman! Nu hoppas jag att vi låter unga få riktiga jobb i stället för traineejobb. Därför behöver vi rösta på Alliansens budget. Alliansens budget innebär också att vi nu kan behålla RUT-avdraget, som har gett jobb till många som saknar etablering på arbetsmarknaden, såsom unga men också personer med invandrabakgrund. Det ger många en möjlighet att få sitt första jobb. Det är en väg in i arbetslivet.

Herr talman! Vi kristdemokrater har under de senaste åren lagt fram förslag med fokus på dem som står långt ifrån arbetsmarknaden, som personer med funktionsnedsättning och personer med invandrabakgrund. I de här grupperna är det generellt en högre arbetslöshet, och det är där vi behöver särskilda insatser för att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden.

Vi från Kristdemokraterna lade redan 2008 fram ett förslag om att reformera Arbetsförmedlingen. Vi menar att huvuduppgiften ska vara att matcha arbetssökande med nya arbeten, snarare än att förmedla arbetsmarknadspolitiska program. Detta var också någonting som Riksrevisionen anmärkte på i en genomgång som jag tror kom 2006. Man konstaterade att arbetsförmedlarna förmedlade fem gånger så många

Amsprojekt som riktiga jobb. Vi kristdemokrater föreslog därför att vi skulle göra en ny modell kring arbetsmarknaden, liknande den som Australien har, där man har konkurrensutsatt arbetsförmedlingen och där man, precis som bemanningsbranschen, arbetar just med matchning i fråga om jobb. Fler och fler företag vänder sig nu hellre till bemanningsföretag än till Arbetsförmedlingen för att få rätt arbetskraft. Här tror vi att det finns någonting att lära.

Herr talman! Vi kristdemokrater önskar på sikt höja taket i a-kassan, vilket har nämnts här. Men vi tycker inte att det är rätt läge nu, för vi har inte kommit ur den ekonomiska krisen i Europa. Vi måste fortsatt vara restriktiva, och i nuläget prioriterar vi hellre att lägga resurser på jobbskapande åtgärder.

Till syvende och sist handlar det nu om att alla olika politikområden ska samverka för att arbetslinjen ska fungera optimalt. Därför är budgeten en helhet, som någon sade här. Alliansen har sett att vi måste hålla ihop budgeten. Jobbpolitiken, näringspolitiken, socialförsäkringssystemen, skattepolitiken och en ansvarsfull ekonomisk finanspolitik ska förstärka varandra för att hjulen ska snurra och för att det ska skapas nya jobb. Det är det som skapar utveckling och resurser för att vi ska kunna behålla en god välfärd för alla, och det är det som vi kristdemokrater prioriterar.

Jag vill därmed yrka bifall till förslaget i betänkandet.  
(Applåder)

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det finns i dag i Sverige ungefär 4,8 miljoner jobb. Vi borde ha drygt 5 miljoner jobb, för vi har en ganska hög arbetslöshet. Nästan 400 000 människor går utan arbete. Men på den här arbetsmarknaden kommer det i år att göras ungefär 1,3 miljoner anställningar. Det är ett mått på omställningen på den svenska arbetsmarknaden.

Den riktiga omställningen är inte riktigt så stor. När det gäller en del av de här anställningarna handlar det nämligen om en ny visstidsanställning på samma jobb för samma person. Men det är ändå kanske 600 000–700 000 personer som är nya på jobbet ett normalt år på arbetsmarknaden i Sverige. Det är alltså en arbetsmarknad där vi har färre än 5 miljoner jobb. Det säger något om förändringstakten på arbetsmarknaden och betyder att matchningen måste ske oftare och oftare. Det innebär att när matchningen inte fungerar eller fungerar dåligt som den gör i dag i Sverige blir det grus i maskineriet i arbetsmarknadens funktionssätt, och det är allvarligt.

Jag menar att det är bra med den här omställningstakten på arbetsmarknaden. Jag tror att den kommer att öka, och jag välkomnar det. Jag tror att det är en konkurrensfördel för Sverige att vi är snabba och bra på omställning och flexibilitet på arbetsmarknaden.

Men det ställer också stora krav på politiken, och därför är det allvarligt att riksdagen nu kommer att rösta nej till de stora utbildningssatsningar som regeringen har föreslagit. Det blir färre platser i högskolan och färre platser på yrkeshögskolan, vilket innebär färre personer som får chans till en yrkesutbildning som vuxna och färre vuxna som får chans att gå in i vuxenutbildningen.

Detta kommer att försvåra arbetsmarknadens funktionssätt. Arbetsmarknadspolitiken kan ju aldrig skapa nya jobb, men man kan se till att de lediga jobben tillsätts och att företag kan konkurrera och därmed växa så att nya jobb kan skapas.

En av regeringens stora prioriteringar är att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Ungdomar ska kunna få stöd från första dagen. För de ungdomar som riskerar att fastna i långtidsarbetslöshet – och många har redan gjort det, framför allt de som inte har klarat gymnasieskolan eller av andra skäl har haft särskilda svårigheter på arbetsmarknaden – krävs det en kraftsamling för att säkerställa att man inte bara hamnar i en åtgärd eller någon ”pysselsättning” utan att man faktiskt får stöd, inte bara in på arbetsmarknaden utan att man varaktigt kan stanna på arbetsmarknaden. Det är därför regeringen vill satsa stort på gemensamma insatser med kommunerna kombinerat med utbildning.

Jag reser nu runt och träffar alla Sveriges kommunledningar och erbjuder dem ett nytt flexibelt samarbete mellan stat och kommun för att vi gemensamt ska kunna använda resurserna så att ett plus ett kanske kan bli tre. Det handlar om att ge möjlighet till riktiga jobb och kombinationer mellan arbete och utbildning som gör att man varaktigt får fotfäste på arbetsmarknaden.

Med den budget som riksdagen nu beslutar om kommer det här att ta längre tid, och det kommer att bli svårare. Långtidsarbetslösheten för unga kommer att ta längre tid att bekämpa.

Men även med den budget som de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna kommer att rösta igenom kommer jag att fortsätta arbetet för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. För mig är det viktigt att sätta en bortre gräns för hur länge en ung människa får vara arbetslös. Vi har inte råd med långtidsarbetslöshet bland unga.

Vår garanti och vårt löfte till unga gäller alla unga, inte bara dem som saknar funktionsnedsättning och är födda och uppvuxna i Sverige. Det gäller alla unga, och det är ett samarbete där jag märker att kommunerna välkomnar ett nytt sätt att arbeta tillsammans.

Det jag möter i kommunerna är att man gärna hade velat se större resurser för att kunna göra en ordnad generationsväxling så att de som nu anställs inom äldreomsorgen har utbildning som undersköterskor så att man slipper anställa människor utan utbildning på korta vikariat som i dag.

I och med riksdagens beslut blir det svårare att göra en sådan generationsväxling, och det beklagar jag. Kvaliteten i äldreomsorgen behöver utbildat folk, inte att folk tas in från gatan utan undersköterskeutbildning för att arbeta med att ta ansvar för och ge vård och omsorg till våra äldre.

Herr talman! Det är några viktiga saker som inte blir möjliga att genomföra efter riksdagens budgetbeslut. Fas 3 blir kvar. Riksdagen kommer nu att rösta nej till att avskaffa fas 3, förmodligen den mest misslyckade arbetsmarknadspolitiska åtgärden som Sverige någonsin har sett. Det är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som i dag omfattar 35 000 personer och som bevisligen inte leder till jobb.

Fas 3 är avskydd av många, och man undrar ibland om den är älskad av någon. Men uppenbarligen finns det några individer i den här kammaren som tycker så mycket om fas 3 att man nu kommer att rösta

för att människor ska vara kvar i denna återvändsgränd. Jag beklagar verkligen detta, herr talman.

Det blir inte heller några nya resurser till arbetsmiljöarbetet. Regeringen har tagit över en situation med skenande sjuktal. Sjukskrivningarna ökar, ökar och ökar. Den arbetsrelaterade ohälsan ökar, ökar och ökar. Det är unga kvinnor som är den grupp som är hårdast drabbad. Det är inte människor i slutet av arbetslivet, utan det är människor som är i början av sitt arbetsliv som nu sjukskrivs och många av dem länge. Jag beklagar att vi inte kan göra de nya satsningar på resurser till fler inspektioner och på kvinnors arbetsmiljö som verkligen hade behövts.

Herr talman! Jag inledde med att säga att förändringstakten på arbetsmarknaden är hög och att jag välkomnar det. Jag tror att det är bra. Många nya anställningar sker varje år, men det betyder också att väldigt många människor får lämna sitt jobb varje år. Allt fler människor är delaktiga i en omställning, och individen behöver trygghet under den omställningen för att vi ska kunna och vilja bejaka den flexibilitet och förändringstakt som jag tror är viktig.

Nu är det människor som varslas. Det sker hela tiden. Man varslas i Pajala. Man varslas i Långshyttan. Man varslas i Kristinehamn och på väldigt många andra orter. Det är människor som nu börjar fundera på hur de ska klara sin ekonomi i steget mellan det gamla jobbet och det nya.

Med det beslut som riksdagen nu kommer att ta med de gamla regeringspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna blir det 5 000 kronor mindre i månaden än vad det hade blivit med regeringens politik.

För er som inte har provat på hur det är att leva på arbetslöshetsersättning, som i dag bara är en grundersättning, kan jag tala om att de där 5 000 kronorna i månaden är skillnaden när det gäller om man ska behöva säga till sina barn att de inte kan följa med till Gothia Cup i sommar. Det går inte. Vi har inte råd. Det blir inget ridläger i sommar som du hade planerat. Det blir ingen ny dator till 13-årsdagen som jag hade lovat, för mamma eller pappa har blivit arbetslös.

Arbetslöshetsförsäkringen är skillnaden mellan om barnen också ska drabbas när föräldrarna blir arbetslösa eller om man ska kunna upprätthålla en anständig standard för sina barn i väntan på och under tiden som man söker ett nytt jobb.

Herr talman! Tyvärr innebär budgetbeslutet att resurser fortsätter att slösas på ineffektiva skattesänkningar i stället för att riktas till investeringar, utbildning, jobb och välfärd.

Men Sverige har dessbättre inte längre en borgerlig regering. Det betyder att regeringen inom de ramar som budgeten ger kommer att fortsätta förnya och vassa arbetsmarknadspolitiken. Det finns en hel del som går att göra.

Vi kommer att avreglera Arbetsförmedlingen för att man ska kunna arbeta mer flexibelt. Vi kommer att utforma flexibla samarbeten tillsammans med kommunerna för att kunna använda resurserna på bästa sätt. Vi kommer att utarbeta en ny arbetsmiljöstrategi. Vi kommer att ta fram en nollvision mot dödsolyckor i arbetslivet. Vi kommer att avskaffa den nuvarande lex Laval, och vi kommer att stärka kollektivavtalens ställning.

Herr talman! Jag beklagar budgetbeslutet, men regeringen kommer ändå att bedriva en rödgrön politik!  
(Applåder)

Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Det är intressant, det här. Jag har en fråga som handlar just om traineejobben, som vi tidigare har kritiserat och debatterat här i kammaren.

Nu säger statsministern att man är beredd att debattera dessa traineejobb. Ni verkar alltså vara beredda att sälja ut dem.

Därför undrar vi hur angelägna ni egentligen är om traineejobben. Tror ni fortfarande på dem? Ministern säger att hon åker runt i kommunerna och diskuterar med den offentliga sektorn. Jag undrar om det finns satsningar på jobb även i näringslivet och i den privata sektorn. Åker arbetsmarknadsministern runt till de olika småföretag som är framtiden på jobbmarknaden?

Vi kommer naturligtvis att behöva många i vården, men jag tror inte att arbetsmarknadspolitiken ska lösa jobben inom vården. Jag tror att många av de ungdomar som i dag utbildas inom vårdsektorn har ambitioner.

Jag fick också svar från Arbetsförmedlingens generaldirektör, som sa att det fanns en risk för undanträngningseffekter för andra som vill in i vården om vi med arbetsmarknadspolitiska åtgärder börjar prioritera och sätta in ungdomar där.

Mina frågor är därför: Är ni beredda att sälja ut traineejobben? Vill ni ha satsningar även i den privata sektorn? Hur ska vi skapa nya jobb för unga i den privata sektorn?

Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Nu hör vi från Kristdemokraterna att man inte vill använda arbetsmarknadspolitiken för att få en ordnad generationsväxling i välfärden och säkerställa att det finns kompetent personal. Man använder andra sätt, säger man.

Nu har Kristdemokraterna haft ansvaret i åtta år som chef för Socialdepartementet. Tycker Désirée Pethrus att kompetensförsörjningen i vården och äldreomsorgen har gått bra under de åtta åren? Vi står inför en situation där det råder en skriande brist på utbildade undersköterskor och allt färre ungdomar väljer omvårdnadsprogrammet. Bland dem som väljer programmet finns en ökande andel som inte slutför utbildningen och når yrkesexamen. Ni har skurit ned på yrkesvux, där vuxna kan utbilda sig till undersköterskor.

Désirée Pethrus vill inte använda arbetsmarknadspolitiken så att det ska gå att kombinera anställning med utbildning för att nå undersköterskeexamen. Men det ni har prövat under åtta år i Socialdepartementet är en katastrof när det gäller kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen.

Kristdemokraterna har inget svar. Ska man vårda sina äldre anhöriga hemma, eller ska det finnas professionellt utbildade undersköterskor som arbetar inom äldreomsorgen så att vi kan åldras i trygghet och få den vård och omsorg som vi och våra äldre förtjänar?

Svaret på frågan om traineejobben är vad jag har sagt hela tiden. Jag reser nu runt i kommunerna. Den här regeringen är en samarbetsregering, till skillnad från den gamla regeringen. Vi vill samarbeta med kommunerna med att lösa problemen med ungdomsarbetslösheten och skapa en ordnad generationsväxling i välfärden. Därför reser jag runt och träffar kommunledningar och frågar dem hur de tycker att lösningen ska utformas för att nå bästa möjliga effekt.

Jag tror inte att man gör bäst i att sitta inne på Arbetsmarknadsdepartementet, eller för den delen någon annanstans i Regeringskansliet, och tänka ut sina utmärkta reformer för att sedan trumpeta ut dem över verkligheten och låtsas som att de har effekt när de inte har det. Om man menar allvar med samarbete måste man lyssna på dem man tänker samarbeta med. Det är vad jag gör.  
(Applåder)

Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Jag blir lite förvånad över arbetsmarknadsministern. Först och främst har hon inga svar på hur vi ska satsa på den övriga arbetsmarknaden och inte bara på offentlig sektor.

Det finns naturligtvis en utmaning i generationsväxlingen. När Vårdförbundet självt säger att man inte vill tvinga in arbetslösa ungdomar i vården måste vi lyssna. Det är självklart att det måste finnas ett utbildningssystem att satsa på så att en ökad andel ungdomar väljer vårddyrken. Det finns säkert personer i kadem av arbetslösa unga som vill in i vården. Men vi tror att det är det vanliga utbildningssystemet, inte en arbetsmarknadspolitisk åtgärd, som ska lösa problemen i generationsväxlingen. Det är en anmärkningsvärd inställning.

Det är oerhört viktigt att säga att de siffror som kommer fram i Arbetsförmedlingens statistik visar att det blir färre arbetslösa i hela landet. Antalet inskrivna arbetslösa fortsätter att minska. Det händer oerhört mycket när Alliansens politik och budget tack och lov fortfarande gäller.

Ni vill prioritera ungdomar. Men Sverige har den lägsta långtidsarbetslösheten för unga i EU. Vad vill ni göra för dem? Ni vill slå ned på fas 3, ni vill slå ned på alla dem med funktionsnedsättning som i dag har möjlighet att få en sysselsättning.

Vad vill arbetsmarknadsministern göra för dem som står allra längst från arbetslivet bland personer med funktionsnedsättning? Jag ser noll förslag på integration eller noll förslag för personer med invandrarbakgrund. Det är noll förslag för personer som står långt från arbetsmarknaden. I stället pratar man om ungdomsarbetslösheten, som vid en analys av siffrorna visar att den inte ligger särskilt långt över den ordinarie arbetslösheten.

Anf. 25 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Som Désirée Pethrus vet fattar de borgerliga beslut tillsammans med Sverigedemokraterna, och de kommer att rösta nej till många av de investeringar som regeringen har föreslagit inom den privata sektorn och som också ger nya jobb. Det är ni, Désirée Pethrus, som tar ansvar för att det blir nej till många av de viktiga investeringarna, inte minst när det gäller infrastruktur.

Jag vill också framföra en rättelse. Regeringen för inte en borgerlig politik. Vi är tvingade att följa en borgerlig budget, men jag kan försäkra att någon borgerlig politik kommer regeringen inte att föra. Det kan jag lova!

Jag blir förvånad över att Désirée Pethrus säger att arbetslösa kommer att tvingas in i anställning. Nu är det i och för sig frivilligt att söka jobb, och det är frivilligt för arbetsgivare att anställa. Men ett litet mått av press tycker jag nog att det ska finnas. Jag tycker att människor ska arbeta. Det är så vi försörjer oss både enskilt och gemensamt i samhället. En viss press på att arbetslösa ska ta jobben ska finnas. Det är inte att tvinga.

Att kombinera en anställning med att läsa inom yrkesvux för att nå en examen som undersköterska, är inte det reguljär utbildning? Ni skär förstås ned på den. Det finns inte särskilt många platser i dag. Men visst är det reguljär utbildning. Det är så man rimligen utbildar sig till undersköterska, och det vill vi ge fler en chans att göra.

Man blir inte sjuksköterska om man utbildar sig inom ramen för en traineeanställning för att få en undersköterskeexamen. Då handlägs man förstås av undersköterskor i arbetet. De arbetsuppgifter man kommer att utföra är undersköterskans arbetsuppgifter, inte sjuksköterskans.

Många sjuksköterskor rekryteras i dag, men det finns stora problem och utmaningar med att rekrytera specialistutbildade sjuksköterskor. Där behövs särskilda satsningar. Men det står inte i motsättning till att det också behövs många undersköterskor i välfärden.

Anf. 26 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Dagens arbetsmarknadspolitiska debatt i kammaren faller isär i två delar. Den ena delen är när regeringens budgetförslag och politik ställs mot Alliansens budgetförslag och politik. Den andra delen är Sverigedemokraternas totalt hållningslösa och svekfulla sätt att hantera sina väljare.

Herr talman! Jag tänkte börja med Alliansen. Katarina Brännström sa att den viktigaste åtgärden är jobbskatteavdraget i Alliansens arbetsmarknadspolitik. Det är ett viktigt yttrande, och det är viktigt att hålla det i minnet. Skillnaden finns mellan vad vi socialdemokrater står för och det som Alliansen står för, och det handlar om analysen.

Den moderatledda Alliansens analys innebär att 400 000 människor i vårt land är arbetslösa för att de har valt att vara arbetslösa. De har valt att vara arbetslösa, herr talman, därför att det inte lönar sig att arbeta. Med utgångspunkt i den analysen sätter man in åtgärder, och den viktigaste åtgärden är jobbskatteavdraget. Den åtgärd som kommer på detta är att försämra arbetslöshetsförsäkringen.

Herr talman! Jag kan försäkra talmannen, åhörarna och ledamöterna av Sveriges riksdag att det inte är vår socialdemokratiska analys. Vår socialdemokratiska analys om varför 400 000 människor står arbetslösa faller i två delar. Den ena delen är att de arbeten som finns, enligt Svenskt Näringsliv närmare 100 000 förra året, och som inte blir besatta, blir inte tillsatta för att de arbetslösa inte får tillräckligt stöd att uppnå den kompetens som företagen behöver för att anställa dem. Därför satsar vi socialdemokrater stenhårt på utbildningslinjen som vår arbetslinje. Det



är självklart att med 400 000 arbetslösa och 100 000 lediga jobb måste de arbetslösa rustas så att de kan ta jobben.

Alla vi som har arbetat i tjänsteproduktionen eller varuproduktionen vet att varje arbete i sig genererar nytt arbete. Det är så arbetsmarknaden fungerar. Låt mig gå tillbaka till min anställning i den möbelfabrik jag jobbade i innan jag hamnade i Sveriges riksdag. När jag producerar ett skrivbord behövs det naturligtvis en insatsvara i form av stålunderrede, spånskiva eller annat. Det behövs troligen en transporttjänst för att varan ska nå en kund. Det innebär att mitt arbete naturligtvis skapar fler arbeten.

Om man hade lyckats tillsätta de 100 000 arbetena hade det i sin tur skapat fler arbeten.

När man inte lyckas tillsätta de här arbetena, som finns i riktiga företag, tappar man alla de insatsvaror som skulle ha skapat arbete, alla de tilläggstjänster som skulle ha skapat arbete. Därför är förlusten för samhället mycket större än de ungefär 100 000 arbeten som Alliansens politik helt enkelt bara slarvar bort.

Den andra delen för att lösa arbetslösheten handlar om investeringar. Det handlar om investeringar i välfärd och infrastruktur som vi måste göra. Det skapar arbete, dels naturligtvis omedelbart när man bygger järnvägar och vägar, dels naturligtvis omedelbart i välfärden när människor får jobb i välfärden men dels också indirekt, eftersom välfärdstjänster på sitt sätt skapar nya arbeten i anslutning till arbetet. Infrastruktursatsningar gör att det blir lättare att ta sig till arbetet. Arbetsmarknadens funktionssätt förbättras. Arbetsmarknadsområdena blir större. Varor kan transporteras till och från produktionen.

Sammantaget är det väldigt enkelt att förklara skillnaden mellan vår arbetsmarknadspolitik och Alliansens. Det är analysen av varför arbetslösheten uppstår som är skillnaden. Har man olika analyser sätter man naturligtvis också in olika åtgärder.

Våra åtgärder är som sagt, herr talman, utbildning och investeringar. Alliansens viktigaste åtgärd är jobbskatteavdrag och sänkt a-kassa. Efter åtta år kan vi konstatera det vi redan visste 2006: Det kommer inte att fungera. Det har inte fungerat, och det kommer aldrig att fungera.

När det sedan gäller Sverigedemokraterna och deras hållningslösa och svekfulla uppträdande mot sina väljare kan man naturligtvis kritisera Sverigedemokraternas politik, med rätta, eftersom det är en huvudlös politik i sig. Men det är också anmärkningsvärt hållningslöst att de sedan inte röstar för sin politik här i kammaren – de röstar igenom en helt annan politik. Det är klart att det är någonting som vi måste göra känt för väljarna.

Herr talman! Sverigedemokraternas särskilda yttrande i detta betänkande, AU2, är anmärkningsvärt. Jag tror att det är ganska unikt att ett parti väljer att använda större delen av sitt yttrande i ett betänkande till att försöka förklara var man står ideologiskt. Jag tror att det uppstår i att man har väldiga bekymmer med sin ideologi. Hur det hamnar i ett särskilt yttrande i ett arbetsmarknadsutskottsbetänkande tycker jag är något intressant, som det skulle vara spännande att få en redogörelse för från Sverigedemokraterna.

Vi vet alla, herr talman, att Sverigedemokraterna är ett rasistiskt parti. Vi vet alla att det är ett parti med rötter i nazismen. Då försöker man

använda det särskilda yttrandet för att tvätta bort detta. Det gick inte denna gång, herr talman, och det kommer inte att gå i framtiden heller.

Resten av det särskilda yttrandet använder man till att försöka beskriva varför man inte röstar på sin egen politik. Det är naturligtvis ett anmärkningsvärt sätt att använda ett riksdagsbetänkande. Men det kanske inte är så konstigt. Man försöker förklara varför man sviker sina väljare. Det är viktigare än att förklara vad man vill göra.

Det finns några frågor som Sverigedemokraterna måste besvara.

Om man säger, herr talman, att den svenska modellen är bra, som Sven-Olof Sällström gör i sitt anförande, kan man inte samtidigt angripa fria och självständiga fackföreningar eftersom de är en fullständigt omistlig del av den svenska modellen.

Om man säger, herr talman, att a-kassan är för dålig kan man inte samtidigt rösta emot en höjning av den a-kassan.

Om man är, visserligen med rätta, herr talman, oroad över den situation som uppstått på arbetsmarknaden med anledning av Lavaldomen och hur EU:s olika direktiv har kommit in i den svenska arbetsmarknadspolitiken måste man också förklara hur man ska kunna komma till rätta med detta.

Sverigedemokraterna vill ju lämna det europeiska samarbetet. De vill att Sverige ska bli något slags Nordkorea som står utanför allt samarbete. Och tror man att man på den vägen med den metodiken skulle skapa fler arbetstillfällen, skapa större möjligheter och skapa välfärd i detta land, får man faktiskt försöka berätta hur det ska gå till och vilken ekonomisk modell man i så fall vill tillhöra i en globaliserad värld.

De exempel som finns på hur man väljer att avgränsa sig och avsäga sig alla former av samarbeten förskräcker. De förskräcker inte bara ideologiskt, demokratiskt och när det gäller mänskliga rättigheter och friheter. De förskräcker också när det gäller vilken ekonomisk framgång man kan prestera och vilken välfärd man kan ge till sitt folk.

De här frågorna om Sverigedemokraternas hela politik måste man svara på eftersom de är helt obesvarade. Det är, om ni ursäktar talesättet, byxorna nere. Man har inga som helst svar på dessa frågor.

Man kan inte å ena sidan hävda att den svenska modellen är bra och å andra sidan bekämpa fria och självständiga fackföreningar. Man kan inte å ena sidan säga att man är för en bra a-kassa och å andra sidan trycka på knappen som stoppar höjningen. Man kan inte vara upprörd över EU:s direktiv om man inte har några som helst förslag om med vilken politik man ska förändra det.

Vår arbetsmarknadsminister och vår statsminister åker till EU och tar kamp inom det europeiska systemet för att lösa problem som är verkliga problem för svenska löntagare. Sverigedemokraterna lämnar fullständig walk over. De har inga svar på dessa så viktiga frågor för svenska löntagare.

Sverigedemokraterna är inte bara ett rasistiskt parti med rötter i nazismen. Det är också ett löntagarfientligt parti.

Med detta ställer jag mig bakom vårt särskilda yttrande.  
(Applåder)

Anf. 27 MAGNUS PERSSON (SD):

Herr talman! Varje vecka anmäls i snitt 1 600 arbetsolyckor och 200 fall av arbetssjukdomar till Arbetsmiljöverket. Efter att ha varit sjunkande har tyvärr även trenden angående dödsolyckor på våra arbetsplatser ökat, och då framför allt inom företag som har sitt säte i ett annat land, vilket tyvärr gör att de inte räknas in i den svenska statistiken.

Vi ser hur arbetsmiljön har blivit sämre, vilket leder till ökad arbetsbelastning, som leder till stress och ohälsa. Vi ser hur hot, våld, trakasserier och mobbning ökar på våra arbetsplatser.

Detta, herr talman, är en utveckling som vi inom Sverigedemokraterna ser allvarligt på. Därför är vi det parti som vill satsa mest resurser på Arbetsmiljöverket av samtliga partier i Sveriges riksdag. Vi vill också tillföra nya anslag för en förbättrad arbetsmiljö, som friskvård, utbildningsinsatser mot hot, våld och mobbning, ett nationellt kunskapscentrum med mera.

Man kan bara beklaga att regeringen inte var intresserad av att diskutera detta med Sverigedemokraterna. Vi bjöd in till diskussion, men som vanligt valde man att på ett arrogant vis slå dörren i ansiktet på oss och dra det urtvättade och urvattnade rasistkortet. Det har man gjort i ett antal år nu. Vi hoppades på ett borgerligt stöd i stället, men vi vet hur det blev. Det gick tyvärr inte. Då är vi i den situation vi är i nu. Ni fick chansen att diskutera, men ni ville inte.

Herr talman! Fira, sa jag flera gånger, men kranföraren fortsatte att hissa. Jag hann tänka tanken att det nog var kört när ett och ett halvt ton stål small i väggen 50 centimeter från mitt huvud. Utrymmet var begränsat då valven redan var satta, och jag satt riktigt illa till. Men till min förvåning fick den polska lagbasen upp sin radio ganska kvickt, började prata med kranföraren på polska och fick kontroll på läget. Om det hade varit en halv meter lägre hade jag inte stått här i dag, kanske till glädje för Twittervästern, men mina barn hade mist sin far.

Detta hände mig 2007 på en större byggarbetsplats inne på en av Sveriges största försvarsanläggningar. Byggherre var ett av Sveriges största byggföretag. Det var på vintern, och varslen duggade tätt. Priset på jobbet var pressat, så man valde att ersätta en del av arbetsstyrkan med arbetskraft från Polen, vilket inkluderade kranföraren. Det var en mycket duktig kranförare, en riktig yrkesman, som hantverkare från Polen ofta är – de är duktiga yrkesmän. Men det fanns ett problem: Han kunde inte svenska, och han förstod inte de ord och begrepp vi fått lära oss på Arbetsmiljöverkets utbildningar om vad som gäller på svenska byggarbetsplatser.

Herr talman! Jag hade tur den gången. Men den turen hade inte två byggnadsarbetare i Hjorthagen den 4 november som avled efter en allvarlig arbetsplatsolycka med ungefär samma scenario som det jag beskrev.

I dag är det konstaterat att språkförbistring orsakar flera allvarliga olyckor på våra arbetsplatser.

Chefen för polisens miljöbrottsgrupp, Filippo Bassini, uttalade sig i tidningen Byggnadsarbetaren, som jag fortfarande prenumererar på fast jag inte får vara med i Byggnads längre. Han varnade kraftigt för och beskrev den utveckling vi nu ser och gav exempel på hur det kan se ut på en mångspråkig arbetsplats.

Herr talman! Konstruktionsritningar och avtal på olika språk, handskrivna lappar som någon typ av översättningsunderlag – listan kan göras lång. Jag kan bara hålla med.

Innan jag blev riksdagsledamot i denna församling jobbade jag i 25 år som resemontör inom ställningsbyggarbranschen. Det är ett av de tuffaste och hårdaste yrken man kan ha inom byggnadsbranschen. Jag har jobbat över hela Sverige, från Leksand i norr till Smygehuk i söder. Jag har med egna ögon sett den utveckling vi nu kan konstatera är ett faktum.

I Sverige finns det krav på att vårdpersonal utan kunskaper i svenska ska få utbildning innan de får arbeta i Sverige. Många andra yrken kräver att man kan kommunicera på svenska för säkerhetens skull, till exempel busschaufförer och lokförare.

Inom byggindustrin krävs ingenting mer än ett extremt lågt pris för att få entreprenaden.

Herr talman! Min tanke och vision är att vi, samtliga partier i denna kammare, någon gång ska lägga ideologin åt sidan och gemensamt jobba för att kunna erbjuda en bättre arbetsmiljö på våra svenska arbetsplatser. Ingen arbetare, oavsett vilket land han eller hon kommer från, ska behöva riskera livet för att gå till sitt jobb.

Herr talman! Härmed ställer jag mig bakom Sverigedemokraternas yttrande och förslag om utgiftsområde 14. Jag önskar samtliga en god och trevlig jul och ett gott nytt år.  
(Applåder)

Anf. 28 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Egentligen skulle jag kunna nöja mig med att ställa en kort fråga till Magnus Persson: Vem är det du försöker lura? Jag ska försöka utveckla vad jag menar.

Ni har i ert parti röstat nej till mer pengar till arbetsmiljöarbetet, och här står du och pratar om vikten av ett gott arbetsmiljöarbete.

Ni har röstat nej till förbättring av arbetslöshetsförsäkringen, och här står du och pratar som om du stod på arbetarnas sida.

Ni har röstat ned en budget där det väldigt tydligt framgår att regeringen och det parti som har stått upp och förhandlat om budgeten, det vill säga Vänsterpartiet, ser de stora problem som finns med implementeringen av olika direktiv i EU, ser de oerhört stora problem som finns inom vissa branscher på arbetsmarknaden där människor far illa och vill göra något åt det, nationellt, på EU-nivå och överallt där det dyker upp. Det har ni röstat ned.

Ni har röstat emot ett budgetförslag som kommer från en regering med en tydlig förankring i den fackföreningsrörelse som är den enda garanten för att arbetet blir gjort på ett riktigt sätt. Ni gör det i egenskap av ett genuint fackföreningsfientligt parti – ideologiskt och dagspolitiskt.

Vem är det du försöker lura, Magnus Persson? Är det dina väljare, är det folk som står i den här kammaren – vem är det du försöker lura?

Anf. 29 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag försöker inte lura någon. Jag träffar mina väljare varenda dag jag är ledig härifrån. Jag besöker arbetsplatser, och jag besöker fabriker. Jag lurar ingen. Jag talar om hur sanningen ser ut.

Ni valde själva att fälla er egen budget, Ali Esbati, när ni inte ville diskutera med Sverigedemokraterna. Vi räckte ut en hand till den rödgröna regeringen och ville diskutera sakfrågorna, men det ville inte ni. Ni slog dörren i ansiktet på oss, och vi valde därför att rösta ned en underfinansierad budget som är byggd på monopolpengar. Den är ett luftslott som tyvärr inte går att genomföra.

(Applåder)

Anf. 30 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Magnus Persson säger alltså att det var viktigare för Sverigedemokraterna att få stå på presskonferenserna och spela sitt maktspel än att få till den politik som de själva påstod inför sina väljare att de ville driva i Sveriges riksdag.

Valet fanns där framför er vid voteringen, Magnus Persson. Ska man rösta på ett budgetförslag som ger mer pengar till arbetsmiljöarbetet eller emot det? Ska man rösta på ett budgetförslag som ger mer a-kasseersättning eller emot det?

Det valet gjorde ni. Ni tyckte att det var viktigare att sätta er i en position där ni kunde föra era monomana diskussioner om vilka som egentligen tillhör den svenska kulturen eller inte och göra den typen av utspel än att faktiskt få till en förändring. Det fanns där framför er på bordet. Det är den situation som har uppstått.

Du säger att ingen ville prata med er, Magnus Persson, och att det var därför ni ställde till med detta. Jag tror att det finns många i det här landet som nu är väldigt glada över att få höra vad det är ni vill och som gärna vill prata med er.

Ni får gärna åka ut till de arbetsplatser som drabbas av varsel och förklara varför ni har sett till att människor som nu mister jobbet där inte får en bättre a-kassa.

Ni får gärna försöka förklara i samtal med olika människor varför ni inte ville göra något åt den akuta krisen när det gäller arbetsmiljöinspektörer, som inte kan åka ut till byggarbetsplatser och göra de inspektioner som behövs.

Detta är saker ni kommer att behöva förklara i samtal med många människor. Jag säger som en gammal arbetsmarknadsminister – inte från en rödgrön regering – påstås ha sagt: Lycka till!

(Applåder)

Anf. 31 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag ser inga problem med det över huvud taget, Ali Esbati.

Problemet i den här kammaren är att det är för få människor här inne som har en uppfattning om hur det ser ut ute i verkligheten och som har arbetslivserfarenhet och dylikt.

Jag behöver inte förklara för människor, för de vet vad det handlar om. Det är bara att se på en av de senaste opinionsmätningarna. Efter det att ni slog igen dörren i ansiktet på oss och inte ville diskutera med oss får Sverigedemokraterna nu 17,7 procent, medan Vänstern åker ned till 4,2. Förhoppningsvis lär vi inte stå här och debattera efter nyvalet.

(Applåder)

Anf. 32 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Det är lite lustigt att Magnus Persson säger att vi ska lägga ideologin åt sidan. Sverigedemokraterna ägnar hela sitt särskilda yttrande åt att trassla in sig i märkliga ideologiska krumbukter där de försöker dölja sin ideologiska bakgrund. Det är lite tragikomiskt.

Sedan säger Magnus Persson att det är för lite verklighetsuppfattning här, men det är en spännande verklighetsuppfattning Magnus Persson står för. Den kan vi testa nu.

Jag har några citat av Magnus Persson från tidigare debatter. Han har sagt att det är viktigt med svenska fackförbund och att de kan ta till konfliktåtgärder. Vi hörde tidigare i kammaren hur Magnus Perssons kamrat öste ut sitt hat mot svensk fackföreningsrörelse. Hur går det ihop? Det är en intressant fråga.

Magnus Persson har också sagt här i kammaren att ”i stället för att som Socialdemokraterna flytta beslutanderätten till EU och Bryssel och låta dem bestämma över de svenska arbetsvillkoren vill Sverigedemokraterna att Sverige ska bestämma över svenska arbetsvillkor i Sverige”. Min nästa fråga är: Förstår Magnus Persson själv vad det är han säger?

Det innebär, herr talman, att Magnus Persson här pläderar för att vi ska lämna Europasamarbetet. Men inte bara det – han pläderar för att vi ska lämna EES också. Då är vi där som jag sa i talarstolen – Magnus Persson vill ha någon sorts Nordkorea eller möjligen den enda stat i Europa som inte är medlem i EU och som inte vill bli medlem i EU, förutom Ryssland. Det är Magnus Perssons svar på svenska löntagares konkreta problem.

Nu ska det blir spännande, herr talman. Jag ser fram emot Magnus Perssons verklighetsuppfattning.

Anf. 33 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om du hängde med i valrörelsen den sista tiden före valet, Patrik Björck. Då stod din egen statsminister, inte min, och knöt näven och sa: Vi ska riva upp Lavaldomen. Vi ska riva upp fördraget. Vi ska strida mot besluten. Vi vill ha myndighetsprövning. Thorwaldsson inom LO sa: Vi ska ta tillbaka myndighetsprövningen. Vi ska driva den frågan.

Men hur blev det? Man satte sig med Miljöpartiet, och med svansen mellan benen fick man gå därifrån och ta tillbaka allt man hade lovat svenska arbetare – att svenska jobb först och främst ska gå till svenska arbetare. Så var det.

Vi vill omförhandla fördraget i första hand – det är ingen hemlighet. Vi vill ha en folkomröstning om fortsatt medlemskap i EU – det är ingen hemlighet. Det står jag för, och det står partiet för.

Du får dra vilka floskler du vill. Vi vet att vi har rätt. Det är bara att titta på opinionsmätningarna. Titta på hur svenska folket reagerar på den ansvarslösa politik som ni bedriver! Ni låter Miljöpartiet och Vänstern diktera villkoren på den svenska arbetsmarknaden.

Er tid som arbetarparti ser jag som förbrukad. Jag är glad att jag tillhör Sverigedemokraterna, som kommer att bli det nya svenska arbetarpartiet.

(Applåder)

Anf. 34 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! De floskler som Magnus Persson hör mig komma med här i talarstolen – det är viktigt att poängtera – är citat ur riksdagens protokoll av vad Magnus Persson har sagt.

Jag kan naturligtvis hålla med om att det är mycket floskelbetonat, av det enkla skälet att Magnus Persson saknar kunskap. Magnus Persson vet över huvud taget inte vad han pratar om. Magnus Persson förstår inte innehållet i sina egna ord.

Magnus Persson säger så här – nu citerar jag, herr talman: ”I stället för att som Socialdemokraterna flytta beslutanderätten till EU och Bryssel och låta dem bestämma över de svenska arbetsvillkoren vill Sverigedemokraterna att Sverige ska bestämma över svenska arbetsvillkor i Sverige.”

Det förstår inte Magnus Persson. Men jag kan berätta för Magnus Persson att det innebär att Magnus Persson vill att Sverige ska lämna inte bara EU utan hela EES-samarbetet.

Vad Magnus Persson inte har en aning om är att EU:s arbetsrätt var lika inträngande i svensk arbetsmarknad innan vi blev medlemmar i EU som efter. Vad Magnus Persson inte har en aning om är att Lavaldomen faller lika tungt in i den norska arbetsrätten som i den svenska.

Magnus Persson har ingen som helst aning om vad han pratar om och kan naturligtvis inte – i avsaknad av kunskap – företräda svenska löntagare på ett seriöst sätt.

Herr talman! Magnus Persson saknar all verklighetsuppfattning.  
(Applåder)

Anf. 35 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att debatten börjar likna en pajasdebatt. Men så blir det när man ser att slaget är förlorat.

Det är ganska pinsamt att se det stolta arbetarpartiet Socialdemokraterna – som jag har varit medlem i en gång i tiden, som min far och farfar, kommunpolitiker för Socialdemokraterna – väljer att ge upp arbetarpolitiken och låta extrema partier som Miljöpartiet och Vänstern diktera villkoren i svensk arbetsmiljöpolitik. Det tycker jag är ett hån mot svenska arbetare.

Jag tycker att Socialdemokraterna ska skämmas.  
(Applåder)

Anf. 36 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Jag kan inleda med att säga att Patrik Björck är min favorit – jag gillar honom.

Herr talman! I går skrev Svenska Dagbladet om en ny attitydundersökning, *Generation jobb*, som jag har här. Den visar att väldigt många unga är motiverade att jobba och är beredda att gå långt för ett jobb. Bland annat är sju av tio beredda att flytta, men ännu värre är att hela 6 procent är beredda att riskera sin fysiska hälsa för ett bra jobb.

Det säger något om situationen på arbetsmarknaden för unga. Detta bör vara en varningsklocka för oss. Vi måste ta situationen på allvar.

Herr talman! Varje dag möter jag väldigt många ungdomar, utanför t-banan, i centrum eller på gården där jag bor. En sak har alla dessa ungdomar gemensamt: misstron till politiken och etablissemangen.

Ungdomarna känner sig oftast glömda och inte sedda och drömmer om chansen till ett jobb.

Därför är inte lösningen att sänka priset på arbete. Därför är inte lösningen att öka otryggheten för unga på arbetsmarknaden. I stället handlar det om allas rätt till en bra utbildning, en politik som skapar trygghet och ett näringsliv som är berett att ta in, lära upp och satsa på unga. Med tanke på ett påbörjat generationsskifte kommer detta att vara en nödvändighet och en framgångsfaktor för näringsliv, stat och kommuner.

Så skapar vi också ett sammanhållet Sverige som motverkar segregation, utanförskap och rasism.

Herr talman! Det krävs tydliga reformer som inger hopp och framtidstro till alla ungdomar, reformer som bygger på möjligheten att få en bra och jämlik utbildning och ett meningsfullt arbete. Därför anser jag att utbildningskontrakt och traineejobb är viktiga insatser som dels ökar ungdomars anställbarhet, dels ger ungdomar möjlighet till meningsfullt arbete.

Genom utbildningskontrakt ökar ungdomars anställbarhet. Vi vet att utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft men också till människors frihet att forma sina egna liv.

En av de viktigaste orsakerna till ungdomars långtidsarbetslöshet är bristande utbildning. Därför är det utmärkt att ge unga arbetslösa som inte har fullföljt sin gymnasieutbildning möjlighet att studera vid kommunal vuxenutbildning och folkhögskola. Samtidigt bör man stötta unga till jobb och praktik och betona det egna ansvaret för att genom gymnasiekompetens göra sig anställbar.

Herr talman! Genom traineejobb ökar ungdomars möjlighet till ett meningsfullt arbete. Det är en fantastisk möjlighet riktad till arbetslösa ungdomar inom vissa delar av välfärdssektorn. Traineejobben är viktiga inte bara för att motverka ungdomsarbetslösheten utan också för att öka personaltätheten i välfärdssektorn och därmed höja kvaliteten i verksamheten.

I ett pressmeddelande den 23 oktober välkomnar fackförbundet Kommunals ordförande Annelie Nordström regeringens förslag på traineejobb och satsningar på att locka unga till omsorgsjobben. Annelie Nordström skriver: ”Vi ser traineejobben som ett viktigt verktyg både för att ge unga möjlighet till erfarenhet och utbildning, men också för att locka fler till jobb inom omsorgen.”

Herr talman! För att vi ska få fler ungdomar att bli anställbara och skapa meningsfulla arbeten behöver samverkan stärkas mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Därför tycker jag att det är föredömligt att arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har inlett en kommundialog där hon träffar kommunföreträdare för att utbyta erfarenheter, ta del av goda exempel och se hur regeringen kan samverka och skapa nya former för att minska ungdomsarbetslösheten.

Som kommunpolitiker anser jag att detta är viktiga möten. Jag hoppas att alla kommunföreträdare träffar Ylva Johansson och tar ett gemensamt ansvar för att komma åt ungdomsarbetslösheten.

I detta sammanhang vill jag passa på att nämna min egen hemkommun Botkyrka som ett gott exempel på en kommun som har



arbetat systematiskt med att bekämpa ungdomsarbetslösheten i samarbete med bland annat Arbetsförmedlingen.

Herr talman! I Botkyrka har vi sedan 2010 en ungdomsgaranti som innebär att ingen mellan 18 och 25 år ska stå utan jobb, praktik eller utbildning. I Botkyrka erbjuds ungdomar insatser från dag ett, såsom coachning och uppföljning, så att de snabbare ska kunna komma ut i arbete eller studier och så att långtidsarbetslöshet ska förhindras. I en analys av insatserna som vi gjorde har vi kunnat konstatera att sju av tio är i jobb eller i studier efter det att ungdomsgarantin har tickat klart. Det finns säkert många liknande goda exempel ute i Sverige.

Herr talman! Många ungdomar drömmer om att få sin första lön, att få möjlighet att flytta hemifrån, att teckna sitt första bostadskontrakt, att inte vara ekonomiskt beroende av mamma eller pappa och att få möjlighet att forma sin egen framtid. Men verkligheten i dag är att många ungas väg in på arbetsmarknaden kantas av stängda dörrar i stället för nya möjligheter.

Arbetslösheten bland unga är omkring tre gånger högre än bland befolkningen i genomsnitt. Den höga ungdomsarbetslösheten gör att det tar lång tid innan många unga får in en första fot på arbetsmarknaden. Att inte efterfrågas på arbetsmarknaden och inte klara sin egen försörjning innebär att det blir svårt att skaffa egen bostad och bilda familj. Det blir helt enkelt omöjligt att få en bra start på vuxenlivet.

Nästan en fjärdedel av den ungdomsgeneration som nu närmar sig vuxenlivet har inte fått den chansen. Ungdomsarbetslösheten är därför framtidshoppets värsta fiende.

Herr talman! Historien lär oss att vi ingenting lär oss av historien, sa den tyske filosofen Friedrich Hegel. Det citatet passar utmärkt för att sammanfatta Alliansens arbetsmarknadspolitik.

Inget nytt kommer fram. Beprövade och verkningslösa åtgärder, såsom fortsatt sänkning av arbetsgivaravgifter, ska försvaras till varje pris.

Det är en generell nedsättning av socialavgifter för unga. Det är en generell åtgärd som inte är effektiv och som har kritiserats av bland annat Riksrevisionen och IFAU. Detta har prövats sedan 2007, och med facit i hand kan vi säga att det inte ger någon framtidslösning. Det är dessutom dyrt. De få jobb som kan ha skapats kostar det som motsvarar hela lönekostnaden för tre fyra anställda per nytt jobb. Det är med andra ord ingen genialisk lösning. Därför anser jag att det är viktigt att se över tidigare beprövade metoder.

Herr talman! Sveriges unga förtjänar att få möta en framtid fylld av hopp, arbete och möjligheter – inte av arbetslöshet och stängda dörrar. Därför hänvisar jag till det särskilda yttrandet av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Avslutningsvis: Som stolt svensk kurd vill jag önska alla en god jul och ett gott nytt år.

Anf. 37 MAGNUS MANHAMMAR (S):

Herr talman! När det handlar om insatser på det arbetsmarknadspolitiska området fanns det ett helt batteri av bra och konkreta förslag i regeringen Löfvens budget, till exempel höjd a-kassa, nedläggning av fas 3, 90-dagarsgaranti för unga, som vi precis hörde

diskuteras här, stora satsningar på en bättre arbetsmiljö och krav på kollektivavtal vid all offentlig upphandling. Dessa förslag var centrala för vår budget och för alla de förbättringar som vi ville genomföra i Sverige. Det är ingen nyhet att våra viktigaste mål och krav helt enkelt handlar om att skapa fler jobb och bättre arbets- och livsvillkor för alla som bor i Sverige.

Den 3 december röstades emellertid vår budget ned. De förbättringar som oerhört många människor hade längtat efter blev aldrig av. De partier som grusade så många människors förhoppningar om ett bättre 2015 var Folkpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna.

Alliansen är tydlig med vilken arbetsmarknadspolitik man driver. Sverigedemokraterna däremot gick till val just på höjd a-kassa, på en nedläggning av fas 3, på satsningar på jobb för unga, utökat arbetsmiljöarbete och krav på kollektivavtal. Ändå valde partiet att den 3 december rösta emot all den politik som innebar dessa saker och som skulle göra detta till verklighet. Man röstade för en politik som innebar en svag a-kassa, färre arbetsmiljöinspektörer, uteblivna jobbsatsningar för unga och fortsatta problem med att kunna kräva svenska kollektivavtal på svensk arbetsmarknad.

Dessutom röstade Sverigedemokraterna för en högerpolitik som ger mest pengar till dem som redan har mest – en omvänd Robin Hood-politik.

Mot denna bakgrund är Sverigedemokraternas arbetsmarknadspolitiska program och vallöften enbart tomma ord. Därför, Sven-Olof Sällström och Magnus Persson, vill jag veta varför ni röstade för att försämrare för Sveriges arbetare.

I synnerhet du, Magnus Persson, har nyss här talat om hur viktigt arbetsmiljöarbetet är. Varför röstade du för en sämre arbetsmiljö den 3 december?

Dessa frågor vill jag ha svar på från Sverigedemokraterna.  
(Applåder)

Anf. 38 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Som jag sade i det tidigare replikskiftet var det Magnus Manhammars parti och samarbetspartier som själva valde denna utveckling genom att på ett nonchalant sätt slå dörren i ansiktet på Sverigedemokraterna när vi bjöd in till förhandling och diskussion och genom att dra fram rasistkortet som är det enda kort som ni har att dra. Det har ni dragit sedan urminnes tid. Men det biter inte längre.

Vi bjöd in till en diskussion. Vi kunde ha diskuterat dessa frågor, men det ville ni inte. Ni ville hellre chansa på att få ett passivt stöd från borgerliga partier.

Du har fått ditt svar, Magnus Manhammar. Felet är ditt eget partis, ingen annans.

Anf. 39 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Jag är inte nöjd med det svar jag fick från Magnus Persson. Sverigedemokraterna verkar ha en föreställning om att de kan lura svenska arbetare. Men då Sverigedemokraterna tryckte på nejknappen den 3 december fick det också konsekvenser.

Svenska folket såg fram emot trygga anställningar och en starkare a-kassa. Det röstade ni bort. 5 000 undersköterskor skulle skickas ut i Sverige, bland annat för att äldre skulle ha personal som inte bara gör deras vardag dräglig utan faktiskt värdig. Detta röstade ni bort. 100 miljoner skulle satsas på arbetsmiljöarbete för att skapa säkrare och tryggare arbetsplatser i Sverige. Det röstade ni också bort.

Därför undrar jag: Vad tänker Sverigedemokraterna säga till de industriarbetare som precis har blivit av med jobbet och nu tvingas sälja hus och hem? Vad tänker Sverigedemokraterna säga till undersköterskan som håller på att både bränna och slita ut sig på grund av en helt ohållbar arbetsmiljö? Och vad tänker Sverigedemokraterna säga till de byggnadsarbetare, som Magnus Persson själv, som har sett sina arbetskamrater skadas eller till och med dö på grund av brister i arbetsmiljöarbetet?

För mig är Sverigedemokraterna svaren skyldiga.

Anf. 40 MAGNUS PERSSON (SD) replik:

Herr talman! Det svaret är ganska enkelt. Jag tänker säga till dem allihop: Det är synd att Sveriges största parti svek er och inte ville ta debatten med det tredje största partiet i Sverige med 800 000 väljare utan vände ryggen åt det.

Efter den senaste mätningen tror jag att vi är uppe i 1,1 miljoner väljare. Ni valde att vända alla dessa invånare ryggen genom att slå dörren i ansiktet på oss på ett typiskt socialdemokratiskt härskarmanér. Det håller inte längre i Sverige. Det är andra tider nu.

Anf. 41 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Efter att ha hört dessa ord från Magnus Persson är det uppenbart för alla oss som lyssnar här att Sverigedemokraternas arbetsmarknadspolitik är enbart tomma ord. Partiet har skrivit ett antal förslag på ett papper, men har i själva verket aldrig haft för avsikt att genomföra dem. Detta förvånar mig inte, eftersom jag själv har läst både Sverigedemokraternas politiska program och deras principprogram. I ett stycke i Sverigedemokraternas principprogram talar man just om arbetsmarknaden. Det är ett oerhört klargörande stycke om hur Sverigedemokraterna faktiskt har agerat just här i riksdagen. Jag ska läsa upp ett stycke från Sverigedemokraternas principprogram mellan 2005 och 2011, som i dag är något förkortat. Där står följande:

Målsättningen är att kunna tillvarata nationens samlade intressen. Avsaknaden av ideologiska bindningar och bevakande av särintressen på området gör att partiets politiska inriktning kan komma att skifta beroende på underliggande förutsättningar, politiska förändringar och konjunkturläge.

Vad innebär egentligen denna text? Jo, Sverigedemokraterna kan när som helst tycka vad som helst inom det arbetsmarknadspolitiska området. Någon grundläggande syn på arbetsmarknaden har de inte. Sverigedemokraterna har inget intresse av en starkare a-kassa. De har inget intresse av en säkrare arbetsmiljö eller av att slå vakt om kollektivavtalen. Sverigedemokraternas enda intresse är att få peka ut vem som får tillhöra nationen. Deras mest grundläggande politik är just hatet mot dem som är eller tycker olika, mot dem som enligt

Sverigedemokraterna inte passar in. Det är en politik som förföljer människor och förstör för alla som arbetar i Sverige. Därför är en röst på Sverigedemokraterna också en röst på Sveriges mest arbetarfientliga parti, ett parti som man aldrig kan lita på.  
(Applåder)

Anf. 42 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Magnus Manhammar ställde en rad frågor, och han ska få en rad svar.

Precis som min kollega just anförde vill jag säga att om Socialdemokraterna verkligen hade velat ha igenom sin arbetsmarknadspolitik hade de kunnat få det. De hade kunnat komma till oss med utsträckt hand och samtalat om arbetsmarknadspolitiken, precis som de har gjort med alla andra partier, och frågat om vi är beredda att förhandla. Jag kan lova dig att ni hade fått igenom politiken om ni hade förhandlat med oss. Men det var ni inte beredda att göra.

I stället förhandlade Socialdemokraterna med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. De frågick löftet till sina egna väljare om att åter myndighetspröva arbetskraftsinvandringen. De missköter sitt uppdrag i EU när det till exempel gäller att se till att transportnäringen får vettiga och bra villkor när de inte ens orkar gå till transportutskottets möten. Det är socialdemokratisk politik.

I stället fick vi Miljöpartiets politik med stopp för viktiga infrastruktursatsningar, med ökade pålagor för svenska företag, med en bristfällig energipolitik som innebär stora risker för svensk basnäring i framtiden och med höjda skatter som enligt er egen budget, tvärt emot vad du själv sade, skulle ha minskat antalet jobb och minskat tillväxten. Det är verkligheten, Magnus Manhammar.

Anf. 43 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaren, Sven-Olof Sällström. Det är bra att vi får klargöranden i fråga om detta. Det är lite synd att du verkar ha missuppfattat vår politik, eller kanske inte ens har läst våra förslag. I vår budgetproposition skriver vi just att vi kräver kollektivavtal för alla som arbetar på svensk arbetsmarknad. Vi kräver kollektivavtal för utländsk arbetskraft och för svensk arbetskraft i Sverige. Det är det som håller på att hända och som regeringen håller på att driva. Det var därför det var toppmöte om just arbetsmarknadsfrågor i Sverige häromveckan med representanter från både Tyskland och Österrike. Detta är frågor som vi tar på allra största allvar.

Om Sverigedemokraterna hade menat allvar med att göra någonting kring frågorna på arbetsmarknaden hade ni tagit chansen. Jag har en lista på flera saker ni redan under den förra mandatperioden vägrade rösta för, och jag kan läsa upp några av de saker ni redan har röstat emot.

Under förra mandatperioden röstade ni emot att fas 3 skulle läggas ned, och ni röstade emot att vi skulle ha en nollvision mot dödsolyckor i arbetslivet. Ni röstade emot att förstärka arbetslivsforskningen. Ni röstade emot regler som skulle underlätta för visstidsanställda att få tillsvidareanställning, och ni röstade emot rätten att jobba heltid. Ni röstade emot skatteavdrag för den fackliga avgiften, och sist men inte

minst röstade ni emot en arbetsskadeförsäkring som skulle bli mer jämställd.

Tar man inte ansvar för saker är det klart att man kan rösta precis som man vill. Sverigedemokraterna tar inte ansvar för någonting förutom sin politik som hetsar mot särskilda grupper i samhället. Ni har ingen arbetsmarknadspolitik. Precis som utskottets ordförande inledde hela debatten med att säga erkänner ni inte ens konflikten mellan arbete och kapital. Det enda som är viktigt för er är lojalitet mot nationen, och det gör att ni inte har någon arbetsmarknadspolitik.

Det spelar ingen roll vad ni tycker, för ni tänker inte genomföra det ändå.

(Applåder)

Anf. 44 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Magnus Manhammar glömde myndighetsprövningen av arbetskraftsinvandring, och det förstår jag att han gjorde. Det var ett väldigt tydligt löfte till väljarna från Stefan Löfven, som man nu har frångått. Man har svikit de socialdemokratiska väljarna även på den punkten.

Nu vill ni dock ha igenom er politik. Ja, löftet från oss att förhandla och vara delaktiga i en förhandling kvarstår ju. Vi kan komma överens här och nu om er arbetsmarknadspolitik. Vi kan komma överens om mycket i politisk väg. Stäng inte de dörrarna! Vi kan öppna dem igen, om du nu menar allvar med det du säger, Magnus Manhammar. Men det gör du inte, eller hur?

Sedan räknar du upp en massa saker vi ska ha röstat nej till under förra mandatperioden. Det är att göra det väldigt enkelt för sig. I huvuddelen av det du räknade upp har vi egna reservationer och egna förslag i betänkandena, så vi har röstat på våra egna förslag. För att bara ta ett exempel, alltså utan att gå igenom det som du har gjort och skriva en lista, hade ni under förra mandatperioden möjlighet att höja taket i a-kassan. Ni avstod dock från att göra detta tillsammans med oss.

Det är sanningen, Magnus Manhammar, och den kommer ni inte undan.

(Applåder)

Anf. 45 MAGNUS MANHAMMAR (S) replik:

Herr talman! Sanningen är den att vi aldrig kommer att samarbeta med ett fascistiskt parti. Det kommer vi aldrig att göra. Det är sanningen.

(SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD): I rest my case.)

Sverigedemokraterna har likväl möjlighet att rösta på olika förslag, precis som ni redan har gjort i kammaren, men ni måste också ta ansvar för hur ni röstar. Finns det förslag som skulle hjälpa Sveriges arbetstagare kan man rösta på dem. Man kan inte bara säga att ingen vill prata med en. Vi pratar och diskuterar här just nu, men vi kommer aldrig att samarbeta med er. Ni är ett fascistiskt parti med en odemokratisk ideologi, så det är klart att vi inte kommer att samarbeta med er. Det är mitt löfte till svenska folket: Det kommer aldrig att hända.

Du talar om myndighetsprövning och att det skulle tas in när det gäller utländsk arbetskraft och den typen av saker, Sven-Olof Sällström. Det kan man säkert tycka att man vill, men vi som är från arbetarrörelsen driver en linje att det ska förhandlas med parterna på den svenska arbetsmarknaden. Det är den svenska modellen. Ni driver förslag på förslag där staten ska avgöra vilken arbetsmarknadspolitik som ska finnas. Det är inte den typen av politik vi driver, utan vi menar att arbetsmarknadens parter ska ha det sista ordet i detta.

Ditt parti erkänner inte konflikten mellan arbete och kapital, Sven-Olof Sällström. Jag vill återigen läsa upp ett citat, bara för att förtydliga och verkligen beskriva er politik på det här området. Citatet kommer från din företrädare Per Björklund, som var arbetsmarknadsansvarig och även partikassör i ert parti. Han avgick för två år sedan. Det här har han sagt om klassamhället:

”Klassamhället, vi har inte funderat över det, vi tänker inte i de banorna. Klass är inget vi funderar över. — — — Att generellt säga att det finns en motsättning mellan arbete och kapital, det gör jag inte. Det är mer en ideologisk fundering, och sådana ägnar jag mig inte åt särskilt mycket.”

(Applåder)

Anf. 46 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Allt har nästan sagts om regeringens arbetsmarknadspolitik, men jag tänkte ändå ta tillfället i akt och citera regeringsförklaringen. Frågor som rör tillgänglighet är nämligen också viktigt. Så här står det i regeringsförklaringen:

”Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att verka i vardagen på lika villkor vad gäller delaktighet och tillgänglighet. Ett nationellt regelverk och ett samlat huvudmannaskap för hjälpmedel tas fram. Den nya lagen om otillgänglighet som diskrimineringsgrund ses över och breddas. Hinder för människors delaktighet i samhället ska rivas. Det är en fråga om jämlikhet och rättvisa.”

För några veckor sedan var jag och träffade handikapporganisationerna. Där hade man satt upp en lapp där man skulle beskriva vad som var positivt med det som hänt under 2014, och man skrev: Det är rekord i funktionshinderspolitik i regeringsförklaringen. Man var alltså väldigt positiv.

Sverige behöver ett modernt, hållbart och rättvist arbetsliv. Regeringens ungdomsgaranti skulle omfatta alla arbetslösa ungdomar – alla arbetslösa, alltså såväl tjejer som killar, såväl födda i Sverige som födda i andra länder och ungdomar såväl med som utan funktionshinder. Det är viktigt att se personer med funktionsnedsättning som en tillgång på arbetsmarknaden och inte som ett hinder, vilket en del på arbetsmarknaden gör. Vi tycker att det är viktigt att ha en bra arbetsmarknadspolitik för *alla* på arbetsmarknaden.

Tidigare har arbetsmiljöarbetet och de satsningar regeringen ville göra nämnts. De hade haft stor betydelse för framför allt kvinnors arbetsmiljö. En nyligen redovisad undersökning visar att unga kvinnor får sämst i dagens arbetsmiljö. De känner olust inför att gå till jobbet, och var fjärde ung kvinna har svårt att sova på grund av jobbet. Stressen i arbetslivet har ökat, och det har också de otrygga anställningarna gjort.

Vi ser hur det här breder ut sig i hela arbetslivet – otrygghet, stress och press.

Precis som Raimo Pärssinen tidigare nämnde är den psykiska belastningen i arbetslivet väldigt tuff, enligt Unionens barometer över arbetsmiljöarbetet. Vi ser hur arbetsmiljön blir allt sämre på många arbetsplatser. Det är tidspress och för få som ska göra allt mer. Vi har också nåtts av upprop från fackförbundet Seco och deras medarbetare på Posten. De säger: Nu är det nog! Nu räcker det. Vi klarar inte det här längre.

Om man inte kan se att ett starkt arbetsmiljöarbete – ett starkt arbetsmiljöverk – skulle kunna vara med och bidra till att förbättra arbetsmarknaden förstår inte jag hur man tänker från den borgerliga sidan och från Sverigedemokraterna. Satsningarna på Arbetsmiljöverket var viktiga, och jag har svårt att förstå hur ni kan argumentera för att ni verkligen har fattat beslut om att dra ned på de satsningar regeringen ville göra.

Satsningarna var viktiga, och de hade kunnat göra skillnad. Framför allt hade vi fått fler inspektörer som kunde komma ut på arbetsmarknaden och hjälpa till på de arbetsplatser där vi ser problem. Vi hade också kunnat se hur forskning om kvinnors arbetsliv och arbetsmiljö hade kunnat förbättras. Att den borgerliga riksdagsledamotsgruppen och Sverigedemokraterna är emot dessa satsningar är faktiskt obegripligt, herr talman.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 16.)

## **§ 12 Utbildning och universitetsforskning**

Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU1

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (prop. 2014/15:1 delvis)  
föredrogs.

Anf. 47 LENA HALLENGREN (S):

Herr talman! Naturligtvis hänvisar jag våra ställningstaganden till det särskilda yttrande som finns redovisat i UbU1.

Det är en märklig dag, tycker jag. En koalition bestående av Moderaterna, Centern, Folkpartiet och Kristdemokraterna får igenom sitt budgetförslag tack vare Sverigedemokraterna. Vi har de senaste veckorna hört flera alliansföreträdare säga att riksdagen nu har röstat för rätt budget men att det fortfarande är fel regering. Helt ärligt – kom inte och påstå att ni inte ska göra er beroende av Sverigedemokraterna när ni med glädje tar emot stödet från 49 sverigedemokrater här i kammaren!

Sverigedemokraterna visar sig vara ett parti som struntar både i praxis och principer för ett fungerande arbete i riksdagen och i sina egna utfärdade vallöften, för att i stället profitera på den ökade ojämlikheten i samhället och människors rädsla för utanförskap. De har en vass udd ständigt riktad mot människor som flyr krig, förföljelse och tortyr. SD

påstår sig göra det för att kunna åstadkomma en kraftigt minskad invandring i den riktning som 13 procent av väljarna röstat fram. Demokrati? Knappast!

Herr talman! Jag hoppas av hela mitt hjärta att vi förmår se alla människor som individer och att vi med nyfikenhet ser möjligheterna med ett globaliserat och mångkulturellt samhälle. Jag önskar så att vi inte tillåter sikten skymmas av en slöja, av ett svåruttalat namn, av sexuell läggning eller helt enkelt av att någon är olik.

Detta sagt om Sverigedemokraterna, som trots allt bara nyttjar, om än huvudlöst, den vågmästarposition som de ges av oss övriga partier och framför allt av dem som klamrar sig fast i blockpolitiken. Men skillnaderna mellan riksdagens partier är tydliga.

Herr talman! Vi ska möta framtiden med mer kunskap, inte mindre. Det kräver tidiga insatser, utbildning av speciallärare, mindre barngrupper och fler lärare. Det kräver ett gymnasium som ger unga tillräckliga kunskaper för att både få ett arbete och bli samhällsmedborgare.

Men det tar inte slut där. Det krävs vuxenutbildning, eftergymnasiala yrkesutbildningar och högskola och universitet som tillåts växa för att möta allt fler. Det är inte här vi ska spara eller hålla igen. Det är i utgiftsområde 16 vi satsar för framtiden.

Under alliansens åtta år vid makten gjordes blygsamma satsningar på skola och utbildning, framför allt om vi jämför med de 120 miljarder som fanns till skattesänkningar.

Nu svarar Alliansen däremot upp mot de satsningar som regeringen presenterade i budgetpropositionen. Tack vare regeringens ambitionshöjning blir resultatet ökade resurser till skolan kommande budgetår. Det är bra; det behöver skolan.

Men satsningarna hade blivit annorlunda med regeringens budget, och på några års sikt hade skillnaden varit betydande. Den här debatten hade kunnat handla om regeringens förslag för att locka fler till bristyrket förskollärare, om resurser till fortbildning för desamma, om förskolechefsflytt och om statsbidrag för att åstadkomma mindre grupper.

I stället tvingas jag konstatera att Alliansen i sin budget anslår 127 miljoner mindre än regeringen i fortbildningsmedel. Betydligt mindre medel avsätts till att vidareutbilda tillsvidareanställda i förskoleklass för att de ska bli lärare.

Det är faktiskt en unik kompetens att vara just förskollärare. Det är tråkigt att ni inte ser det. Fortbildning i sitt yrke behöver alla, och att se värdet med olika pedagogprofessioner är viktigt.

Herr talman! Jag skulle kunna berätta hur regeringens budget hade erbjudit möjlighet att utveckla samverkansprogram på skolor som har svårt att nå målen. Och jag hade verkligen sett fram emot att avskaffa bidraget till dem som har råd att köpa privat läxhjälp för att i stället göra läxhjälp till en del av skolans uppdrag eftersom detta bidrag är så genuint feltänkt, orättvist och går emot allt vad som är grunden i svensk välfärd där den som har minst får mest, inte tvärtom.

Resurser till en jämlik skola krävs då skillnaderna i svensk skola ökar mellan elever och mellan skolor.



Jag tror att många med mig hade glatts åt satsningar på yrkescollege för bättre kvalitet i gymnasieskolans yrkesprogram liksom tydliga ambitioner om en gymnasieskola för alla, på riktigt.

När jag i går kunde ta del av Skolverkets granskning och se att andelen elever med godkänd yrkesexamen minskar med Gy 2011 blev jag ännu mer övertygad om detta. Skälet till att yrkescollege strukits i Alliansens budget är i alla fall för mig högst oklart. Kanske får vi en förklaring i dagens debatt.

En gymnasieskola med målsättningen ”allt färre avhopp” är för regeringen en prioriterad fråga. Att på 2000-talet möta arbetslivet utan fullständigt gymnasium är att vara i ständigt underläge. Fullgjort gymnasium är helt enkelt en grundläggande kompetens. Vi måste på olika sätt göra detta möjligt. Jag hoppas att vi är ense om problematiken, att vi delar ambitionen och att vi gör gemensamma ansträngningar framöver.

Även högskolebehörighet efterfrågas av såväl arbetsgivare som elever. De är alla medvetna om kunskapssamhällets krav på att ständigt lära nytt.

Herr talman! Viktigt att nämna i budgetdebatten är regeringens avisering inför 2016 av 3 miljarder för att möjliggöra ett lyft för lärarlönerna. Det är en nationell samling för läraryrket. Kritiken mot förslaget var i valrörelsen stark från framför allt folktoppledaren Jan Björklund.

Min förhoppning, och jag vet att den delas av den samlade lärarkåren, är förstas att satsningen ändå blir av. Än så länge har Alliansen inte uttryckt något stöd, så utgången av extravalet blir avgörande även i denna fråga. Att vi tar steg mot höjda lärarlöner och lägger ännu en pusselbit kommer att krävas för att göra läraryrket mer attraktivt.

Budgeten kan läsas även på andra ledder. Jag konstaterar en bristande tilltro till professionen i Alliansens förslag.

Varför neddragningar på lärarnas fortbildning?

Varför så tvärsäkert slå fast att det är just dubbelt så många förstelärare som är lösningen för de skolor som har svårt att nå målen? Det är inget fel på förstelärare, men är det det absolut bästa receptet? Vad säger lärare och skolledare?

Varför inte öka satsningen på elevhälsa, givetvis för elevernas skull men också för att se till att blir bättre förutsättningar att arbeta i skolan där olika professioner gör sin del?

Varför inte våga låta professionen ha en uppfattning om mängden nationella prov, som upptar kanske så mycket som en termin av undervisningstiden i årskurs 3–9?

Varför nej till Skolforskningsinstitutets utvecklingsuppdrag? Jag tror att det hade varit väldigt välkommet, inte minst hos professionen.

Varför måste betyg i årskurs 4 utredas vidare när uppgörelsen om betyg i årskurs 6 knappt har genomförts, än mindre utvärderats, när det saknas stöd i forskningen och när kritiken från berörd profession är synnerligen stark?

Varför inte bidra till ökad attraktivitet genom miljarder till höjda lärarlöner?

Varför måste förskollärare i förskoleklass vidareutbildas till grundskollärare? Vad är felet med den pedagogiska inriktning vi har valt och skolformen förskoleklass?

Kan då skolan, lärarna, eleverna och föräldrarna räkna med att skolpolitiken tillåts ta stor plats även i den kommande valrörelsen? Förväntningarna har inte blivit mindre de gångna tre månaderna, behovet har inte minskat och resultaten har inte förändrats, så svaret är ja, vi måste helt enkelt bestämma oss för det.

Avslutningsvis, herr talman: När OECD besökte utskottet sa de ungefär så här, fritt översatt: Vi har aldrig sett något liknande. Skolans styrning är obefintlig, och alla skyller på någon annan.

Jag menar att tydlighet, arbetsro och tilltro till professionen är avgörande för framgång. För detta krävs breda överenskommelser, inte bara mellan partier som förhandlar utan mellan partier som samverkar med professionen och vågar ta del av forskning och erfarenhet.

Barnen och eleverna hade behövt ett år av handlingskraft och utvecklingsarbete. I stället blir det ett förlorat år med otydlighet och osäkerhet.

Därför bekymrar mig Alliansens dogmatiska förhållningssätt till betyg i fyran, till att förskoleklassen ska bli skola och till att omdömen ska ges i ordning och uppförande bara för att det för tillfället kan finnas en majoritet.

Skolan är viktigare än så. Skolan längtar efter S – satsningar, samsyn och studiero.

(Applåder)

Anf. 48 STEFAN JAKOBSSON (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna ställer sig bakom sitt särskilda yttrande.

Hela veckan har vi debatterat, men nu har vi äntligen kommit till den viktigaste debatten. Utan utbildning hade de andra utskotten nämligen inte haft något att diskutera över huvud taget.

Grunden för välfärden läggs i skolan. För att återerövra de topplaceringar vi har haft i internationella undersökningar på alla nivåer behöver vi satsa på skolan med ordentliga pengar, inte småsmulor.

Tyvärr valde de andra partierna att inte rösta på Sverigedemokraternas budgetramar, vilket gjorde att alla våra satsningar gick om intet. Jag avser ändå att lyfta fram dem inför ett möjligt extra val.

Vad är det då som har förstört och ätit upp skolan inifrån? Jag har själv varit lärare under många år och sett effekterna av olika beslut. Lyssnar jag på mina lärarkolleger, skolledare och ledande debattörer kommer jag fram till några orsaker. Jag tänker räkna upp några av dem.

Kommunaliseringen av skolan 1991 är troligtvis en av de största orsakerna. Kommunerna kan tyvärr inte låta bli att stjäla av kakan. De fick pengar men dåliga direktiv för hur de skulle agera med pengarna. Det gör att varenda gång det dras ned lite i budgeten skär man av skolkakan. Den är oftast 50 procent av den kommunala budgeten. Man har helt enkelt inte kompetens att styra skolan så att den blir likvärdig.

Ett återförstatligande är åtminstone ett första steg i rätt riktning, vilket även Lärarnas Riksförbund nu driver hårt. Det är vi glada över, eftersom det är en fråga som vi drivit under många år. Formerna för detta måste göras med en bra analys av läget innan vi genomför en sådan sak.

Friskolereformen 1992 är en annan sak som bidragit till mycket problem. Tanken från början var att de skulle ha en annan pedagogisk inriktning. Tyvärr är det inte så man har agerat, och det har inte fungerat så. Det ploppar upp friskolor, och det läggs ned friskolor. Nedläggning av friskolorna orsakar de kommunala skolorna stora svårigheter då pengarna tyvärr oftast inte följer med.

På 26 år har det genomförts fyra reformer. Det är nästintill omöjligt för en skolledare i dag att få ihop betygssättande lärare i alla ämnen. Framför allt glesbygdsskolorna som inte har så många lärare att välja på har stora problem med det.

Ett av problemen är likvärdig skola. Det är ganska omöjligt när kommunerna ständigt skär ned på resurserna. Många skolor började terminen i år med att de hade inköpsstopp och anställningsstopp. Det är ungefär som att starta Paris–Dakar-rallyt utan reservdelar eller någon soppa. Det är fysiskt omöjligt att genomföra.

Vi har tyvärr inga ansökningskrav på våra lärarutbildningar. Det krävdes 0,05 på högskoleprovet för att komma in på lärarutbildningen i Borås i år. Om du bara kryssar bokstaven A på högskoleprovet får du 0,4.

Ett annat problem är att 40 procent av skolledarna saknar lärarbakgrund. Jag känner inte speciellt många körskolälärare som saknar körkort.

Lönetappet är ett annat problem. Det har underminerat läraryrket under alla dessa år. Det innebär att attraktiviteten att söka sig till läraryrket har försvunnit.

Skolmaten är också en problemfråga som har lyfts upp hela tiden. Det är nämligen så att utan bränsle rullar inte de små bilarna hur mycket vi än vill. Sverigedemokraterna vill satsa rejält på att vi får en matreform så att vi verkligen ser över och får bättre och mer mat till skolan över huvud taget.

Någonting som mina kolleger berättat för mig är den konstant sämre arbetsmiljön. Den försämras hela tiden. Det är administration och andra sysslor. De får mindre stöd från de pedagogiska ledarna, våra skolledare, eftersom de inte har tid. De ska hålla på med ekonomi.

Ett annat problem som vi under många år sett som lärare är att vi konstant förskjuter resurserna till de sista åren i åttan och nian, och sedan försöker vi ha reservlösningar. Vi lyckas precis pressa eleverna över gränsen så att de lyckas ta sig in på gymnasiet eller något liknande. Men vi har aldrig någonsin gjort en analys av: Vad händer med de eleverna? Vart tar de vägen? Hur många hoppar av? Vi är jättedåliga på det.

Eftersom det är kommunerna som handhar ekonomin har man passat på att skära på saker som man kanske inte tycker behövs. Mina lärarkolleger har varit väldigt tydliga med mig. Det finns saker som de behöver, och det är fler vuxna i skolan. Då talar vi inte som fler händer i klassrummet. Vi talar om vaktmästare, skolkuratorer, syokonsulenter och skolsköterskor. Det är de som tar hand om de saker som lärarna inte är utbildade för att göra över huvud taget. Låt lärare vara lärare.

Jag ser med glädje att Alliansen har tagit till sig tre av våra käpphästar som vi har ridit på under åren. Det är tioårig grundskola, betyg från årskurs 4 samt ordningsomdömen. Det är bra att man har börjat i den änden, men man har missat den viktigaste stenen. Det är återförstatligandet. Den grundstenen måste också tas med.

Vad vill då Sverigedemokraterna för att lösa alla dessa saker? Bland annat vill vi återförstatliga skolan och ha en ordentlig genomgång av hur vi ska återförstatliga innan vi gör det. Vi vill införa fler vuxna i skolan, som tidigare nämnts. Vi vill alltså återinföra de tjänster som kommunerna har skurit bort under dessa år.

Jouruskolor är en enormt viktig sak. Vi hade det förr, och det är någonting vi vill återinföra. Alla barn klarar inte av att vistas i en normal klassmiljö. En del behöver andra alternativ. Jag har nämnt matreformen.

Vi vill ha tidiga satsningar. Det tror jag att representanter för vartenda parti här inne kommer att gå upp i talarstolen och säga. Det är fantastiskt om vi är överens om det och flyttar resurserna till de nivåer som verkligen behöver dem. Blir det fel från början är det väldigt svårt att fixa på slutet.

Vi anser att ett kommunalt veto kanske borde ges till kommunerna vid öppnande av friskolor så att de oseriösa friskolorna kommer att försvinna från marknaden och att man låter de seriösa finnas kvar.

Vi måste också plocka in offentlighetsprincipen vad gäller friskolor. Det är otroligt viktigt att vi har insyn i alla dokument. Det gäller inte bara de kommunala skolornas dokument utan även friskolornas dokument.

Herr talman! Lösningen för skolan är för mig som lärare mycket enkel. Vi måste bibehålla den budget som vi avser att lägga fram från Sverigedemokraterna och satsa ytterligare. Varför ska vi satsa ytterligare? Vi måste göra så att de kullar som i dag finns i skolan kan passera genom systemet utan att drabbas på något sätt, men vi måste börja fixa det i rätt ände, tidigt. Vi måste sluta med dessa quick fix i slutänden.

Sverigedemokraterna satsade 1,2 miljarder mer än regeringen, och vi satsade 1,7 miljarder mer än Alliansen. Tyvärr valde inget av de andra partierna att rösta på vår budget. Vi anser att det är riktiga pengar som vi har tagit fram och inga monopolpengar, som har nämnts här tidigare.

Vi ska behålla de kullar vi har i dag och se till att de genomför skolan på ett bra sätt. Vi ska se till att satsa tidigare så att vi inte konstant får dessa problem i slutet. Jag återupprepar mig här. Det är otroligt viktigt. Annars har vi inte människor rustade för framtiden. Annars har vi inte människor som är aktuella för de andra utskotten att över huvud taget tala om. Vi måste konkret låta lärarna orka vara lärare. Det är vad de är anställda för och utbildade till och ingenting annat.

Herr talman! Med det vill jag tacka för ordet och hälsa till alla mina lärarkolleger och önska dem ett skönt lov så att de kan hämta andan.

Anf. 49 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Det är inte helt enkelt att ha en budgetdebatt över huvud taget när man inte har hunnit gå igenom alla förslag. Det är inte helt enkelt att utläsa vem som står för vad. Jag erkänner att jag utgår rätt mycket från det särskilda yttrandet när jag replikerar på Stefan Jakobsson från Sverigedemokraterna.

Jag konstaterar att två tredjedelar av det särskilda yttrandet inte alls handlar om utbildningspolitik. Det handlar om sverigedemokratisk ideologi och hur man röstar. Jag noterar att det i det sista stycket står: ”Då riksdagen har ställt sig bakom en annan budgetmotion”. Det hade kanske varit lämpligt att skriva i det särskilda yttrandet att Sverigedemokraterna såg till att det blev en budgetmotion som hade kraftigt lägre utgiftsramar än de ni själva förespråkade. Det gör att ni själva slår undan benen för de förslag ni hade velat lägga fram.

Min ena fråga är: Hur kan man egentligen seriöst diskutera utbildningspolitik med någon som inte värderar utbildningspolitik och bara tycker att invandringspolitik är det enda vi tar hänsyn till, allt annat är egalt?

Anf. 50 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag hör vad du säger, Lena Hallengren. Jag ska förklara det väldigt enkelt för alla som har suttit i kammaren. Jag har lyssnat på många debatter under de här dagarna.

Om vi har två skrotbilar att välja på, och den ena bilen har fint avgasrör och den andra bilen har en fin ratt, är det tyvärr inget som vi kan lägga någon aspekt på. Vi gjorde ett val. Vad innebär det? Jo, troligtvis ett extraval som kommer att utlysas. Vi tog den bilen som vi troligtvis inte kan få igenom besiktningen men åtminstone kan få att puttra fram i tre månader och inte skada landet alltför allvarligt.

Hade Socialdemokraterna kommit och pratat med oss och haft en socialdemokratisk politik i grunden tror jag säkert att vi hade kunnat komma överens om skolan. Åtminstone i ett av utskotten tror jag att vi hade kunnat komma bra överens. Jag tror att vi är ganska så lika med att vi vill satsa på de små barnen, tidigt. Där är vi överens.

Anf. 51 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Jag vill inte säga att det blev helt tydligt för mig med den bilbeskrivningen. Jag konstaterar i varje fall att det är invandringspolitiken som är det enda att ta hänsyn till. Allt annat blir ointressant om man faller ett avgörande på det sätt som Sverigedemokraterna gjorde.

Jag har ytterligare en reflexion. Sverigedemokraterna vill att man tar bort modersmålsundervisningen som ett obligatorium. Det behöver vi inte ha. Jag inbillade mig ändå på något sätt att vi hade kommit så långt både i debatten och i kunskap och erfarenhet att vi vet att om man inte har ett modersmål som man behärskar är det väldigt svårt att gå vidare med nya språk. Det förvånar mig att den insikten fullständigt saknas.

Jag vill också göra ett påstående. Låga födelsetal och stängda gränser samtidigt som man har en åldrande befolkning är en ekvation som är ganska svår att få ihop.

Många av Europas länder kommer att stå där. Men inte Sverige, om jag och många med mig får bestämma. Jag är lite nyfiken på hur Stefan Jakobsson och Sverigedemokraterna tänker sig det här med stängda gränser, låga födelsetal och en åldrande befolkning. Varifrån ska egentligen befolkningen och kunskapen komma?

Anf. 52 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag ska försöka hinna med att svara på de bägge frågorna. Modersmålsundervisningen har tyvärr drabbat skolan negativt. De barn som läser modersmål kapas oftast från den befintliga undervisningen. Vi är i så fall mycket mer för att stödja andra resurser. Alla partier har föreslagit olika saker för att komma åt detta. Hur ska vi göra för att de barn som kommer hit ska lära sig svenska språket så snabbt som möjligt? Det finns olika åtgärder. En av dem – och detta anser Sverigedemokraterna är bra – är att ta bort modersmålsundervisningen och att satsa helt och hållet på den svenska biten och att lära sig det svenska språket. Ett modersmål, om man kommer från ett annat land, torde kunna komma att skötas av familjen.

Fråga nummer två gäller låga födelsetal. Jag har barn som är födda från 2004 och framåt, och jag kan inte riktigt hålla med dig om din analys, Lena Hallengren.

Herr talman! Sedan 2004 var det i år första gången det föddes fler än 100 000 per år. Sedan dess har kullarna konstant ökat. Om jag inte minns

Anf. 53 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Miljöpartiets vision är en skola där varje barn, oavsett bakgrund, får möjlighet att utvecklas. I skolan ska varje barn få redskap för att lära sig skriva, läsa, räkna, skapa, samarbeta och tänka fritt och källkritiskt. Skolan ska präglas av förtroendefulla relationer, och varje elev ska ges inflytande över sin studieväg och skolmiljö. Skolan ska vara en plats där elevernas naturliga lust att lära utvecklas.

Kunskap, värdegrund med jämställdhet, demokrati och hållbarhet som utgångspunkt, kritiskt tänkande, estetik och skapande, elevhälsa och elevinflytande, näringsrik skolmat, respekt för lärarnas och den övriga skolpersonalens profession och omsorgen om deras arbets- och lönevillkor är alla centrala beståndsdelar för en framgångsrik skola.

För att kunna förverkliga allt detta och för att kunna föra den svenska skolan framåt har vi i samarbetsregeringen aviserat viktiga förändringar och tillfört stora medel.

Herr talman! Det jag har i handen är en sammanställning som finns i det betänkande som vi diskuterar i dag. På s. 134 ser vi att Alliansen sparar över ½ miljard – 517 miljoner exakt – jämfört med regeringens förslag. Det är 517 miljoner som hade kunnat göra otroligt mycket för den svenska skolan. Det är de fakta som vi utgår ifrån i dag.

I det följande ska jag syna Alliansens budget. Samarbetsregeringen har aviserat 49 miljoner extra under nästa år för att ytterligare stimulera utbyggnaden av barnomsorgen under kvällar, nätter och helger. Men den satsningen går om intet på grund av de borgerliga partierna. De satsar nämligen inte en enda krona på detta.

Regeringen har aviserat 200 miljoner från och med nästa år för kompetensutveckling av förskolelärare och lärare. Till skillnad från regeringen har de borgerliga partierna minskat ambitionerna och tillfört drygt hälften.

Under lång tid har likvärdigheten i svensk skola minskat. Det pekar inte minst den senaste rapporten från OECD på. Regeringen har därför aviserat 475 miljoner kronor extra för nästa år till skolor med tuffa förutsättningar och svaga studieresultat och för utbildning av nyanlända. Alliansen devalverar detta, sparar över 150 miljoner och aviserar endast 300 miljoner. På detta sätt går många av skolorna i dessa områden miste om stora belopp – pengar som hade kunnat göra nytta.

Regeringen har aviserat 100 miljoner extra för nästa år och därefter 200 miljoner kronor årligen för att stärka elevhälsan och motverka och förebygga ungas psykiska ohälsa. Alliansen har inte en enda ny krona till detta. Det de gör är att tricksa på ett annat anslagsområde – de tar pengar från psykiatri och den psykiska ohälsan och försöker säga att det går till elevhälsan.

Herr talman! Regeringen har aviserat 30 miljoner under nästa år och 100 miljoner för åren därefter, till att fler sfi-lärare ska kunna bli behöriga och få möjlighet att utvecklas i sin profession. Men i Alliansens budget finns inte en enda krona till detta.

Regeringen har aviserat 100 miljoner från och med nästa år till musik- och kulturskolor. Men Alliansen stoppar detta. De säger: Det är inte vår sak. Det är kommunernas.

Regeringen har aviserat 90 miljoner för nästa år till 1 500 extra folkhögskoleplatser. Folkhögskolor står för en viktig del av bildningen i detta land. Men Alliansen omöjliggör detta. De satsar inte en enda krona på extra folkhögskoleplatser. Tvärtom tar de till och med bort de extra 1 000 platser som fanns sedan förut.

Regeringen har aviserat medel till komvux och yrkesvux. Allianspartierna devalverar detta till drygt hälften. Man går från 10 000 platser till 5 700 platser och från närmare ½ miljard till 285 miljoner. Man går från komvux och yrkesvux till enbart yrkesvux.

Regeringen har aviserat 150 miljoner under nästa år för att arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år ska kunna gå på komvux eller yrkesvux och slutföra sina studier. Alliansen berövar dessa ungdomar denna satsning och minskar regeringens aviserade satsning från 150 miljoner till blygsamma 6 miljoner. Jag upprepar: från 150 till 6 miljoner!

Regeringen har aviserat 120 miljoner för 2 000 extra platser på yrkeshögskolan. Men Alliansen tillintetgör detta och satsar inte en enda krona på extraplatser i yrkeshögskolan.

Regeringen har aviserat 100 miljoner nästa år för skolreoveringar för bättre arbetsmiljö och energieffektivisering. Alliansen satsar inte en enda krona på detta område.

Herr talman! Detta är en uppräknig av vad den svenska skolan går miste om nu när Alliansens budget med stöd av Sverigedemokraterna har gått igenom. Det är beklagligt att man inte har högre ambitioner för den svenska skolan.

Avslutningsvis stöder jag vårt gemensamma särskilda yttrande.  
(Applåder)

Anf. 54 DANIEL RIAZAT (V):

Herr talman! Jag är glad att jag kan säga det i dag.

För 14 år sedan kom jag till ett land som tog emot mig och min familj med öppna armar, till ett folk som hjälpte oss när vi behövde det som mest. Jag kom till ett land och en skola där jag inte sågs som ett integrationsproblem. När jag behövde hjälp i skolan, undervisning i svenska som andraspråk, sågs det inte som slöseri med resurser. När jag behövde hjälp med mina läxor kallade man inte in integrationsministern för att ta reda på hur mycket problemet med alla invandrarbarn som behövde läxhjälp skulle kosta.

Allting var inte perfekt då. Men det bästa var den svenska utbildningspolitiken och den övriga politiken som hade byggts upp under många års kamp av den arbetarrörelse och de partier som kämpade i många år för att alla människor skulle inkluderas. De kämpade för ett samhälle som skulle hålla ihop. Det landet kom jag till.

Efter några år började jag märka att det höll på att förändras. Det blev ett samhälle där idén om att alla elever skulle få tillgång till likvärdiga möjligheter försvann. Det blev ett samhälle där man började prata om att sänka skatten för att överklassen skulle ha mer pengar i fickan i stället för att alla barn som, liksom jag, hade kommit hit skulle få den hjälp som de behövde.



Det gick några år till, och det blev ännu värre. Nu har vi haft åtta år med Alliansens högerpolitik. Det har varit åtta år med en politik som har splittrat Sverige, och det har varit åtta år med en politik som inte vill ha likvärdig utbildning för alla barn. Det har varit en politik där läx-RUT för överklassbarnen ses som viktigare än läxhjälp till alla barn som behöver den hjälpen.

Varför är barnen i Danderyd viktigare än barnen i Tjärna Ängar i Borlänge? Varför är det viktigare att subventionera överklassen än att se till att barn med en ensamstående mamma som inte kan hjälpa sina barn med läxorna kan få den hjälpen i skolan? Varför är det viktigare att prioritera barn som har föräldrar med akademisk bakgrund och därmed kan få den hjälp de behöver än att hjälpa alla barn med likvärdig läxhjälp runt om i hela landet? Det är precis det som valet har handlat om.

Sverige röstade bort en borgerlig politik i september 2014. Men en allians mellan Sverigedemokraterna och de övriga högerpartierna såg till att rösta ned stora delar av de förbättringsåtgärder som vi övriga ville se. Man valde alltså läx-RUT före läxhjälp till alla barn. Man valde att satsa på fortsatt skatteflykt, det vill säga vinster i välfärden, i stället för att se till att vi har en skola för alla, där alla resurser går till våra barn och inte till villaägare i Luxemburg som gör miljardvinster på våra skattepengar.

Frågan om vinster i välfärden har varit och fortsätter att vara en viktig fråga för Vänsterpartiet. Tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet lyckades vi göra en överenskommelse. Det är en överenskommelse som vi är mycket stolta över och som skulle innebära att de 10 miljarder av våra skattepengar som försvinner varje år, pengar som skulle ha gått till skolan och förskolan, i stället skulle gå till just det som de var avsedda för – till barnen, till personalen och till elevhälsan.

Sverigedemokraterna, som de hycklare och det högerparti de är, valde dock att stötta de övriga högerpartierna i Alliansen. Sverigedemokraterna är alltså inte bara ett rasistiskt parti; det är ett rasistiskt högerparti som har tagit tydlig ställning för vilken ekonomisk politik som ska styra detta land och vilken utbildningspolitik som ska styra detta samhälle.

Vi brukar ofta prata om att ungdomarna är framtiden. Men hur ofta pratar vi om att de också är nuet? Hur ofta pratar vi om de generationer som på grund av skattesänkningar inte får de resurser som de har rätt till och som får det svårare i arbetslivet i framtiden? Hur ofta pratar vi om de elever som, på grund av att de ses som integrationsproblem i stället för resurser, inte får arbete på grund av sina efternamn?

Herr talman! Vänner! Åhörare! Synen på likvärdigheten i den svenska skolan går isär i svensk politik i dag. Vi står inför två alternativ. Ett alternativ går ut på att göra skillnad på barn och ett annat alternativ går ut på att alla barn får tillgång till det de behöver.

I den rödgröna budgeten hade vi tydliga satsningar på till exempel läxhjälp till alla barn men också på att utöka barnomsorgen under kvällar, nätter och helger. Det är sådana reformer som Alliansen tillsammans med Sverigedemokraterna nu röstar bort. Det är, återigen, ett tydligt ställningstagande för vilken politik dessa partier vill föra.

Vuxenutbildningsplatser är också viktiga. Även där väljer man att skära ned.

Vad är lösningen efter åtta år av Jan Björklunds bakåttävande utbildningspolitik? Vad är Alliansens lösning förutom dessa

nedskränningar? Jo, det är att ha tidigare betyg, från årskurs 4, och att ha fler ordningsbetyg i skolan.

Jag vill fråga alla som lyssnar på debatten i sina hem, genom tv:n eller datorn: Hur många av er tror att det kommer att leda svensk skola framåt? Hur många av de lärare i Falun som jag har lärt känna tror att fler betyg i skolan kommer att leda till förbättringar av deras arbetsvillkor? Hur många barn tror att deras kunskapsnivå kommer att höjas om de bara får ordningsbetyg och fler omdömen? Jag tror att även allianspartierna vet svaren på de frågorna.

Detta handlar återigen om ett val. Det handlar om att man när man inte har lösningar på problemen kommer med förslag som egentligen är luftslott, förslag som inte innebär några förbättringar för skolan. Tvärtom ser de till att slå ut de elever som behöver hjälp.

När jag gick i skolan hade jag ganska hög frånvaro på slutet. Det hade inte hjälpt mig ifall jag hade fått sämre ordningsbetyg på grund av att jag inte kom till skolan och så vidare. Jag hade fortsatt att vara utanför. Även där kan vi se skillnaden mellan våra synsätt.

När Alliansen och Sverigedemokraterna gick ihop för ett par veckor sedan tvingade de helt enkelt fram ett extra val. Vänsterpartiet var berett att fortsätta förhandla och se till att lösa situationen. Men nu är vi beredda på det extra valet. Det handlar mycket om välfärden. Det handlar om tillförsikten till varandra, till samhället och till Sverige. Det handlar om att ha en utbildningspolitik som ger alla barn de resurser de behöver och att personalen ska känna att de inte behöver gå på knäna utan får extra händer i sitt arbete.

Antingen bygger vi ett land där vi kan lita på välfärden, på utbildningspolitiken, på att vi har en förskola som fungerar för alla ensamstående mammor och på att vi har en grundskola som ser till att eleverna får med sig det de behöver till gymnasiet för att sedan kunna ta sig vidare. Eller så bygger vi ett samhälle där allt detta raseras, där det fortsätter att gå enligt Alliansens väg.

Avslutningsvis talade sverigedemokraten Stefan Jakobsson om att modersmål är något som kan skötas i hemmet. Jag vill fråga dig, Stefan Jakobsson, om det bara gäller svenskar som mig eller om det även gäller svenskar som dig. Kan vi sköta även ordinarie svenskundervisning för alla barn som har svenska som modersmål i hemmet? Är det den politiken ni vill genomföra?

Med det ställer jag mig bakom vårt särskilda yttrande som vi har skrivit tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Jag vill också uppmana svenska folket att fundera en extra gång när de går till val den 22 mars. Nu är det allvar. Nu handlar det inte bara om framtiden för våra barn utan om nuet och det som sker med våra barn i dag.

(Applåder)

Anf. 55 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! I snart ett år har skolan stått i centrum i den politiska debatten efter det att den senaste PISA-rapporten slog ned. Utspel har staplats på utspel, och ett otaligt antal reformer har presenterats. Min förhoppning var att dagens debatt skulle stänga det kapitlet, att vi nu

gemensamt skulle ta ansvar för att återföra Sverige till den internationella kunskapsstoppen.

Det är faktiskt så att Alliansen och Socialdemokraterna till stora delar är överens om vad som krävs för att vända kunskapsresultaten. Vi har båda förslag för mindre barngrupper i förskolan, mindre klasser i lågstadiet och för att stärka läraryrkets status – för att nämna några delar. Tyvärr valde Socialdemokraterna en annan väg. Talet om blocköverskridande överenskommelser höll inte längre än tre veckor. Sedan bröt regeringen Friskolekommitténs överenskommelse. Hur ska vi nu kunna lita på att Socialdemokraterna och Miljöpartiet håller de löften som de ställer ut i framtiden, om de inte håller de löften som de redan givit?

Alliansen gick till val tillsammans och presenterade en gemensam politik som väljarna kunde ta ställning till. Vi lovade att vi skulle rösta på vår budget, på de förslag som vi har lagt fram, och vi håller vad vi lovar.

Herr talman! Vi lovade mer resurser till svensk skola. Den budget som i dag ligger på bordet infriar det löftet. Nästa år avsätter vi drygt 2 miljarder kronor för mindre klasser i skolans lågstadium. Det är nästan dubbelt så mycket som regeringen.

Nästa år satsar vi 390 miljoner kronor på läxhjälp. Det är nästan 100 miljoner kronor mer än regeringen.

Nästa år avsätter vi medel för mindre barngrupper både i förskolan och på fritidshemmen. Regeringen gör det bara för förskolan.

Herr talman! Under åtta år har vi ökat resurserna till utbildning. I dag satsar vi 5 miljarder mer på skolan jämfört med 2006. Vi kan göra detta eftersom vi hade ordning och reda i ekonomin. När det stormade bland våra europeiska grannländer växte jobben i Sverige. I dag har drygt 300 000 fler ett arbete att gå till jämfört med 2006. Det är så vi får råd med en bättre skola där alla barn får möjlighet till en bra start i livet.

Sverige behöver en regering som ser helheten, som inte lovar mer än vad den kan hålla och orkar göra tuffa prioriteringar. Regeringen valde en annan väg: höjda skatter på arbete och utbyggda bidrag. Det skulle ha riskerat svensk jobbtillväxt och därmed också fler satsningar på utbildning.

Herr talman! Svensk skola står fortsatt inför stora utmaningar. Jag vill särskilt peka på två av dessa.

För det första: Kunskapsresultaten har fallit sedan början av 90-talet. För det andra: Lärarna uppger själva att deras yrke har låg status. Redan innan Sverige deltog i den första PISA-mätningen år 2000 rapporterade Skolverket att svenska elevers kunskapsresultat gick i fel riktning. Under 2000-talet har Sverige gått från att vara ett medelmåttigt OECD-land till att prestera sämre än genomsnittet. Detta är särskilt tydligt när vi studerar resultaten i matematik.

Alliansregeringen tog signalerna på allvar. Vi drog slutsatsen att eleverna i alltför hög grad lämnades ensamma att söka och förstå information. Avsikten var naturligtvis god. Skolan har ett självklart uppdrag att ge varje elev verktygen att själv inhämta och tolka information. Det är nödvändigt i dagens kunskapsintensiva samhälle.

Den svenska skolan ska vara en modern skola där digitalisering ska vara en självklarhet. Men lärare kan aldrig ersättas av datorer.

Jag är själv lärare. Jag vet hur svårt det är att hitta rätt balans mellan att ge varje elev friheten att själv få pröva och försöka samtidigt som de behöver stöd och vägledning. Vi kan inte och vi ska inte återgå till en skola som bara handlar om att lära sig det läraren säger utantill. Kritik och analys måste vara en del av skolans huvuduppgift.

Men utan kunskap och en skicklig lärares vägledning saknas förutsättningarna för en riktigt bra skola. Vi talar ofta stolt om hur duktiga svenska elever är på problemlösning. Det är kanske dags att också utmana den synen. Tidigare i år publicerade OECD en rapport om elevers digitala problemlösningsförmåga. Tyvärr presterade svenska elever även här under genomsnittet.

Herr talman! Jag förstår att Sveriges föräldrar är oroliga. Som trebarnsmamma funderar jag själv ofta på om mina barn lär sig det de ska i skolan. De frågar jag ställer mig tror jag att många föräldrar ställer sig: Vad kan jag mer göra? Skulle vi ha valt en annan skola? Kommer de att klara sig i framtiden?

Som politiker har vi ett ansvar för att svara upp mot detta. Det handlar i första hand om att se varje barn, om varje enskilt barns framtid. Men det handlar också om Sveriges framtid. Aldrig tidigare har den internationella konkurrensen varit så tuff som nu. Det går inte att ställa sig utanför detta. När världen förändras måste vi förändras med den. Det har Sverige varit historiskt bra på och det ska vi lyckas med igen.

Herr talman! När våra lärare själva säger att de inte tycker att deras yrke har hög status har vi ett stort problem. Men det finns naturligtvis också en del ljuspunkter.

De flesta lärarna tycker om sin arbetsplats och de upplever att de har goda relationer med sina elever. Dessutom känner de att de gör skillnad i klassrummet. Alliansen tar slutsatserna på stort allvar. Till slut handlar det faktiskt om skickliga och engagerade lärare. Utan dem slutar skolan att fungera.

Under våra åtta år påbörjade vi arbetet med att återupprätta läraryrkets status. En ny lärarutbildning infördes, lärarlegitimationen kom på plats, flera kompetenslyft genomfördes och karriärtjänster inrättades. Under de senaste åren har söktrycket till lärarutbildningen ökat. Det är positivt, men det krävs mycket mer.

Herr talman! I dag debatterar vi hur skolan ska stärkas för att alla barn ska få en bra start i livet. För Alliansen är tre åtgärder särskilt viktiga: Mer och tidigare särskilt stöd, fler skickliga lärare samt läxhjälp och sommarskola.

Alliansen vill satsa nästan 2 miljarder för att fler elever ska få rätt stöd tidigt. Det innebär till exempel att skolorna i Växjö får resurser som de kan använda för att anställa fler speciallärare. Det innebär att skolorna i Sundsvall får resurser som de kan använda för att minska klasstorlekarna i lågstadiet. Det är resurser som finns tillgängliga redan nästa år.

Alliansen ser också behovet av att utbilda fler lärare. Senast 2018 vill vi att Sveriges lärarutbildningar har byggts ut med 10 000 platser. Det innebär 4 000 platser redan nästa år. Vi står inför ett generationsskifte inom lärarkåren, och nu lägger vi grunden för att möta det.

Alla elever ska ges förutsättningar att klara skolan oavsett bakgrund. Därför föreslår vi resurser så att alla kommuner ska kunna erbjuda sina elever läxhjälp och sommarskola.

Herr talman! Nu lägger vi grunden för att fortsätta att återupprätta kunskapslinjen i svensk skola. Alliansen vill gemensamt gå vidare med ytterligare prioriterade reformer. Vi menar att grundskolan ska bli tioårig. Därför föreslår vi resurser för att lärare i förskoleklass ska erbjudas vidareutbildning så att de även kan undervisa på lågstadiet. Vi anser att kunskapsuppföljningen ska komma tidigare och bli tydligare, och därför föreslår vi medel för att planera införandet av betyg från årskurs 4.

Vi vill att det ska bli mer lugn och ro i skolan så att alla elever ska känna sig trygga och att lärarna ska få mer tid till undervisning. Därför föreslår vi resurser för att införa ordningsomdömen bredvid betygen från årskurs 8 och under hela gymnasiet.

Herr talman! Alliansen har lagt fram en budget som prioriterar skolan. Nu fortsätter vi arbetet med att vända kunskapsresultaten, stärka läraryrket och ge alla barn en bra start i livet.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.  
(Applåder)

Anf. 56 JABAR AMIN (MP) replik:

Herr talman! Nu ska vi syna Alliansens budget.

I mitt anförande tog jag upp den uppställning som finns i betänkandet. Den visar att Alliansen sparar motsvarande 517 miljoner jämfört med regeringens budget. Det är 517 miljoner kronor som hade kunnat gå till väldigt mycket.

Ni sparar på elevhälsan, sfi-lärarna och komvux och tillintetgör de extra satsningarna på folkhögskolorna. Jag skulle uppskatta om jag kunde få ett ärligt svar från Camilla Waltersson Grönwall på varför ni skär ned hela 517 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Anf. 57 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Ja, det är budgetdebatt, och det är tydligen en budgetdebatt där mycket vinklad och delvis tom politisk retorik kommer att användas.

Sedan 2006 har Sverige kunnat satsa mer på utbildning och på barns lärande och utveckling än någonsin tidigare under modern skoltid. Vi har kunnat satsa 5 miljarder mer på skolan sedan 2006. Av alla de satsningar som i dag görs lägger vi bland annat stor tonvikt vid vår stora satsning på lågstadielyft. Det som vi tror är den enskilt absolut viktigaste satsningen är att ge våra barn ett starkt stöd tidigt. Därför satsar vi pengar där vi ser att de gör absolut mest nytta.

Jag måste fråga Jabar Amin: Hur kommer det sig att ni inte ser samma behov? Hur kommer det sig att vi har fått återinföra en speciallärarutbildning som den gamla regeringen tog bort därför att man inte ansåg att det särskilda stödet var så viktigt? Hur kommer det sig att ni inte har sett samma behov som man så självklart sett i så många andra länder, bland annat i Finland som aldrig har släppt särskilt stöd och är väldigt noga med det? Varför gör inte ni de satsningarna?

Anf. 58 JABAR AMIN (MP) replik:

Herr talman! Här hör vi undanflykter.

Jag ställde en enkel fråga. Jag sade att i betänkandet skär ni ned över en halv miljard jämfört med regeringens förslag. Camilla Waltersson Grönvall hänvisar till 2006. Håll dig till frågan, Camilla Waltersson Grönvall!

Herr talman! Under anförandet förde Camilla Waltersson Grönvall fram en osanning, att vi skulle ha brutit mot Friskolekommitténs överenskommelse. Det är inte sant. Det är bara att titta i rapporten från Friskolekommittén. Det står tydligt och klart, och du kan läsa det sedan på s. 354, att Socialdemokraterna och Miljöpartiet avser – de skriver att vi deklarerade det redan då – att genomföra det vi anser vara rätt.

Men nu är det här en budgetdebatt. Jag ville bara rätta det här, så att du inte far med osanningar här i kammaren. Som både riksdagsledamot och före detta lärare borde du hålla dig till sanningen, så blir det ett bättre debattklimat.

Jag konstaterar att du inte har svarat på min fråga, så jag ställer den igen: Varför skär ni bort motsvarande 517 miljoner från den svenska skolan jämfört med regeringens förslag? Var snäll och svara på frågan!

Anf. 59 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Jabar Amin påstår att vi skär ned. Vi har gjort satsningar i den här budgeten, och vi har gjort det i åtta års tid, och jag försökte ge dig bakgrunden till att vi har möjlighet att göra satsningar. Det handlar trots allt om en tidigare och fortsatt ansvarsfull ekonomisk politik. Det är lätt att lova allt till alla, men det är svårare att hitta finansiering för det.

Sverige har i dag en av Europas absolut stabilaste finanser och högst sysselsättningsgrad i en tid då övriga Europa har skakats av den värsta lågkonjunkturen sedan världskrigen. Det måste ändå vara en viktig utgångspunkt.

Vi skär inte ned. Vi gör satsningar och vi gör andra prioriteringar. Det handlar politiken om. Men man kan inte tala om att skära ned i en budget som inte har existerat. Det här är ingen nedskärning. Det handlar om en väldigt tom och innehållslös retorik. Det är ingen nedskärning.

Vad plockar då Jabar Amin och hans kompisar pengarna ifrån? Jo, från unga människors arbete. Effekten, om den politiken hade fått genomföras, hade blivit att intäkterna i den gemensamma välfärden hade minskat. Den baseras på arbete och ekonomisk tillväxt. Därifrån kommer de stabila resurser som vi har kunnat göra under åtta års tid men som också dagens budget lägger grunden för.

Anf. 60 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Åh, vad mycket det är som jag skulle vilja debattera! Vi får fortsätta över en fika sedan, Camilla. Jag vill ändå i den här talarstolen för protokollets skull fråga dig några saker.

Jag noterar att Sverigedemokraternas stöd över huvud taget inte verkar bekomma Camilla Waltersson Grönvall eller Moderaterna. Inte med ett enda ord nämns det unika sätt på vilket Alliansens budget har gått igenom. Jag noterar det, och jag måste säga att det bekymrar mig.

Det andra jag noterar är diskussionen om utbyggda bidrag. Eftersom detta inte är det utskott som egentligen har frågorna på sitt bord kanske

jag inte skulle ställa frågan, men eftersom jag replikerar på det anförande du höll vill jag ändå fråga: Tänker du på förslaget om höjd a-kassa, att lite mer än 50 procent skulle haft en a-kassa som det hade gått att leva på? Eller tänker Camilla Waltersson Grönvall på underhållsstödet som skulle kunna öka med 300 kronor? Eller kan det möjligen vara så att du avser den sänkta pensionärsskatten som gör att de med de allra lägsta pensionerna skulle få lite mer i plånboken? Jag är bara nyfiken.

I stället för att jag ska hitta på några siffror använder jag de siffror som Camilla Waltersson Grönvall hade i sitt anförande, nämligen 5 miljarder i ökning sedan 2006 för skolans räkning. Man kan ju ganska lätt räkna ut att det blir 625 miljoner om året. Då kanske man inte blir riktigt så imponerad. Jämför det med 120 miljarder i skattesänkningar.

5 miljarder är ganska lite. Vad är skälet, Camilla Waltersson Grönvall, till att det bara var 5 miljarder på åtta år? Men nu med en rödgrön regering, som har uppvärderat skolan och faktiskt presterar och levererar i sin första budget, vaknar helt plötsligt Alliansen och vill anslå medel till skolan. Skulle det möjligen kunna hänga ihop?

Anf. 61 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är en synnerligen klädsam och ödmjuk inställning fru utskottsordförande har när det gäller tilltron till sin egen påverkan på vår budget.

Om man tittar bakåt och studerar hur vi systematiskt har arbetat för att höja anslagen till svensk utbildning tror jag att slutsatsen blir att detta är en ganska naturlig fortsättning på en långsiktig politik där vi under många år har arbetat för att höja kunskapsresultaten.

Vi fick förra veckan en IFAU-rapport på bordet som visar att de svenska kunskapsresultaten började att gå åt fel håll före kommunaliseringen och före friskolereformen. Det är någonting som Alliansen tagit fasta på.

Vad gjorde Lena Hallengrens parti som gör att hon kan stå och tala om att man tog de här initiativen för att vända utvecklingen? Några sådana initiativ såg vi aldrig, Lena Hallengren.

Däremot satte vi igång direkt redan 2006 med en rad reformer som var så omfattande att svensk skola inte sett en sådan förändring sedan 1800-talet. Det berodde på att väldigt många saker inte svarade mot en modern skola. Vi införde en ny skollag och gjorde en gymnasiereform. Vi gjorde förskolan till en egen skolform, vilket är en av de reformer jag gärna lyfter fram. Det blev också en ny lärarutbildning. Det var ett ganska omfattande reformpaket. Självklart tar sådant tid att genomföra. Men nu är antligen Sverige på rätt väg.

Anf. 62 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Det var ett intressant besked att Sverige är på rätt väg. Jag hoppas att Moderaterna fortsätter med det budskapet i valrörelsen. Det tror jag kommer att gynna regeringspartierna.

Jag vill gärna fråga en gång till: 5 miljarder i resurstillskott på åtta år, är det verkligen imponerande? Det är svårt att inte konstatera att de nuvarande regeringspartierna i sin första budget prioriterar utbildning brett. Jag talar om grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning och högskola. Då kommer helt plötsligt Alliansen på att man ska ha råd att

satsa på skolan. Man hade kunnat göra det valet tidigare, men man valde stora skattesänkningar.

Det finns mycket jag vill fråga om. Jag har två konkreta saker jag vill hinna ta upp. Det första är: Om det nu är så viktigt med förskoleklassen som skolförform, skulle Camilla Waltersson Grönvall kunna utveckla för mig och alla andra varför de som arbetar där ska vidareutbilda sig till grundskollärare, så att vi gör om förskoleklassen till grundskola? Då var väl inte förskoleklassen så viktig, eller?

Det sista jag vill göra är att ge ett råd i all välmening. Jag tror att det vore klokt av Camilla Waltersson Grönvall och Moderaterna att distansera sig något från den före detta förbuds- och kontrollministern Björklund, som har styrt och ställt i skolan under bra många år. Jag tror att det vore hälsosamt för svensk skolutveckling om han fick ta sin hand från den och fler klev fram på banan. Välkommen!

Anf. 63 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Jag tror att det är väldigt viktigt för den fortsatta gemensamma utbildningsdebatten att vi också lyfter fram hur mycket positivt som händer inom svensk skola. När jag pratar om att det är på rätt väg menar jag att vi har några tecken som tyder på att det är mycket i utvecklingen som är på väg åt rätt håll. Jag hoppas att vi under den kommande tiden ska kunna konstatera det gemensamt.

Men hur kan Lena Hallengren påstå att alla de satsningar som gjorts under de senaste åren inte kostar några pengar eller inte har behövt finansieras? Det har jag väldigt svårt att se. Det här har varit reformer som kostat oerhört mycket pengar och som också krävt finansiering. Jag kan till exempel peka på karriärtjänstreformen och alla andra stora satsningar i form av till exempel olika kompetenslyft. Inte ens Lena Hallengren kan neka till att dessa satsningar har gjorts.

Detta är en del av den svenska skolan som har varit sorgligt eftersatt. Jag fick inte något svar på varför den tidigare socialdemokratiska regeringen inte svarade upp till det på något som helst sätt. Sanningen är ju, Lena Hallengren, att vi inte såg några förslag under de år före 2006 då resultaten började falla. Efter 2006 började däremot arbetet för att återupprätta den svenska kunskapsskolan.

Det finns mycket som vi får anledning att diskutera längre fram. Jag ser fram emot en fortsatt debatt. Men det är naturligtvis så att vi genom den ekonomiska politik som förts för arbete har kunnat lägga grunden för en ekonomi också för skolan, och regeringen har inte föreslagit borttagande av alla de delarna.

Anf. 64 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Herr talman! Under flera år har det kommit rapporter om hur kommersialiseringen lett till försämringar i den svenska skolan. Vi har fått rapporter om att ungefär 10 miljarder per år har försvunnit från det gemensamma skattekontot. Det är pengar som skulle ha gått till att anställa fler lärare, förstärka elevhälsan och se till att alla elever kunde få läxhjälp i skolan.

Ni sade före valet, Camilla Waltersson Grönvall, att om det fanns ett annat politiskt alternativ som fick fler röster än Alliansen skulle ni inte



blockera dess politik. Ni skulle inte se till att det blev som det i själva verket är i dag.

Jag vill fråga Moderaterna en sak. Det är ingen nyhet att ni anser att det är viktigare med vinster åt riskkapitalbolag än resurser till eleverna. Men hur viktigt är det för er att låta Sverigedemokraterna vara med och sätta dagordningen för utbildningspolitiken genom att låta dem få så pass mycket makt som de fick i budgetomröstningen?

Alla allianspartier har uttalat sig flera gånger mot Sverigedemokraterna. Ni har varit tydliga med att ni inte kommer att låta Sverigedemokraterna vara med och styra svensk politik. Nu gäller det utbildningspolitiken, och jag vill återigen betona detta.

Men varför gjorde ni då precis det motsatta? Hur viktigt var det för er att behålla de här vinsterna? Var det så pass viktigt att ni till och med kunde ta stöd av ett parti som har rötterna i den nazistiska rörelsen och som i dag är ett fascistiskt och rasistiskt parti? Den frågan vill jag ha svar på.

Anf. 65 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Min utgångspunkt som medlem i Moderaterna i det samarbete Alliansen har är naturligtvis att vi vill göra något för eleverna. Jag tror faktiskt att vi gemensamt vill elevernas bästa, både jag och Daniel Riazat. Den politik som vi förde under åtta års tid avser vi att fortsätta genomföra, förutsatt att väljarna ger oss den möjligheten.

Vi står upp för våra förslag, för våra idéer, för det vi delgav våra väljare under valrörelsen. Precis som Daniel Riazat talade vi om vad vi skulle göra om vi fick möjlighet. Det är också vad vi röstat för i kammaren när vi haft möjlighet, och det är utgångspunkten för det vi i dag står här och pratar om.

När det sedan gäller resurser till skolan, Daniel Riazat, kan jag säga att valfriheten har varit väldigt gynnsam för våra barn. Hade du varit på så många olika både kommunala och fristående skolor som jag – det vet jag inte om du har, men det låter inte så – hade du kunnat se vad den här valfriheten och pedagogiska mångfalden gett för kraft och möjligheter till barnen och hur oerhört viktigt det har varit för väldigt många barn.

Det innebär inte att dåliga skolor ska få finnas. Men de dåliga skolorna får inte finnas bland vare sig fristående eller kommunala skolor. Vad det handlar om i dag är att säkerställa kvaliteten för alla skolor, oavsett om de är kommunala eller fristående. Därför skulle jag vilja fråga Daniel Riazat: Vad är det som är så hotande med de fristående skolorna? Många av dem delar inte ens ut vinst.

Anf. 66 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Herr talman! Jag vill vara noga med att betona att det här inte handlar om friskolor generellt, utan om kommersialiseringen av svensk skola. Man ska inte kunna driva en skola enligt samma principer som när man driver en glasskiosk. Marknadsintressen kan inte finnas överallt och i alla lägen.

När målet blir att göra vinst vet vi vilka det är som får ta stryk. Det är alla de elever som är i behov av särskilt stöd. Det är lärarna, som behöver få bättre löner. Det är elevhälsan, som inte får tillräckligt mycket resurser. Detta handlar alltså inte om valfrihet. Pedagogisk mångfald kan

finnas utan kommersialisering av svensk skola och utan vinster i välfärden.

Jag vill återgå till min tidigare fråga. Jag märkte att den var väldigt obekvämt att svara på. Och det ska vara obekvämt att vara med och låta ett rasistiskt och fascistiskt parti sätta dagordningen för svensk politik. Det ska vara obekvämt att låta dem ta svensk politik som gisslan för att få igenom den högerpolitik de står för.

Där vill jag ha ett besked. Är det verkligen så pass viktigt för er att se till att riskkapitalbolagen kan ta ut sina vinster och se till att de barn som kanske inte behöver lika mycket hjälp ändå kan få sin läx-RUT att ni till och med kan låta – vilket ni har gjort – ett sådant parti vara med och stötta er och se till att försätta landet i kaos? Det vill jag ha ett tydligare svar på. Och ja, det ska vara obekvämt att svara.

Anf. 67 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M) replik:

Herr talman! Jag upprepar: För oss i Alliansen är det viktigt att föra fram den skolpolitik som vi tror gynnar våra barn och våra ungdomar på allra bästa sätt. Det är utgångsläget när vi bedriver all politik.

Jag läste på Twitter för några dagar sedan något som kanske kan ge perspektiv på saken från en partikamrat till Daniel Riazat som heter Lars Ohly. Jag tror att det löd ungefär så här: Oj, vad jag hade blivit arg om jag hade blivit uppmanad av borgerligheten att rösta på deras förslag just för att mitt riskerade att gå igenom!

Jag vill också återföra det högtravande, skuldbeläggande tal som Daniel Riazat försöker ge till honom. Det här var tydligen inte en speciellt stor issue när vi förde debatt och diskussion med socialdemokrater och vänsterpartister som inte tyckte att det var speciellt svårt att tillsammans med Sverigedemokraterna rösta när det gällde det ekonomiska ramverket för ett år sedan. Jag vill alltså rikta den frågan tillbaka till er. Ni kanske får titta på ert eget agerande och ställa samma fråga.

Men tillbaka till en av mina hjärtefrågor, som jag skulle vilja ställa. Är det tillåtet att ha pedagogisk mångfald även i en friskola? Är det så? Menar Daniel Riazat att det är ett ställningstagande?

Jag tycker att det är oerhört cyniskt att försöka jämföra det med att driva en glasskiosk. Nu ska ingen skugga falla över någon som driver glasskiosk – det är oerhört glädjande att vi har många sådana, och må vi få fler. Men vi har alltså en rad väldigt duktiga entreprenörer som har utvecklat svensk skola genom vår friskolereform. Dem ska vi känna den allra djupaste respekt för. Jag inbjuder dig till att följa med på fler studiebesök där, Daniel Riazat.

Anf. 68 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C):

Herr talman! Varje barns lärande och varje barns utveckling är utgångspunkten för Centerpartiets politik och för Alliansens politik – varje enskilt barns möjligheter att nå sin potential.

Jag skulle vilja lyfta fram fyra som jag tror oerhört viktiga delar för att säkra en god utveckling av skolan i Sverige.

För det första handlar det om en skola med både kunskap och kreativitet. Under alliansregeringens år har det kommit nya styrdokument för skolan som verkligen ger utrymme för detta. Den nya läroplanen och

de nya kursplanerna med innehåll ger möjlighet till en utveckling där kunskap och kreativitet blir två bärande ben.

För det andra handlar det om moderna lärverktyg. Vi vet att i en alltmer digitaliserad värld behöver våra barn och ungdomar få tillgång till de lärverktyg som finns när det gäller it. Centerpartiet har föreslagit ett lärarlyft i den delen. Det finns tyvärr inte med i årets budget, så jag ska inte gå in närmare på det.

För det tredje handlar det om forskning om hjärna och lärande. Vi startar nu ett skolforskningsinstitut – det finns med i budgeten. Men det har också bedrivits både internationell och svensk forskning som kan komma skolan till del genom att man implementerar den på olika sätt. Man kan se att de skolor som använder sig av detta också lyckas. Med hårt arbete når eleverna målen tillsammans med både engagerade och professionella lärare.

Den fjärde delen jag vill lyfta fram handlar om lärares och rektorers kompetens och ledarskap. Kompetensen och ledarskapet gör skillnad. Därför har alliansregeringen under ett antal år satsat ett antal miljarder på detta. Den första satsningen, på Lärarlyftet, handlade om 3,6 miljarder kronor – en stor del av de satsningar som vi har gjort. Vi har också satsat på rektorsutbildningen.

Då, herr talman, var det dags att komma in på årets budgetdebatt. Det blir Alliansens nionde budget, om än med en rödgrön regering som har till uppgift att leverera enligt den budgeten. Det blir ju en något udda situation.

Men vi har samsyn på ett stort antal av de delar som finns i budgeten. De syns inte så mycket i debatten, för dem väljer vi att inte lyfta fram på samma sätt. Men det är klart att vi alla bär med oss en ambition att kunskapsresultaten i den svenska skolan verkligen ska vara bra.

För Centerpartiet och Alliansen är utbildning en prioriterad fråga. Det har det varit i varje budget. Men låt mig klargöra att vi inte vill finansiera de 517 miljoner kronor, Jabar Amin, som du efterlyste. Jag kan redan nu säga att vi inte vill höja ungdomsarbetsgivaravgiften med 10 miljarder kronor för att återföra 500 miljoner kronor till utbildningen. Vi vill satsa där vi vet att det gör skillnad, nämligen på tidiga insatser.

Vi vill inte göra det dyrare att anställa unga och försvåra möjligheten att komma in på arbetsmarknaden. Men i den första delen av utbildningsdebatten hanterar vi förskola, grundskola och gymnasieskola. Därför ska jag inte gå in på satsningar kopplade till vuxna. Det kommer senare i debatten.

Herr talman! Det sker stora satsningar på utbildning med inriktning mot tidiga insatser. Det så kallade Lågstadielyftet är viktigt, och vi vet att det finns medel för tidiga insatser i båda budgetförslagen. Där finns det också stor samsyn. Det är nära 2 miljarder kronor det handlar om att satsa från förskoleklass till årskurs 3. Vi vet att det är oerhört viktigt att alla barn får möjligheter.

Jag tycker att det är viktigt med den flexibilitet som finns i Lågstadielyftet. Det kan innebära fler lärare i klassrummet, klasser med färre elever och fler speciallärare eller halvklassstimmar. De behov som finns ser faktiskt lite olika ut, och därför behövs det en möjlighet för skolans huvudmän att hantera resurserna på bästa sätt.

Det blir lätt fokus enbart på mindre grupper. Forskningen har visat att det kan ha en begränsad påverkan, men en klart mycket viktigare del handlar om lärares kompetens.

Därför har vi under många år satsat på Lärarlyftet som jag redan har nämnt och på Mattelyftet, som den nuvarande regeringen väljer att fortsätta med. I Alliansens budget finns en fortsättning av Läslyftet. Det är också oerhört viktigt att vi fortsätter att göra förbättringar kopplade till lärarutbildningen, som vi har gjort om sedan ett antal år tillbaka.

Vi vet att de karriärtjänster som skapats och som det finns förslag på att skapa fler av, inte minst på skolor i utanförskapsområden, är en viktig insats för att öka kvaliteten i skolan och för att göra läraryrket mer attraktivt genom att man kan se en progression och utveckling som lärare.

Vid en utfrågning vi hade i utskottet med anledning av PISA-rapporten var några iakttagelser från rapportören att de bästa lärarna finns i de lättaste klasserna. Frågan kom också upp vad vi skulle satsa på om vi hade utrymme. Svaret blev: Satsa på lärarna men inte på generella löneökningar, utan belöna yrkesskicklighet! Det gör vi genom karriärtjänsterna, samtidigt som vi vill ge fler lärare chansen att utvecklas i sitt yrke.

En annan viktig satsning som jag bara vill nämna helt kort – den kommer säkert att nämnas senare också – är den på ytterligare svenskundervisning för nyanlända elever för att öka resurserna i form av både fler timmar per vecka och fler år som man får den möjligheten. Jag vill avsluta med att berätta om ett studiebesök som jag gjorde på Sandbackaskolan i Kungälv. Det är en skola med stora utmaningar. Det har väl alla skolor, men här har man elever – mellan 40 och 60 procent i varje klass – med ett annat modersmål än svenska. Tänk att då få möta lärare, rektorer och kommunens läs- och skrivutvecklare som berättar om ett utvecklingsarbete – ett hårt utvecklingsarbete – som bygger på forskning och erfarenhet och som verkligen gör skillnad!

Jag blev imponerad av det arbetet och glad för elevernas skull. Samtidigt funderade jag: Vad är det som gör att inte alla skolor bedriver ett sådant utvecklingsarbete, där man kan visa att det faktiskt ger resultat? Vad är det som fattas? Mycket handlar om att man känner att man har verktygen själv. Gå gärna in på Skolverkets hemsida och läs mer!

Jag har redan överskridit min talartid. Jag ber om ursäkt för det.

När experterna tittar på Sveriges skola blir de förvånade över att man vill lägga över ansvaret på någon annan. Man vet inte vem som har ansvaret. Låt oss vara tydliga med att vi har ett gemensamt ansvar. Det ligger ett ansvar på den nationella nivån, på skolans huvudmän men också på professionen. Låt oss tillsammans göra det bästa för att ändra utvecklingen!

Herr talman! Jag vill avsluta med att tacka de tjänstemän som jobbat med detta betänkande. De har haft ett hårt jobb, och det har inte varit lätt att få till alla skrivningar. Det är fortfarande inte helt lättgenomträngligt och lätt att läsa och hitta i, men det finns ändå en relativt stor samsyn kopplad till de utmaningar som skolan står inför.

Jag vill också passa på att önska alla elever, lärare, utskottskamrater och herr talman en riktigt trevlig julhelg. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 69 JABAR AMIN (MP) replik:

Herr talman! Jag ställde en fråga till Alliansens företrädare för en stund sedan: Varför satsar ni drygt en halv miljard mindre än regeringen gör inför kommande år? Vi satsar drygt 4 miljarder extra, och ni devalverar detta till 3 ½ miljard.

Jag fick bara undanflykter till svar. Man talade om vad man hade gjort 2006 och 2010, men min fråga gällde varför man gör detta nu och inför kommande år. I ditt anförande, Ulrika Carlsson, talar du om ett annat utgiftsområde och försöker på så sätt komma undan.

Jag ställer om frågan. Ni satsar en halv miljard mindre än regeringen nu har aviserat. Det blir ingen elevhälsa. Det blir inte pengar till sfi-lärare. Det blir inga pengar till komvux för arbetslösa. Det blir inga pengar till folkhögskolorna. Det blir inga pengar till barnomsorg på helger och kvällar, och det blir betydligt mindre pengar till kompetensutveckling för lärare och förskollärare.

Vi ville satsa 200 miljoner. Alliansen satsar 120. Tror inte Centerpartiet att det påverkar svensk skola negativt när man inte får de resurser som är nödvändiga?

Anf. 70 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik:

Herr talman! Jag försökte vara tydlig i mitt anförande så att Jabar Amin skulle höra vad vi avser att göra, nämligen att inte ta in 10 miljarder kronor när det gäller ungdomsarbetsgivaravgiften för att finansiera satsningar med 500 miljoner inom skolans budget. Vi har, precis som Jabar Amin påpekar, också ett stort reformutrymme för utbildningspolitiken. Men att då påstå att jag talar om ett annat utgiftsområde blir lite märkligt när Jabar Amin själv väljer att också lyfta in olika satsningar från andra utgiftsområden.

Låt mig bara framhålla att när det gäller elevhälsan finns det, genom ytterligare ett utgiftsområde som vi inte har diskuterat här, en satsning som gäller psykisk ohälsa hos ungdomar. Den kan elevhälsan mycket väl vara en del av.

Det är klart att hela budgeten hänger ihop. För barnens utveckling i skolan har vi ett stort reformutrymme i årets budget, men det finns också andra utgiftsområden som givetvis samverkar för att vi ska stärka kvaliteten på olika sätt.

Anf. 71 JABAR AMIN (MP) replik:

Låt mig säga att det inte finns några extra pengar till elevhälsan från ett annat utgiftsområde. Det är befintliga pengar som man tar. De är reserverade för psykiatri. Man tar en del av dem och försöker säga att det är till elevhälsan. Det finns alltså inga extrapengar.

Tack och lov fick jag ett erkännande här: Ni satsar mindre – en halv miljard mindre. Det fick jag inte av förra talaren.

Du talar om att ni gör stora satsningar när det gäller de nyanlända. Jag tittade på budgeten. Vad satsar man? Jo, man satsar 6 miljoner nästa år. 6

miljoner ska fördelas på 290 kommuner. Räkna ut hur mycket det blir! Det blir 20 000 för nyanlända i till exempel Stockholms kommun. Tycker du att detta är en satsning på nyanlända? Vi vill satsa över 150 miljoner. Är det då en satsning att anslå 20 000 kronor för en kommun som Stockholm?

Anf. 72 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik:

Herr talman! Jabar Amins matematiska exempel lämnar en hel del övrigt att önska. Jag tänker inte ge mig in i den sifferexercis som han använder sig av.

Det är inget problem att tala om att vi har 500 miljoner mindre. Det kan man läsa. Jag tror inte att detta har varit en stor fråga för någon.

Men frågan är hur vi ska vända utvecklingen i den svenska skolan. Jo, det gör vi genom tidiga insatser, satsningar på lärares kompetens och rektorers ledarskap. Det har funnits satsningar i Alliansens budget under åtta år, och det fortsätter att vara satsningar. Jag vet att också Miljöpartiet anser att detta är viktiga satsningar för att stärka kvaliteten.

I diskussionen om nyanlända nämnde jag ett exempel på en skola som jobbar med många nyanlända. Där jobbar man med sina befintliga resurser, forskningsbaserat, och därmed har man vänt utvecklingen. Där är alla lärare språklärare, och man ser ingen skillnad i kunskapsresultaten när det gäller läsförståelse mellan pojkar och flickor och inte heller när det gäller bakgrund och ursprung.

Den svenska skolan har oerhört mycket resurser. Frågan är hur vi använder dem på bästa sätt. Jo, genom att höja kompetensen och arbeta med de resurser som finns. Man kan göra underverk med det.

Jag skulle önska att vi genom de satsningarna kan fortsätta med den positiva utvecklingen så att den kommer alla elever till godo i den svenska skolan.

Anf. 73 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Jag noterar att inte heller Ulrika Carlsson och Centerpartiet med ett enda ord berörde stödet från Sverigedemokraterna för att få igenom Alliansens budget utan enbart gläds åt de faktiska resultat som det ger. Det är beklagligt, och jag är bekymrad över vart detta ska leda oss.

Det finns väldigt mycket att beröra. Jag väljer att försöka reda ut några frågor.

Mindre grupper i förskolan finns det pengar till både i regeringens budget och i Alliansens budget, som nu går igenom. Men jag har i alla fall noterat och tycker att det är lite bekymmersamt att Alliansen nu talar om att de här pengarna får man först när man har minskat barngrupperna. Jag tror att vi alla här är ganska medvetna om vilken situation många kommuner befinner sig i.

Alliansen vill att kommunerna först ska frigöra resurser, anställa mer personal och åstadkomma mindre barngrupper för att sedan få pengar, snarare än regeringens förslag att faktiskt ge ett statsbidrag – inte till vad som helst utan till att anställa mer personal. Jag är intresserad av hur Ulrika Carlsson och Alliansen tror att detta ska kunna bidra till mindre barngrupper.

Jag verkar hinna med en fråga till. Fler lärare i lågstadiet – 1,1 miljarder, sa regeringen. Tidiga insatser – en halv miljard, sa regeringen. Detta strök Alliansen i stället för att utveckla en summa, och sedan kallar man det för lågstadielyft. Jag vill gärna tillägga att regeringens budget är på halvårsbasis, för det är ganska få satsningar i skolan som går att genomföra på en vecka.

Min fråga är: Vad är den stora skillnaden, eftersom anslagen var tvungna att strykas?

Anf. 74 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik:

Herr talman! Precis som Lena Hallengren nämner har vi i mycket en samsyn i våra budgetförslag när det gäller tidiga insatser. Man kan väl kalla dem på olika sätt, men det finns ganska stora likheter mellan det som regeringen föreslog och det som alliansregeringen föreslog redan inför valet. Den här budgeten har inte kommit till efter valet och efter att man har sett den rödgröna regeringens budgetmotion, utan vi gick till val på denna politik. Den har funnits i vår budgetmotion, och det är den vi går vidare med.

När det gäller hur detta med mindre grupper ska kunna bli verklighet är jag övertygad om att man kan lösa det på ett bra sätt i dialog mellan regeringen, kommunerna och Sveriges Kommuner och Landsting, så att man får möjlighet att minska klasserna. Exakt varför detta med lågstadielyft ska strykas eller inte ser jag som en ganska ointressant diskussion. Det handlar om tidiga insatser och om att ge de yngre barnen möjlighet att lära sig saker tidigt.

En annan fråga som varit uppe gäller förskoleklasser och tioårig grundskola. Det har nämnts i tidigare replikskiften. Man har undrat varför det är nödvändigt att vidareutbilda förskollärare till grundskollärare. Min erfarenhet av att ha haft kolleger som har haft dubbla kompetenser – lärare och förskollärare samt lärare och fritidspedagoger – är att den dubbla kompetensen verkligen är en resurs för den svenska skolan.

Det handlar inte om att du ska gå över från den ena kompetensen till den andra, utan det handlar om att skapa en bredd i den resurs som finns för att kunna använda den på bästa sätt i den tioåriga grundskolan.

Anf. 75 LENA HALLENGREN (S) replik:

Dubbla kompetenser – då får man en del tankar. Vi skulle ju också kunna rikta pengarna till lärarna i årskurs 1, 2 och 3 för att de ska läsa in förskolepedagogiken. Men tyvärr är det sällan så man ser på saken. Jag tycker att det är svårt att inte göra kopplingen att de här förskollärarna egentligen ska kunna arbeta i skolan och att vi ska göra om förskoleklassen till skola.

Det är en ganska intressant fråga. Behöver man den här bryggan mellan förskolan och skolan? Kan de bästa exemplen visa oss vägen, eller ska vi börja med en tidigare skolstart? Det är en fråga för framtida diskussioner, naturligtvis.

Jag tycker att det är intressant med svaret som ges när det gäller fler anställda i lågstadiet och lågstadielyft. Någonstans måste man bestämma sig för om det är retorik eller om det är på riktigt. Jag förstår det som att

det är mer av retorik, att det handlar om att vi använder olika ord snarare än att det är några genuina skillnader.

Det finns en fråga som jag noterar att ingen alliansföreträdare har berört, i alla fall inte så här långt. Det gäller höjda lärarlöner och en nationell samling för läraryrket. Hur ska jag förstå ert förslag? Kommer det att finnas pengar för framtiden, om Alliansen får bestämma, till de höjda lärarlönerna i form av 3 miljarder? Jag frågar eftersom det inte är en given fråga, då det ligger i budgeten för 2016, och det är inte den vi presenterar nu. Men jag har kunnat utläsa det på olika sätt. Och tidigare alliansföreträdare, inte minst Jan Björklund, har varit oerhört tydliga med att det här är fel väg att gå. Vad säger Ulrika Carlsson och Centerpartiet?

Anf. 76 ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik:

Herr talman! Jag ska efter bästa förmåga försöka klargöra hur det är när det gäller en del av de frågor som Lena Hallengren nu ställde.

Det är ett antal kompetensutvecklingsinsatser som också riktar sig mot de lärare som undervisar i årskurs 1–3. Mattelyftet och Läslyftet och de delarna är ju kompetensutvecklingsinsatser.

Centerpartiet föreslog redan 1997, när förskoleklassen infördes, att man skulle ha en tioårig grundskola för att förskolläraernas kompetens inte skulle isoleras till förskoleklassen utan skulle kunna användas också under de första åren i skolan.

Genom att ha lärare med dubbla kompetenser skapar man en större flexibilitet så att förskolepedagogiken kan följa de barn som har ett speciellt behov. Leken som inlärningsform kan då få ett större genomslag också i grundskolan. Det ser jag som en väldigt positiv del.

Att det heter någonting annat handlar inte enbart om retorik, utan det handlar också om att det innehåller en del andra saker. Det är delvis skrivet. Det innehåller en flexibilitet i Lågstadielyftet som vi valde att lyfta fram. Det handlar inte enbart om mindre klasser eller om fler lärare, utan det handlar om att man kan göra på olika sätt i de olika kommunerna. Det är väl en sådan viktig del.

Jag tror att vi alla delar bilden av att vi behöver öka läraryrkets attraktivitet. Fler behöver söka till lärarutbildningen på olika sätt. Det handlar om en större konkurrens. Man behöver kunna göra karriär som lärare på olika sätt. Där tror jag att en av de viktiga saker som alliansregeringen har gjort är karriärutvecklingstjänsterna. Oavsett om det handlar om förstelärare eller lektorstjänst är det en viktig del. Där har alliansregeringen varit tydlig och sagt: Vi vill fortsätta med den karriärutvecklingsreformen.

Precis som jag nämnde i mitt anförande sa man i PISA-genomgången, som vi hade, att det inte handlar om generella ökningar. Men man kan behöva göra betydligt mer ökningar för lärarprofessionen framöver.

Anf. 77 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! Också jag vill inleda med att tacka kansliet för att de under en period när det behövdes exceptionellt arbete också utförde exceptionellt arbete. Jag vill också tacka utskottet. Det har varit en tuff resa att få ihop en budget. Det är väl på detta område som budgeten skiljer sig allra mest mellan Alliansens förslag och regeringens förslag.



Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet använde hela valrörelsen – de har också gjort det under en stor del av den här debatten – till att berätta om att resurserna till välfärden har minskat.

Men läs er budget! Om man läser i budgetpropositionen blir det ganska tydligt, åtminstone på det här området. Ni skriver det själva. Kostnaden per barn i förskola, kostnaden per barn i grundskola och kostnaden per barn i förskoleklass har ökat med 2 procent bara under det senaste året. Kostnaden per elev i gymnasieskolan ökade bara under det senaste året med 5,8 procent. Det skriver ni i er budgetproposition. Lärartätheten i förskolan, grundskolan och förskoleklassen är i stort sett oförändrad, men den har ökat i gymnasieskolan.

Läs er budget! Så beskriver ni nämligen verkligheten under alliansregeringen. Borta är, där i alla fall, resonemanget om att något har gått sönder. Snarare hyllar ni i era bedömningar att resurserna till skolan har ökat.

Den budget som riksdagen i dag antar innebär en fortsättning på satsningen på kunskap och mer pengar till skolan. På tre år skjuter vi till 25 miljarder kronor. Det är inte där skillnaden mellan de båda alternativen ligger, utan skillnaden ligger i hur man använder pengarna.

Det här är en stark budget med ett tydligt kunskapsfokus som innebär storsatsningar på kunskap och en storsatsning på skolan. 2 miljarder satsas på lågstadielyft och höjd kvalitet på lågstadiet. Läslyftet förlängs. Vi gör en massiv satsning på läxläsning i kommunerna och också en satsning på ideella organisationer som erbjuder läxläsning.

100 miljoner kronor avsätts till sommarskolor för att fler ska få lyckade resultat och godkända resultat i skolan. För att lyfta resultaten i de skolor som har de allra tuffaste förutsättningarna satsar vi nu 300 miljoner kronor. Nyanlända får mer undervisningstid i svenska.

Hundratals miljoner kronor satsas på att minska storleken på barngrupperna i förskolan och på fritidshemmen. Förskollärare och förskolechefer får fortbildning. Och för att locka fler ungdomar att söka sig till lärlingsutbildningar fördubblar vi lärlingsersättningen från och med nästa år.

Herr talman! Det är viktigt med resurser i skolan och utbildningsväsendet, men det är också helt avgörande hur resurserna används. Man kan skicka in miljarder efter miljarder i ett felaktigt system och får då inte ut bättre resultat. Det viktiga är att kombinera detta. Det handlar om mer resurser men också om att använda dem rätt. Det är därför Folkpartiet och Alliansen har genomfört ett stort antal strukturella reformer i skolpolitiken de senaste åtta åren.

Vill man att fler elever ska lära sig mer behövs det nämligen tydliga regler för hur det ska finnas behöriga lärare. Vill man att fler ska lära sig mer krävs det att man utvärderar kunskapen och funderar på hur man kan hjälpa dem som håller på att halka efter. Vill man att alla ska ha en chans måste man börja tidigt med kunskapsutvärderingarna och tidigt ge stöd. Vill man uppvärdera läraryrket måste man höja lönerna generellt men också se till att det finns karriärvägar. Vill man lyfta fram resultaten får man inte slarva med fortbildningsmöjligheterna för lärarna, så som man under decennier har gjort i det här landet.

Vi behöver fortsätta att reformera och lyfta resultaten i svensk skola. Men jag tror inte att den kraft som behövs för att på allvar lyfta

kunskapsresultaten, statusen för skolan och statusen för lärarna finns fördelad i 290 olika kommuner. Vi har ganska många kommuner i det här landet, och ganska många av dem är väldigt små och sköra. Det är därför Folkpartiet vill se ett statligt huvudmannaskap för skolan. Det är så vi får den kraft som behövs för att på allvar vända utvecklingen.

I den här budgeten avsätter riksdagen pengar för att planera och genomföra olika insatser för att förbereda införande av betyg från årskurs 4 och 20 miljoner för insatser och planeringar för att öka ordningen i skolan och införa ordningsomdömen.

När jag har lyssnat på debatten hittills har det nästan låtit som om regeringspartierna har tänkt obstruera i fråga om detta. Därför förutsätter jag att representanter för Socialdemokraterna och Miljöpartiet och förhoppningsvis också utbildningsminister Fridolin under den här debatten redovisar en plan för hur ni tänker hantera de miljoner som riksdagen faktiskt nu säger till er att använda för att planera för tidigare betyg och ordningsomdömen i skolan.

Herr talman! Vi ska fortsätta skjuta till pengar, nya resurser, till skolan. Vi ska fortsätta göra politiska reformer som uppvärderar utbildning och lärarna. Men ska vi lyckas lyfta resultaten på allvar måste vi också se till att det finns en allmän känsla i det här landet bland föräldrar och elever och i samhället som helhet av att Sverige ska bli en av de främsta skolnationerna i världen och att detta med kunskap och utbildning är viktigt i den enskilde individens livsprojekt.

Herr talman! Folkpartiet och Alliansen har genomfört väldigt viktiga reformer de senaste åtta åren. Att Alliansens budgetmotion nu förhoppningsvis vinner gehör innebär ytterligare steg i den riktningen.

Mer behöver dock göras, och mycket mer kommer att göras. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet.  
(Applåder)

I detta anförande instämde Bengt Eliasson och Mathias Sundin (båda FP).

Anf. 78 JABAR AMIN (MP) replik:

Herr talman! Christer Nylander försökte delvis avfärda att de anslår mindre medel men sa sedan att det inte är så viktigt, utan det som är viktigt är *hur*.

För det första, Christer Nylander, föreslår ni drygt en halv miljard mindre än vad vi i regeringspartierna aviserar tillsammans med Vänsterpartiet. Det är 517 miljoner mindre, och det är ett faktum.

För det andra vill Christer Nylander tala om *hur*. Hans företrädare från Alliansen sa att de kommer att föra samma politik som förts under de gångna åtta åren.

Då ska jag rapportera vad Skolverket och andras forskningsrapporter har visat att er politik ledde till. Den ledde till lägre kunskaper, större segregation och en hel del utslagning. Hela 105 000 elever slogs ut under era åtta år! De fick inte behörighet från nian till gymnasieskolans nationella program. Politiken ledde också till minskad likvärdighet. Detta är resultatet och konsekvenserna av er politik.

Nu säger ni att ni ska föra samma politik. Ni menar alltså att ni ska utsätta Sveriges elever och lärare för samma påfrestningar som resultatet av era åtta år vid makten visar: utslagning, minskad likvärdighet, segregation och längre kunskaper.

Kommer ni att ordinera samma gamla medicin som inte hjälper?

Anf. 79 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Jabar Amin låter mer som om han beskriver den politik som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har drivit under decennier i det här landet. Det är decennier av skolpolitik som har inneburit att resultaten i svensk skola har fallit. Det är ju inte bara under de gångna åtta åren som resultaten har fallit. De har fallit i decennier, och det är därför vi lägger om politiken. Det är därför vi vill satsa på mer kunskap, och det är därför vi också sätter in resurser där resurserna behövs mest.

Jabar Amin är duktig på ekonomi, har vi hört. Han är duktig på att räkna. Därför skulle jag vilja be honom göra en räkneövning. Det satsas i Sverige 240 miljarder offentliga kronor på barn- och ungdomsskolor. På det här utgiftsområdet satsas 64 miljarder kronor, och då inkluderas forskning och högskolan.

Jabar Amin pratar om 500 miljoner kronor som om de skulle vara det viktiga. Hur många procent är 500 miljoner kronor av den totala offentliga satsningen på skolan?

Anf. 80 JABAR AMIN (MP) replik:

Jag ska säga att vi satsar drygt 4 miljarder extra kommande år, alltså 2015. Det är vad regeringen har aviserat.

Jag konstaterar att ni vill minska dessa 4 miljarder till 3 ½ miljard, och det erkände en av Alliansens företrädare nyss.

Jag tycker också att det är ironiskt när Christer Nylander i sitt anförande säger att man inte ska slarva med kompetensutveckling för lärare och förskolepersonal. Då skulle man kunna förvänta sig att ni lägger en större budget än vad regeringen har gjort.

Vi satsar 200 miljoner. Vad gör ni, Christer Nylander? Ni satsar 35 miljoner på förskollärare och 15 miljoner på förskolechefer. Det blir 50 miljoner. Sedan vill ni lägga 70 miljoner på att omvandla förskollärare till grundskollärare. Alltihop tillsammans blir 120 miljoner, alltså drygt hälften av vad vi satsar.

Det är att slarva med kompetensutveckling, Christer Nylander.

Anf. 81 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! När vi kom till makten för åtta år sedan konstaterade vi – och det tror att jag många fler hade gjort innan dess – att det knappt fanns någon kompetensutveckling för lärare i det här landet. Kommunerna hade sjabblat bort det och valde hela tiden att satsa på annat.

Det var därför alliansregeringen införde Lärarlyftet, och det var därför vi satsade miljon efter miljon och miljard efter miljard för att fler lärare skulle få kompetensutveckling.

Detta fortsätter vi med, och det kommer vi att fortsätta med om vi efter valet den 22 mars får fortsätta bestämma vilken budget som ska gälla för svensk skola.

Lena Hallengren sa i sitt anförande att det inte är så stor skillnad mellan våra satsningar på lågstadiet och ert lågstadielyft. Det är ungefär 500 miljoner kronor; varför bråka om detta? Är det bara budgetteknik eller inte?

Jag konstaterar att här har vi under åtta år med alliansregeringen skjtit till mer och mer resurser, men allvarligt talat, Jabar Amin, man kan använda pengar fel också i skolväsendet. Det handlar inte bara om att skjuta till miljoner.

Vi ska göra det, men vi måste också se till att dessa miljoner används rätt. Vi ska använda pengarna så att fler elever ska nå kunskapsresultaten, för att uppvärdera läraryrkets status och för att se till att skolan och kunskapsresultaten i Sverige blir bland de allra bästa i världen.

Anf. 82 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Herr talman! Under åtta år bedrev Alliansen en politik där det skapades massarbetslöshet. Den svåra situation som Sverige befann sig i redan innan med ganska hög arbetslöshet blev mycket värre.

Då sa ni att ni skulle ha något som hette arbetslinjen. Vi såg resultatet av det, och det såg även era väljare.

Sedan kom ni med kunskapslinjen. Man kan väl efter dessa åtta år säga att den varken innehöll kunskap eller var någon linje.

Då är min fråga liksom Jabar Amins: Hur kommer det sig att ni, när man år efter år och i forskningsrapport efter forskningsrapport visar att det ni har gjort har varit åtta år av misslyckad skolpolitik, ändå vill fortsätta med den politiken?

Jag har en fråga till. När vi har alla de problem som vi har i den svenska skolan, när vi ser att det är för stora barngrupper i förskolan, när vi ser att det är för stora grupper i grundskolan, när vi ser att lärarna

behöver fler kolleger för att klara sig, när vi ser att de behöver få en höjning av sina löner – hur kan lösningen på detta då vara betyg från årskurs 4 och att införa fler betyg och omdömen? Hur är det en lösning på de utmaningar vi står inför i svensk skola?

Anf. 83 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Jag tackar verkligen för de frågorna, för det var precis detta jag gärna skulle vilja prata om.

Om man tittar på forskning och utvärdering av svenska resultat ser man rätt tydligt att vi är sämre på ett område, och det gäller ordningen. Vi är också sämre kunskapsmässigt. Men det är klart att det hänger samman. Om det inte finns studiero i klassrummet, hur ska man då kunna lära sig så mycket som möjligt? Är det någon motsättning mellan att ha studiero i klassrummet och studera i klassrummet?

Jag tror inte det, och därför måste vi göra mer för att få studiero i klassrummet och se till att de som behöver läsa lite extra och behöver lite lugn och ro faktiskt får det. Det är ju de som har det svårast i skolan som drabbas hårdast av bristande ordning i klassrummet, och det är därför detta är viktigt att genomföra.

Varför vill vi ha betyg från årskurs 4? Jo, vi vill att skolan tidigt och tydligt ska fokusera på kunskap. Gör man det kommer också fler att lyckas lära sig mer i skolan. Fler kommer att lyckas med skolan, och det är det vi vill.

Under decennier har vi sett att kunskapsresultaten har sjunkit i svensk skola. Det är därför vi har gjort alla de här reformerna. Men reformer tar tid. Internationella undersökningar mäter ofta resultaten i årskurs 8. Ändrar man lågstadielärarutbildningen tar det några år innan lågstadieläraren kommer ut i klassrummet – fem år ungefär. Sedan ska de undervisa dem som går i lågstadiet, och sedan går eleverna vidare till mellanstadiet och därefter till högstadiet. Där mäts de i PISA-undersökningen. De som nu har mätts i PISA är inte de som har mött Alliansens lågstadielärare. Det är inte de som har mött Alliansens betygssystem. Det är inte ens de som har mött särskilt många av de reformer som vi faktiskt har genomfört.

PISA-undersökningen var en undersökning av den gamla regeringens politik. Först om några år när nästa PISA-undersökning görs kan vi skönja resultaten av Alliansens politik. Hittills har PISA-undersökningen bara kunnat beskrivas som spiken i kistan för den rödgröna skolpolitiken.

Anf. 84 DANIEL RIAZAT (V) replik:

Herr talman! Återigen försöker man med hjälp av retoriska knep och uttryck som låter fina komma undan det som detta egentligen handlar om.

Svensk skola har generellt sett, inte bara i de jämförelser Christer Nylander nämnde, varit en skola som har legat bra till i resten av världen. Det har varit en skola som har legat på topp under många år.

Alla de försämringar som har skett beror såklart inte på de åtta år ni har suttit vid makten. Ni hann göra skada i svensk skolpolitik även under 90-talet. Däremot kan det vara läge att någonstans omvärdera sin politik och säga att den inte har fungerat. Att i stället lägga fram lösningar som för svensk skola närmare en militärskola än att elever ska få studiero på

riktigt genom att det finns tillräckligt mycket personal som kan hjälpa dem med vad de behöver är inte värdigt svensk skolpolitik.

Jag har ännu en fråga. Visserligen gick Folkpartiet till val på sloganen ”feminism utan socialism”, men var finns feminismen i att den ensamstående mamman med låg inkomst inte kan betala för privat läxhjälp till hennes barn och att barnen nu inte kan få den hjälpen i skolan på grund av att ni inte tänker satsa på att alla skolor kan erbjuda läxhjälp? Var finns det feministiska i det? Det är en bra fråga för ett parti med den valsloganen att svara på.

Anf. 85 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Det är en bra fråga, men det är en fråga som tar sin grund i en felaktig analys av verkligheten.

I Alliansens budgetmotion finns ett förslag om att läxhjälp ska bli obligatorisk för kommunerna. Nu kunde vi inte genomföra detta under det kommande året eftersom det tar tid att genomföra ändringar i lagstiftningen. Därför ligger de hundratals miljonerna i läxläsningshjälp i den allmänna påsen för kommunerna. Dessutom finns miljoner till Skolverket och andra myndigheter som ska tillse att pengarna verkligen används till läxhjälp. Dessutom finns 10,4 miljoner kronor för en satsning på ideell läxhjälpssyrsamhet.

Om Daniel Riazat tycker att det är feminism att ge mer pengar till läxhjälp är det här en budget som präglas av feminism.

Det finns också andra delar som är viktiga ur ett feministiskt perspektiv. De ofta tysta tjejer som pluggar på i skolan och de unga killar som behöver skolan allra mest är de som drabbas hårdast av bristande ordning i klassrummet. Därför är det så viktigt att vi fortsätter att satsa på mer studiero och trygghet i skolan. Det är de som behöver skolan mest som annars drabbas hårdast.

Det finns saker som svensk skola alltid har varit bra på och fortfarande är bra på. Sverige är ett av de länder i världen som satsar mest pengar på skolan och utbildningssystemet. Men det visar också hur viktigt det är att använda pengarna rätt. Det räcker inte med mycket, utan pengarna måste användas med tydligt fokus på mer kunskap och att fler elever ska hänga med från början. Annars får man inte ut mer kunskap av mer pengar. Det är därför de sakerna måste gå ihop, och det är därför de går ihop i vår budget. Mer pengar kombineras med reformer för mer kunskap.

Anf. 86 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Jag noterar att inte heller Christer Nylander eller Folkpartiet har några som helst problem att få igenom sin budget med hjälp av 49 sverigedemokratiska röster. Inte med ett ord berörs det parlamentariska läget eller situationen vi står inför. Det är högst anmärkningsvärt, och jag noterar det tydligt.

Det är intressant att diskutera budget. Tre år och 25 miljarder är stort. Det är viktiga satsningar på skolan. Jag sa i mitt inledningsanförande att det är resurser som tillförs skolan. Men det är inte så att vi har ett bättre ekonomiskt läge nu än 2006 när Alliansen tog över. Då tyckte jag att det gick att hitta 5 miljarder på åtta år. Det är siffror som jag har tagit från era egna företrädare i talarstolen. Det är anmärkningsvärt. Det är svårt att

inte göra en koppling till att när en rödgrön regering tillträder uppvärderas skolan, och då ska Alliansen naturligtvis möta detta och anslå mer medel.

Jag kan inte låta bli att ändå beröra det som Christer Nylander ägnar mycket tid åt att beskriva. När kan man tänka sig att skolresultaten vänder?

När Alliansen vann valet 2006 påstod inte Jan Björklund att det behövdes 15 år för att vända skolresultaten. Det var fyra fem år som skulle ge effekt om bara Björklund fick sätta tänderna i den svenska skolan. Nu pratar Christer Nylander om att först ska rätt personer söka utbildningen, sedan ska de utbildas, sedan ska de hinna jobba och helst börja med en oförstörd sexåring. Vi är inne på åtminstone ett och ett halvt decennium med det sättet att räkna. Det låter deprimerande.

Där finns exemplet Kanada, som varken Christer Nylander eller jag har hunnit besöka än under vår kortvariga tid som presidium i utbildningsutskottet. Vi kommer inte att hinna åka dit nu, men vi vet att många andra har varit där. Där har de vänt resultaten på fem sex år. Vad är det som har varit problemet för Jan Björklund, som inte har lyckats på åtta år?

Anf. 87 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Det finns de som har högre ambitioner än så. Gustav Fridolin skulle vända resultaten på 100 dagar. Jag har inte sett mycket av det löftet än så länge – men det kanske kommer i hans anförande senare.

Det är klart att man nu börjar skönja resultatet av Alliansens skolpolitik. Fler söker sig till läraryrket. Det är nyckeln för att på lång sikt lyfta skolresultaten. Ju fler riktigt intresserade och duktiga ungdomar som söker sig till läraryrket, desto bättre kommer det att gå för svensk skola på lång sikt, desto bättre kommer svensk ekonomi och svenskt välstånd att utvecklas på lång sikt.

Det är klart att vissa saker kan göras som får snabb effekt. De ska göras. Men vi måste samtidigt göra andra saker som strukturellt förändrar utvecklingen på lång sikt. Det gör vi också. Men vi kommer inte ifrån att det inte finns något som kommer att lösa svenska skolproblem lika effektivt som ett trollspö. Vi måste jobba både med snabba effekter för att lösa de mest akuta problemen och på lång sikt så att fler duktiga ungdomar söker sig till läraryrket. Det är så vi får verklig effekt.

Politik handlar inte bara om spel och är inte bara en tävling, Lena Hallengren. Det är inte så att vi lägger resurser på skolan bara för att ni lägger resurser på skolan. Det går inte att lägga resurser på skolan om man inte sköter svensk ekonomi. Om inte alliansregeringen hade sett till att statsfinanserna hade kommit i ordning, att Sverige är ett av de länder som har bäst ekonomi i Europa och att Sverige klarade sig ur den tuffa ekonomiska krisen hade varken du eller jag kunnat lägga mer pengar på skolan. Saker och ting hänger samman. Klarar man inte ekonomin och klarar man inte att satsa på ordning och reda i statsfinanserna klarar man inte heller skolan.

Jag skäms inte för denna motion. Jag skäms inte för den politik som nu ska genomföras i Sverige. Det är bra om den gäller. Om andra sedan vill rösta på den är de välkomna att göra det.

Anf. 88 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr talman! Jag antar att ni på den motsatta sidan i kammaren hörde inviten.

Det är klart att det är fråga om ett ansvarstagande i detta parlamentariska läge. Det förvånar mig att ett parti som Folkpartiet negligerar det – men jag hör vad Christer Nylander säger.

Det är att förlöjliga diskussionen, som jag vet att utbildningsministern kan svara på själv, att nämna 100 dagar. Det är klart att man ska ha en ambition om vilket arbete man ska starta. Jämför inte det med att det under åtta år har varit ett folkpartistiskt skolpolitiskt styre. Det hade varit roligt om vi hade kunnat stå här i dag och konstatera resultaten. Det är väl ingen som tycker att utvecklingen är rolig. I går kunde vi läsa att allt färre tar ut sin yrkesexamen. Det är naturligtvis en ambition. Jag tror inte att det vidtogs förändringar för att det inte skulle bli en bra utbildning, men vi kan konstatera att de inte ger avsedd effekt.

Efter åtta år, efter ett val som inte kan beskrivas som en jättesuccé, vilka slutsatser ska bland annat Folkpartiet dra när det gäller framtida satsningar på skolpolitiken?

Det är i högsta grad intressant att fundera över hur vi kan stärka professionen. På vilket sätt ska vi se till att på riktigt vända resultaten? Inte kan det väl vara så att vi ska behöva vänta 15 år innan vi ser en utveckling? Vi kan inte hålla på att hänvisa till den förrförra regeringen. Vi kan inte hänvisa till hur många regeringar som helst. När är det rimligt att vi börjar se resultat? Är det så att allt arbete som bedrevs under åtta år borde fortsätta?

Anf. 89 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Låt mig börja med frågan om vilket stöd det finns för vår budgetmotion. Menar Lena Hallengren och Socialdemokraterna på allvar att de tänker så här: Oj, nu är det någon annan som tycker som vi, så nu drar vi tillbaka alla våra förslag!

Är det så ni tycker att vi skulle ha agerat? Skulle ni ha agerat på det sättet? Förlåt – Lena Hallengren kan inte svara nu. Men skulle ni agera så om ni lade fram ett förslag om att inte sänka värnskatten och inte höja brytpunkten för statlig skatt och såg att någon annan stödde det? Nej, jag tror inte att ni hade gjort det.

Åtta år av omfattande kunskapsresultatsinriktade reformer har genomförts. Vid få tillfällen i svensk historia – jag tror aldrig – har så många reformer gjorts för att höja kunskapsresultaten i Sverige. Man ska också se att de har olika effekt. En del jobbar på lång sikt och en del på kort sikt. Vi ser nu hur intresset för läraryrket ökar, och det är väldigt bra – det är helt centralt.

Vi vet också att de utvärderingar som hittills har gjorts, PISA till exempel, har gjorts på elever som har gått i en helt annan skola än den som Jan Björklund, Alliansen och Folkpartiet stått bakom. De PISA-undersökningar som har gjorts utvärderade effekterna av den gamla regeringens politik.

När det gäller yrkesexamen på gymnasieskolan är det sant att det borde vara fler som lyckas nå yrkesexamen. Man ska inte heller blunda för att det är en helt annan sak. Man kan inte jämföra den yrkesexamen som vi har infört med de slutbetyg som fanns tidigare, för i slutbetygen



fanns också icke godkända ämnen med. Det är en helt annan sak att nu få en yrkesexamen och ett slutbetyg.

Min slutsats av det där är inte att man ska tvinga varje elev att förbereda sig för universitetsstudier. Min slutsats är snarare att man ska förbättra yrkesutbildningen och underlätta för dem som i stället vill gå en lärlingsutbildning att göra det.

En sak är vi överens om: att stärka professionen. Jag hoppas att de satsningar som Alliansen har gjort kan fortsätta om den rödgröna regeringen får fortsätta att styra landet. Det som måste ske är både att vi lyfter upp lärarlönerna generellt och lärarstatusen generellt och att vi ser till att det finns karriärvägar för lärare. Ingenting är viktigare än att se till att fler vill bli lärare på lång sikt.

Anf. 90 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr talman! I det betänkande vi i dag debatterar finns många viktiga satsningar för svensk skola.

Jag tänker uppehålla mig kring några punkter som jag tror är helt avgörande för om vi i Sverige ska bli bäst i klassen igen.

I det allvarliga läge som svensk skola befinner sig i, och där skillnaderna mellan partierna inte är speciellt stora, borde vi kunna föra en konstruktiv diskussion för att vända utvecklingen. Jag tror att det är vad våra elever, föräldrar, lärare och övriga medborgare förväntar sig av oss.

Sverige är ett av de länder som satsar mest pengar på skolan. Det är alltså inte i första hand pengar som saknas, utan diskussionen borde handla om vad vi gör med de resurser vi har.

Viktigt är att vi nu tillsammans fokuserar på det som verkligen kommer att göra skillnad, vilket handlar om tidiga insatser för elever i behov av särskilt stöd. Det handlar om att locka fler att vilja bli lärare och att skickliga lärare vill stanna kvar i yrket. Det handlar också om trygghet och arbetsro i klassrummet och att eleverna får mer lärarledd undervisningstid.

Herr talman! Som kristdemokrat och skolpolitiker vill jag poängtera att det som i dag anses vara skolproblem kanske inte alltid börjar i skolan. Familjepolitik och skolpolitik hänger tätt samman. För att barn ska må bra behöver de en lugn start i livet. Därför är satsningen både på mindre barngrupper i förskolan och fritis och på mindre klasstorlekar i lågstadiet viktig.

Barn är liksom vi vuxna olika, och de har olika behov och behöver olika lösningar. Därför behövs olika barnomsorgsformer – den barnomsorg som passar det enskilda barnet bäst.

Herr talman! Trygghet och arbetsro är helt grundläggande för att man ska lära sig någonting över huvud taget. Förutom att barnen förhoppningsvis har en grundtrygghet med sig hemifrån måste lärarna ges de förutsättningar som krävs för att skapa en bra arbetsmiljö. Detta sker genom att det finns tillräckligt med stöd till de elever som är i behov av särskilt stöd.

I Alliansens budget finns nu medel för mindre klasser, ökad lärartäthet eller fler speciallärare. Lärarna måste också ges tid för sitt uppdrag, både tid för undervisning och tid för planering och förberedelser.

En väl fungerande elevhälsa är också viktig i detta sammanhang. Alliansregeringen gjorde stora satsningar på detta område tidigare. I vårt aktuella betänkande ser det ut som att det skulle fattas pengar till just elevhälsan, men det ligger alltså en hel miljard till barns och ungas psykiska ohälsa som i budgetpropositionen återfinns inom socialutskottets utgiftsområde.

De saker jag nu nämnt är det viktigaste för att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö. Sedan finns förslaget om ordningsomdöme, vilket kan vara bra i den meningen att man på utvecklingssamtal och genom dokumentation faktiskt får uttrycka sig om elevens sociala kompetens – något som närmast varit förbjudet hittills, där all dokumentation måste vara strikt kopplad till kunskapsmålen. Man måste kunna ha en helhetssyn på eleven där det ena faktiskt kan påverka det andra.

Men jag vill verkligen poängtera att det inte är själva ordningsomdömet som skapar ordning, utan det handlar om de faktorer jag nämnde innan. Det är att lärare får vara lärare, att elever i behov av stöd får det stöd de behöver, att det finns en fungerande elevhälsa och att den lärarledda undervisningstiden ökar.

Herr talman! Svenska elevers kunskaper i matematik har försämrats sedan 1990-talet. Alliansen vill nu utöka undervisningstiden i matematik med en timme i veckan för alla elever i högstadiet från höstterminen 2016.

Alliansen föreslår också att undervisningstiden för ämnet idrott och hälsa i grundskolan utökas från 500 till 600 timmar. Detta är en framgång för oss kristdemokrater, som drev den frågan i höstens val. Det är bevisat att mer fysisk aktivitet i skolan höjer resultaten i de teoretiska ämnena.

Vi kristdemokrater kommer också fortsättningsvis att arbeta för mer lärarledd undervisningstid i ämnet svenska med fokus på läsning. God läsförmåga är helt avgörande för att klara alla övriga ämnen i skolan.

Herr talman! Sist men inte minst handlar det om den helt avgörande faktorn för att vi ska få en skola och en undervisning med kvalitet, nämligen lärarna. Vi måste börja känna tillit till professionen och politisera mindre. Tid för undervisning skapas bland annat av att man minskar administrationen genom att ta bort IUP:n i alla årskurser som får betyg, alltså från årskurs 4, framöver. Vi behöver se över digitalisering och central rättning av de nationella proven.

Det behövs fler vägar in i läraryrket för andra akademiker. Möjligheten att göra karriär inom yrket samt en god löneutveckling är avgörande för att både locka de bästa studenterna att vilja bli lärare och få duktiga lärare att vilja stanna kvar i yrket. Om detta ska ske måste vi återprofessionalisera läraryrket. Vi politiker kan lagstifta kring vad-frågan medan hur-frågan, hur man utformar sin undervisning, hör hemma hos professionen, alltså lärarna själva.

Lärarna är nyckeln för att höja kunskapsresultaten, och det är där fokus bör ligga när vi diskuterar skolpolitik framöver.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.  
(Applåder)

Anf. 91 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Vi har nog alla varit med om det någon gång att man i vuxen ålder har återvänt till platsen för ett barndomsminne och blivit

överrumplad av att det man som barn uppfattade som så stort när man är vuxen verkar så litet. Det stora berget visade sig bara vara en sluttning och det stora fältet där vi sprang oss trötta bara en liten bakgård. Det har helt enkelt krympt med åren.

Jag kom att tänka på det i dag när jag funderade på det vägval som riksdagen står inför för Sveriges skolor. Med i sammanhanget ganska små insatser kan vi göra stor skillnad för Sveriges elever. En människas livsbana kan styras i radikalt olika riktningar beroende på väldigt små knuffar i tidig ålder.

Att ge en lärare lite mer tid för sitt uppdrag eller att satsa lite mer på elevhälsan är ju inte på något sätt revolutionerande för det svenska skolsystemet. Men för den enskilde eleven kan det vara den där lilla knuffen som behövs för att styra hela resten av livet i rätt riktning.

Den som får må bra i skolan och får stöd och uppmuntran utifrån sina egna förutsättningar har goda chanser att klara kunskapskraven, få ett jobb och växa till att bli den människa man vill vara.

Men ett politiskt vägval som i stället ignorerar den som känner sig otrygg i skolan eller den som är i behov av extra stöd – ja, ett sådant vägval ger också en liten knuff. En liten knuff för den som är liten får stora konsekvenser när liten blir stor.

En elev som glöms bort i tidig ålder riskerar att redan i unga år hamna efter i skolan, lämnar kanske inte ens grundskolan med gymnasiebehörighet och kommer sannolikt att få svårt att hitta ett jobb.

Ekonomerna Ingvar Nilsson och Anders Wadeskog har visat att en enda ung person som tidigt hamnar lite av vid sidan av riskerar att kosta samhället uppemot 15 miljoner – ett enda barn. Ett felbeslut i dag kan stå oss dyrt under mycket lång tid framöver.

Det är detta vägval som riksdagen gör i dag. Det är det som denna budgetdebatt handlar om. Ska vi försöka se till alla Sveriges elever får trygghet, möjlighet att lära under livet och en väg till arbete eller ska vi nöja oss med att några får det? När klockorna ringde ut för sommarlov i juni i år lämnade 12 700 barn, mer än 13 procent, grundskolan utan att kunna gå vidare till gymnasiet. Vi kan aldrig vara nöjda med det.

Herr talman! Eftersom även minsta vägval har stor betydelse för våra barn är det viktigt att de insatser vi gör är väl förankrade i forskning och byggda på beprövad erfarenhet. Regeringen har lagt fram en budgetproposition och slagit fast en skolpolitisk färdriktning som bygger på tidiga insatser, ökad attraktivitet för läraryrket och en jämlik skola. Det skulle ha varit en knuff i rätt riktning för många elever. Och vi vet av forskningen att det skulle ha varit en knuff i rätt riktning för hela det svenska skolsystemet.

Dessvärre bromsar de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna flera av våra viktigaste satsningar. I stället för att låta skolan utvecklas och bidra till den utvecklingen vrids klockan tillbaka.

Herr talman! Regeringen har lagt fram ett förslag för riksdagen om att möjliggöra höjda lärarlöner med en investering på 3 miljarder kronor per år från och med 2016, inom ramen för Nationell samling för läraryrket.

Det skulle ha bidragit till att öka yrkets attraktivitet, vilket bland annat OECD pekar på som avgörande för den svenska skolan. Denna investering saknas i de borgerliga partiernas och Sverigedemokraternas budgetförslag.

Regeringen har tillsammans med Vänsterpartiet föreslagit satsningar på kompetensutveckling för lärare, förskolepersonal och rektorer. Det skulle ha fått stor inverkan på de viktiga tidiga åren i skolsystemet. De borgerliga partierna och SD tycker inte att det är prioriterat.

Regeringen föreslår förstärkningar av det vi kallar nattis. Det skulle underlätta för de familjer där föräldrarna arbetar mycket på obekvämt arbetstid. Det skulle ge också de barn som har föräldrar som jobbar natt en bra omsorg. De borgerliga partierna och Sverigedemokraterna stoppar denna satsning.

Regeringen vill ge ordentligt med stöd till skolor med låga studieresultat. Det skulle vara en tydlig mekanism för ökad likvärdighet. Även detta är något som OECD framhåller som viktigt och som nu nästan är frånvarande i det svenska skolsystemet. För de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna är detta uppenbarligen inte lika viktigt.

Regeringen vill investera i it i skolan, i bättre digital infrastruktur och i verktyg för att sluta de digitala klyftorna. Vi vill ge lärare möjlighet till fortbildning i normkritik och i att möta elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Vi vill ge huvudmän och rektorer hjälp att minska lärares administrativa arbetsbörda så att de får mer tid med eleverna. Men alla dessa skolutvecklingsprogram stoppas helt av de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna.

Regeringen vill förstärka elevhälsan. Det skulle innebära stöd till de elever, inte minst unga tjejer och unga hbtq-personer, som i dag inte mår bra i svensk skola. Skolpolitiken kan inte bara handla om prestationer om den inte samtidigt handlar om att de som ska prestera får möjlighet att må bra. Men inte heller elevhälsan är tillräckligt viktig för de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna.

Regeringen vill att alla elever och lärare ska ha en bra arbetsmiljö. Luften ska inte vara så tung att man har huvudvärk i slutet av dagen – man ska kunna hänga med i matten även om den ligger längst ned på dagens schema. Därför vill vi investera i upprustning av landets skollokaler. Men den investeringen stoppar de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna.

Regeringen vill ge fler möjlighet att ta del av kultur- och musikskolan. Vi vet att de estetiska läroprocesserna öppnar vägar för barn som annars har svårt att knäcka läskoden eller förstå matematiken. Då ska det inte vara tjockleken på föräldrarnas plånbok som avgör om man har möjlighet att ta del av kultur- och musikskolans arbete. Men investeringen i kultur- och musikskolans tillgänglighet stoppar de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna.

Jag skulle kunna fortsätta så här en lång stund till, men jag tror att skillnaderna blivit tydliga.

Det står klart att den budget som nu är på väg att röstas igenom av Sverigedemokraterna och de borgerliga partierna innebär en skolpolitik för de skolor och elever som redan från början har de bästa förutsättningarna att lyckas. De som drabbas är unga som mår dåligt, skolor som är i dåligt skick, barn till föräldrar som jobbar obekväma tider och många fler som skulle ha behövt en knuff i rätt riktning.

På punkt efter punkt förenas de borgerliga och Sverigedemokraterna i att man vill stoppa regeringens investeringar i skolan. Vad vill man då satsa på? Vad investerar man i utöver regeringens investeringar? Jo, en hjärtefråga har man: att ändra betygssystemet.

10 miljoner avsätts för en utredning om hur man ska sätta betyg på tioåringar. Det är en åtgärd som det saknas vetenskapliga belägg för, som båda lärarfacken är klart emot och som enligt de utvärderingar som gjorts ytterligare kommer att göra skolan svårare för dem som redan har det tufft.

Tidigare har det funnits kritiska röster mot detta också inom de borgerliga partierna. Jag saknar den oppositionen. En fråga hänger i luften till Centerpartiet och Kristdemokraterna: Vill ni verkligen gå till val på att driva igenom stora skolreformer med Sverigedemokraterna, mot lärarfacken? Är det ett seriöst sätt att behandla svensk skola?

De borgerliga partiernas och Sverigedemokraternas skolprioriteringar ger Sveriges elever och svensk skola en liten knuff i fel riktning. Det är ett vägval som säkert kan tyckas litet, men då glömmar vi bort det som våra barndomsminnen lär oss, nämligen att det som kan tyckas litet för en vuxen blir stort för den som är barn.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag tacka utskottets ledamöter och kansli för att de på ett mycket bra sätt lyckats hantera en komplicerad, ovanlig och svår situation.

Ulrika Carlsson i Skövde talade mycket om behovet av samsyn, och jag kan hålla med om mycket av det. En sak måste jag dock opponera mig mot, nämligen att utskottet skulle ha presterat en inte helt lättgenomtränglig text. Jag tycker att det är ett mycket gott betänkande som har presterats utifrån de förutsättningar man hade. Jag tror att regeringen på ett gott sätt kommer att kunna hantera de medskick som utskottet förväntas göra.

Nu går vi alla på julfirande. Jag hoppas att det blir ett julfirande, ett chanukkafirande eller vilket annat svenskt firande man nu ägnar sig åt under den helg vi har framför oss som ger tid för lugn och reflexion – kanske också reflexion om hur vi ska kunna enas i skolpolitiken framöver. Det behöver vi, och det förtjänar Sveriges lärare och elever.  
(Applåder)

Anf. 92 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik:

Herr talman! Tack, herr statsråd! Det är alltid intressant att lyssna.

Jag skulle vilja ta upp en fråga som har dykt upp ganska aktivt i dag, nämligen det epiteta vi sätter på våra medspelare här – jag är nordkorean, fascist, rasist och en otäckt person. Jag vet inte ens om jag kan få in det i en och samma person.

Det är ett debattklimat som jag tycker är ganska otäckt. Vilka signaler sänder vi till våra barn som sitter uppe på läktaren och tittar på oss? Är det konstigt att världen ser ut som den gör?

Med det sagt, statsrådet Gustav Fridolin, är ditt parti och mitt parti de partier som står nästan absolut längst ifrån varandra ideologiskt. Om vi som människor, om vi båda två som lärare, kan komma fram till att vi kan ta samtalet, om vi kan visa för våra elever och för vuxna och andra människor ute i Sverige hur vi uppför oss i den här salen, på ett sådant

sätt att vi kan samtala i god ton med varandra, kan vi, för att använda statsrådets egna ord, ge den här kammaren en liten knuff i rätt riktning.

Anf. 93 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag gör mitt bästa för att undvika benämningar på personer som inte är kopplade till direkta handlingar från den personen. Däremot måste det finnas ett utrymme för att diskutera partiets bakgrund, ideologier och värderingar och också försöka beskriva dem från skilda utgångspunkter.

Jag har hört skiftande beskrivningar av Miljöpartiets ideologi och grunder också från sverigedemokratiska företrädare, och jag förbehåller mig rätten att fortsätta att beskriva Sverigedemokraternas ideologi och ståndpunkter på skiftande sätt utifrån vad som framkommer i diskussionerna.

Däremot tror jag att Stefan Jakobsson instämmer i att vi här i kammaren brukar lyckas ha en god ton i samtalet med varandra och att vi även fortsättningsvis bör ha det.

Det som dock blir tydligt för mig i den diskussion som vi har nu är att mycket av det Sverigedemokraterna säger sig stå för – utanför det som jag och också de flesta av era medlemmar, tror jag, uppfattar vara ert kärnområde – i slutändan inte är så mycket värt. Många av de skolsatsningar som du talade om här i talarstolen har ni ju valt att rösta emot, när riksdagen fattade beslut om budgeten. Många andra satsningar som var viktiga för er i valrörelsen – sänkt skatt för pensionärer, förbättrade förutsättningar för äldreomsorgen och förbättrade villkor för den som blir arbetslös – röstade ni också emot i samband med budgetbeslutet.

För mig leder det till slutsatsen att ni är ett parti som har *en* fråga, att den frågan är den som är viktig för er och att vad ni säger på andra områden inte är så viktigt i slutändan. Det blir ett besked till väljarna när de går och röstar.

Anf. 94 STEFAN JAKOBSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag ska, Gustav Fridolin, vara tydlig i sak. Vi röstade framför allt först för vår egen budget, och den innehåller alla de satsningar som vi avsåg att göra.

Då tycker jag att vi för alla personer som sitter här inne och för de elever som är här ska visa att vi kan önska varandra god jul med en handskakning och visa att vi kan uppföra oss som vuxna människor. Jag har definitivt inte anklagat dig personligen, Gustav, för något, utan det handlar om debattklimatet här inne som i dag har stigit i ton, tycker jag, vilket jag som lärare och de andra i utskottet som är lärare inser innebär att vi skickar felaktiga signaler.

Anf. 95 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag har haft som vana att skaka hand med dem jag har replikväxlingar med och kommer att göra det också i dag.

För att förklara mitt resonemang: Jag förstår vad du menar med att ni i första hand röstade för er budget. Men sedan var det ett andra beslut om budgeten, och precis som Stefan Jakobsson redovisades var

konsekvensen av ert agerande att Sverige kastades ut i en regeringskris som nu går mot ett extra val.

I fyra år dessförinnan har Sverige haft en minoritetsregering som ni i Sverigedemokraterna har opponerat mot på flera punkter. Ni har sagt att det är fel att man har gjort försämringar i a-kassan. Ni har sagt att det är fel att ha en särskild skatt för pensionärers inkomster. Ni har sagt att det är fel att det saknas investeringar i skolan.

När ni nu stod inför ett vägval valde ni att inte fortsätta på den väg som ni har valt under den tidigare mandatperioden och först rösta för er budget och därefter följa praxis – det brukar ju ofta från sverigedemokrater framhållas som viktigt att följa praxis i riksdagens olika omröstningar – utan i stället röstade ni på ett annat sätt och fällde de satsningar som var viktiga för er.

För mig leder det till slutsatsen – det blir något jag kommer att säga i valrörelsen – att de andra sakerna i slutändan inte är så viktiga utan att det är *en* fråga som är er kärnfråga. Det blir min slutsats om er som parti, och det kan man också säga i en hyfsad debatt där man tar ansvar för debattklimatet och efteråt tar i hand.

Anf. 96 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Jag lyssnade noga på Gustav Fridolins anförande och tyckte att utbildningsministern beskrev något som var närmast ett katastrofläge när han beskrev den budget som han nu är satt att administrera.

Det skiljer någon promille i offentliga satsningar totalt sett på utbildningsväsendet mellan det regeringsförslag som fanns och det alliansförslag som nu ska administreras av Gustav Fridolin och den rödgröna regeringen.

Jag måste ändå fråga utbildningsministern: Tänker utbildningsministern administrera den budget som nu är fastställd för statens utgifter för detta utgiftsområde? Det lät som om Gustav Fridolin tyckte att det var en mycket bekymmersam budget, som skulle innebära en liten förskjutning för de små barnen och som skulle vara en katastrof för den enskilde individen på lång sikt. Det var en budget som skulle ta bort rätt mycket av de satsningar som utbildningsministern tycker är helt avgörande för svensk skolas framtid.

Man måste ställa sig frågan varför ministern inte avgår när han är satt att följa upp en budget som han tycker så illa om.

Riksdagen avsätter genom det beslut som med stor sannolikhet fattas i eftermiddag 10 miljoner kronor för att förbereda och planera för införandet av betyg i årskurs 4. Riksdagen avsätter genom det budgetbeslut som förmodligen fattas senare i eftermiddag 20 miljoner kronor för att förbereda införandet och planeringen för ordningsomdöme och andra insatser som kan öka ordningen i skolan.

Tänker regeringen och utbildningsministern obstruera mot de förslag som riksdagen fattar beslut om? Det är inte valfritt för en regering att genomföra riksdagsbeslut eller inte.

Jag har uppfattat Gustav Fridolins uttalanden kring detta, både här i kammaren och tidigare, som att man inte är så intresserad av att genomföra det som riksdagen tänker fatta beslut om.

Vad är planen, Gustav Fridolin?

Anf. 97 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Christer Nylander vill att jag helst ska avgå. Men jag tror att det du egentligen helst skulle vilja är att svenska folket röstade annorlunda i senaste valet än de gjorde. Problemet var bara att ni förlorade valet. Er statsminister valde därför att avgå på valnatten och klargöra att det fanns en annan majoritet i kammaren och att det var ett annat styrkeförhållande här i kammaren, och man släppte fram en annan regering i den omröstning som följde. Det har inte ändrats sedan dess, även om Alliansen ibland verkar vilja ha glömt bort valresultatet.

Om det är så att Alliansen behöver två valförluster för att förstå att man har förlorat regeringsmakten ska vi erbjuda er två valförluster. Jag välkomnar därigenom att vi kommer att mötas i en ny valrörelse.



Nej, herr talman, den här budgeten innebär inte en katastrof för den svenska skolan. Men den kan innebära en katastrof för

- den elev som inte får hjälp från elevhälsan men skulle ha fått det med den budget som regeringen föreslog
- den elev som skulle behöva hjälp från en speciallärare men nu inte får det, därför att vi inte gör de investeringar som krävs för att fler ska välja att bli speciallärare
- det barn som har föräldrar som arbetar på obekväma arbetstider men som inte kommer att få tillgång till barnomsorg på grund av att ni inte vill göra satsningar och har stoppat regeringens budgetförslag i den delen
- den elev som vill komma in på musik- och kulturskolan men inte har föräldrar som är tillräckligt rika för att ha möjlighet till det och ni inte vill göra satsningar på tillgängligheten.

För de barnen kan det innebära en katastrof. Det var det jag försökte beskriva.

Jag har som statsråd att följa de beslut som riksdagen fattar. Jag ska göra det i enlighet med de regler som finns för detta.

Men den här regeringen kan inte i längden regera på en budget som vi tycker har fel prioriteringar för Sverige, och det är därför vi har nått en nivå där vi säger att om detta kvarstår kommer vi i slutet av detta år att utlysa ett extraval till den 22 mars nästa år.

Anf. 98 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Man kan tolka ett valresultat på olika sätt. Men man kan inte tolka ett riksdagsbeslut om budgeten på olika sätt.

Allt tyder på att riksdagen i eftermiddag kommer att rösta fram en alliansbudget som utbildningsminister Fridolin har ett ansvar för att genomföra. Allt tyder ju på – om han inte själv avgår – att det första kvartalet kommer att regeras av en rödgrön regering med Gustav Fridolin som utbildningsminister. Det är klart att riksdagen förväntar sig att de beslut som fattas här kommer att genomföras av den regering som sitter under 2015.

Jag hoppas naturligtvis att det blir en annan regering än den som sitter nu, och mycket talar för att det kan bli så. Men oavsett om det blir så måste en regering varje kvartal genomföra den politik som riksdagen här fattar beslut om.

Jag tycker att det är bra att Gustav Fridolin trots allt backar från den ganska hårda beskrivning som han just gav om Alliansens budget. Det är ingen katastrof att det satsas 2 miljarder på lågstadielyft i stället för 1 ½ miljard, som regeringen föreslog. Det är ingen katastrof, tycker jag, att man nu satsar hundratals miljoner på läxläsningshjälp till kommunerna, så som Alliansen föreslog. Det kan inte heller vara en katastrof att vi nu satsar hundratals miljoner på sommarskola och att vi nu satsar mer pengar på område efter område för att förbättra kunskapsresultaten i svensk skola.

Det kan inte vara en katastrof att den alliansbudget som innebär 25 miljarder mer till skolan på tre år nu får stöd i denna riksdag.

Jag tycker att det är viktigt att vi värderar ord på rätt sätt, sa Gustav Fridolin tidigare. Jag tycker också att det är viktigt. När man beskriver den stämning som finns i denna riksdag och de beslut som fattas i denna riksdag på det sätt som utbildningsministern nyss gjorde, då funderar man på om regeringen faktiskt tänker obstruera mot de beslut som riksdagen fattar.

Jag tycker att det är viktigt att Gustav Fridolin under det kvartal nästa år då han i alla fall sitter kvar som utbildningsminister planerar och genomför det som riksdagen nu beslutar.

(Applåder)

Anf. 99 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag får erkänna att det här blev en lite roligare debatt än jag trodde att det skulle bli när jag gick hit. Här har Christer Nylander använt ett antal replikväxlingar för att förklara varför Jan Björklund inte klarade att göra verklighet av Folkpartiets vallöften på åtta år. Men nu vill Christer Nylander ha ett klarläggande från mig om att jag ska klara att göra verklighet av Folkpartiets vallöften på tre månader.

Christer Nylander vet nog mycket väl hur regeringsarbete fungerar. Riksdagen kommer att fatta beslut om en budget, och den budgeten överlämnas till Regeringskansliet. Det är sedan Regeringskansliets uppgift att, utifrån de pengar som är fördelade till myndigheter eller som kräver förordning för att huvudmän ska kunna ta del av dem, utarbeta uppdrag och förordningar. Jag avser att göra det på samma sätt utifrån denna budget och enligt samma regler som om det varit någon annan budget som gått igenom. Jag tänker följa de regler som finns för hur regeringen ska hantera riksdagens beslut.

Men på samma sätt som du väl beskrev och försvarade den tidigare utbildningsministerns resultat efter åtta år så tar regeringsarbete och politiskt arbete tid. Jag kan inte garantera att alla uppdrag är färdiga innan det extraval som vi ska ha den 22 mars. Det skulle inte heller någon annan utbildningsminister ha kunnat garantera.

Anf. 100 ANNIKA ECLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tänker ta upp en fråga som jag tycker att utbildningsministern inte riktigt tog upp i sitt anförande. Det gäller de 3 miljarderna till generella löneökningar till våra lärare.

Tidningen Göteborgs-Posten skrev den 5 november i år om de generella löneökningarna som utbildningsministern utlovade i höstens valrörelse. Man refererar vad en lärarstudent har sagt, nämligen följande:

För första gången på länge fick jag en härlig känsla i magen som lärarstudent när jag hörde att Miljöpartiet gick till val på att höja lärarlönerna med 10 000 i månaden. Men sedan kom dråpslaget i SVT:s partiledarintervju. Det visade sig att de tidigare 10 000 kronorna plötsligt krympte till en femtedel – 2 000 kronor – och besvikelsen blev stor.

Sedan kom nästa besked från Lärarförbundet som hade gjort uträkningar. Då motsvarar regeringens satsningar på 3 miljarder kronor år 2016 ungefär 800 kronor för Sveriges lärare.

Jag skulle önska att statsrådet utvecklar och förklarar hur det ligger till med dessa generella löneökningar som statsrådet utlovade till landets lärare.

Anf. 101 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Hur det ligger till är att vi har lagt en budget på riksdagens bord som innehåller en avisering om att 3 miljarder kan tillföras parterna för att kunna användas till högre lärarlöner från och med 2016.

Ditt parti, tillsammans med övriga borgerliga partier och Sverigedemokraterna, är beredda att i eftermiddag stryka varje ord om dessa pengar och stoppa dessa 3 miljarder.

Jag tvivlar på att lärarstudenten som du refererade blir gladare för att man stoppar de pengar som finns för att staten ska vara med och ta ansvar för högre lärarlöner. Men det är precis det som ni avser att göra. Jag tycker att det är mycket beklagligt.

Vår modell har varit densamma hela tiden. Den har inte glatt alla, men den har inneburit att vi vill att staten ska vara med och ta ansvar för att parterna ska kunna höja lärarnas löner. Lärarnas löner har halkat efter under så lång tid att det måste vara ett gemensamt ansvar mellan stat och kommun att i dialog med parterna göra det möjligt att höja lärarnas löner.

Vi ställer då motkrav på parterna att de tydligt prioriterar höjda lärarlöner. Ju mer vi kan göra, desto snabbare får vi en löneutveckling som faktiskt innebär att lärarnas löner höjs med de summor som Annika Eclund nämner.

Detta är rätt viktigt, därför att det som vi har sett under de senaste åren är hur allt fler lämnar läraryrket. Under Jan Björklunds tid som utbildningsminister lämnade var fjärde lärare yrket av andra skäl än pension.

Jag hade kanske gärna velat skylla på Jan Björklund men så enkelt är det inte, utan detta är resultatet av att läraryrket år efter år har nedvärderats i förhållande till andra yrken när det gäller lön och arbetsmiljö. Ska man ändra på det måste man jobba både med lön och arbetsmiljö. Då behövs det ett gemensamt ansvarstagande, och då behövs det pengar. Därför avsätter vi 3 miljarder för att en nationell samling ska kunna komma överens om regler som gör att lärarnas löner, gärning och utveckling värderas. I den borgerliga budgeten finns inte ett öre.

Anf. 102 ANNIKA ECLUND (KD) replik:

Herr talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret. Det kanske låter som om jag skulle vara emot löneökningar för lärarna. Men det är precis tvärtom.

Jag håller med om allt det som utbildningsministern säger. Det som jag vänder mig emot är de förvirrande beskedet. Vad är det egentligen som kommer att hamna i lärarnas lönekuvert?

I en intervju med utbildningsministern i Dagens Nyheter sade han: Kommunerna måste lova att inte lärares löner i kommande valrörelse ska ligga lägre än märket i avtalsrörelsen.

Ska lärarna inte heller kunna ta för givet att de får de 800 kronorna?

Om jag förstår detta rätt blir det 800 kronor om kommunerna tillsammans med SKL väljer att prioritera lärarna i kommande budgetar. Jag vänder mig helt enkelt emot alla förvirrande besked. Vad kommer att hamna i lärarnas lönekuvert? Jag vore tacksam om utbildningsministern vill kommentera även detta.

Anf. 103 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP) replik:

Herr talman! Jag ska först göra en rättelse. Intervjun med mig som Annika Eclund refererade till tror jag inte gjordes under min tid som utbildningsminister.

Detta är lite viktigt, för det är också svaret på frågan. Det är nämligen så att vi som stat inte kan gå ut och lova hundralappar eller tusenlappar på kronnivå till en enskild yrkesgrupp. Men vi kan möjliggöra att parterna kan göra ett ordentligt arbete med att höja en grupps löner. Det är det vi vill möjliggöra genom att satsa 3 miljarder.

Detta är en satsning som båda lärarfacken har uttryckt som historisk. Jag vet att det ena lärarfacket firade med att äta tårta och i går lämnade över tomma paket till riksdagens ledamöter, eftersom det ser ut som om denna satsning är på väg att strykas. Det är helt enkelt tomt under granen för svensk skola när man tittar på investeringar som ska göra att fler vill bli lärare.

Vi är beredda att tillskjuta 3 miljarder. Det är den enskilt största satsningen som vi aviserar på skolområdet. Den är större än några andra enskilda satsningar i vare sig vår budget eller er budget på skolområdet. Det är alltså en mycket stor satsning för att man ska kunna höja läraryrkets attraktivitet. Men den kräver att parterna är med och tar ansvar. Och det finns en beredskap och en vilja från parterna att göra det inom ramen för en nationell samling för läraryrket. Jag har för avsikt att sätta igång en sådan. Men för att den ska nå i mål behövs de statliga pengarna. Det är därför som det är så beklagligt att ni väljer att stryka dem.

Annika Eclund intygar att hon inte är emot höjda lärarlöner. Det är bra så. Men tyvärr kommer hon att rösta mot ett statligt ansvar för höjda lärarlöner i den budget som hon avser att rösta på vid riksdagens omröstning efter debattens slut. Det finns nämligen inte en rad i den budget som de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna har ställt sig bakom som innebär en finansiering av den nationella samlingen för läraryrket. Dessa 3 miljarder är strukna. Varje hänvisning till dem är struken. Det är inget gott besked för Sveriges lärare.

Ska vi lyckas i vår gemensamma ansats och anställa fler i svensk skola måste det finnas några att anställa. Då måste man också satsa på villkoren för yrket. Där är lönen en viktig del.

Anf. 104 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Först vill jag säga att vi socialdemokrater inte deltog i utskottets anslagsbeslut som vi diskuterar i dag. Jag vill i stället hänvisa till det särskilda yttrande som vi socialdemokrater har skrivit tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Lägre ambitioner – med dessa två ord kan man sammanfatta de borgerliga partiernas budget för vuxenutbildning och högre utbildning. Denna ambitionsminskning har möjliggjorts på grund av Sverigedemokraternas budgetspel. Jag tycker att det är sorgligt, eftersom det stänger dörrar för många som vill studera. Det drabbar många utbildningsanordnare som hade sett fram emot att kunna erbjuda fler platser inom vuxenutbildningen och högskolan.

Vi måste satsa offensivt på fler platser inom vuxenutbildningen. Det är för det första viktigt för att stärka det livslånga lärandet, och för det

andra är det nödvändigt för att vi ska kunna bekämpa den höga arbetslösheten. Därför tycker jag att det är sorgligt att de borgerliga partierna är blinda för detta, och det är förvånande.

Samarbetsregeringen har höga ambitioner och lanserar därför ett kunskapslyft som syftar till att ge vuxna ytterligare möjligheter till utbildning. Det är en satsning på fler platser i högskolan, fler platser i yrkeshögskolan, fler platser i komvux och yrkesvux samt fler platser i folkhögskolan.

Vi vill bygga ut komvux och yrkesvux med 10 000 platser. Vi vill införa ett utbildningskontrakt med drygt 3 600 platser inom komvux och yrkesvux för unga arbetslösa som inte fullföljt en gymnasieutbildning. Vi vill kraftigt bygga ut yrkeshögskolan, med 2 000 platser nästa år och sedan 4 000 platser från 2016 och framåt. Därtill kommer att vi vill bygga ut folkhögskolans allmänna kurs med 1 500 platser 2015 och med 2 000 platser från 2016 och framåt.

Tyvärr säger de borgerliga partierna, med stöd av Sverigedemokraterna, nej till hela denna satsning. Tyvärr, säger jag, sätter ni käppar i hjulet för många människors möjlighet till utbildning och därmed en väg till jobb. Jag tycker inte att detta är en framsynt politik, och jag har väldigt svårt att förstå era prioriteringar.

Herr talman! Även inom den högre utbildningen sänks ambitionerna i Alliansens budget. I samarbetsregeringens budget finns 5 000 nya högskoleplatser 2015, och det växlas upp till 14 300 platser 2018. Nu skärs den satsningen ned med omkring 4 500 helårsstudenter. Det är en besvikelse för studenter och lärosäten.

Även när det gäller kvaliteten på landets högskoleutbildningar sänker Alliansen ambitionerna. Vi ville se en kvalitetsförstärkning av resurserna till utbildningar inom humaniora och samhällsvetenskap samt till lärar- och förskollärarytbildningar. Det var en framtidssatsning på 125 miljoner kronor 2015 och ytterligare 125 miljoner kronor från 2016 och framåt.

Tyvärr säger de borgerliga partierna nej även där. Jag tycker att det är beklagligt, och det är anmärkningsvärt med tanke på att ni borgerliga partier under tidigare år så starkt betonat vikten av att prioritera högskoleutbildningarnas kvalitet. Jag tycker att det är märkligt att inte ha några kvalitetspengar över huvud taget. Är det inte lika viktigt längre?

Herr talman! Jag kan konstatera att den borgerliga budgeten även innehåller lägre ambitioner för den nya myndigheten Skolforskningsinstitutet. Ni tar bort 10 miljoner från institutet. Det är ganska anmärkningsvärt med tanke på skolans negativa kunskapsutveckling och ökade segregering under de senaste åren.

Så här i juletid vill jag dock avsluta med något positivt. När det gäller synen på forskning förenas både vi och de borgerliga partierna i höga ambitioner för forskningen. I den regeringsförklaring som presenterades i höstas anges att den forskningspolitiska horisonten måste förlängas. Vi måste gå från att tänka i fyraårsintervaller till att tänka i ett tioårigt perspektiv. Det innebär att vi måste vinnlägga oss om att hitta breda politiska lösningar som håller över tid.

Jag hoppas att detta förhållningssätt – breda politiska lösningar som håller över tid – får sjunka in under juletid, så att vi när vi kommer tillbaka till riksdagen efter helgerna kan förenas i att jobba för högre ambitioner för hela utbildningspolitiken.

Tyvärr är jul- och nyårshälsningen från de borgerliga partierna lägre ambitioner för skolan, lägre ambitioner för vuxenutbildningen och lägre ambitioner för den högre utbildningen. Samarbetsregeringens jul- och nyårshälsning klingar dock annorlunda. Vi kan inte backa in i framtiden. Vi måste ha betydligt högre ambitioner för skolan, för vuxenutbildningen och för den högre utbildningen.

Med det, herr talman, vill jag önska alla här i kammaren en god jul och ett gott nytt år.  
(Applåder)

Anf. 105 CARINA HERRSTEDT (SD):

Herr talman! Sverige får allt svårare att hävda sig i den internationella konkurrensen vad gäller högre utbildning. Det finns olika listor, och även om de mäter på olika sätt är resultaten ganska entydiga: Sverige tappar mark.

I ett utpräglat kunskapssamhälle, vilket Sverige ändå kan sägas vara, tycker jag att detta är högst olyckligt. Det är ju inte så att vi vill hävda oss i den globala konkurrensen genom låga löner och arbetslöshet. Då återstår egentligen bara att bli mer effektiva och mer innovativa, och detta upprätthåller vi långsiktigt genom att bevara och utveckla vår grundutbildning och vår högre utbildning.

Herr talman! Allting hänger ihop. Vi har i tidigare anföranden hört beskrivningar om skolans problem. En fungerande grundutbildning utgör basen för den högre utbildningen, och tyvärr klagar i dag många universitetslektorer på allt sämre förkunskaper hos de nyblivna studenterna. Det grundskolan och gymnasiet inte har lyckats med kan inte universitet och högskolor reparera.

Vi sverigedemokrater tror inte att grunden till innovationer består i att vi här i kammaren bestämmer eller antar vilka områden innovationer kommer att poppa upp på, utan den frågan överlåter vi med varm hand till akademiker och tekniker. Det vi kan göra här i kammaren är att skapa goda grundförutsättningar för kunskapssamhället, med både bredd och spetskompetens i grundutbildningen samt konkurrenskraftiga utbildningar på högskole- och universitetsnivå.

Jag talade för inte alltför länge sedan med en universitetslektor i biokemi på en medelstor högskola, och han beklagade sig över att två tredjedelar av hans studenter inte klarade utbildningen på ett tillfredsställande sätt. Han var noga med att poängtera att de som arbetade med utbildningen satsade på programmet, men de flesta hade så dåliga förkunskaper och så dålig motivation att de egentligen aldrig ens haft några förutsättningar att klara utbildningen.

Av dem som klarade utbildningen var det bara ungefär hälften lektorn skulle betrakta som flygfärdiga kemister. Han gick till och med så långt som att säga att utbildningen närapå var bortkastad på fem sjättedelar av studenterna. Vissa blir i praktiken godkända för att institutionen inte vill mista finansiering. Det kan låta extremt, men man hör det faktiskt från olika håll. Det oroar mig verkligen.

Råder det då någon brist på kemister? Nej, det gör det inte. En chef i Borås framhöll att han fick in över hundra ansökningar när han hade en annons ute om att anställa en kemist. Det var arbetslösa kemister som hade tagit examen, och nu pratar vi trots allt om ett utbildningsområde

som i någon mening betraktas som ganska intressant ur ett arbetsmarknadsperspektiv.

Jag säger detta för att det kanske inte är så att det vi måste satsa på är fler högskoleplatser generellt. Vad som krävs i verkligheten är i stället att vi har bra kompetens hos dem som kommer in på utbildningarna och att vi verkligen har kompetens och kunskap på de områdena. Att bara satsa på högskoleplatser generellt, för sakens skull, blir snarare en illa dold arbetsmarknadspolitik.

Det vi verkligen behöver är till att börja med en mycket bättre grund- och gymnasieskola. Den ska kunna producera studiemotiverade studenter med tillräckliga förkunskaper, så att de kan tillgodogöra sig den utbildning som ges.

På högskolor och universitet måste vi våga prioritera kvalitet, inte bara till varje pris försöka trola fram så många utbildningsplatser som möjligt och trycka upp så många examensbevis som möjligt.

Sverigedemokraterna inser att alla inte kan, vill eller bör bli akademiker och att yrkesutbildade efterfrågas i en allt större utsträckning. Den stora skillnaden mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden är särskilt tydlig när det gäller företagens skriande behov av just yrkeskunniga.

Det är viktigt att samarbetet mellan näringsliv och skola blir bättre. Utbildningarna måste på ett bättre sätt matcha den kunskap som efterfrågas på arbetsmarknaden. Därför satsar vi på lärlingsutbildningar och på ett ökat antal platser på just yrkeshögskolan.

Det behövs också satsningar på utbildningar kopplade till näringen, såväl längre civilingenjörsutbildningar som KY-utbildningar till exempelvis maskinoperatörer.

Vi avsätter därför resurser till Myndigheten för yrkeshögskolan och till Luleå tekniska universitet, som är säte för Sveriges enda professur inom mineralogi och är huvudman för högskoleutbildningarna i Bergsskolan i Filipstad. Syftet är att öka antalet utbildningsplatser med inriktning mot gruv- och mineralverksamhet, för där finns det ett tydligt behov.

Herr talman! När det kommer till forskning så verkar vissa leva i föreställningen att forskarsamhället är oberoende av politiken. Det är fel. Vi politiker har ett enormt inflytande över den forskning som genomförs, för vi beslutar om finansieringen. Vi styr över anslag och finansiering till Vinnova, Formas, Almi och universiteten.

Det är inte av omoral som vissa forskare lär sig att anpassa sig efter finansieringen. Det är en överlevnadsstrategi. Har de ingen finansiering har de inte heller någon verksamhet. Därför bör vi politiker vara försiktiga med hur vi ytterst styr forskningen.

Sverigedemokraterna vill se större fokus på grundforskning, lite större fokus på framgångsrika universitet och tekniska högskolor och lite mindre decentralisering.

Vi vill lyssna in vilka behov våra företag har och vilken kompetens de behöver. Samtidigt vill vi ge den akademiska världen friare tyglar. Det är inte vi politiker som i detalj ska uppfinna framtidens kunskapssamhälle. Låt kunskapssamhället uppfinna sig självt.

Vi vill öka anslagen till forskningsrådet Formas vars uppgift är att främja och stödja grundläggande och behovsprövad forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande.

Den forskningsverksamhet som bedrivs på svenska universitet och högskolor är oerhört viktig för att landet ska kunna upprätthålla och återskapa den spetskompetens som är nödvändig för att skapa innovationer.

Herr talman! Låt mig ännu en gång understryka att det viktigaste är att resultaten i den svenska skolan förbättras så att vi kan tillgodogöra oss den utbildning som erbjuds högre upp.  
(Applåder)

Anf. 106 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Carina Herrstedt talar om vikten av att satsa på kvalitet i högskola och på högskoleutbildningar. Carina Herrstedt poängterar också vikten av att satsa mer på yrkesutbildningar för att möta arbetsmarknadens behov.

Vi i samarbetsregeringen tycker att kvalitetssatsning på högskolan är viktigt och har satt av 250 miljoner kronor för 2016 och framåt. Vi har lanserat ett kunskapslyft som innebär en massiv satsning på fler platser. Det börjar med nästan 24 000 platser 2015 och växlar upp till drygt 35 000 platser 2018.

Allt det Carina Herrstedt har sagt att Sverigedemokraterna vill är borta. När det verkligen gällde här i kammaren röstade ni på den borgerliga budgeten. Jag noterade att ni var så ivriga att ni var först att trycka på voteringsknappen.

Hur ska man förstå detta? Jag får det inte att gå ihop över huvud taget. Antingen har ni en budget ni tror på eller så har ni inte det. Min tolkning är ganska klar. Ni tror inte på er egen budget. Den var inte så viktig. Däremot var det viktigt att rösta på den borgerliga budgeten, som innebär lägre ambitioner inom vuxenutbildningen och högskolan.

Hur ska ni förklara för svenska folket att ni sviker och i stället ser till att det blir lägre ambitioner i högskola och vuxenutbildning?

Anf. 107 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Thomas Strand har missuppfattat det hela. Sverigedemokraterna har inte svikit någon. Tvärtom stod vi rakryggade för vår sak. Vi röstade på vår budget i första hand, och den innehöll precis de satsningar jag sa. Den innehöll 5 000 platser till yrkesvux och satsningar på komvux, forskning och precis de saker du nämner. Det är inte att svika sina väljare utan tvärtom. Vi tror på vår sak, och den har vi stått för hela vägen. Vi har inte röstat bort vårt eget alternativ.

Låt mig vända på frågan. Sverigedemokraterna är i någon mening de som har satsat högst inom detta område. Varför valde inte övriga partier att rösta på vår budget om det nu är högre ambitioner man vill ha?  
(Applåder)

Anf. 108 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Ordningen i kammaren är att vi har förberedande voteringar för att sälla fram de två huvudförslagen i slutvoteringen. Detta



måste Carina Herrstedt vara medveten om. När vi kommer till slutvoteringen återstår två alternativ; de andra har fallit bort.

Hade ni varit ärliga mot er linje hade ni följt er budget hela vägen och avstått i sista voteringen, men det gjorde ni inte. Ni var som sagt till och med snabbast med att trycka på voteringsknappen för att få den borgerliga budgeten genomröstad.

Ni har därför svikit er egen linje. Det blir svårt att ta det ni för fram i kammaren på allvar när ni inte står för dem sedan i voteringen.

Det mest beklagliga är att ni är så förblindade av en enda sak, och det är invandringspolitiken. Ni struntar i allt annat så länge ni får er vilja igenom i invandringspolitiken. Men vi är 87 procent här i kammaren som skarpt ogillar er invandringspolitik, och vi kommer aldrig att kompromissa med det.

På grund av ert budgettricksande och budgetspel har vi nu en budget som vi snart ska votera om som har lägre ambitioner för vuxenutbildningen och lägre ambitioner för högskolan.

(Applåder)

Anf. 109 CARINA HERRSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag vet mycket väl hur budgetförfarandet går till och när man röstar. Jag tror att Thomas Strand känner till att budgeten beslutas som helhet. Det finns inte möjlighet att lyfta ut vissa områden. Vi beslutade utifrån budgeten i sin helhet.

Tittar vi på opinionsundersökningarna kan vi se om våra väljare anser att vi har svikit dem eller inte. I det stora hela anser de att vi inte har gjort det. Det syns klart och tydligt i opinionsundersökningarna.

När det gäller högre ambitioner så handlar det om ett litet tag fram till extravalet. Sedan lär ambitionerna ändras när den politiska kartan ser annorlunda ut.

Thomas Strand talar om att Sverigedemokraterna bara har en fråga, och det är invandringspolitiken. I dagens anföranden och replikskiften är det inte vi som har talat om invandringspolitik, utan det är de andra partierna.

Vi gjorde en överenskommelse om sex minuter långa anföranden, men många menade att det var ett så viktigt område att de behövde åtta minuter. Att då ägna minst en och en halv minut åt att tala om Sverigedemokraternas invandringspolitik säger mer om er syn på skolan än om oss.

Ni använder replikerna till att tala om Sverigedemokraternas invandringspolitik. Det måste signalera att det är en viktig fråga för både väljarna och kammaren eftersom ni tar upp det och inte vi.

(Applåder)

Anf. 110 EMMA HULT (MP):

Herr talman! Aldrig har det varit så många som sökt sig till svensk högre utbildning, och aldrig har det varit så många som vill studera vidare. Utbildningsplatserna på landets högskolor och universitet har blivit fler, men ändå räcker de inte till. Företagen skriker efter rätt kompetens. De som utexamineras är alldeles för få.

Regeringen väljer att fram till 2018 satsa på 14 300 nya utbildningsplatser. Med Alliansens budgetförslag möjliggörs endast

10 000 nya platser fram till 2018. Det kanske inte låter som en så stor skillnad. Men det är faktiskt 4 300 studenter som aldrig kommer att kunna läsa den utbildning de vill.

Det är inte nog med att antalet platser blir färre. Alliansen fortsätter att centralisera svensk högre utbildning. Medan Högskolan i Skövde märkligt nog bara får en ny plats, en ny specialistsjuksköterskeplats, får Karolinska Institutet hela 25. Tittar vi på det totala antalet platser som Alliansen nu lite hafsigt petar ut ökar antalet platser mest där utbildningarna redan är som störst, Lund, Göteborg, Stockholm och Uppsala. Alliansen gör det ganska tydligt att de vill fortsätta att centralisera svensk högre utbildning. Men tänk om Skövde vill utbilda två nya specialistsjuksköterskor till. Är det då upp till politiken att avgöra om de ska få göra det?

Om vi vill att hela Sverige ska leva, vilket jag vill, måste vi också skapa förutsättningarna för det. Vi behöver högre utbildning i hela landet. Vi ska inte centralisera den till de stora städerna.

En av de satsningar som jag är extra stolt över i regeringens budget avseende högre utbildning är satsningen på stärkt kvalitet. Efter att ha varit en del av den svenska högre utbildningen både som student och som studentpolitiker har jag och de runt omkring mig med oro sett hur svensk utbildning har sjunkit i rang och nu har bristande kvalitet. Detta är något som i varje fall alla de jag har mött i debatter i valrörelsen också varit djupt oroade över. Vi har alla varit överens. Vi måste satsa på kvaliteten i svensk högre utbildning.

Därför väljer regeringen i budgetsatsningen att lägga 125 miljoner 2015 för att stärka kvaliteten, och ytterligare 125 miljoner är beräknade till 2016. Vad väljer de borgerliga partierna att göra då? Jo, de stryker satsningen. Vi har i hela valrörelsen varit överens. Det är bristande kvalitet i svensk högre utbildning. Hur man ska kunna förändra den utan några nya pengar kan jag inte svara på. Det behövs ett krafttag för att göra svensk högre utbildning till världsledande, och det görs inte genom att kvaliteten sänks.

Herr talman! En annan brist i svensk högre utbildning är mångfalden. Vi behöver en breddad rekrytering där de som kommer från studieovana hem också väljer att studera vidare. Det gör vi inte genom färre utbildningsplatser. Det gör vi inte heller genom att ta bort möjligheten att senare i livet välja en annan väg. Regeringen väljer att satsa på komvux och att ge människor ytterligare en chans.

För att fler ska få ta del av den svenska högre utbildningen behöver fler bli en del av den. Det gäller också de internationella studenterna. Kunskap är en rättighet. Nationalitet eller tjocklek på plånbok ska inte bestämma vem som har rätt att ta del av den kunskap vi besitter. Kunskap är något alla behöver. Kunskap är något vi aldrig kan få för mycket av. Det gäller inte bara den kunskap som behövs för att skapa ett bättre Sverige, utan också den kunskap som behövs för att skapa en bättre värld.

Sedan den förra regeringen valde att införa studieavgifter för tredjelandsstudenter har den också valt att begränsa tillgången på just kunskap. Den kunskap som vi i Sverige tidigare stolt delat med oss av blev efter ett beslut 2010 begränsad till en betydligt mindre skara, en

mindre skara som antingen var född i rätt land eller som med ekonomiska medel kunde betala för att få kunskaperna.

Att studenters ursprung har betydelse för om de ska betala för sin utbildning i Sverige eller få den gratis är tragiskt. Det ska inte spela någon roll var man kommer ifrån. Men det är inte bara tragiskt för de studenter som nu inte har möjlighet att komma hit och studera. Det är förödande för svensk högre utbildning och Sverige som land.

Givetvis ska utbildning få kosta pengar. Men det ska inte vara den enskilda studenten som ska behöva betala. Kunskap är en rättighet som alla ska ha samma möjlighet att ta del av. För mig som miljöpartist spelar det ingen roll om du är född i Italien eller Indien. Men det gör det i Sverige i dag. Det är inte bara förödande för den enskilda studenten. Här ser vi hur svenska företag riskerar att behöva flytta sin verksamhet utomlands för att de duktiga studenterna inte längre kommer hit och därmed inte kan rekryteras.

Herr talman! Jag kan inte se hur en avgiftsbelagd utbildning för en del av världens befolkning skulle höja kvaliteten i svensk högre utbildning. Det är en utbildning som i dag är i stort behov av bättre kvalitet. Då tredjelandsstudenternas antal drastiskt minskats sedan införandet av avgifterna går nu svensk högre utbildning miste om den kunskap och de erfarenheter som behövs både för att stärka vår ställning internationellt och för att höja kvaliteten i vår utbildning.

Vi måste öppna svensk högre utbildning igen för alla. Att avgiftsbelägga den skapar varken bättre kvalitet eller en bättre värld. Med studenter från olika länder, med olika bakgrund och erfarenheter, blir svensk högre utbildning både mer intressant och mer attraktiv. Med en bredare kunskapsbas blir givetvis också kvaliteten högre.

Vi behöver satsa mer på svensk högre utbildning. Det gör också regeringen. Vi behöver fler utbildningsplatser i hela landet, Vi behöver erkänna att den har en bristande kvalitet, och vi behöver våga satsa pengar för att skapa bättre kvalitet och se till att Sverige blir den kunskapsnation som jag är övertygad om att vi alla vill att den ska bli.

Låt fler få komma hit och ta del av vår kunskap. Låt fler få komma hit och dela med sig av det de kan. För kunskap är en av de få saker som bara blir större när den delas. Ju mer kunskap vi har, desto rikare blir vi alla människor och Sverige rikare som land. Jag ställer mig bakom det gemensamma särskilda yttrandet vi har i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 111 LINDA SNECKER (V):

Herr talman! Det finns två stora problem inom universitet och högskolor i dag. Det är dels frågan om anställningsprocesser, vilka som anställs, hur anställningen går till, på vilka grunder personer anställs och transparensen genom hela processen, dels frågan om fördelning av forskningsmedel.

Delegationen för jämställdhet i högskolan skriver i sin redovisning *Jämställdhet i högskolan – ska den nu ordnas en gång för alla?* att bilden av akademien är nedslående. Det är en organisation präglad av normer och värderingar som bekräftar män som överordnade och där olika villkor råder för kvinnors och mäns meritering och karriärutveckling. Män har lättare att avancera i tjänst, kvinnor betydligt svårare. Avancerar kvinnor

i tjänst är det inom undervisning och administration, något som ofta ses som ganska karriärsstjälpande för själva forskningen.

Universitets och högskolors jämställdhetsarbete skiljer väldigt mycket åt. Vissa arbetsplatser är framsynta och ambitiösa, andra ser jämställdhet som en icke-fråga. Vill Sverige ha framstående universitet och högskoleutbildningar måste frågan om jämställdhet inom själva universiteten tas på allvar och lyftas fram ännu mer.

Mycket har gjorts, men mycket mer behöver göras. Fördelningen av grundläggande medel till forskning och forskarutbildningar mellan universitet och högskolor ändrades 2009. Utdelning av mycket stora forskningsanslag skulle gå till starka miljöer och excellenscentrum.

Rapporten *Hans Excellens: om miljardsatsningarna på starka forskningsmiljöer* totalsågar den satsningen ur ett jämställdhetsperspektiv. Kvinnor hade totalt sett utgjort 12,7 procent av dem som tilldelades de strategiska medlen och män 87,3 procent. Till stor del berodde det på att andelen kvinnor som sökte medel var ovanligt låg, bara 15 procent. Det kan jämföras med när Vetenskapsrådet utlyser inom medicin. Då är sökande 30 procent kvinnor.

Om de medel som avsattes till strategiska satsningar i stället hade fördelats på ett vanligt sätt av forskningsråden skulle kvinnor ha fått 20 procent av medlen. Det är omräknat i pengar  $\frac{1}{2}$ –1 miljard kronor som omfördelas från kvinnor till män genom satsningar på excellenscentrum.

Inom forskningen är motfinansiering från det egna universitetet en vanlig form. Det är ofta särskilt framgångsrika grupper som får denna motfinansiering. Dessa medel kan bara komma från ett enda håll inom universiteten, nämligen från de forskare som inte har tilldelats några excellensmedel. Kvinnor och framför allt yngre forskare får alltså vara med och betala de satsningar de själva inte får vara med om.

Den forskningspolitik som har bedrivits av Alliansen är en besvikelse för jämställdheten. Efter att regeringen och Vänsterpartiets budget har röstats ned kommer den borgerliga politik som skapar ojämställdheten bara att fortsätta.

Jag skulle också vilja passa på att lyfta upp frågan om folkhögskolan, även om den inte riktigt ingår i det här budgetområdet. Jag har under de senaste dagarna fått många mejl från anställda på Sveriges folkhögskolor. De är minst sagt oroliga över hur Alliansens budget kommer att påverka deras verksamhet. Eller rättare sagt: Alliansens budget kommer över huvud taget inte att påverka folkhögskolornas verksamhet.

Under Alliansens regeringsinnehav införde de kursen Studiemotiverande folkhögskolekurs. Folkhögskolorna fick 1 000 extra platser för att unga vuxna skulle kunna hitta tillbaka till studieglädjen. Utvärderingarna av kurserna har visat fina resultat. En mycket stor del av deltagarna gick vidare till arbete eller fortsatta studier, många till folkhögskolans allmänna kurs där de gavs möjlighet att läsa in motsvarande gymnasienivå.

Regeringen och Vänsterpartiets budget ökade de av Alliansen införda extraplatserna från 1 000 årsplatser till 1 500 platser år 2015 och 2 000 platser år 2016. Det var ett mycket välkommet tillskott som hade kunnat betyda att ännu fler fick möjlighet att avsluta sina gymnasiestudier.

Vi kunde ha haft 2 000 utbildningsplatser inom folkhögskolans studiemotiverande kurser. I dag fick vi ingenting. Folkhögskolorna i Sverige måste prioriteras högre, precis som våra universitet och högskolor måste bli mer jämställda och forskningsmedlen mer rättvist fördelade. Det här är frågor som i Alliansens budget över huvud taget inte prioriteras. Vi kunde ha fått ett bättre Sverige. Tyvärr blev det inte så.  
(Applåder)

Anf. 112 BETTY MALMBERG (M):

Herr talman! Tack vare åtta år med en ansvarstagande alliansregering lämnade vi över ett Sverige på rätt väg. Trots en omvärld präglad av stark ekonomisk oro kunde Alliansen under sin regeringstid mäktat med att sänka skadliga skatter just för att kunna öka tillväxt och sysselsättning och på så sätt värna den viktiga välfärden. Men vi kunde också genomföra stora ekonomiska reformer, inte minst på utbildningsområdet. Satsningarna på forskning har varit rekordhöga. Det årliga tillskottet kommer nästa år att uppgå till 8 miljarder mer än för 2008. Det är en ökning som om den får fortsätta kommer att motsvara 30 procent 2016.

Men det handlar inte bara om pengar. Parallellt med detta har nämligen många strukturella förändringar genomförts på både universitet och högskolor. Kvalitet har hamnat i fokus och premieras numera, liksom att vi premierar samverkan med det omgivande samhället. Dessutom har strategiska forsknings- och innovationsområden pekats ut, och högskolelagen har ändrats med en skrivning om att mer forskning ska komma till nytta.

Om vi ser till högre utbildning är antalet studerande på mycket höga nivåer i dag. Också här har kvalitet kommit i fokus. Stora satsningar har gjorts på alla vetenskapsområden, även om mest har gått till humaniora. Där har anslagen per studieplats ökat med 60 procent jämfört med 2006. Dessutom har kostsamma, dyra bristutbildningar byggts ut. Studieplatserna på till exempel läkarprogrammet har ökat med 44 procent och på tandläkarprogrammet med 36 procent sedan den tid då alliansregeringen styrde.

Under åren har dessutom yrkeshögskolan startat med gott resultat. Tillsammans med övrig vuxenutbildning i form av komvux, yrkesvux och särskilda satsningar på unga har detta gjort att vuxenutbildningen som helhet har byggts ut kraftigt. Jämfört med 2006 innebär det att vuxenutbildningen fick ett tillskott med 2 miljarder fram till och med 2014.

Mina allianskolleger har tidigare visat vilka stora satsningar ungdomsskolan har fått. Ihop med min resumé visar det på det starka engagemang som Alliansen har för hela utbildningskedjan – också för vuxenutbildningen. Allt handlar om att ge människor möjlighet att delta i det livslånga lärandet och för att vuxna genom nya kunskaper och nyvunnen kompetens ska kunna bidra till Sveriges konkurrenskraft och tillväxt.

Tack vare att Alliansens budget vann riksdagens gillande fortsätter nu dessa satsningar, och i enlighet med vad man lovade före valet får högskolan nya platser. Alliansen har fortsatt avsatt medel för forskning i enlighet med den plan som finns i den gällande forsknings- och innovationspropositionen.

På detta område hann alliansregeringen dessutom få till stånd ett nytt avtal med vissa landsting, det så kallade ALF-avtalet. Det handlar om hur man ska samverka om läkarutbildning och klinisk forskning. Även på detta område har man kunnat finna på och introducera ett resursfördelningssystem som också ska ta hänsyn till kvaliteten i forskningen. Det är ett avtal som vi ska rösta om i dag.

Bara jämfört med förra året, 2013, innebär Moderaternas och Alliansens satsningar inom ramen för 2015 att den som helhet ökar med 3 ½ miljard kronor. Det låter på regeringens företrädare som att vi skulle ha skurit ned budgeten, men det är inte fallet. Tvärtom – med en ekonomi i balans och med ett ansvar parat med långsiktighet i villkoren och ett systematiskt kvalitetsarbete fortsätter vi tidigare satsningar på utbildning och forskning. Utöver den finansierade utbyggnaden av högskolan står vi upp för tidigare utlovade medel för ett samgående mellan Uppsala universitet och nya Campus Gotland, men också för Stockholms konstnärliga högskola.

För oss var det en självklarhet att Medelhavsinstitutet och svenska språket i utlandet skulle värnas. Vi avsätter mer resurser för att förkorta handläggningstider för bedömning av utländsk kompetens och för att kunna öka antalet korta utbildningar på högskolan. På så sätt kan personer med utländsk utbildning snabbt komplettera sin utbildning och snabbt komma i sysselsättning.

Eftersom jag har gjort en liten rapsodisk tillbakablick kan det vara av intresse att se vad andra partier tidigare har utlovat om de skulle ha haft makten och vad det sedan blev av löftena nu då de fick den. Det blev förvisso mer än en tummetott, som i den där gamla folksagan om mannen som gick till skräddaren och ville ha en rock sydd. Men vi kan ändå konstatera att många av de utspel som har gjorts i opposition inte fullföljs i de budgetförslag som man har gått fram med.

Vad hände till exempel med jämställdhetsbonusen och det populistiska förslaget om treterminssystem? Vart tog fjolårets satsning på 1 000 nya platser bara till förskolelärare vägen? Det är platser som i dag har gått ned och landar på 400. SFS säger att regeringens budget var en kalldusch för Sveriges studenter. De räknar upp ett antal löften som de sedan inte såg röken av.

En annan fråga som jag undrar över gäller utbildningsmålet om att hälften av landets 30–34-åringar ska ha minst en tvåårig högre utbildning. Vart har det tagit vägen? Är det så att verkligheten har kommit ikapp er? När man tidigare har gått ut och sagt att hälften ska ha denna minst tvååriga högskoleutbildning har Utbildningsdepartementet beräknat kostnaden för detta till mer än 4 miljarder per år under de sju år som det skulle gälla.

Det troliga är väl att tidigare års budgetar har varit kraftigt underfinansierade, men jag tycker att det är synnerligen ohederligt att vilseföra väljare på ett sådant sätt. Det finns också andra frågor där budskapet i nästa års budget rimmar illa såväl med tidigare uttalanden som uttalanden gjorda efter valet 2014.

Thomas Strand nämnde tidigare att det är positivt att vi har enighet i forskningspolitiken. Och det har vi, överlag. Däremot blir jag förundrad eftersom man nu bryter mot långsiktigheten i forskningsbudgeten. I sitt förslag minskar regeringen nämligen de särskilda anslagen för att

rekrytera framstående forskare. Det har fått Vetenskapsrådet att trycka på stoppknappen. Malmö högskola gick i går ut med ett pressmeddelande om att de tack vare Alliansens budgetförslag kommer att få 9 miljoner extra till forskning. Skälet? Jo, att vi håller oss till principerna i forskningspropositionen och fördelar medel baserat på kvalitet. Vilken fördelningsnyckel hade regeringen i sitt förslag?

Regeringen gör alltså avsteg från detta trots att man i allehanda sammanhang propagerar för tioåriga forskningsbudgetar. Det är inte sjyst. Det är respektlöst. Och det är inte hållbart.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 113 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Betty Malmberg talade om vuxenutbildningen och hur mycket Alliansen har satsat på den. Det må vara så, men jag vill påminna Betty om att ni när ni tillträdde 2006 direkt drog bort 600 miljoner på vuxenutbildningen. Sedan har ni satsat, men det är inga jättesummor om man slår ut det på åtta år. Därför kanske ni ska vara lite försiktiga med siffrorna.

Jag tog upp de lägre ambitionerna som Alliansen har, både vad gäller vuxenutbildningen och högskolan. Jag tänker främst på de kvalitetspengar som vi hade föreslagit men som ni tar bort helt och hållet, Betty Malmberg. Jag skulle gärna vilja höra vad du säger om det.

Vi hade en satsning när det gäller vuxenutbildningen på 24 000 platser nästa år och som skulle växlas upp till 35 000 platser 2018. Det gällde utbyggnad av yrkeshögskolan, yrkesvux och komvux och en utbyggnad av folkhögskolans allmänna kurs.

I regeringsförklaringen för 2013 talade Reinfeldt om morgondagens arbetsliv och de nya utmaningar som det kräver. Fredrik Reinfeldt sa: ”Därför bör vi bli mer öppna för att byta yrke mitt i livet. Vi behöver underlätta en sådan omställning. Samhället som helhet har här en stor utmaning att hantera.”

Det är intressant att Reinfeldt signalerade att man behöver underlätta för omställningar i livet. Vi tycker att sådant görs med kunskapslyft och nya platser. Men ni säger nej till det. Vad är er motivering till att säga nej till utbyggnaden av vuxenutbildningen?

Anf. 114 BETTY MALMBERG (M) replik:

Herr talman! Självklart, och precis som jag sa i mitt anförande, ser Alliansen hur viktigt det livslånga lärandet är. Vi ser vikten av att man kan gå in och ut ur olika typer av utbildningsinsatser. Därför satsar vi också på högskolan. Jag kan bara för sakens skull säga att vi har 4 108 platser, tror jag att det är, i budgeten för nästa år.

Jag vet dock inte om den typen av platsexercis går fram riktigt. Det handlar hela tiden om att också para det med kvalitet. Jag kan hålla med såtillvida att vi har lite lägre ambitioner om man räknar antal platser på vuxenutbildningsområdet. Men, vi ser också en tillväxt i samhället. Det innebär att vi nu också behöver folk som kan arbeta. Varje timme i arbete är viktig, för att vi ska kunna klara av vår välfärd och den tillväxt som vi så väl behöver för att kunna satsa mer pengar på vuxenutbildningen.

Visst har vi en lägre ambition, men vi har successivt byggt ut vuxenutbildningen under åren. När Thomas Strand säger att vi har lägre ambitioner handlar det till stor del om att de har lagt på mycket mer i budgeten.

När det gäller kvaliteten har vi sedan 2007 ökat kvalitetspengarna med 1,1 miljarder kronor. Det kan man näppeligen säga är för lite.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Thomas Strand. Hur ser ni på forskningsanslaget? Kan du klargöra hur storleken har räknats fram? Jag skulle dessutom vilja veta lite mer om hur ni ser på entreprenörskap. Det sägs att det kommer nya direktiv där man inte kommer att ta upp skattefrågan. Det vill jag veta mer om.

Anf. 115 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Vi kan aldrig få för mycket utbildning i Sverige. Därför behöver vi ett kunskapslyft med upp till 35 000 platser, för att möta de verkliga behov som finns i samhället.

Många är besvikna i dag på att ett antal platser ryker nu när er budget har röstats igenom, Betty Malmberg. Lärosäten är besvikna, och många studerande är besvikna. Det kommer mejl till oss där de berättar om sin frustration över att platserna inte kommer att bli verklighet.

Det är intressant när det gäller platser. I tidigare debatter här i kammaren har du, Betty Malmberg, och dina kolleger gång på gång kritiserat mig för att vi bara satsar på platser och inte på kvalitet. Nu satsar vi på platser. Då följer ni efter oss, som i Följa John. Vi säger 5 000; då säger ni 4 000. Det hade ni aldrig gjort om inte vi hade höjt ribban. Men när vi säger 250 miljoner till kvalitet har ni ingenting, inte en krona. Det är ganska märkligt. Ni som har kritiserat oss för att vi bara tänker på platser gör nu samma sak själva. Ni har inga kvalitetspengar, vilket vi har.

Även detaljstyrningen är intressant. Tidigare har ni talat om att det behövs autonomi, frihet och att politiken inte ska lägga sig i för mycket. Den tabell som finns i budgetbetänkandet är så detaljerad att till och med Skövde får en plats. Jag funderar på hur man kom fram till att de skulle ha just en plats och inte två eller kanske tre.

Nu gör ni precis det som ni tyckte att vi klabbade med tidigare. Ni detaljstyr och tar bort platser.

Anf. 116 BETTY MALMBERG (M) replik:

Herr talman! Jag håller med Thomas Strand om att kunskap alltid är lätt att bära, och vi kan aldrig få för mycket av den varan. Det gäller väl oss alla.

Vi behöver dock även folk som är sysselsatta, som jobbar och bidrar med nya skattepengar för att vi ska kunna finansiera och hålla kunskapsbanken levande. Därför måste vi se till att följa konjunkturerna. Om vi tror att ekonomisk högkonjunktur eller ekonomisk tillväxt är på gång bör vi också moderera antalet platser.

I fråga om högskoleplatserna går regeringen nu fram med ny retorik som går ut på att man ska tro att vi ”följer John”. Saken är den att vi redan i vårpropositionen, i april, presenterade att vi skulle satsa på de 10 500 platserna som det står om där. Vi pekade även ut inom vilka



områden vi såg att behoven fanns. Det handlar nämligen om bristutbildningar.

När det gäller att kvalitetspengar inte följde med kan jag meddela att det skedde i dialog med lärosätena. Man såg, och lärosätena sa, att de hade möjlighet att ta emot ett visst antal studenter inom befintlig ram och med bibehållen kvalitet. Den dialogen har alltså funnits. Det har därför varit fortsatt viktigt och har kunnat fortsätta.

Jag noterar att jag inte får svar på hur forskningsanslagen har beräknats. Det är olyckligt ifall det är som jag tror, och uppenbarligen även Malmö högskola, att ni helt enkelt har frångått idén om att kvaliteten på forskningen – måhända att idén har varit trubbig – ska vara avgörande för hur forskningsanslag fördelas.

VR har så sent som i dag presenterat ett nytt förslag. Må vi då sluta upp tillsammans, Thomas Strand, om ett gott förslag som ser till att Sverige håller sig i tillväxttoppen.

Anf. 117 KRISTINA YNGWE (C):

Herr talman! För en vecka sedan samlades några av världens mest framstående forskare på andra sidan vattnet för att prisa vetenskaplig forskning och vetenskapliga framsteg. I år var det bland annat uppfinningen av ledlampor och superupplöst fluorescensmikroskopi som prisades.

I Nobelfestens fotspår uppkommer ofta en viktig och välbehövlig diskussion om hur Sverige kan fostra framtidens Nobelpristagare. När den svenska Nobelkommittén för några veckor sedan ringde upp årets Nobelpristagare i kemi, fysik, medicin och ekonomi gick tre av tio samtal till akademiker i USA. Övriga samtal gick till forskare verksamma i något av EU:s 28 medlemsländer och till pristagare i Japan och i Norge. I svenska forskares telefoner har det dock varit tyst.

Det är viktigt att Sveriges ställning som forskningsnation stärks ytterligare, eftersom detta även stärker den svenska konkurrenskraften och kunskapsförsörjningen.

Förutom de historiskt höga satsningar på forskning som alliansregeringen har gjort sedan 2009 satsar vi nu även resurser på ett program för rekrytering av framstående forskare genom bland annat ett särskilt program för de allra yngsta forskarna som ofta har svårt att få långsiktig finansiering för en självständig forskning. Samtidigt är det oerhört viktigt att Sverige kan locka hit utländska forskare som kan bidra med kunskap, och vi avsätter därför särskilda medel för att kunna öka rekryteringen av internationella toppforskare.

När Nobelpristagarna själva får beskriva vilka egenskaper som är avgörande för att bli en vinnare av Nobelpriset nämner de ord som ifrågasättande och lekfullhet, kommunikation och möten. Vid sidan om kunskapen är alltså öppenhet och kreativitet en viktig ingrediens för framgång. Kunskap omvandlas nämligen inte av sig själv till ökat välstånd. Det är när kunskap kombineras med entreprenörskap, innovation och kreativitet som något händer.

Sverige ska alltså inte nöja sig med att sträva mot ett Nobelpris. Vi måste också se till att vi har ett klimat som gör att det växer fram nya spännande företag som kan skapa jobb och tillväxt samtidigt som de bidrar till samhällsutvecklingen.

Sverige måste alltså stå på två ben: dels utbildning och kunskap, dels öppenhet och kreativitet. Hur ska då detta appliceras konkret när det gäller högre utbildning, forskning och innovation? Jo, dels måste vi se till att kunskap och utbildning öppnas och blir tillgänglig för fler. Genom att fler universitet och högskolor möjliggör för distansstudier både på fristående kurser och på program blir kunskap tillgänglig i hela vårt avlånga land.

Med de satsningar på till exempel bredband som Alliansen har gjort under sin tid i regeringen och som nu även kommer att fortsätta blir det lika lätt för en haparandabo som för en lundabo att ha tillgång till den utbildning och kunskap som finns.

Det skapar också möjlighet för internationella samarbeten genom att till exempel utnyttja expertkompetens från andra länder. Detta är en möjlighet som fler universitet och högskolor måste arbeta vidare på och dra nytta av.

Vi måste också säkerställa att studenterna under sin utbildning får en nära koppling till näringslivet. Centerpartiet och Alliansen har därför varit pådrivande för någonting som kallas studentmedarbetare och som innebär att studenter vid högskolor och universitet får ett kvalificerat jobb parallellt med sina studier. På det sättet får studenten erfarenheter, kontakter och möjligheter till introduktion i arbetslivet under studierna.

Även satsningar på Stiftelsen Drivhuset är viktiga för en bättre interaktion mellan studier och arbetsliv, där studenter får möjlighet att omsätta sina kunskaper och idéer i praktiken.

Men det är också viktigt att stärka universitetens och högskolornas koppling till näringslivet mer strukturellt. I dag synliggörs inte samverkan i akademins belöningssystem och meriteringsstruktur. Därför är det pågående arbetet med samverkanskriterier oerhört viktigt för att skapa incitament för ett mer öppet och kreativt klimat inom högre forskning och utbildning. Det handlar om att uppmuntra till fler mötesplatser där akademi och näringsliv kan mötas, men också om ökad personrörlighet genom exempelvis adjungerande professorer för att få ett bättre flöde av kunskaper mellan näringsliv och akademi. Det är nämligen vid dessa möten som utveckling sker.

Herr talman! Sist men inte minst vill jag när det gäller öppenhet och kreativitet lyfta fram vikten av en politik för jobb och företagande i Sverige för att vi ska stärka vår position som kunskapsnation och vässa Sveriges konkurrenskraft i en allt hårdare global konkurrens.

Därför är det oerhört viktigt att inte se forsknings- och innovationspolitiken som en isolerad ö utan som en del av en större helhet. En vanlig fördom är att de viktigaste innovationerna uppstår på universiteten eller i storföretagens forskningsavdelningar. Mycket tyder dock på att det är en missuppfattning.

I USA har man under de senaste 40 åren tittat på de hundra viktigaste innovationerna varje år, och endast 6 procent av de viktigaste innovationerna kommer från akademien. I stället har små forskningsintensiva företag samt enskilda uppfinnare och företagare blivit en allt viktigare källa till innovationer. Med en politik som gör att små företag vågar satsa och utvecklas möjliggör vi för nya innovativa företag som kan sätta Sverige på kartan.

Men även när det gäller förmåga att attrahera de bästa forskningstalangerna finns det andra faktorer än just forskningspolitiken som spelar roll. Med ett attraktivt skattesystem samt enkla och välkomnande regelverk kan vi attrahera de bästa forskningstalangerna till Sverige. Och med en politik som gör det mer lönsamt för unga att vidareutbilda sig får vi också fler unga att ta steget in i högre utbildning.

Med en politik för öppenhet och kreativitet och med en politik för jobb och tillväxt tror jag att vi kan fostra både framtida Nobelpristagare och nästa Steve Jobs. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 118 EMMA HULT (MP) replik:

Herr talman! Som det säkert framgick i mitt anförande är en av mina hjärtefrågor att svensk högre utbildning ska vara tillgänglig för alla. Centerstudenter är ett studentförbund som faktiskt är det bästa studentförbundet i Alliansen, därför att det är ganska lätt att resonera i många frågor där vi har mycket gemensamt.

Centerstudenter har också drivit frågan om att kunskap ska vara tillgänglig för alla. Visst är det så att även Centerpartiet har fattat beslut om att vi ska öppna svensk högre utbildning och att den inte ska vara avgiftsbelagd för studenter som kommer från tredjeland.

Det finns en majoritet i riksdagen i dag för att svensk högre utbildning inte ska kosta pengar för studenter från tredjeland. Då är min fråga till Kristina: Hur kommer du att jobba för att lyckas övertala resten i Alliansen om att det är ett bra förslag att låta studenter som kommer från Indien få ta del av svensk högre utbildning på samma villkor som studenter som kommer från Italien?

Anf. 119 KRISTINA YNGWE (C) replik:

Herr talman! Tack, Emma Hult, för din frågeställning! Precis som du säger och som jag sa i mitt anförande är det otroligt viktigt att vi har ett internationellt samarbete och att vi har möjlighet att få kunskap från andra länder. Det kan handla om distansutbildningar så att vi kan ta del av den kunskap som finns vid andra universitet eller om att svenska studenter åker utomlands och tar del av kunskap där som de kan ta med sig tillbaka.

Du lyfter fram frågan om avgifter. Precis som du säger tycker Centerpartiet att det egentligen inte är en särskilt bra lösning med avgifter. Vi tycker att det skulle vara avgiftsfritt för alla, men som jag nog tror att Miljöpartiet har blivit medvetet om under den här regeringstiden får man i ett samarbete ibland göra lite eftergifter.

Som sagt är det vår inställning, men vi står bakom den politik som Alliansen nu för fram.

Anf. 120 EMMA HULT (MP) replik:

Herr talman! Det är skönt att höra att ni fortfarande inte tycker att det en bra lösning, Kristina Yngwe, för det tycker inte vi heller. Vi kan se hur antalet internationella studenter tyvärr inte kommer i kapp det antal som vi hade före införandet av avgifter för internationella studenter.

Jag vill än en gång säga att det finns en majoritet i Sveriges riksdag för att öppna svensk utbildning för alla. Jag hoppas att du och jag en dag kan trycka på ja-knappen när det förslaget läggs fram. Det är skönt att veta att Centerpartiet fortfarande står fast vid den ståndpunkten.

Sedan har jag en annan fundering. Under de senaste åtta åren har vi kunnat se att svensk högre utbildning har centraliserats. Två campus lades ned under föregående period, Campus i Härnösand men också SLU i Skara. Jag vill att hela Sverige ska leva, och det tror jag att Centerpartiet också vill. Då undrar jag hur Centerpartiet kommer att driva en bra politik så att vi får utbildningsplatser ute i landet, och inte bara distansutbildningar. Det är jättebra att man kan läsa utbildningar på distans, men det finns också de som har behov av att träffa studiekamrater och som kanske vill ta chansen att studera på någon ort som ligger närmare än i Stockholm. I dag måste man ofta flytta ganska långt bort för att kunna ta del av svensk utbildning.

Min fråga till Kristina och Centerpartiet är: Hur ska vi tillsammans kunna få utbildning i hela landet som inte bara bedrivs på distans?

Anf. 121 KRISTINA YNGWE (C) replik:

Herr talman! Tack så mycket, Emma, för din fråga!

Det är skönt att Miljöpartiet nu börjar se resten av Sverige. Den politik som vi har sett de senaste månaderna har ju varit ganska storstadsfokuserad, så det är glädjande att ni börjar se att det finns en värld även utanför Stockholm.

Som du säger är det mycket viktigt att vi har utbildningar över hela landet i olika former. Distansutbildningen, som du nämnde och som jag också nämnde i mitt anförande, är en viktig del. Centerpartiet har arbetat för att vi ska kunna få en jämn fördelning av anslagen. Till exempel när det gäller forsknings- och innovationspotten har vi sett att lite mindre lärosäten har fått en större andel sett till sin storlek och omsättning. Men det är en fråga som vi absolut kommer att jobba vidare med.

Det är väldigt skönt att veta att Miljöpartiet nu också ser att hela landet måste leva.

Anf. 122 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Det mesta kloka har sagts av kollegerna i utbildningsutskottet.

När man reflekterar över denna budget och detta betänkande, vilket jag yrkar bifall till, som omsluter drygt 63 miljarder kan man tro att det är väldigt stora skillnader mellan allianspartierna och regeringspartierna. Men det är inte sant.

Nu har utbildningsministern lämnat kammaren, men han diskuterade en stor utgiftspost som över huvud taget inte behandlas i budgetförslaget, nämligen 2015 års budget. Det finns inte en krona i den här budgeten till ökade lärarlöner nästa år, och det är faktiskt den budgeten som vi behandlar.

På utbildningsfältet, som är brett i betänkandet, har vi hört om räknaläsa-skriva-garanti, fler behöriga lärare, fler speciallärare inom högre utbildning, skolforskningsinstitut, yrkesvux och fler platser på Yrkeshögskolemyndigheten. När man som ledamot sitter och lyssnar i kammaren undrar man: Vem kom på de här insatserna? Vem har

genomfört dem i Sverige de senaste åren? Jo, det är faktiskt Folkpartiet och alliansregeringen. Att ni regeringspartier sedan väljer att öka anslagen inom några av de här posterna må så vara, men kom inte och påstå att ni lägger om skol- och utbildningspolitiken, för det gör ni inte.

När det gäller motivet för att ha mer vuxenutbildning, mer yrkesvux eller vad det nu kan vara – jag har särskilt lyssnat till Socialdemokraternas Thomas Strand – är det matchningsläget, den höga arbetslösheten och den höga ungdomsarbetslösheten.

Före utbildningsutskottets debatt här hade arbetsmarknadsutskottet sin debatt. Vi försökte åtminstone att inte överdriva, negligera och blunda för arbetslösheten och ungdomsarbetslösheten utan fokusera på den faktiska ungdomsarbetslösheten, på dem som varken studerar eller arbetar; de som i arbetskraftsundersökningen ligger på 7–9,3 procent. Det är dem som vi ska erbjuda extra vuxenutbildningsplatser och yrkesvux. De som gått hela vägen hos Arbetsförmedlingen ska erbjudas insatser.

Den i huvudsak positiva utvecklingen som Arbetsförmedlingen och till och med budgetpropositionen från regeringen pekar på borde rimligtvis styra prioriteringarna även i detta betänkande. Det går inte att bara lägga i lite mer jäst i lussedegen och anslå mer och mer pengar, trots att pengarna borde satsas på någonting annat.

Herr talman! Folkpartiet har bidragit till yrkesvuxpengar. Vi har stöttat kommunerna. Det här är min femte skolbudgetdebatt i kammaren, och varje gång missar vi det som i alla fall Folkpartiet har pekat på, nämligen ansvarsfrågan och huvudmannaskapet. Det kan låta som att kammaren är ytterst ansvarig för skolan. Det kan låta som att kammaren är ytterst ansvarig för lärarnas löner. Men vi har en kommunaliserad skola, och det är klart att det påverkar våra diskussioner och ambitioner lokalt och nationellt.

Vi har satsat på folkhögskolekurser. De folkhögskolekurser som Arbetsförmedlingen anvisar har inte utnyttjats fullt ut. Och när det gäller yrkesvux eller vuxenutbildning: Varför säger inte Socialdemokraterna någonting om att kommunerna aldrig använde den förra regeringens statliga anslag som de fick ta del av? Vissa använde anslaget från den förra regeringen, men de drog in de lokala insatserna till vuxenutbildningen.

Hade Folkpartiet fått fortsätta att styra Utbildningsdepartementet hade vi varit tuffare i budgetpropositionen och sagt: Vi villkorar de nationella medlen. Det ska inte vara möjligt att en regering satsar mer pengar från den nationella nivån samtidigt som kommunalråden drar in motsvarande. Då blir det inget mervärde av extrautbudet av vuxenutbildning, yrkesvux eller folkhögskolesatser.

Herr talman! Avslutningsvis: Vi vill reformera svenskundervisningen för invandrare och nyanlända. Vi tycker att den inte håller måttet och kvaliteten. Skolinspektionen bekräftar återigen att undervisningen kan jämföras med en grundskola där många studerande upplever att de behandlas som barn. Vi har stora bekymmer med obehöriga lärare, dålig flexibilitet och otillräcklig individualisering av svenskundervisningen för invandrare. Vi i Folkpartiet har sagt att vi helt vill avveckla sfi i dess nuvarande form och att det ska arbetas fram en helt ny språkutbildning inom ramen för den ordinarie vuxenutbildningen. Jag har svårt att uttölka vad regeringspartierna vill på detta viktiga område.

(Applåder)

Anf. 123 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! Enligt Storbritanniens vetenskapsakademi Royal Society publiceras mer än var tionde forskningsartikel i världen av en kinesisk akademiker. USA är fortfarande forskningsvärldens gigant men har tappat från 26 till 21 procent av världens ledande forskning. Brasilien, Indien och Turkiet utmanar genom medvetna forskningssatsningar och ekonomiska framgångar.

Kartan över världens starkaste forskningsnationer håller snabbt på att förändras. Tyngdpunkten för världens forskning förflyttas alltmer mot Asien. Den bipolära forskningsvärlden, bestående av USA och Europa, har blivit multipolär med många nya starka aktörer. Växande ekonomier i vår omvärld konkurrerar nu på allvar i jakten på de bästa forskarna och morgondagens innovationer.

Det här är en otroligt positiv utveckling, men det är också en utveckling som ställer höga krav. Om Sverige och EU ska lyckas skapa globalt konkurrenskraftiga forskningsmiljöer måste vi samarbeta och investera för framtiden. För att vi ska kunna vända utvecklingen och på allvar lämna den ekonomiska kris som drabbat många EU-länder bakom oss är det helt avgörande att långsiktigt satsa på åtgärder som skapar kunskap, innovation och tillväxt.

Bredden i svensk forskning är i dag stor men spetsen fortfarande alltför trubbig. Ett litet land som Sverige kan inte vara bäst på allt. Därför är det viktigt att den excellenta forskningen som genererar den spetskompetens som krävs för att vara världsledande prioriteras. Det är genom kvalitet vi kan bidra med kunskap till vår omvärld och genom ökade ambitioner också öka vår ställning som kunskapsnation på den globala arenan.

I betänkandet konstaterar utskottet att svensk forskning håller hög kvalitet men att det finns tecken på att forskningen tappat något i konkurrenskraft. Därför behövs det insatser för att säkerställa kvaliteten i svensk forskning.

Ett nytt system för fördelning och omfördelning av anslagen för forskning och forskarutbildning presenterades i forsknings- och innovationspropositionen. Detta är ett arbete som bör fullföljas. Syftet med modellen är att skapa ökade incitament för lärosätena att öka kvaliteten och konkurrenskraften i den forskning som utförs. Detta är ett steg i rätt riktning.

EU men också Sverige individuellt satsar mer medel än någonsin på forskning. Det är viktigt att svenska universitet, företag och institut fortsätter att öka sitt deltagande i EU:s forskningsprogram. Genom att fortsätta investera i de globalt konkurrenskraftiga forskningscentrum som finns runt om i Sverige skapas synergier och positiva effekter för Europeiska unionen i dess helhet.

Herr talman! Ett bra exempel på framgången med EU-gemensam forskning är ESS. Denna sameuropeiska forskningsanläggning ska med hjälp av världens starkaste neutronkälla möjliggöra banbrytande forskning inom bland annat medicin, miljövetenskap och transport. ESS kommer att dra spetskompetens till Sverige och visar att med

gemensamma satsningar kan EU:s länder få tillgång till världsledande forskning.

Tillsammans med MAX IV-laboratoriet, som årligen attraherar nästan 1 000 forskare från hela världen, kommer ESS att bilda ett nav i den europeiska forskningsstrukturen. Som sydkånsk riksdagsledamot är jag såklart lite extra stolt över att dessa anläggningar är förlagda till Lund, men forskningen är en fjäder i hatten för svensk forskning och kommer att få stor betydelsefull för Europa.

Herr talman! I natt enades EU:s ledare om en gigantisk investeringsfond. Enligt kommissionen ska investeringar på 315 miljarder euro möjliggöras, med syftet att skapa nya arbetstillfällen och tillväxt i hela Europa. Detta är positivt, men här gäller det att också säkerställa att forskningsanslag inom EU:s nya ramprogram Horisont 2020 inte går förlorade, för forskning är en förutsättning för en framtida kunskapsbaserad och jobbskapande ekonomi.

Herr talman! För att skapa forskning av hög kvalitet krävs högt kvalificerad personal. Den högre utbildningen och forskningen måste därför bättre tillvarata intresserade talanger för att hålla Sverige konkurrenskraftigt. Dagens forskningslandskap är alltför dominerat av forskares jakt på medel till sina egna löner och otydliga karriärmöjligheter. Med osäkra förhållanden riskerar vi att förlora kompetent personal som väljer att lämna den akademiska världen av fel anledningar. Kristdemokraterna menar att det måste finnas möjligheter att studera och forska också som småbarnsförälder. Utan trygghet går det inte att få en stimulerande arbetsmiljö och uppnå kvalitativ forskning.

Herr talman! Sverige kan bli betydligt bättre på att tillvarata invandrarres yrkeskompetens och akademiska kompetens. Vägen till integration bör i större utsträckning gå via universiteten. För att detta ska vara möjligt måste valideringen av utländska betyg och meriter förbättras, bland annat genom höjda anslag för att korta handläggningstiderna. Högskoleutbildningar måste bli tillgängliga så att utländska akademiker på bästa sätt kan fortsätta sin utbildning eller komplettera utbildning och forskning. Kristdemokraterna välkomnar därför att man nu tillför 8 miljoner ytterligare till Universitets- och högskolerådet för att kunna förkorta handläggningstiderna för bedömning av utländska betyg.

Herr talman! Högre utbildning och forskning handlar om det som kommer närmast. Det handlar om framtiden. Det är nyfikenhet och nytänk som ger framtidstro. Avslutningsvis vill jag därför tacka alla som lägger ned så otroligt mycket tid och kraft på att ge oss den framtidstron.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.  
(Applåder)

Anf. 124 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr talman! Mitt anförande skulle egentligen ha kommit in under debatten om skolan, men jag tror att det går bra ändå. Jag ger utrymme för repliker om inte annat.

Herr talman! Vi ska snart klubba betänkandena UbU1 och UbU2 inom utgiftsområdena 15 och 16. Jag tänkte ta upp ett par aspekter av vår egen budget och liggande budget. Först gäller det de framförda förslagen om läxläsning.

Herr talman! Vi har noterat förslaget i den liggande budgeten om obligatorisk eller icke-obligatorisk läxhjälp. Detta förslag fördes fram med viss iver i valrörelsen av både de rödgröna och Alliansen. En del pengar har också anslagits till detta. När det gäller Alliansens gällande budget rör det sig om 10 miljoner kronor inom utgiftsområde 16 och ytterligare 289 miljoner kronor i bidrag till kommunerna. Det är väldigt mycket pengar att skicka ut till kommunerna.

Ingen har dock sagt något om hur denna läxhjälp ska gå till. Vilka ska bedriva denna läxhjälp? Under vilken tid? Alliansen har i någon skrivning nämnt att externa entreprenörer ska sköta läxläsningen. Men vilka ska godkänna dessa entreprenörer och hur ska det gå till? Det undrar vi. Vi kommer själva att återkomma med ett eget förslag om detta längre fram.

Herr talman! Ett annat förslag som fördes fram i valrörelsen med lika stor iver av båda blocken var pengar till mindre klasser, främst i de lägre årskurserna. Jag uppfattar det nog som att Alliansen och de rödgröna började tävla i populistiska förslag i denna fråga inför valet.

Vi sverigedemokrater har inte hakat på detta förslag. Vi har i stället föreslagit fler kringtjänster, främst speciallärare, men även skolkuratorer, syokonsulenter och skolpsykologer. Dessa tjänster behövs i dagens skola. Ska vi höja resultaten jämfört med andra OECD-länder måste vi även ta hand om elever med speciella svårigheter. Det är inte självklart att mindre klasser löser de problem vi har. Som kuriosas kan jag nämna att jag har hört många lärare klaga på för små klasser också. Det blir nämligen inte rätt gruppdynamik i för små klasser.

Fritidsverksamheten är ett annat område som har blivit eftersatt i dagens skola. Ingen annan kommunal verksamhet har väl drabbats av lika stora personalnedskärningar som denna verksamhet, i alla fall inte om man jämför med början av 90-talet. Fritidsverksamheten är oerhört viktig, inte minst i våra så kallade utanförskapsområden. Det är på fritids eleverna ska lära sig tyda de sociala koderna och träna sig på social interaktion. Det finns undersökningar som visar att den sociala kompetensen är lika viktig som skolbetyg för framgång senare i livet. Man skulle också kunna införa läxläsning på fritids för de elever som så vill. Då har vi en chans att förhindra att elever från till exempel socioekonomiskt svaga förhållanden hamnar efter i skolarbetet.

Herr talman! Vi har alla förfasats över raset i de senaste PISA-undersökningarna. Man kan i någon mån säga att publiceringen 2012 av den senaste undersökningen blev ett yrvaket uppvaknande för både skolfolk och politiker. Vi kan inte vända den negativa utvecklingen utan omfattande åtgärder. Ett av de viktigaste målen för att vända den nedåtgående trenden är att skapa studiero i skolan. Alliansen avsätter i sin budgetmotion för 2015 20 miljoner kronor för att skapa studiero. Det är bra. Men vad ska de använda pengarna till? Jag har inte sett något konkret förslag.

Den enskilt viktigaste uppgiften för att åstadkomma studiero är att återinföra ordningen i klassrummet. Disciplinproblemen har nu till och med spridit sig in i riksdagen. Det ska vara läraren som bestämmer. Detta hindrar inte elevinflytande och demokrati. Men lika lite som barn bestämmer hur de ska agera i trafiken, lika lite ska elever bestämma över



det läraren bestämt inför kommande lektion. Hur vi når dit är en större och längre diskussion som vi lär återkomma till.

Jag hänvisar till vårt särskilda yttrande. Jag ser att jag har dragit över talartiden och ber om ursäkt för det. Jag vill passa på att önska utbildningsutskottet en god jul.

(TALMANNEN: Som ledamoten mycket riktigt påpekade har ledamoten överskridit den anmälda tiden med mer än 50 procent. God jul ändå!)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 16.)

### § 13 Studiestöd

Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU2  
Utgiftsområde 15 Studiestöd (prop. 2014/15:1 delvis)  
föredrogs.

Anf. 125 LENA EMILSSON (S):

Herr talman! Regeringens budgetförslag har som utgångspunkt att studiestödssystemet i Sverige är och ska förbli ett av världens mest generösa. Det skapar möjligheter att studera vidare oavsett vad man har för bakgrund.

Alliansen har nu lagt fram ett förslag för studiestödets utgiftsområde som ligger 875 miljoner lägre än den budget regeringen lagt fram. Ja, ni hörde rätt, 875 miljoner lägre. Det är en konsekvens av att det blir färre utbildningsplatser i Alliansens budget. Vi ska heller inte glömma att Sverigedemokraterna aktivt röstade för denna budget.

I en tid av mycket hög arbetslöshet, i synnerhet bland ungdomar, är det ytterst olyckligt att dra ned på antalet studieplatser. Det finns många människor som både vill och behöver läsa vidare på olika nivåer men som nu inte får chansen.

Alliansen vill lägga en del av studiestödet på examenspremier. Det vore olyckligt att driva igenom det förslaget nu. Vi tycker att man behöver ta ett långsiktigt och samlat grepp om rekrytering av olika lärarkategorier och om vad som kan göras för att höja läraryrkets status och attraktivitet.

Remissinstanserna menar i huvudsak att det är tveksamt om en examenspremie löser grundproblemet med lärarbrist inom vissa ämnen på kort eller lång sikt.

I januari 2014 infördes den så kallade lärlingsersättningen. Eleven fick 1 000 kronor i ersättning per månad som skulle kompensera för ökade mat- och reskostnader. Tanken med det var att elever inte skulle välja bort praktiska utbildningar av ekonomiska skäl.

Nu vill Alliansen dubbla den ersättningen. Vi tycker att det är bättre att utvärdera resultatet av förändringen först eftersom den bara har varit i bruk i ett år. Sedan tycker jag att det är märkligt att Alliansen vill att den dubblade ersättningen även ska kunna lämnas till arbetsgivaren. Vad är

då vitsen med dubbel ersättning? Eleven skulle ju ha haft den till sina kostnader.

En annan nyhet i Alliansens budget är avskaffandet av åldersavskrivningen. Generellt får förslaget konsekvenser för de låntagare som har låg ålderspension, särskilt kvinnor. Ur jämställdhetsperspektiv är det inte bra alls.

Många remissinstanser har avstyrkt förslaget. Det är tunga instanser som har gjort det: CSN, TCO, Saco, Lärarnas Riksförbund, Civilekonomerna, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Sveriges läkarförbund och flera andra. Här är ett axplock av deras synpunkter.

De ifrågasätter klokheten i att införa en lagändring utan att känna till konsekvenserna.

Förslaget behandlar inte frågan om eventuella kostnader och konsekvenser för rekrytering till högre utbildning.

Förslaget missgynnar tydligt låginkomsttagare, i synnerhet kvinnor, på ett orimligt sätt.

De ekonomiska konsekvenserna är osäkra och innebär en ytterst marginell besparing för staten i en tämligen avlägsen framtid.

Akademikerförbundet SSR avvisar å det starkaste förslaget och anser att det är oacceptabelt.

Till och med bland dem som har varit övervägande positiva höjs ett varnande finger. Jusek till exempel skriver att statens besparing i huvudsak kommer att finansieras av dem som har haft låg lön och av dem med låg ålderspension i förhållande till lönen. En oproportionerligt stor andel av dessa är kvinnor.

Mot bakgrund av denna massiva kritik tycker S, V och MP att det inte är bra att driva igenom ett förslag med så många utpekade brister och oklarheter.

Herr talman! Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet delar inte utskottets förslag gällande studiestöd utan har lämnat ett särskilt yttrande.

Med det vill jag önska god jul och gott nytt år till alla!  
(Applåder)

Anf. 126 CARINA HERRSTEDT (SD):

Herr talman! Jag ska fatta mig väldigt kort. Jag förstår att många sitter och tittar på tv, på sin klocka, på tågtider och så vidare, så jag ska försöka fatta mig kort.

Sverige brottas i dag med hög arbetslöshet. Särskilt på ungdomssidan är siffrorna alarmerande. Men trots arbetslösheten finns det arbetstillfällen i landet, arbetstillfällen som är svåra att tillsätta på grund av dålig matchning av arbetskraften.

För att förbättra matchningen av arbetskraft gentemot de arbetstillfällen som trots allt finns behövs det fler yrkeshögskoleplatser, vilket jag har talat om i tidigare anföranden. Yrkeshögskolan har nämligen visat sig vara bra på att matcha utbildning med de lediga arbeten som finns. I vårt budgetförslag finns det medel avsatta för 5 000 nya elevplatser på yrkeshögskolan.

Vi har också, som jag sa tidigare, skrivit att vi vill öka antalet komvuxplatser med 5 000. Med denna utökning skulle människor ges en

andra chans att skaffa sig kompetens för att kunna ta de lediga arbeten som finns.

Herr talman! Anledningen till att jag säger detta är som vi alla vet att satsningarna som många av oss har talat om tidigare i debatten får budgeteffekt på utgiftsområde 15, Studiestöd.

När vi föreslår ökat antal platser på komvux och yrkeshögskolan får det direkta konsekvenser. De konsekvenserna är som sagt ett led i det vi tidigare har diskuterat och debatterat, så det behöver vi kanske inte gå in på vidare.

Vi har lagt fram ett särskilt yttrande, och med hänvisning till det avstår vi från att delta i beslutet.

Herr talman! Så här i jultider ska vi vara snälla mot varandra. Därför bjuder jag på de minuter jag har kvar av talartiden och passar på att önska en god jul till talmannen och övriga.

(Applåder)

Anf. 127 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! En viktig utgångspunkt för Miljöpartiets politik är att den högre utbildningen ska vara tillgänglig för alla, oavsett socioekonomisk bakgrund.

Det finns ett viktigt värde i att bredda rekryteringen till den högre utbildningen, då den är viktig av bildningsskäl men även för att den bidrar med kunskaper för ett framtida yrke eller för forskning.

En central fråga för oss i Miljöpartiet är att denna högre utbildning ska vara öppen och tillgänglig för allt fler grupper. Ett viktigt sätt på vilket vi kan göra den högre utbildningen mer tillgänglig för allt fler är att ha ett frikostigt studiemedelsystem.

För att främja studenternas ekonomiska förhållanden och stimulera till vidare studier har samarbetsregeringen aviserat flera förslag.

Ett förslag är att studiemedlet ska öka med 1 000 kr per månad från och med den 1 januari. Studiemedlets totalbelopp blir därmed drygt 10 700 kronor per månad. Detta kommer att ge de studerande bättre ekonomiska förhållanden och förbättra deras möjligheter att fokusera på sina studier. Det är glädjande att de borgerliga partierna här ansluter sig till samarbetsregeringens linje.

En andra åtgärd som regeringen har aviserat är att 90-dagarsgarantin ska omfatta även arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år som inte har fullföljt sin gymnasieutbildning men som nu vill göra det. De ungdomarna ska också kunna omfattas av den högre bidragsnivån i studiemedlet, vilket innebär att den överväldigande delen av studiemedlet kommer att utgöras av bidrag och inte av lån.

De borgerliga partierna raderar denna satsning nästan helt. Av regeringens satsning på 314 miljoner behåller de borgerliga partierna med stöd av Sverigedemokraterna endast 20 miljoner. Det är en minskning med nästan 300 miljoner.

Herr talman! Det jag har i handen, nu liksom förra gången, är sammanställningen längst bak i betänkandet som vi nu diskuterar. På s. 47 står det att allianspartierna satsar närmare 1 miljard, rättare sagt 875 miljoner, mindre än regeringen på studiemedel. Det är en väsentlig skillnad. Som Thomas Strand sa här tidigare: Det är att ha lägre ambitioner.

Samarbetsregeringen har avsatt medel för ett nytt kunskapslyft i syfte att ge vuxna ytterligare möjligheter till utbildning på gymnasial och eftergymnasial nivå. Det är att vilja göra mer för ungdomarna. Kunskapslyftet bestod av bland annat satsningar på fler platser inom yrkeshögskolan, yrkesvux, komvux och folkhögskolan. Nu stoppas flertalet av dessa satsningar på ungdomarna av de borgerliga partierna med stöd av Sverigedemokraterna.

Vårt studiemedelssystem är uppbyggt på ett sätt som innebär att studieskulden skrivs av för dem som passerat 67 år. Denna grundprincip har vi i Sveriges riksdag varit överens om under lång tid. Nu har de borgerliga partierna med stöd av Sverigedemokraterna drivit igenom att människor som inte har hunnit betala av hela sin studieskuld måste fortsätta att betala tillbaka den även efter 67.

Denna förändring är dålig då den drabbar dem som har haft låga inkomster hårdare. Dessutom drabbar den kvinnor med låga inkomster och låga pensioner på ett orimligt sätt. Flertalet av remissinstanserna har, som Socialdemokraterna påpekade i det förra anförandet, varit kritiska.

En annan önskad reform som allianspartierna nu med stöd av Sverigedemokraterna inför är examenspremie till vissa lärare. Detta innebär att studenter som läser vissa utbildningar ska få en premie som varierar mellan 25 000 och 75 000 kronor för att de ska läsa just den utbildningen. Den reformen tar inte fasta på om de utexaminerade stannar kvar i yrket eller inte. Dessutom är attraktionskraften inte så stark.

I det läge Sverige befinner sig i dag borde vi satsa på ett mer långsiktigt och samlat grepp när det gäller rekryteringen av fler lärare. Vad som behövs är att inbjuda alla parter till konstruktiva samtal om hur vi kan öka läraryrkets attraktionskraft.

Med det sagt, herr talman, står jag bakom vårt gemensamma särskilda yttrande.

(Applåder)

Anf. 128 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! Det är viktigt för Sverige med god, omfattande och välutbyggd högre utbildning med hög kvalitet. Dagens utbildningssystem är på många sätt morgondagens ekonomi, välbefinnande och välfärd. Ett bra utformat studiemedelssystem är också helt avgörande för den enskilde. Det handlar om social rörlighet – att lyckas ta sig från det man är född i till något annat. Det handlar om klassresor. Det handlar också om att låta talanger utvecklas. Det är bra för Sverige och den enskilde.

Regeringen har i sin budgetproposition gjort en bedömning av den politik Alliansen fört de senaste åren på det här området. Det är ett gott betyg. Man ska läsa budgetpropositionen noga. Den ger ofta en hel del information om läget i landet och, i detta fall, om hur studiestödssystemet enligt regeringen fungerar.

De rödgröna konstaterar i propositionen att antalet studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå aldrig har varit högre. Man konstaterar också att Sverige i jämförelse med andra länder har ett mycket generöst system. Man konstaterar att studiemedlets köpkraft är den högsta sedan studiemedel infördes på 1960-talet, och nu ökar vi den med ytterligare 1 000 kronor.

Regeringen konstaterar att studiestödets rekryterande effekt uppfyllts under alliansregeringens åtta år och att stödet dessutom har den utjämnande effekt som regeringen tycker att det ska ha. Det är ett bra beröm till regeringens studiestödspolitik som framkommer i budgetpropositionen. Ändå är vi inte nöjda.

I det förslag som nu antas, som bygger på Alliansens budgetmotion, bygger vi på ytterligare. Vi ökar köpkraften. Vi ökar den rekryterande effekten, och vi stärker den utjämnande effekten för studiestödssystemet.

För det första höjs studiemedlet nästa år med 1 000 kronor. För det andra fördubblar vi lärlingsersättningen för elever på gymnasiet som väljer att bli lärlingar. För det tredje inför vi, för att locka fler lärare till de delar av läroområdet där bristen är som störst, en examenspremie. Studiemedlets totalbelopp blir med detta 10 777 kronor per studiemånad 2015. Det är därmed med bred marginal den starkaste köpkraft studenter har haft sedan det infördes. Till detta ska läggas de senaste årens höjningar av fribeloppet, det vill säga den inkomst studerande kan ha utan att studiemedlet sänks. Det har höjts kraftigt.

Det är också strategiskt viktigt med det premiesystem som nu införs för att locka lärare. Kunniga lärare avgör skolans kvalitet. När vi nu ser att det på vissa områden år efter år är för få studenter som söker till lärarutbildning – det gäller till exempel matematik och naturvetenskap – har vi en skyldighet att agera. Vill vi ha bra kvalitet i skolans undervisning måste vi se till att fler unga människor söker sig till lärarutbildningen i just de här ämnena.

Därför inför vi också examenspremier för speciallärare. Är det något som är viktigt för att fler ungdomar ska klara skolan i tid är det att det finns skickliga speciallärare tidigt i grundskolan.

Vi fördubblar lärlingsersättningen, för vi ser att många elever inte klarar gymnasieskolan eller yrkesexamen, men de har en chans att lyckas ta sig in på arbetsmarknaden om de i stället väljer lärlingsutbildning. För att fler ska lyckas få ett jobb och för att vi ska minska ungdomsarbetslösheten fördubblar vi nu lärlingsersättningen. Det är tråkigt att de rödgröna vänder sig mot detta.

Med detta yrkar jag bifall till utbildningsutskottets förslag.  
(Applåder)

I detta anförande instämde Bengt Eliasson (FP), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ulrika Carlsson i Skövde, Per Lodenius och Kristina Yngwe (alla C) samt Annika Eclund och Lars-Axel Nordell (båda KD).

Anf. 129 LENA EMILSSON (S) replik:

Herr talman! När det gäller åldersavskrivning, vem tror Christer Nylander skulle behöva få sina skulder avskrivna när ett helt yrkesliv uppenbarligen inte hjälper till att betala dem?

Anf. 130 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Det är de, inte minst kvinnor, som jobbar i akademikeryrken och som decennium efter decennium har fått se sin lön vara för låg. Vi har flera yrken – lärare, bibliotekarier, socionomer – som går långa utbildningar på universitetet men sedan inte får lön för den mödan.

Kultur, medier,  
trossamfund och fritid

Då är inte problemet att man ska bära med sig studiestödet hur länge som helst. I stället ska man åtgärda huvudproblemet. Det är därför vi inför högre löner för lärarna och karriärvägar för lärare, och det är därför vi ser till att det finns en möjlighet för kvinnor i offentlig sektor som är akademiskt utbildade att få en vettig lön. Det är bättre att angripa problemet än symtomen.

Anf. 131 LENA EMILSSON (S) replik:

Herr talman! Åldersavskrivningen får precis de konsekvenser som du nu belyser, Christer Nylander. Det är kvinnor som drabbas, framför allt kvinnor med låg pension. Då kan man undra hur de ska ha råd och möjlighet att betala.

Det är ett hårt slag för kvinnor med låg pension, som ska betala statens besparingar, speciellt som de har haft ett helt yrkesliv med lägre lön. Det är orättvist. Jag undrar också hur Christer Nylander fullständigt kan negligera så många remissinstanser som allvarligt kritiserat förslaget om slopad åldersavskrivning.

Anf. 132 CHRISTER NYLANDER (FP) replik:

Herr talman! Studiesystemet måste hänga ihop. Det är inte rimligt att en människa som är färdigutbildad från universitetet vid 24 års ålder bär med sig studiestödsskulden i 45 år och inte hinner få den avskriven. Därför måste vi göra något åt grundproblemet. Det är för låga löner för välutbildade kvinnor i den offentliga sektorn. Låt oss angripa det problemet i stället för symtomen.

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut fattades under § 16.)

#### **§ 14 Kultur, medier, trossamfund och fritid**

Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU6  
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (förnyad  
behandling) (prop. 2014/15:1 delvis)  
föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 133 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr talman! Det var ungefär ett dygn sedan jag stod här och debatterade i stort sett samma ärende. Jag tänker inte hålla det anförandet igen.

Det som hände i går var att detta blev återremitterat till utskottet. Det skedde för att de borgerliga ledamöterna ville ändra i betänkandet.

Det har under den senaste veckan varit väldigt stora protester mot den föreslagna nedskärningen på 15 miljoner kronor, som skulle göras i fråga om kulturtidskrifterna. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet

och många andra runt om i Sverige har försökt att få de borgerliga ledamöterna att backa i fråga om den här nedskärningen, som skulle innebära döden för många av våra tidskrifter. 75 procent av deras anslag skulle faktiskt försvinna.

I debatten i går valde ordföranden i utskottet, Per Bill, att återremittera ärendet. Och i går på utskottets sammanträde blev det en förändring som innebär att kulturtidskrifterna får behålla sina 15 miljoner, vilket jag är väldigt glad för. Det innebär att de inte kommer att försvinna. Det är till glädje för hela svenska folket, för yttrandefriheten och för demokratin. Den viktiga samhälls-, idé- och kulturdebatten får fortsätta. Jag är glad för det beslutet.

Men det innebär naturligtvis att det är några andra som blir av med 15 miljoner. Man valde att dra ned 15 miljoner på det anslag som går ut till regionerna, till det regionala kulturlivet. Även om det anslaget i budgeten är en väldigt stor post vet vi att man ute i regionerna har det väldigt tufft ekonomiskt. Det är många av våra politiska kamrater ute i regionerna som säger: Egentligen skulle det behövas ännu mer till kulturen för att vi ska kunna se till att genomföra allt det som vi faktiskt vill.

Nu är det väldigt mycket av nedskärningar även där. Jag beklagar naturligtvis det. Vi vet egentligen inte konsekvenserna ännu, men vi vet naturligtvis att det kommer att påverka kulturlivet ute i regionerna. Det är helt klart.

Men, som sagt var, det är den borgerliga alliansens budget som de har klubbat igenom med hjälp av Sverigedemokraterna. Det innebär 365 miljoner mindre till kulturområdet, och det är klart att det då är satsningar som uteblir men också nedskärningar som får göras. Det här är ett exempel.

Vi socialdemokrater har inte ställt oss bakom beslutet, utan vi har ett särskilt yttrande. Med det önskar jag talmannen och resten av personalen en riktigt god jul och ett gott nytt år. Snart har vi den sista voteringen i år i den här kammaren, när vi har debatterat färdigt.

(Applåder)

Anf. 134 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Eftersom vi debatterade kulturutskottets betänkande i går – ett flertal av oss höll då våra huvudanföranden – tänkte jag i dagens debatt fatta mig kort och fokusera på några av de områden som vi i går inte hann beröra men som är viktiga att lyfta fram när vi har en kulturpolitisk debatt som också handlar om visioner.

Liksom vi anser det vara viktigt med tidiga möten med kultur är det vår mening att kulturen bör följa genom människans hela liv. Sedan en tid tillbaka står det också klart för såväl regering som flertalet kommuner. Och satsningar har genomförts för att, som en del av det hälsofrämjande arbetet för våra äldre medborgare, erbjuda kulturella aktiviteter. Det är glädjande att många av Sveriges kommuner valt att införliva kulturverksamhet i äldreboenden.

Sverigedemokraterna är av åsikten att satsningen på kultur för äldre snarast bör struktureras på nationell nivå. Och det är vår mening att vi med en norsk förebild bör införa en bidragsfond för skapande äldreomsorg som skulle kunna hjälpa till att permanenta och lyfta kommunernas och landstingens befintliga satsningar i dag, på samma sätt

som skolors kulturverksamhet har nått helt nya nivåer tack vare Skapande skola.

Sverigedemokraterna stöder åtgärderna i fråga om att tillpassa icke-statliga kulturlokaler, som vi de senaste åren har haft uppe på agendan. Vi hade i vår budget anslagit extra medel för detta. Vi är av uppfattningen att alla individer själva vet bäst vilken kulturell utövning de föredrar.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor skulle kunna främja att organisationer som företräder funktionshindrade ungdomar ska kunna äska medel för kulturella verksamheter som de själva väljer. Tanken är naturligtvis att medlen ska kunna täcka olika former av kulturverksamhet som individerna själva kan vara med och styra.

Idrott och friluftsliv är en stor rörelse i Sverige. Det är ofta en stor folklig förankring, då stora delar är ideella och delar av en bredare folkrörelsetradition. Arbetet med och intresset för idrott och friluftsliv är också centralt för rörelse och folkhälsa, inte minst bland barn och unga.

För att ytterligare stärka den svenska idrottens internationella konkurrenskraft och för att få nya framgångsrika elitidrottsstjärnor och förebilder som kan locka fler barn och ungdomar till idrottsrörelsen lanserades 2009 den så kallade elitsatsningen. Vi menar att den satsningen bör återupptas och permanentas.

Att säkra barns och ungdomars tillgång till idrott och fysisk aktivitet är en angelägen uppgift. Lika viktigt är det dock att göra detsamma för våra äldre medborgare. Vi vet att idrott och friskvård kan motverka många ålderssjukdomar, bidra till att förhindra fallolyckor och bidra till att bryta den ensamhet och sociala isolering som många av våra äldre tyvärr lider av. Vi ser det som viktigt att stimulera det framdeles.

Så ser några av våra prioriteringar ut, herr talman. Vi ser också att politik handlar om prioriteringar. I våra budgetförslag är våra val grupper som barn, funktionsnedsatta och äldre.

Jag vill yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation gällande kulturpolitiska mål. I övrigt står vi bakom vårt särskilda yttrande i betänkandet.

Anf. 135 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Vi har onekligen en turbulent politisk situation här i riksdagen. I går fick vi lära oss att inga beslut är fattade innan talmannens klubba har fallit här i kammaren.

Jag är precis som Gunilla Carlsson väldigt glad över att Per Bill och hans allianskolleger i kulturutskottet till sist lyssnade på den kritik vi hela tiden riktat mot förslaget om att totalt omintetgöra förutsättningarna för att man ska kunna fortsätta att ge ut kulturtidskrifterna.

Att lägga fram ett ogenomtänkt förslag är naturligtvis aldrig bra, men ni ska ha all heder av att ni backade och att ni tog till er av kritiken. Jag vill berömma er för det.

Men allt är naturligtvis inte frid och fröjd med den här förändringen. Jag vill understryka två problem.

Det ena är naturligtvis det som Gunilla Carlsson var inne på, att Alliansen och Sverigedemokraterna tillsammans lägger fram en budget för kulturområdet som är nästan 366 miljoner kronor svagare än vad regeringens förslag var. Med det stryper ni inte bara alla de reformer som



fanns i regeringsförslaget, utan ni gör också nedskärningar av befintlig verksamhet. Att det nu blir omfördelningar inom kulturutskottets ramar förändrar inte det. Det är bara andra områden som får ta smällarna.

Det andra problemet jag vill understryka gäller just det område som ni nu gör nya besparingar på, anslaget till regionernas kulturpolitik. Vi här i kammaren har inte en aning om vilka konsekvenser det får. Det kan bli länsteatrarna som inte kan genomföra alla de föreställningar som de hade planerat. Det kan vara läns museer som inte kan genomföra utställningar som de hade tänkt sig. Vad ni gör är att vältra över problemet på lokala och regionala kulturpolitiker. Det är naturligtvis en oerhört olycklig situation att inte veta konsekvenserna av de nedskärningar som nu klubbas igenom i kammaren.

Alliansen har uppenbarligen inte en sammanhängande kulturpolitik. Jag hoppas att vi får en ändring på det den 22 mars.

(Applåder)

Anf. 136 PER BILL (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionen.

Det är alldeles korrekt som vice ordförande Gunilla Carlsson säger: Vi omfördelar medel från konto 1.6, bidrag till regional kulturverksamhet, ett konto som omfattar nästan 1,3 miljarder, till konto 3.1, bidrag till kultur och kulturtidskrifter, ett konto som nu är på lite drygt 138 miljoner, vilket är på kronan lika mycket som regeringen hade i sin budget.

Det är glädjande att vi därför nu har ett anslag som gör att det inte blir några förändringar när det gäller litteratur- och kulturtidskrifter.

Samtidigt blir jag lite full i skratt, herr talman, när det gäller krokodiltårarna över konto 1.6 och att det egentligen skulle behövas mer pengar. På s. 73 i regeringens eget budgetalternativ står det ju att anslaget minskar med si och så mycket för 2015, si och så mycket för 2016 och si och så mycket för 2017 för omprioriteringar till annan behjärtansvärd verksamhet.

Det här är alltså ett konto som även den rödgröna regeringen i sitt förslag hade minskningar på.

Jag vill inte dra igång någon stor debatt, men jag vill ändå påpeka att vi nu får en budget som är drygt 60 miljoner starkare än den budget som gäller just nu. De 366 miljoner som ni pratar om är er budget, och den har inte vunnit riksdagens gillande.

(Applåder)

Anf. 137 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt replikera på Per Bill, men på något sätt stod han ju där och bara bad om det. Därför var jag tvungen till det.

Det är alldeles riktigt att man har gjort en viss omfördelning av det anslaget från regeringens sida för att kunna göra de stora satsningar på 252 miljoner som låg i nya reformer i den här budgetpropositionen.

Det var reformer som skulle komma regionernas medborgare till del. Det vet Per Bill också. Dessa 252 miljoner har ni sagt nej till, så det är ju klart att när man drar bort ytterligare 15 miljoner från kulturverksamhet är det förödande.

Vi hade 100 miljoner till musik- och kulturskolan som naturligtvis hamnar hos barnen i regionerna. Vi hade också en stor satsning på 60 miljoner till bostadsområdena som också skulle hamna i kulturverksamheten i regionerna.

Någonstans får man ha en viss balans. Per Bill står och raljerar och säger att vi har plockat en massa pengar som gör att regionerna får mindre resurser till kultur, men det stämmer inte.  
(Applåder)

Anf. 138 PER BILL (M) replik:

Herr talman! Det var inte min mening att raljera, men det är ändå så att vi inte har haft någon som helst diskussion om detta.

Det lät som om det här är ett stort belopp, men det är det inte. Det är 15 miljoner på 1,3 miljarder. Med en klok myndighet och kloka regionpolitiker går det att hitta besparingar på 15 miljoner på ett konto som omfattar 1,3 miljarder.

Ni skriver själva att era minskningar uppgår till 4,5 miljoner för vart och ett av åren 2016, 2017 och 2018. Detta är alltså ett konto som har använts även av er för satsningar som till så stor del ligger på storstadskultur.

Anf. 139 GUNILLA CARLSSON (S) replik:

Herr talman! Man får väl ursäkta Per Bill, eftersom han är ny i kulturutskottet.

Att de där regionala pengarna bara skulle gå till storstäderna stämmer inte, Per Bill. Du vet också att regionerna är uppdelade och att det inte bara är storstäder. Det är regioner runt om i hela landet där mindre städer också är en del av regionerna.

Det som har hänt nu är att den förra regeringen genomförde kultursamverkansmodellen, där mer av resurserna ligger ute i regionerna.

När Per Bill reser runt i landet och möter moderater, socialdemokrater och andra och talar om att han har skurit ned 15 miljoner till det regionala stödet kommer de inte att säga att det var så lite pengar att det inte påverkar. Jag vet att de har synpunkter på att man drar ned. De tycker redan i dag att de behöver ha mer pengar till regionerna, för precis som Niclas Malmberg sa är det nu de som får sitta med Svarte Petter och göra nedskärningar i regionala och lokala verksamheter runt om i landet.

Jag tror som sagt var att Per Bill kommer att bli varse att det inte bara är småpengar, även om 15 miljoner låter ganska lite på ett så stort anslag.  
(Applåder)

Anf. 140 PER BILL (M) replik:

Herr talman! Jag ska inte förlänga debatten särskilt mycket, eftersom Per Lodenius står på tur, och är det någon som kan förklara hur storstadstillvända era kultursatsningar är så är det Per.

Anf. 141 PER LODENIUS (C):

Herr talman! För mig och Centerpartiet är det viktigt och väsentligt att kulturen är tillgänglig. Det ska inte spela någon roll om man har

någon funktionsnedsättning. Precis som Per Bill sa ska det heller inte spela någon roll var i landet man bor. Det ska inte spela någon roll vilken social eller ekonomisk situation man lever i. Kulturen ska finnas till för alla.

Kulturen har en stor roll i vårt samhälle. Den har en roll som mötesplats där vi gemensamt förstår oss själva och samhället vi lever i. Kulturen kan också bidra till tolerans och medmänsklighet i hela vårt samhälle. Kulturen har sitt egenvärde.

Samtidigt kan vi inte bortse från att just kulturen är viktig för utvecklingen i vårt land också på andra plan. Många kulturskapare är också entreprenörer på olika sätt. Det finns även entreprenörer inom andra områden som lyfter fram kulturen. Ofta är det småföretagare och då också företagare verksamma på just landsbygden.

Kultur har också en viktig utvecklingspotential, inte minst när det gäller den regionala tillväxten, vilket diskuterades i replikskiftet nyss.

Det finns kort sagt en potential i hela landet, och det finns stor kompetens inom kulturområdet över hela landet.

Den resursen och den kompetensen verkar dock inte vänsterregeringen vilja se. Med stora skattehöjningar på bland annat arbete och företagande, inte minst inom kultur- och fritidssektorn, samtidigt som man lägger en stor del av sina satsningar på så kallad fri entré för vuxna på statliga museer i Stockholm, slår man direkt mot de kulturarbetare och entreprenörer som finns runt om i vårt land.

Förslaget om fri entré påverkar och begränsar dessutom möjligheterna för regionala och lokala liksom privata museer i hela landet.

Herr talman! Centerpartiet prioriterar barn och unga och tillgänglighet till den offentligt finansierade kulturen. Vi tror samtidigt på att de som jobbar i en verksamhet också kan den bäst.

Därför beslutade alliansregeringen att avskaffa den tidigare socialdemokratiska regeringens försök med fri entré till statliga museers basutställningar för att i stället låta museerna själva bestämma om de vill ta ut en avgift och hur stor den i sådana fall ska vara.

Däremot ska det vara fri entré för barn och unga upp till och med 18 år. Det innebär att i dag betalar varje vuxen en avgift till hela museets utställningsutbud, samtidigt som barn och ungdomar har fri entré till museets hela utbud.

Regeringens förslag att återinföra fri entré för vuxna innebär i praktiken att barn och ungdomar kommer att få betala för att se de statliga museernas specialutställningar. Var det verkligen det som var meningen?

Herr talman! Tillgänglighet handlar också om att själv kunna ta till sig information, att ta del av texter som jag förstår och kan läsa. Men om man har lässvårigheter, kanske på grund av en funktionsnedsättning, kan lättläst text vara möjligheten till att självständigt ta till sig skriven information.

Jag tänkte nämna stiftelsen Centrum för lättläst, som vid årsskiftet tas in i Myndigheten för tillgängliga medier. En viktig del av Centrum för lättlästs verksamhet är tidningen 8 Sidor. Det är en oberoende nyhetstidning på lättläst svenska som i år firar 30 år.

Det är viktigt för demokratin att alla ska kunna få del av samhällsinformation och nyheter, inte minst i ljuset av att det finns undersökningar som visar att det kan vara så få som två av tio röstberättigade med intellektuell funktionsnedsättning som röstar i de allmänna valen. Det är inte minst viktigt inför den 22 mars.

8 Sidor fyller en viktig roll som en oberoende nyhetsförmedlare till dem som inte kan svenska språket så väl, liksom personer med funktionsnedsättning som kan påverka den språkliga uppfattningen.

Att föra samman verksamheter som Centrum för lättläst, inklusive tidningen 8 Sidor, och Myndigheten för tillgängliga medier, tar både tid, kraft och resurser. Därför är det bra att regeringen har tillfört de 19 miljoner kronor som tidigare låg på Centrum för lättläst till Myndigheten för tillgängliga medier. Men därför är de 5 miljoner mer som Alliansen föreslår viktiga för att vi också fortsättningsvis ska ha en av världens ledande kunskapsbanker för lättläst text och en oberoende nyhetstidning på lättläst svenska.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 142 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr ordförande! Först vill jag säga något kort...

(TALMANNEN: Vi kallas talmän i den här kammaren. Det kanske har undgått ledamoten den senaste veckan att vi säger "Herr talman".)

Vad sa jag?

(TALMANNEN: Herr ordförande! Men här säger vi talman.)

Förlåt! Ursäkta. Jag hade ett anförande som jag inledde på finska i går. Det kanske ligger kvar en förvirring efter det.

Herr talman! Vad jag ville börja med att säga var att det som Per Lodenius inledde med att anförda om fri entré på statliga museer är fullständigt fel. Det fanns inget i förslaget som innebar att det skulle tillföras någon avgift för barn och unga. Det är en hotbild som ni målar upp som ni inte har en grund för.

I övrigt håller jag med om mycket av det Per Lodenius sa i sitt anförande om att kulturen måste finnas tillgänglig i hela landet. Tyvärr har vi under Alliansens åtta år i regeringsställning sett en negativ utveckling på många områden. Ett exempel är biblioteken. En sjättedel, 170, av landets biblioteksfilialer lades ned mellan åren 2006 och 2013. Till och med åtta huvudbibliotek lades ned under Alliansens regeringsår.

Utifrån det har ju kravet rests på att ha en nationell biblioteksstrategi. I den senaste valrörelsen var vi fyra partier som drev på, Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och ett av allianspartierna, nämligen Centerpartiet.

Varför har ni släppt frågan, och hur ser ni på förslaget om en nationell biblioteksstrategi? Vad vore fördelarna med en sådan reform?

Anf. 143 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! När det handlar om kultur över hela landet genomförde alliansregeringen bland annat kultursamverkansmodellen och många

andra delar. Jag ska inte räkna upp dem alla här, men det finns många stora delar där vi har satsat på kulturen i regionerna. Det är också regionerna och kommunerna själva som vet vilken deras bästa möjlighet är att styra kulturen. Där vill vi i Centerpartiet gärna se en fortsatt utveckling.

Det finns en ny bibliotekslag, och jag tycker att vi ska låta den börja gälla. Jag är beredd att framöver se över hur vi kan utveckla biblioteken. Men det finns en ny bibliotekslag som jag tycker ska få börja gälla.

Sedan var det frågan om museerna. 80 miljoner kronor vill vänsterregeringen tillföra. Alliansregeringen har tittat på detta, och även RUT har tittat på detta. Där framgår att det kostar omkring 300 miljoner att införa en helt fri entré till museerna. Då ställer jag en motfråga till Niclas Malmberg från Miljöpartiet. Varifrån ska de statliga museerna ta de 220 miljonerna som saknas i den reformen, om ni inte ska införa entré till specialutställningarna? Eller ska museerna helt och hållet sluta med specialutställningar och bara förvalta permanenta utställningar och låta dem stå och damma?

Anf. 144 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Naturligtvis är det inte att införa entré för barn och unga på specialutställningar som vore den modell som vi skulle använda för att få in de resurserna. Det tror jag att Per Lodenius förstår mycket väl. Om vi vill förbättra förutsättningarna för barn och unga att ta del av museernas verksamhet är inte vår linje att införa en avgift som inte finns.

Per Lodenius lyfter fram samverkansmodellen. Men vad ni gör i dag är att skära i resurserna till den. Visst har det i tidigare anföranden sagts att det inte handlar om en så stor del av anslaget, men ni går åt fel håll. Ni skär ned på anslaget.

Per Lodenius nämner att vi ska stärka förutsättningarna för barn och ungdomar i hela landet. Men varför är ni negativa till en nationell strategi för att få en likvärdig musik- och kulturskola för barn och ungdomar i hela vårt land så att det inte spelar någon roll i vilken kommun man är uppvuxen?

Det är trist att Per Lodenius sviker Centerns vallöfte om en nationell strategi för biblioteken. Jag hoppas faktiskt att Centerpartiet framöver blir mer framgångsrikt i att driva sina frågor inom Alliansen för en kultur tillgänglig för hela landet.

(Applåder)

Anf. 145 PER LODENIUS (C) replik:

Herr talman! Låt mig börja med barn och ungdomar. Vänsterregeringen vill införa en rabatt på runt 500 kronor för dem som går på kulturskolorna i Täby, Danderyd och andra kommuner, ofta här i Stockholmsområdet. Inte mig emot. Jag själv representerar ju Stockholms län i riksdagen, men det sker på bekostnad av att fritidspengen på 3 000 kronor för de familjer som har behov av extra stöd tas bort. Pengen tas bort bland annat för dem som har möjlighet att välja om de vill spela hockey eller gå på kulturskolan. Hur är det tänkt att fungera i de kommuner som har fri kulturskola?

Kulturskolan är viktig. Den utveckling kulturskolorna har haft har berott på att det är kommunerna själva som har styrt hur de ska se ut. När

jag har rest runt i landet har jag sett att just den frihet kommunerna har haft att själva styra kulturskolorna har medverkat till kulturskolornas utveckling. Det är en viktig del att ta med.

Sedan talar ni om vissa besparingar. Vi flyttar nu 15 miljoner kronor från ett konto på 1,3 miljarder. Men i regeringens förslag ligger skattehöjningar på kultur- och fritidssektorn på mellan 1 och 2 miljarder. Det handlar faktiskt om skattehöjningar som direkt slår emot kultursektorn ute i landet.

Jag önskar god jul och gott nytt år.

Anf. 146 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! Först och främst vill jag rikta ett stort tack till utskottskansliet och kammarkansliet, som har gjort ett bra jobb under pressade förhållanden.

Jag vill också inleda med att yrka bifall till förslaget i kulturutskottets reviderade betänkande.

Tankens och ordets frihet är grunden i liberal bildnings- och kulturpolitik. Den liberala kulturpolitikens uppgift är inte att styra kulturen, utan att skapa och förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet och för individens bildning. Ett rikt föreningsliv är en central del i ett levande bildnings- och kulturliv.

När människor utövar eller tar del av kultur föds insikter och nya idéer som kommer både individ och samhälle till godo. Kulturupplevelser är ett allmänmänskligt behov. Kulturen ger också människan ett verktyg att förstå, ifrågasätta, påverka och se på samhället ur nya perspektiv. En av kulturens främsta uppgifter är att göra människor nyfikna på livet och dess möjligheter. På detta sätt ger kulturen livskraft och får människor att växa.

Ett starkt kulturliv är en förutsättning för det civiliserade och demokratiska samhället. Staten, regionerna och kommunerna är i dag viktiga aktörer i kulturlivet. Ett rikt kulturliv är en del i de förutsättningar som måste råda för att människor och företag ska vilja etablera sig, skapa sin vardag och utveckla samhället.

Herr talman! Utövande eller deltagande i kulturyttringar får aldrig vara ett påbud uppifrån eller en pekpinne om vad som är korrekt eller inkorrekt. En klok och genomtänkt satsning på kulturen är dessutom ett av de mest verkningsfulla instrumenten för att motverka främlingsfientlighet. Dessutom måste jämställdhet och mångfald i kultursektorn och genom kulturen särskilt beaktas.

Politik är att vilja, våga och välja. Det ska finnas kulturella mötesplatser som stimulerar kreativitet och förnyelse och som bidrar till ökad medmänsklig förståelse över hela landet. Att då föreslå en ensidig Stockholmssatsning som tar 80 miljoner kronor av höjda skatter till att införa fria entréer på statens museer är fel fördelningspolitisk väg att gå. Ska en sådan, förvisso vällovlig, satsning ge en rättvis och bred effekt måste den ges som stimulans att införas i hela landet. För att stärka den lokala förankringen måste samarbetet mellan staten, regionerna, landstingen och enskilda kommuner inom kulturområdet öka, inte dras isär. Staten och regionerna ska vara ett stöd för den lokala kulturella utvecklingen.

Konsumtion av och deltagande i kulturella aktiviteter främjar god hälsa och bidrar till god livskvalitet. Det gäller hela livet, inte minst för de äldre. Den uppsökande verksamheten hos äldre ska därför ges en stark ställning. Likaså måste barns och ungas möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande stärkas i hela landet.

För min del och vår del är prioriteringen klar. Samarbetet mellan skola, bibliotek, kulturinstitutioner, fria konstutövare och föreningar måste fortsatt utvecklas. Litteraturstödet, stödet till barns och ungas läsande liksom stödet till kulturtidskrifter är mycket viktiga instrument för att värna några av kulturens kärnor. Vår inriktning är att detta stöd ska bibehållas.

Sveriges olika och mångfasetterade regioner har förutsättningar att bli de ledande kulturregionerna i norra Europa. Då måste staten och regionerna ta vara på sina institutioner och stå för en ekonomisk uthållighet. Då måste staten inte enbart se till sina egna institutioner och regionerna inte enbart till sina. Det är ett stort och gemensamt ansvar att skapa denna uthållighet. Att tänka utanför boxen och se helheten är inom detta område extra viktigt.

Herr talman! Alliansen anser att den nuvarande finansieringen av public service via tv-avgiften är otidsenlig och styr fel. Vi vill därför avskaffa den till förmån för en modernare lösning som tryggar public service-bolagens oberoende och garanterar kvalitetsproduktioner och opartiskhet. Public service-medierna blir allt viktigare för det gemensamma samtalet i samhälleliga och kulturella frågor.

Det finns oro för att ett system där avgiften tas in via skattsedeln skulle hota oberoendet för public service. För oss liberaler och för oss i Alliansen är oberoendet centralt. Därför är det viktigt att det verkligen är en avgift och inte en skatt. Nivån på avgiften ska gälla för en längre period och inte påverkas av skattebeslut i riksdagen. Public service ska fortsatt ha ett brett uppdrag och sträva efter kvalitet och relevans.

För oss i Alliansen är det viktigt att finansieringen av public service är teknikoberoende och ger public service-medierna ett skydd från kortsiktiga politiska beslut. Vi anser att den utredning som aviserats tidigare om att avskaffa radio- och tv-avgiften bör tillsättas skyndsamt och föreslå en modern och mer ändamålsenlig, politiskt oberoende lösning.

Avslutningsvis, herr talman: Kulturen är intellektets infrastruktur. Ett vitalt kulturliv är viktigt för vårt demokratiska samhälle. Det stärker identiteten och höjer livskvaliteten, och det föder tankar och idéer, vilket i sin tur leder till kritiskt tänkande och förhållningssätt som är ryggraden i ett fritt och öppet samhälle. Kulturen ska stå för såväl bredd som spets. Alliansen vill erbjuda kulturupplevelser av högsta kvalitet och samtidigt stimulera enskilda människors eget deltagande och skapande i kulturaktiviteter i hela landet.

Som sagt yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Jag vill naturligtvis också passa på att önska herr talmannen en riktigt god jul och ett gott nytt år.

Anf. 147 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Jag blir väldigt förvånad när Bengt Eliasson, liksom föregående talare, riktar kritik mot reformen om fri entré till statliga

museer. Det är annars någonting som Folkpartiet har drivit och velat se under en lång period.

Är det bara Bengt Eliasson som har ändrat uppfattning i frågan, eller är det hela Folkpartiet som parti som har bytt ståndpunkt?

Anf. 148 BENGT ELIASSON (FP) replik:

Herr talman! Jag sade också att det är ett vällovligt initiativ. Men det måste breddas. Det kan inte behållas bara för vissa åldersgrupper och bara i Stockholms innerstad. Genom kulturpåsarna har vi från statens sida, och från utskottets sida, goda möjligheter att påverka vad som sker i resten av landet och skicka ut stimulansmedel till detta.

Att dessutom tro att 80 miljoner skulle räcka, när alla andra instanser säger att det bara för den statliga sidan behövs minst 300 miljoner, och ännu mer i stimulansmedel. Då behöver den här delen breddas.

Men jag påpekade också att det är ett vällovligt initiativ och att fri entré är ett bra mål på lång sikt.

Anf. 149 NICLAS MALMBERG (MP) replik:

Herr talman! Det är utomordentligt bra att Bengt Eliasson ändå backar från den kritik som han delvis men framför allt Centerpartiet riktar mot reformen. Möjligtvis kan vi finna varandra framöver för att få en bättre situation för museerna med fri entré.

När regeringen presenterade sin budgetproposition var det många folkpartister som var ute och hoade om att det var alldeles för lite reformer. 252 miljoner kronor, som det handlade om i reformer, var inte tillräckligt. När Alliansen sedan presenterade sitt budgetförslag blev det väldigt tyst från dessa folkpartister – förvånansvärt tyst.

Jag undrar: Är det så att det multrar i de folkpartistiska leden med kritik mot att Alliansen har presenterat en för svag kulturpolitik?

Anf. 150 BENGT ELIASSON (FP) replik:

På papperet och till viss del i verkligheten är det en stram budget vi presenterar. Det är ingenting jag sticker under stol med. Men vi får inte glömma bort att vi också avslår 2,2–2,3 miljarder i riktade skattehöjningar just mot den här sektorn. Det skulle klippa väldigt hårt. Med vår budget är det riktiga pengar vi delar ut, som vi inte tar tillbaka i skattehöjningar.

Anf. 151 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Jo, det är riktigt, som de rödgröna säger, att deras anslag ligger högre än vad våra gör, 365 miljoner kronor. Men samtidigt är det inte pengar som faller som manna från himlen, utan det innebär att man har gigantiska skattehöjningar på över 25 miljarder, varav kultursektorn, den ideella sektorn, media och folkbildningen på 2,26 miljarder. Det är alltså sex gånger mer än vad man satsar. Det är viktigt att ha det med sig när man jämför. Man ger med den ena handen och tar med den andra.

Det jag vill lyfta fram i dag är framför allt det civila samhället. Vi kristdemokrater tycker att just det civila samhället har stor betydelse. Vi tycker att det är viktigt att ta bort sådant som försvårar för det civila



samhället att fungera. En viktig del i detta är att öka det civila samhällets oberoende.

Som sista land i Europa införde Sverige 2012 ett gåvoskatteavdrag till ideell verksamhet. Det har inneburit en kraftig ökning av givandet och blivit en formidabel succé. Det är en reform som vi är angelägna om att behålla, men inte bara behålla utan också utveckla.

Herr talman! I den rödgröna regeringens budgetförslag beskrevs denna reform som ett problem. De ville helt avskaffa gåvoskatteavdraget från och med 2016. De motiverade detta i sin budgetskrivelse med följande:

”Prioriteringar av stöd med skattemedel till ideell verksamhet ska avgöras av demokratiskt valda organ och deras representanter. En avdragsrätt för gåvor till ideell verksamhet minskar också utrymmet för det samhälleliga stödet och ökar den ideella sektorns verksamheters beroende av enskilda personers förmåga och vilja att bidra.”

I klartext innebär det att de tycker att det är politiker och inte enskilda människor som ska bestämma över utvecklingen av den ideella verksamheten. Dessutom är den rödgröna regeringen uppenbarligen orolig över att den ideella sektorn bärs upp av sina medlemmar. Men det är väl själva grundidén med det civila samhället? Jag för min del oroar mig mer för att föreningslivet blir alltmer beroende av den offentliga sektorn.

Tyvärr har det visat sig att barn i ekonomiskt utsatta familjer inte deltar i organiserad fritidsaktivitet lika mycket som andra. Därför har vi infört fritidspengen för barn i familjer med försörjningsstöd. Den vill den rödgröna regeringen nu avskaffa.

Fritidspengen är viktig för både kultur- och idrottsaktiviteter, och man har valt att ta bort den. Som Per Lodenius nämnde tidigare vill man i stället ge 500 kronor för att sänka avgiften för alla i kulturskolan, medan vi säger 3 000 kronor till dem som verkligen behöver det. Det innebär en ökad träffsäkerhet som saknas i regeringens budget, som nu har fallit.

Trossamfunden har en rad viktiga samhällsfunktioner i vårt land, såsom social verksamhet, hjälp i kriser med mera. Enligt Nämnden för statligt stöd till trossamfund är det drygt 745 000 personer som är medlemmar eller är verksamma i dessa församlingar. Till det kommer Svenska kyrkans 6,4 miljoner.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag nämna att alliansregeringen i flera steg har höjt anslaget till trossamfunden från 50 miljoner till 60 miljoner 2012, 75 miljoner 2013 och 77,6 miljoner 2014.

Den rödgröna regeringen har nu föreslagit att man ska ta bort 7 miljoner för att sedan nästan halvera anslaget till 2018.

Alliansen anser att trossamfunden har en utomordentligt viktig funktion att fylla, och därför valde vi att höja anslaget med 7 miljoner till 84,6 miljoner i stället för att dra ned det.

Den sammanlagda bilden blir att den rödgröna regeringen försöker strama åt tyglarna för civilsamhället i allmänhet och, tyvärr, för trossamfunden i synnerhet.

Vi tror på civilsamhället, och vi vill underlätta för att göra det starkare och bättre fungerande.

Med de orden, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i kulturutskottets betänkande. Även jag vill önska er alla en god jul och ett gott nytt år.  
(Applåder)

Anf. 152 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Förutsättningarna för folkbildning är en av de frågor vi behandlar i dag.

Nationalencyklopedin skriver: ”Medan utbildningens mål är en bestämd och begränsad yrkeskompetens, syftar bildning till en omvandling av hela människan. Utbildningen har enbart sina yttre måttstockar, under det att bildning alltid måste sättas i samband med enskilda individer eller grupper och deras särskilda förutsättningar och önskemål.”

Ja, folkbildning är mer än utbildning; det handlar om mänsklig utveckling och demokrati. Det är något helt annat än att på kortast möjliga tid och till lägsta möjliga kostnad stressa och pressa människor genom ett eller annat utbildningsprogram som bara syftar till att göra dem ”anställbara”. Det är ett torftigt ord för att beskriva människor som kuggar i ett alltmer uppskruvat och omänskligt produktions- och konsumtionsmaskineri.

Folkhögskolorna verkar utifrån grundvärderingar som demokrati, kritiskt tänkande, delaktighet, samhällsengagemang, tillgänglighet och mångfald – utan vinstintresse. De erbjuder folkbildning i ordets bästa bemärkelse. De välkomnar alla. Verksamhet som bygger på en sådan positiv, inkluderande och respektfull människosyn behövs mer än någonsin i dessa dagar.

Det var bra att den förra borgerliga regeringen införde den studiemotiverande folkhögskolekursen och därtill 1 000 extra årsplatser på den allmänna folkhögskolekursen under 2013 och 2014.

Det blev en succé. En mycket stor del av deltagarna på den studiemotiverande folkhögskolekursen har gått vidare till fortsatta studier eller fått jobb. Många av dem har fortsatt på just folkhögskolans allmänna kurs.

Här har vi alltså en konstruktiv och framgångsrik satsning, i kontrast till andra dyra och ineffektiva arbetsmarknadsåtgärder som mest verkar syfta till disciplin och kontroll. Här handlar det om att uppmuntra människor som vill lära sig och utvecklas, utifrån sina egna förutsättningar och i sin egen takt.

Vår samarbetsregering ville skjuta till mer pengar så att ännu fler skulle få denna chans. Vi ville att 1 500 personer 2015 och 2 000 personer 2016 skulle kunna få gå den allmänna kursen på folkhögskolorna.

Det har tidigare varit enighet över partigränserna om att folkhögskolor är viktiga för att få ned arbetslösheten. Det är därför väldigt svårt att förstå varför de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna vill ta bort hela denna framgångsrika satsning och de extra platserna. Varför? Det står inte ett ord om det i de borgerliga partiernas budgetmotion.

Folkhögskolorna varnar för att även den studiemotiverande folkhögskolekursen riskeras om man inte kan erbjuda den allmänna

kursen efteråt. Jag undrar: Menar ni allvar med att ni vill minska arbetslösheten, ni som vill dra ned på folkhögskolorna?

I så fall, varför vill ni minska platserna och till och med dra undan mattan för 1 000 unga vuxna som inte avslutat sin gymnasieutbildning, blivit arbetslösa, rekryterats till studiemotiverande folkhögskolekurs och sedan fått erbjudande om att fortsätta på allmän kurs, som nu inte blir av om ni får som ni vill? Vad ska de göra nu? Berätta, jag vill verkligen veta! Är det så här den arbetslinje ni dyrkar så hett ser ut?

Jag vill slutligen passa på att önska en god jul och ett gott nytt år till herr talmannen och alla andra som ser och lyssnar på detta. Det hann jag också med på fyra minuter.

(Applåder)

Anf. 153 BJÖRN WIECHEL (S):

Herr talman! Folkbildningen, som också jag ska tala om, har en lång historia i Sverige. Att människor under fria och frivilliga former organiserar sig och i förening söker svar på frågor de själva ställer är i hög grad det som bär upp vår demokrati.

Demokratin kan inte bara finnas på papper utan behöver vara en praktik i människors vardag. Därför är en fri och frivillig folkbildning som bygger på människors engagemang viktig. Den kan ske inom ramen för studieförbund eller folkhögskolor och bäras av föreningar, organisationer eller rörelser.

Vi kan och bör därför föra en politik som ger förutsättningar för detta, som motverkar klassamhället, fördomar och orättvisor och som fördjupar demokratin.

I den här kammaren finns en samsyn, från vänster och en bra bit in i högern, om bildningens betydelse för den enskilde och för samhället.

När vi människor får nya perspektiv, lär av varandra och får ny förståelse – då växer vi, som människor och som samhälle. Den enskilde rustas för att ta sig vidare i sin bildningsresa och sin delaktighet i samhällslivet, och samhället blir friare för alla när dessa tankar får slå rot och skapa nya möjligheter.

Därför var det glädjande när den tidigare ministern Maria Arnholm i den här talarstolen valde att citera en socialdemokrat när hon ville lyfta upp bildningens betydelse för samhället. Det var en väldigt fin gest av henne som hon ska ha all heder för, för engagemang i bildningen är en fråga om människosyn och samhällssyn.

I regeringens budgetförslag, som tyvärr har fallit, fanns därför en satsning på folkskolorna och på bildningen. Det var 90 miljoner för nästa år och 1 500 platser år 2015 och därefter 30 miljoner år 2016.

Den satsningen bygger just på insikten om folkbildningens betydelse för människors möjligheter att komma vidare, att komma igen, att byta bana. I förlängningen handlar det om samhällets förmåga till omställning, samhällets förmåga till nytänkande.

Om man har med sig detta måste jag säga att det är mycket beklagligt med den neddragning som borgarna gör nu. Den här satsningen finns inte med i deras budget. Det handlar om minus 90 miljoner. Det är helt och hållet borttaget.

Detta får såklart konsekvenser. Inte minst de senaste dagarna har jag blivit kontaktad av en rad folkhögskolor och bildningsorganisationer som

uttrycker sin besvikelse och sin oro över beskedet. Det innebär nämligen att många inte får den chans som de verkligen är i behov av. Folkhögskolorna måste nu stänga dörren – det var uppe i ett tidigare anförande. Nu när de ekonomiska förutsättningarna förändras måste de stuvade om och skära ned. De elever som behöver förnekas möjlighet till den rörelsefrihet som utbildningen faktiskt skulle ha skänkt dem. Det är allvarligt.

En viktig sak som de också har tagit upp är att det inte sällan är just de här grupperna – som tidigare var långt ifrån studier – som nu, när de hade fått sin motivation och fått sitt självförtroende att växa, inte kan ta sig an den här utbildningen. Det är de som förnekas detta. Det är väldigt tråkigt, med allt det arbete som har lagts ned på att få människor tillbaka på banan. Det riskerar nu att rinna ut i sanden.

Med vår satsning på detta ville vi skicka en signal om att alla är viktiga, att utbildning är viktigt, att bildning är viktigt, att allas erfarenheter är viktiga. Folkhögskolorna och folkbildningen är en utmärkt arena för att klara av de här omställningarna i samhället.

(Applåder)

Anf. 154 DANIEL SESTRAJCIC (V):

Herr talman! Ärade ledamöter som kommit hit för att höra på mig! Jag inser att jag som sista talare ska tala kort, så att alla kan få åka hem.

Men jag vill ändå säga att jag tycker att den borgerliga budgeten kring kulturverksamheten är oförsämd.

Å ena sidan kan man tala vitt och brett om hur viktigt det är med kultur, kulturskapare och det kulturella engagemanget. Å andra sidan vägrar man inse att kultur också måste få kosta pengar. Det är inte det sista bäret på tårtan utan ett av grundfundamenten, inte minst i ett samhälle som vill vara öppet, ifrågasättande och välkomnande, ett samhälle där kulturen är en självklar del av vår gemensamma välfärd, ett samhälle där kulturen spelar roll och får ta plats.

Det är klart att om man, som de borgerliga partierna gör, drar undan 365 miljoner kronor från kulturen, då märks det. Och det kommer att fortsätta att märkas – för kulturen, för kulturskaparna och för alla som ska kunna ta del av kulturen, som publik, medskapare och medborgare.

En liten del av dessa neddragningar, 15 miljoner kronor, omprioriteras – tack och lov, får jag säga – för att rädda kulturtidskrifterna. Det var ett oöverlagt, ogenomtänkt och panikartat beslut från de borgerliga partierna. Det är lovvärt att kulturtidskrifterna räddas.

Men den heta potatisen skickas vidare och drabbar i stället det regionala stödet, som i huvudsak fördelas i samverkansmodellen. Pengarna går bland annat till den regionala biblioteks- och museiverksamheten, professionell teater-, dans- och musikverksamhet och filmkulturell verksamhet med särskild inriktning på barn och unga.

När man nu försöker göra gällande att detta inte är speciellt mycket pengar vill jag tala om för er som har varit aktiva i den lokala och regionala kulturpolitiken att det är ganska mycket pengar, de 15 miljoner som man drar undan från det här stödet. Det är en hel del pengar, eftersom samverkansmodellen i grunden är underfinansierad – det saknas pengar i det systemet.

Neddragningen slår stenhårt mot den regionala och lokala kulturen. Som jag sa är modellen underfinansierad. Det är en modell som de borgerliga har infört. Oroliga, förtvivlade kulturchefer har redan kontaktat Kulturrådet och undrat: Vad händer nu? Neddragningarna kommer att leda till ökad arbetslöshet inom kultursektorn. Men inte nog med det: Modellen riskerar inte bara att urholkas utan också att överges.

Denna reform är viktig att rädda, och då spelar de 15 miljonerna stor roll.

Den borgerliga kulturbudgeten är för mig en dålig kulturbudget, eftersom den inte är genomtänkt. Den borgerliga kulturbudgeten är oförsämd inte bara i allmänhet utan i synnerhet mot den viktiga lokala och regionala kulturen, som behöver detta stöd och dessutom behöver ett utökat stöd i framtiden.

Med dessa ord vill jag ställa mig bakom det särskilda yttrandet från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i betänkandet. Jag vill såklart också passa på att önska alla riksdagsledamöter ett gott nytt år och en god valkamp där vi ser till att få en starkare socialdemokratisk, miljöpartistisk och vänsterpartistisk regering.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.  
(Beslut fattades under § 16.)

### **Ajournering**

Kammaren beslutade kl. 16.55 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

### **Återupptagna förhandlingar**

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

## **§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 18 december**

### **MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård**

Kammaren biföll utskottets förslag.

### **MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel**

Kammaren biföll utskottets förslag.

## **§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde**

### **AU2 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv**

Kammaren biföll utskottets förslag.

**UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning**  
Kammaren biföll utskottets förslag.

**UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd**  
Kammaren biföll utskottets förslag.

**KrU6 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid  
(förnyad behandling)**

*Punkt 6 (Mål för kulturpolitiken)*

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

264 för utskottet

42 för res.

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 78 M, 22 MP, 17 C, 19 V, 15 FP, 13 KD

För res.: 42 SD

Frånvarande: 13 S, 6 M, 7 SD, 3 MP, 5 C, 2 V, 4 FP, 3 KD

*Övriga punkter*

Kammaren biföll utskottets förslag.

**§ 17 Avslutning**

*Avslutning*

Anf. 155 TALMANNEN:

Ärade ledamöter! År 2014 har varit ett spännande, arbetsintensivt och väldigt händelserikt år. Regeringen har som bekant aviserat att den avser att utlysa ett extraval. Detta har naturligtvis inneburit att riksdagens samlade planering helt har fått göras om. Jag ber att få tacka ledamöterna för den tålmodighet som ni har visat när det gäller ändrade voteringstider och ändrade planer från dag till dag.

Nästan en tredjedel av kammarens ledamöter är nya. För er som valdes in i höstas blev det verkligen en rivstart. Samtidigt som ni fick introduktion har utskottsarbetet, motionerandet och voteringarna dragit igång. Samtidigt hände också allt detta. Trots att det har varit intensivt hoppas jag att ni har fått en bra start och att ni har kommit smidigt in i riksdagsarbetet.

Som ledamot har man ett ansvarsfullt uppdrag, nämligen förtroendeuppdraget som folkets representant vald i fria och allmänna val. Tillsammans bidrar ni med engagemang, kunskap och stora arbetsinsatser i demokratins tjänst och för vårt lands utveckling.

För egen del är jag hedrad över förtroendet att få leda riksdagens arbete. En av mina ambitioner när jag tillträdde som talman var att vi även fortsättningsvis ska ha ett bra arbets- och debattklimat i kammaren där vi respekterar varandra. Kom ihåg en sak: I en mening är ni absolut jämlika. Alla ni har fått ett lika starkt mandat av väljarna.

Jag vill ta tillfället i akt att berätta om några förändringar i kammaren. Många noterade säkert att vi introducerade fri replikrätt i samband med budgetdebatten. Flera ledamöter och även finansministern använde sig av denna rätt, och jag vågar påstå att vi fick en betydligt rappare debatt. Fri replikrätt är något som vi kommer att fortsätta med, och jag tror inte att det kommer att bli något problem för 349 debattglada, debattsugna och värtaliga ledamöter att nyttja denna fria replikrätt.

En annan förändring som kommer att införas efter nyåret, och som jag vill understryka, är att vi ska slopa uppresningsförfarandet vid voteringarna. Uppresningen är nämligen inte obligatorisk enligt den nya riksdagsordningen. Jag har därför i samråd med gruppledarna beslutat att momentet ska tas bort för att vi därmed ska vinna tid vid voteringarna.

Talmannen och de tre vice talmännen tar gärna emot förslag på hur vi ska kunna få frågestunden att bli än mer intressant.

Ärade ledamöter! Låt mig som talman och på de vice talmännens vägnar tacka er för era insatser under hösten. Jag vill också tacka gruppledarna för ett gott samarbete. Jag vill även tacka förvaltningens alla anställda och vår riksdagsdirektör för det hårda arbetet under den gångna perioden. Jag hoppas att alla ledamöter nu får njuta av en välförtjänt ledighet.

(Applåder)

Anf. 156 Ålderspresident PER WESTERBERG (M):

Herr talman! Efter att ha varit ålderspresident under väldigt många år utan att egentligen någonsin ha behövt utöva ämbetet vill jag nu tacka det presidium som var nyvalt i höstas för deras insatser.

Jag är förmodligen också den som har suttit längst av alla i enkammarriksdagen, och jag är kanske den moderat som har suttit längst i kammaren sedan den allmänna rösträtten infördes.

(Applåder)

Det är ändå med ett visst vemod – men det är ändå ett nöje – jag får tacka presidiet, som har fått arbeta hårt under en ganska tumultartad höst för att få in den nya riksdagen i det arbete som är så väsentligt.

Vi slutar i år arbetet ganska tidigt före jul. Det tyder på att den gamla talmansdevisen, att det är bra att veta vem man talar om men att man inte behöver berätta allt man vet, åtminstone i någon mån har varit återhållande på talartiden här i höst.

Jag riktar därför ett stort tack till talmannen och de vice talmännen för väl förrättat värv i kammaren. Jag tillönskar er en lagom arbetsam och lagom vilsam jul och ett gott nytt år.

(Applåder)

### **Ajournering**

Kammaren beslutade kl. 17.08 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna i ca 15 minuter för att finansutskottet skulle beredas möjlighet att sammanträda.

### **Återupptagna förhandlingar**

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.22.



Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

- 2014/15:30 Tillämpning i fråga om Ryssland av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner  
2014/15:39 Vissa frågor om utlandssvenska elevers utbildning i Sverige  
2014/15:41 Genomförande av avtal mellan Sveriges regering och Amerikas förenta staters regering för att förbättra internationell efterlevnad av skatteregler och för att genomföra FATCA  
2014/15:43 Utbildning för elever i samhällsvård och på sjukhus  
2014/15:44 Möjligheter till fjärrundervisning  
2014/15:45 Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång

Skrivelser

- 2014/15:24 Riksrevisionens rapport om Swedfund International AB  
2014/15:31 Riksrevisionens rapport om statliga insatser för mottagande och bosättning av nyanlända

EU-dokument

- KOM(2014) 910 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén Kommissionens arbetsprogram 2015 En ny start

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för prop. 2014/15:30 skulle förlängas till och med *onsdagen den 14 januari 2015*.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för prop. 2014/15:39, 41, 43, 44 och 45 samt för skr. 2014/15:24 och 31 skulle förlängas till och med *onsdagen den 21 januari 2015*.

Kammaren biföll talmannens förslag att EU-dokument KOM(2014) 910 omedelbart skulle hänvisas till utrikesutskottet.

Följande dokument anmälades:

Finansutskottets betänkande

2014/15:FiU10 Statens budget för 2015

**§ 19 Anmälan om ny ersättare**

Förste vice talmannen anmälde att *Heidi Kronvall* (SD) skulle tjänstgöra som ersättare för *Jimmie Åkesson* (SD) under tiden *den 22 december 2014 till och med den 31 januari 2015*.

## § 20 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

*den 18 december*

**2014/15:186 Stärkt förmåga att arbeta mot it-relaterade brott**  
av *Anders Hansson* (M)  
till statsrådet Anders Ygeman (S)

## § 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

*den 18 december*

**2014/15:143 Fungerande bredband och mobiltäckning i glest  
befolkade områden**  
av *Monica Haider* (S)  
till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)  
**2014/15:144 Diplomatskt språkbruk**  
av *Allan Widman* (FP)  
till utrikesminister Margot Wallström (S)

## § 22 Kammaren åtskildes kl. 17.23.

Förhandlingarna leddes  
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med § 11  
anf. 27 (delvis),  
av talmannen därefter till och med § 12 anf. 68 (delvis),  
av förste vice talmannen därefter till och med § 12 anf. 113 (delvis),  
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 17.08 och  
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

*/Eva-Lena Ekman*

|                                                                  |    |
|------------------------------------------------------------------|----|
| § 1 Justering av protokoll.....                                  | 1  |
| § 2 Anmälan om nya riksdagsledamöter .....                       | 1  |
| § 3 Avsägelse .....                                              | 2  |
| § 4 Anmälan om kompletteringsval .....                           | 2  |
| § 5 Utökning av antalet suppleanter .....                        | 2  |
| § 6 Val av extra suppleant.....                                  | 3  |
| § 7 Meddelande om partiledardebatt.....                          | 3  |
| § 8 Anmälan om fördröjt svar på interpellation .....             | 3  |
| § 9 Anmälan om granskningsrapport .....                          | 3  |
| § 10 Ärenden för hänvisning till utskott .....                   | 4  |
| § 11 Arbetsmarknad och arbetsliv .....                           | 4  |
| Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2014/15:AU2 .....            | 4  |
| Anf. 1 RAIMO PÄRSSINEN (S).....                                  | 4  |
| Anf. 2 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) .....                            | 7  |
| Anf. 3 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik.....                           | 8  |
| Anf. 4 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....                      | 9  |
| Anf. 5 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik.....                           | 9  |
| Anf. 6 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....                      | 10 |
| Anf. 7 MARCO VENEGAS (MP) .....                                  | 11 |
| Anf. 8 ALI ESBATI (V).....                                       | 11 |
| Anf. 9 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) .....                             | 14 |
| Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik.....                          | 16 |
| Anf. 11 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....                      | 16 |
| Anf. 12 RAIMO PÄRSSINEN (S) replik.....                          | 17 |
| Anf. 13 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....                      | 17 |
| Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik .....                              | 18 |
| Anf. 15 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....                      | 18 |
| Anf. 16 ALI ESBATI (V) replik .....                              | 19 |
| Anf. 17 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....                      | 19 |
| Anf. 18 ANNIKA QARLSSON (C).....                                 | 20 |
| Anf. 19 ROGER HADDAD (FP).....                                   | 22 |
| Anf. 20 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) .....                               | 23 |
| Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA<br>JOHANSSON (S).....        | 25 |
| Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik .....                        | 28 |
| Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA<br>JOHANSSON (S) replik..... | 28 |
| Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik .....                        | 29 |
| Anf. 25 Arbetsmarknadsminister YLVA<br>JOHANSSON (S) replik..... | 30 |
| Anf. 26 PATRIK BJÖRCK (S) .....                                  | 30 |
| Anf. 27 MAGNUS PERSSON (SD) .....                                | 33 |
| Anf. 28 ALI ESBATI (V) replik .....                              | 34 |
| Anf. 29 MAGNUS PERSSON (SD) replik.....                          | 35 |
| Anf. 30 ALI ESBATI (V) replik .....                              | 35 |
| Anf. 31 MAGNUS PERSSON (SD) replik.....                          | 35 |
| Anf. 32 PATRIK BJÖRCK (S) replik.....                            | 36 |

|             |                                               |           |
|-------------|-----------------------------------------------|-----------|
| Anf. 33     | MAGNUS PERSSON (SD) replik                    | 36        |
| Anf. 34     | PATRIK BJÖRCK (S) replik                      | 37        |
| Anf. 35     | MAGNUS PERSSON (SD) replik                    | 37        |
| Anf. 36     | SERKAN KÖSE (S)                               | 37        |
| Anf. 37     | MAGNUS MANHAMMAR (S)                          | 39        |
| Anf. 38     | MAGNUS PERSSON (SD) replik                    | 40        |
| Anf. 39     | MAGNUS MANHAMMAR (S) replik                   | 40        |
| Anf. 40     | MAGNUS PERSSON (SD) replik                    | 41        |
| Anf. 41     | MAGNUS MANHAMMAR (S) replik                   | 41        |
| Anf. 42     | SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik               | 42        |
| Anf. 43     | MAGNUS MANHAMMAR (S) replik                   | 42        |
| Anf. 44     | SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik               | 43        |
| Anf. 45     | MAGNUS MANHAMMAR (S) replik                   | 43        |
| Anf. 46     | EVA-LENA JANSSON (S)                          | 44        |
|             | (Beslut fattades under § 16.)                 | 45        |
| <b>§ 12</b> | <b>Utbildning och universitetsforskning</b>   | <b>45</b> |
|             | Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU1 | 45        |
| Anf. 47     | LENA HALLENGREN (S)                           | 45        |
| Anf. 48     | STEFAN JAKOBSSON (SD)                         | 48        |
| Anf. 49     | LENA HALLENGREN (S) replik                    | 50        |
| Anf. 50     | STEFAN JAKOBSSON (SD) replik                  | 50        |
| Anf. 51     | LENA HALLENGREN (S) replik                    | 51        |
| Anf. 52     | STEFAN JAKOBSSON (SD) replik                  | 51        |
| Anf. 53     | JABAR AMIN (MP)                               | 51        |
| Anf. 54     | DANIEL RIAZAT (V)                             | 53        |
| Anf. 55     | CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)               | 55        |
| Anf. 56     | JABAR AMIN (MP) replik                        | 58        |
| Anf. 57     | CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)<br>replik     | 58        |
| Anf. 58     | JABAR AMIN (MP) replik                        | 58        |
| Anf. 59     | CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)<br>replik     | 59        |
| Anf. 60     | LENA HALLENGREN (S) replik                    | 59        |
| Anf. 61     | CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)<br>replik     | 60        |
| Anf. 62     | LENA HALLENGREN (S) replik                    | 60        |
| Anf. 63     | CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)<br>replik     | 61        |
| Anf. 64     | DANIEL RIAZAT (V) replik                      | 61        |
| Anf. 65     | CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)<br>replik     | 62        |
| Anf. 66     | DANIEL RIAZAT (V) replik                      | 62        |
| Anf. 67     | CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)<br>replik     | 62        |
| Anf. 68     | ULRIKA CARLSSON i Skövde (C)                  | 63        |
| Anf. 69     | JABAR AMIN (MP) replik                        | 65        |
| Anf. 70     | ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik           | 66        |
| Anf. 71     | JABAR AMIN (MP) replik                        | 66        |
| Anf. 72     | ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik           | 66        |
| Anf. 73     | LENA HALLENGREN (S) replik                    | 67        |
| Anf. 74     | ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik           | 67        |

|          |                                                    |     |
|----------|----------------------------------------------------|-----|
| Anf. 75  | LENA HALLENGREN (S) replik                         | 68  |
| Anf. 76  | ULRIKA CARLSSON i Skövde (C) replik                | 68  |
| Anf. 77  | CHRISTER NYLANDER (FP)                             | 69  |
| Anf. 78  | JABAR AMIN (MP) replik                             | 71  |
| Anf. 79  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 71  |
| Anf. 80  | JABAR AMIN (MP) replik                             | 71  |
| Anf. 81  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 72  |
| Anf. 82  | DANIEL RIAZAT (V) replik                           | 72  |
| Anf. 83  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 73  |
| Anf. 84  | DANIEL RIAZAT (V) replik                           | 73  |
| Anf. 85  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 74  |
| Anf. 86  | LENA HALLENGREN (S) replik                         | 74  |
| Anf. 87  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 75  |
| Anf. 88  | LENA HALLENGREN (S) replik                         | 75  |
| Anf. 89  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 76  |
| Anf. 90  | ANNIKA ECLUND (KD)                                 | 77  |
| Anf. 91  | Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)           | 78  |
| Anf. 92  | STEFAN JAKOBSSON (SD) replik                       | 81  |
| Anf. 93  | Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)<br>replik | 81  |
| Anf. 94  | STEFAN JAKOBSSON (SD) replik                       | 82  |
| Anf. 95  | Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)<br>replik | 82  |
| Anf. 96  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 83  |
| Anf. 97  | Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)<br>replik | 83  |
| Anf. 98  | CHRISTER NYLANDER (FP) replik                      | 84  |
| Anf. 99  | Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP)<br>replik | 85  |
| Anf. 100 | ANNIKA ECLUND (KD) replik                          | 85  |
| Anf. 101 | Utbildningsminister GUSTAV<br>FRIDOLIN (MP) replik | 86  |
| Anf. 102 | ANNIKA ECLUND (KD) replik                          | 86  |
| Anf. 103 | Utbildningsminister GUSTAV<br>FRIDOLIN (MP) replik | 87  |
| Anf. 104 | THOMAS STRAND (S)                                  | 87  |
| Anf. 105 | CARINA HERRSTEDT (SD)                              | 89  |
| Anf. 106 | THOMAS STRAND (S) replik                           | 91  |
| Anf. 107 | CARINA HERRSTEDT (SD) replik                       | 91  |
| Anf. 108 | THOMAS STRAND (S) replik                           | 91  |
| Anf. 109 | CARINA HERRSTEDT (SD) replik                       | 92  |
| Anf. 110 | EMMA HULT (MP)                                     | 92  |
| Anf. 111 | LINDA SNECKER (V)                                  | 94  |
| Anf. 112 | BETTY MALMBERG (M)                                 | 95  |
| Anf. 113 | THOMAS STRAND (S) replik                           | 97  |
| Anf. 114 | BETTY MALMBERG (M) replik                          | 98  |
| Anf. 115 | THOMAS STRAND (S) replik                           | 98  |
| Anf. 116 | BETTY MALMBERG (M) replik                          | 99  |
| Anf. 117 | KRISTINA YNGWE (C)                                 | 99  |
| Anf. 118 | EMMA HULT (MP) replik                              | 101 |
| Anf. 119 | KRISTINA YNGWE (C) replik                          | 102 |

|             |                                                                           |            |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------|------------|
| Anf. 120    | EMMA HULT (MP) replik .....                                               | 102        |
| Anf. 121    | KRISTINA YNGWE (C) replik .....                                           | 102        |
| Anf. 122    | ROGER HADDAD (FP) .....                                                   | 103        |
| Anf. 123    | SOFIA DAMM (KD) .....                                                     | 104        |
| Anf. 124    | ROBERT STENKVIST (SD) .....                                               | 106        |
|             | (Beslut fattades under § 16.) .....                                       | 107        |
| <b>§ 13</b> | <b>Studiestöd .....</b>                                                   | <b>107</b> |
|             | Utbildningsutskottets betänkande 2014/15:UbU2 .....                       | 107        |
| Anf. 125    | LENA EMILSSON (S) .....                                                   | 107        |
| Anf. 126    | CARINA HERRSTEDT (SD) .....                                               | 108        |
| Anf. 127    | JABAR AMIN (MP) .....                                                     | 109        |
| Anf. 128    | CHRISTER NYLANDER (FP) .....                                              | 110        |
| Anf. 129    | LENA EMILSSON (S) replik .....                                            | 112        |
| Anf. 130    | CHRISTER NYLANDER (FP) replik .....                                       | 112        |
| Anf. 131    | LENA EMILSSON (S) replik .....                                            | 112        |
| Anf. 132    | CHRISTER NYLANDER (FP) replik .....                                       | 112        |
|             | (Beslut fattades under § 16.) .....                                       | 112        |
| <b>§ 14</b> | <b>Kultur, medier, trossamfund och fritid .....</b>                       | <b>112</b> |
|             | Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU6 .....                            | 112        |
| Anf. 133    | GUNILLA CARLSSON (S) .....                                                | 113        |
| Anf. 134    | ARON EMILSSON (SD) .....                                                  | 113        |
| Anf. 135    | NICLAS MALMBERG (MP) .....                                                | 114        |
| Anf. 136    | PER BILL (M) .....                                                        | 115        |
| Anf. 137    | GUNILLA CARLSSON (S) replik .....                                         | 115        |
| Anf. 138    | PER BILL (M) replik .....                                                 | 116        |
| Anf. 139    | GUNILLA CARLSSON (S) replik .....                                         | 116        |
| Anf. 140    | PER BILL (M) replik .....                                                 | 117        |
| Anf. 141    | PER LODENIUS (C) .....                                                    | 117        |
| Anf. 142    | NICLAS MALMBERG (MP) replik .....                                         | 118        |
| Anf. 143    | PER LODENIUS (C) replik .....                                             | 119        |
| Anf. 144    | NICLAS MALMBERG (MP) replik .....                                         | 119        |
| Anf. 145    | PER LODENIUS (C) replik .....                                             | 119        |
| Anf. 146    | BENGT ELIASSON (FP) .....                                                 | 120        |
| Anf. 147    | NICLAS MALMBERG (MP) replik .....                                         | 121        |
| Anf. 148    | BENGT ELIASSON (FP) replik .....                                          | 122        |
| Anf. 149    | NICLAS MALMBERG (MP) replik .....                                         | 122        |
| Anf. 150    | BENGT ELIASSON (FP) replik .....                                          | 122        |
| Anf. 151    | LARS-AXEL NORDELL (KD) .....                                              | 122        |
| Anf. 152    | ANNIKA LILLEMETS (MP) .....                                               | 124        |
| Anf. 153    | BJÖRN WIECHEL (S) .....                                                   | 125        |
| Anf. 154    | DANIEL SESTRAJCIC (V) .....                                               | 126        |
|             | (Beslut fattades under § 16.) .....                                       | 127        |
|             | <b>Ajournering .....</b>                                                  | <b>127</b> |
|             | <b>Återupptagna förhandlingar .....</b>                                   | <b>127</b> |
| <b>§ 15</b> | <b>Beslut om ärenden som slutdebatterats den 18 december .....</b>        | <b>127</b> |
|             | MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård .....                   | 127        |
|             | MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel .....     | 127        |
| <b>§ 16</b> | <b>Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde .....</b> | <b>127</b> |

|                                                                                                                     |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| AU2 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv .....                                                              | 127        |
| UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och<br>universitetsforskning .....                                                 | 127        |
| UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd .....                                                                              | 127        |
| KrU6 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och<br>fritid (förnyad behandling) .....                          | 127        |
| <b>§ 17 Avslutning.....</b>                                                                                         | <b>128</b> |
| Anf. 155 TALMANNEN.....                                                                                             | 128        |
| Anf. 156 Ålderspresident PER WESTERBERG (M) .....                                                                   | 129        |
| <b>Ajournering .....</b>                                                                                            | <b>129</b> |
| <b>Återupptagna förhandlingar .....</b>                                                                             | <b>129</b> |
| <b>§ 18 Anmälan och bordläggning, beslut om förlängd<br/>motionstid samt omedelbar hänvisning till utskott.....</b> | <b>130</b> |
| <b>§ 19 Anmälan om ny ersättare.....</b>                                                                            | <b>130</b> |
| <b>§ 20 Anmälan om interpellation .....</b>                                                                         | <b>131</b> |
| <b>§ 21 Anmälan om frågor för skriftliga svar .....</b>                                                             | <b>131</b> |
| <b>§ 22 Kammaren åtskildes kl. 17.23.....</b>                                                                       | <b>131</b> |